

DAR PENCERELERDEN

Bir bütün, sayısız detaydan oluşur ve her bir detaydaki bozulma, bütünde değişime ve bozulmaya yol açar. Bozulma sarı, yani bulaşıcıdır.

Bir gülü, bir insanı, bir mekanı, bir okyanusu, bir kitabı güzel, yemeği ve suyu lezzetli kılan, sayılamıyacak denli çok detayın birarada ve sağlıklı ve her biri bir diğeriyle barışık olarak tanımlanabilecek bir düzenle varlıklarını sürdürmesidir.

Sayısız sayıda beğeniye hitap eden sayısız sayıdaki canlı-cansız nesnenin her biri, ayrı ayrı sayısız detayın, sayısız kombinasyonu ile bir diğerkinden farklı olurlar.

Bazıları, hangi ayrıntıların, neyi, nasıl etkilediğini bilmeksizin yaşar, yaşar, yaşar ve ne yazık ki öğrenmeden ölürler. Yemek yemektir, ağaçlar yeşil, denizse mavi olur kesinlikle ve cam renksizdir.

Hayatın sonsuz renk yelpazesi çocuklukta öğrendikleri yedi temel renkle sınırlıdır. Ancak onlar geri kalanı da biliyor ve tanıyormuş gibi yaparlar, oysa bilmemek, biliyormuş gibi yapmaktan daha iyidir, bilemezler.

Yaşamlarını en fazla yüz-yüzelli kelime ve birkaç kavramla tüketirler. Onlar için aslanan, nasıl olursa olsun, uzun yaşamak ve yaşanan süre içinde de, ne kadar tüketilebilirirse o kadar çok şey tüketebilmektir. Mutluluk kavramları da bu nedenle gelişmemiş, kısır, yoz ve tek yanlıdır.

Ne pahasına ve neye malolursa olsun, mühim yani önemli olmak isterler. Oysa iddia ispat gerektirir. Onlarsa, varolma problemleriyle boğuşur dururlar, ancak boğuştuklarının kendileri olduğunu bilemeden geçip giderler. Önemsizlikleri, çok uzun süreler kaldıkları ve kullandıkları yerküre üzerinde doğru ve dürüst hiçbir iz bırakmamalarından kaynaklanır. Bilemezler. Üstelik, ayrıntısız, kıvrımsız, düz bakışlarıyla her şeyi kavradıkları kanısındadırlar. Algılama özürdürler. Evreni, kendi pencereleriyle sınırlı sanırlar. Bir gün, bir an dahi kara deliklerden bakıldığında, dünyanın bir nokta, kendilerinin nokta dahi olmadıklarının ayırdına varmamışlardır. Hayata derinliği veren ve sihirli kılan hiçbir şeyde onların katkısı yoktur. Yaratabildikleriye, düzensizlik, sıklık ve kalitesizlikle sınırlıdır. Bütün tüketiciliklerine karşın, elde edebildikleri, algılayabildikleriyle sınırlıdır.

GERÇEK VARLIKLAR

Şimdi, gelineen noktada, anda, hayatın, her biri bir diğeriyle barışık, uyumlu ve üretken olan her detaya, nesneye, insana ihtiyacı var.

Düzgün bir vidaya, vidayı düzgün takan insana, bütün düzgün vidaları üreten, takan bütün insanlara...

Gül diken ellere, müzik üreten beyinlere, güllere ve müzige, bilgisayarı yaratan ya da üretenlere, bilgisayarı kullanarak üretenlere, adlandırılmayan ve ancak seziyle saptanabilecek olanları bilenlere.

Üstü sezgi gücü ve ani hamle yetisiyle Gary Kasparov'a da, onu "satrançta" yenen ve adı Deep Blue olan makineye de. Gerçekten varolan her şeye...

Tansel Emanet Tuzel



Digital'dan Sokak Çocuklarına

Digital Equipment Türkiye A.Ş., Sokak Çocukları Vakfı'na 5 bin dolar bağış yaptı. Geçen yıl da Bolluca Köyü'ne 5 bin dolar yardım yapan Digital Equipment Türkiye, böylece iki yıldır Digital Equipment Corporation tarafından oluşturulan Çocuklara Yardım Fonu'ndan en yüksek yardımı almayı başarmış oldu.

Bilgisayar Dünyası

Geçen yıldan bu yana Açık Radyo 94.9 frekansından haftaiçi hergün 18.40-19.00 saatleri arasında yayınlanan Bilgisayar Dünyası programı 28 Nisan 1997 tarihinden itibaren Pazartesi günleri hariç, haftaiçi hergün 17.30-18.00 saatleri arasında yayınlanmaya başladı.

ADK-Tunçmatik Anlaşması

Nisan ayı içinde imzalanan protokol ile ADK Bilgisayar, Tunçmatik UPS'lerinin dağıtıcısı olarak belirlendi. ADS Bilgisayar, Tunçmatik'in Eko-line, Micro-line, Pro-line, Intelli-line ve Power-line serisi online UPS'lerinin dağıtımını yapacak.



Computertime Mağazalar Zinciri

Sentim, 5 aydır ön çalışmalarını yürüttüğü Computertime mağazalar zinciri projesini yürürlüğe soktu. Bilgisayar teknolojisiyle ilgili her ürünün pazarlanacağı mağazaların tümü aynı dekorasyona ve çalışma yapısına sahip olacak. 12 aya kadar vadeli ve Bankasız Finansman sistemi ile satış yapılacak ma-

ğazalarda teknik destek departmanı, sektörel çözüm departmanı, Network destek departmanı bulunacak. Bir yıl içinde 30 mağaza açılması hedefleyen Sentim, Computertime mağazası açmayı düşünen firmalara destek sağlayacak.

Ayrıntılı bilgi için tel: (0.212) 227 59 39

CD-Writable Teknolojisi

Hewlett Packard, Mitsubishi, Phillips, Ricoh, Sony ve Yamaha, kullanıcıların bilgisayar verilerini Compact Disc üzerine kaydetmelerine ve gerektiğinde tekrar yazmalarına olanak veren CD-ReWritable teknolojisini tanıttılar. Oran-

ge Book Part III olarak da bilinen fiziki format özelliklerine ek olarak, Universal Disk Format Version 1.5'de kullanıcıların dosyaları CD-RW ortamına, sürücü harf erişimi üzerinden sürükleyip bırakmalarına olanak verecek.

Cyber Café, Escort-Net'in

Türk Patent Enstitüsü başkanlığınca Cyber Café markası Escort-Net'e tescil edildi. Bundan böyle bu markayı Türkiye'de Escort-Net'ten başka firmalar kullanamayacak. Escort-Net'in kendi Internet Café'leri için kullandığı marka franchising sistemi ile

veriliyor. Escort-Net tarafından belirlenen standartların uygulandığı Café'ler, Internet'e erişim için en rahat ve her türlü alternatifin olduğu mekanlar olarak tasarlanıyorlar. Escort-Net tarafından Cyber Café markası ile açılan 2 Internet Café bulunmakta.

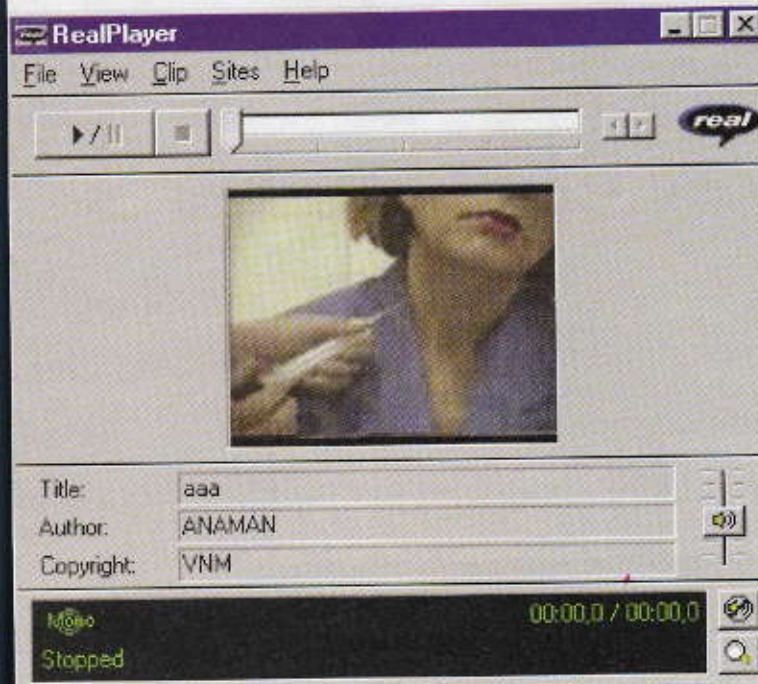
Oracle'dan Telefonlu Danışmanlık

Oracle, oluşturduğu Doğrudan Pazarlama Bölümü ile müşterilerine ve iş ortaklarına tek bir telefonla ücretsiz bilgi erişimi ve satış hizmeti sunmaya başladı. DMD adıyla İrlanda'nın başkenti Dublin'de faaliyet gösteren bölüm tek merkezden yönetiliyor. Oracle, dünyanın dört bir yanında faaliyet gösterdiği ülkelerden seçtiği temsilciler aracılığıyla, her ülkenin kullanıcılarına kendi dillerinde satış ve danışmanlık hizmeti veriyor. Türkiye için tahsis edilen telefonlar: 00 800 353 900 14/15 nolu telefonlar, 00 800 353 900 16 nolu faks.



Virüs TV Ekranlarında...

Bilgisayar kullanıcılarının korkulu rüyası virüs, şimdi de televizyon ekranlarında. Ancak bu iyi huylu ve faydalı bir virüs. TGRT ekranlarında her pazar saat 10.45'te yayınlanan Virüs programı, bilgisayar ve iletişim alanındaki gelişmeleri yansıtıyor. Internet'ten Multitemida'ya, donanımdan yazılıma geniş bir çerçevedeki gelişmeleri aktaran program A Production tarafından hazırlanmakta.



Compaq'tan Yeni Internet Protokolü

Compaq Computer, Net-Centric Corporation firması ile birlikte geliştirdikleri Internet için yeni ölçüm protokolünü açıkladı. MSIX (Metered Services Information Exchange) adı verilen ve ölçülebilen hizmetlerin bilgi alış-verişi merkezi niteliğindeki protokol, Internet'teki katma değerli hizmetlerin etkin bir biçimde belirlenmesine yönelik tasarlandı. Yeni protokolün, Internet uygulamalarının Network üzerinde faturalandırılma-

sı ve yönetiminde bilgi alış-verişine kolaylık getirecek özellikler taşıdığı açıklandı.

Protokolün ticari uygulaması NetCentric firması tarafından yapılacak, diğer yazılım geliştiricilerinin kullanımına ise yıl ortasında sunulacak. MSIX protokolünün, Internet'te telefon, faks, video konferans, içerik dağıtımı ve oyun gibi ücretli hizmetlerin yaygınlaşmasında önemli bir rol oynaması bekleniyor.

Internet'te Biyopsi

İbni Sina Hastanesi Hematoloji bölümü, Internet'te Ato adlı servis sağlayıcının altında açtığı sayfa üzerinde yeni bir teknoloji olan Real-video kullanarak on-line görüntü aktarmaya başladı.

[Http://www.ato.org.tr/](http://www.ato.org.tr/)

tejm/video.htm adresinden ulaşabileceğiniz videoda bir biyopsinin nasıl yapıldığı anlatılmakta. Ayrıntılı bilgi için: akanh@neuron.ato.org.tr'den Prof. Dr. Hamdi Akan'a e-posta atabilirsiniz.

Web Becerili HP OpenMail

Hewlett Packard, büyük şirket Internet ve Intranet çözümleri inşası için bir temel işlevi yerine getiren ve özgülendirilebilir bir mesaj sistemi alt yapısı olan HP OpenMail'in Web becerili sürümü 5.1'i duyurdu.

HP OpenMail'in yeni özel-

lik ve işlevleri arasında Microsoft Outlook desteği, POP3, IMAP4 ve LDAP desteği ve bir LAN istek biriminin işlevlerini standart bir Web tarayıcısı aracılığıyla sunan Intranet Communications Environment Web masaüstü yer almaktadır.

Koç.Net İletişim Ağı

Koç Topluluğu, kendi bünyesinde bilgi paylaşımını sağlamak, bilgisayar ortamında dünyaya açılmak ve böylece topluma daha iyi hizmet vermek amacıyla, Koç.Net adı altında, Koç-Unisys'in sorumluluğunda bir iletişim ağı kuruyor. Proje ile 1996-98 yılları arasında beş aşamalı bir şekilde, ilk aşamada Koç Topluluğu şirketlerinin güvenilir, hızlı, çağdaş ve ekonomik bir iletişim ağı üzerinden kendi içlerinde ve birbirleriyle haberleşmeleri, bu ağı, kendi özel uygulama-

ları için omurga olarak kullanmaları ve Internet'e erişimleri amaçlanmakta. Koç.Net projesinin ikinci ve üçüncü aşamalarında iletişim omurgasının yurt çapına yayılması, dördüncü aşamada ise topluluk şirketlerinin bayii ve yan sanayi teşkilatları ile iletişim ağına katılması amaçlanmaktadır.

Koç Topluluğu'nun tüm birimlerinde bilgi alt yapısını sağlamak amacıyla yürürlüğe giren Koç.Net Projesi'nin beşinci aşamasında ses ve görüntü iletişimi sağlanacak.

Yaman Bilgisayar'ın Yeni Eğitim Programı Başladı

Microsoft'un Yetkili Teknik Eğitim Merkezleri'nden Yaman Bilgisayar, Microsoft'un ürün yelpazesinde meydana gelen değişiklikler doğrultusunda, programına güncel eğitimleri ekledi. Yaman Bilgisayar Mayıs ayından itibaren, Ofis 97, Core Technologies of Microsoft Exchange Server 5.0, Mastering Microsoft Visual J++, Creating and Configuring A Web Server Using Micro-

soft Tools, Adminstrating and Supporting Microsoft Front Page 97 eğitimlerini vermeye başladı. Öte yandan Yaman Bilgisayar, Microsoft eğitimi katılımcılarına yönelik yeni bir kampanya duyurdu. TEMA Vakfı ile ortaklaşa yürütülen kampanya doğrultusunda, Yaman Bilgisayar, her katılımcı adına bir ağaç dizecek.

Ayrıntılı bilgi için tel: (0.212) 652 40 00



► Optima'dan Visual Components

Optimum, Visual Components'in Türkiye'deki satış, destek ve tanıtımını üstlendi. ActiveX, Java Applets, Navigator Plugins, Lotus Notes Ready Components ve OpenDoc konularında ürünler çıkaran Visual Components, Türkiye'ye ActiveX ürünleri ile giriş yapacak.

► Gipaş'tan Kampanya

Kyocera lazer yazıcılarının Türkiye distribütörü Gipaş A.Ş. bilgisayar firmaları ve son kullanıcılara yönelik kampanya yapacağını duyurdu. Kampanya ile satılacak FS400 modeli yazıcılar dakikada 4 ppm, 300x300 dpi çözünürlüğe sahipler.

► Oracle Open World

Oracle'ın geleneksel Oracle Open World etkinliği, 6-11 Nisan tarihleri arasında Viyana'da gerçekleştirilecek. Oracle Open World'e, Türkiye'den Oracle iş ortakları ve Oracle kullanıcı grubu katılacak. Organizasyon kapsamında gerçekleştirilecek etkinlikler: Oracle Kullanıcılar Konferansı, Oracle Uygulama Geliştiricileri Konferansı, İş Ortakları Konferansı, Oracle Open World 97 Exhibition.

Hem Yazıcı Hem Faks



Panasonic'ın yeni faks makinesi UF880, lazer tarama tekniği ve 33.6 Kbps hızında modeme sahip. Faks gönderimini 3 saniyede gerçekleştiren yeni ürün, JBIG tarama tekniğini kullanıyor ve hafızası 70 sayfalık. Standart olarak bulunan 250 yapraklık kağıt çekmecesini opsiyonel olarak 740 sayfaya

dek çıkarılabiliyor. İsteğe bağlı olarak paralel port arabirimi ile çıkış ve tarama olanaklarının yanı sıra PC-faks ve LAN-faks olanakları da sunan UF880, yazıcı arabirimi ile de 400x400 dpi lazer yazıcıya dönüştürülebilmekte. Pek çok yenilik içeren ürün 1998 yılında piyasaya sunulacak.

Bilgisayar Hukuku Kitabı

Türkiye Bilişim Vakfı, Dr. Mustafa Topaloğlu tarafından yazılan "Bilgisayar Programları Üzerindeki Haklar ve Bu Hakların Korunması" adlı kitabını yayınladı. Türkiye'de kendi alanında ilk akademik çalışma olan kitapta, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre bilgisayar programları üzerindeki haklar yer alıyor. Diğer hukuk sistemlerinde ve uluslararası hukukta bilgisayar programlarının korunması ve patentlerin de



işlendiği üründe haksız rekabet korumasının hangi şartlarda söz konusu olacağı da açıklanıyor.

Bilden'den Öğrencilere

Bilden, karnesi tamamen "Peki" olan öğrencilere indirim uygulayacak ve sürpriz hediyeler sunacak. 15 Haziran-1 Temmuz tarihleri arasında ve Bilden

Merkez'de uygulanacak kampanyaya öğrenciler, karnelerinin arkalı önlü fotokopisiyle giderek katılabilecekler. Ayrıntılı bilgi için tel: (0.212) 230 51 82

AutoCAD'in Yeni Sürümü

Sayısal Grafik, Autodesk tarafından üretilen bilgisayar destekli tasarım yazılımı AutoCAD'in yeni sürümü Release 14'ü duyurdu. Raster desteği eklenen AutoCAD Release 14, çizimlerin Internet üzerinde paylaşılmasına olanak tanıyor. Tasarım uygulamaları için ikinci nesil nesne tabanlı teknoloji "ObjectARX" in kullanıldığı yeni sürüm Windows 95 ve Windows NT için tasarlanmış ve bu işletim sistemlerinin kullanıcı arayüzü ve OLE gibi tüm olanaklarını kullanıyor. Yeni sürümün piyasaya sunulduğu tarih ise henüz kesinleşmedi. 10 Mart 1997 tarihinden sonra AutoCAD Release 13 alınlarsa yeni sürüme ücretsiz sahip olabilecekler.

Escortnet-Microsoft İşbirliği

Escort-net ile Microsoft teknolojileri küçük, orta, büyük ölçekli firmalar için Internet çözümleri üretmek için birleşti. Firmalar, kiralık hat bağlantısı olmadan Network üzerindeki tüm kullanıcıların Internet'e e-posta gönderip almalarını sağlamak, Intranet kapsamında ofis içi e-posta otomasyonunu gerçekleştirmek, birden fazla ofise sahip firmaların ofisleri arasında e-posta haberleşmesini sağlamak, haberleşmede bilgisayar üzerinde otomatik arşiv olanakları ve haberleşme giderlerini minimuma indirmek olarak özetlenebilecek projeyi Nisan sonunda duyurdular.



Logosoft'tan İndirim

Distribütörü olduğu Dr. Solomon AntiVirus Toolkit Server paketlerinde kampanya yapan Logosoft, Windows NT Server ve Novell Netware Server paketlerinde yüzde 30 indirim yaptı. Liste fiyatları 930\$ olan paketler 651\$'dan satılmakta. Ayrıntılı bilgi için tel: (0.216) 348 13 99

Perfecta, Vakkorama'da

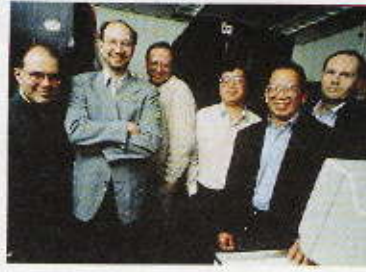
Vakkorama mağazaları Perfecta bilgisayarların satış noktası oldu. Vakkorama'dan yapılan açıklamaya göre, mağazalarda Perfecta bilgisayarların yanı sıra Ölçsan CAD Teknolojileri'nin temsilcisi olduğu diğer bilgisayar ürünleri de satılacak.

DVD Standartlarında Anlaşma

ABD, Avrupa ve Asya'dan on kadar elektronik işletmesi Tokyo'da Digital Video Disc (DVD) bağlamında standartlar konusunda anlaştı. Bir kere yazılabilen DVD-R standarta göre 3,95 Gigabyte kapasiteye, birçok kez yazılabilen DVD-RAM ise 2,6 Gigabyte kapasiteye sahip olacak. İlk cihazlar yıl sonunda piyasaya sürülecek.

Kasparov Yenildi...

IBM'in süper bilgisayarı Deep Blue 6. Ve son karşılaşmada dünya satranç şampiyonu Gary Kasparov'u yenerek klasik satranç maçında bir dünya şampiyonunu yenen ilk bilgisayar ünvanını kazandı. Yüzlerce seyircinin ve satranç ustasının nefessiz seyrettiği karşılaşmada Deep Blue, Kasparov'u 19 hamle sonunda yendi. Karşılaşma sonrasında Deep



Blue yaratıcılarına 700 bin dolar kazandırırken Kasparov 400 bin dolar aldı. 1996 yılının Şubat ayında yapılan ilk karşılaşmada Deep Blue Kasparov'a yenilmişti.

Fujitsu PC, Notebook ve Server'larıyla Türkiye'de

Daha önce yazıcı ve disk üniteleriyle Ufotek tarafından Türkiye pazarına sunulan Fujitsu'nun diğer ürünleri PC, Server ve Notebooklar piyasaya çıktı. Fujitsu ve Ufotek yetkililerinden alınan bilgiye göre Türkiye pazarında ilk etapta iş bilgisayarı olarak Server ve Notebook'lara ağırlık verilecek. Ev pazarına yönelik PC

ürünlerinin pazara yoğun olarak girişi içinse 1998 yılı hedeflenmekte. Fujitsu lansman toplantısında aktarılan bilgilere göre 1994 ve 1995 yıllarında toplam PC satışında IBM'den sonra ikinci sırada yer alan Fujitsu PC-Server-Notebook ürünleri açısından 1997 sonlarına doğru Türkiye pazarında da ciddi gelişmeler beklenmekte.

Daha Çok Gözetleneceğiz!...

Avrupa Birliği ve FBI birlikte telekomünikasyon alanında dünyayı saracak bir gözetleme sistemi planı ortaya çıkarmış bulunuyor. Bu planı Londra'daki yurttaşlık hakları bürosu "Statewatch" duyurdu. Sistem, telefon konuşmaları, faks, telex ve e-postaların suç izleme makamları tarafından küresel gözetlenmesine olanak tanıyor. Ağ ve servis

sağlayıcıların gözetlenmeye uygun teknik standartlara mecbur kılınması gerekiyor. Avrupa Birliği ve Norveç dışında ABD, Kanada, Avustralya ve Hongkong bu sistemi destekleyecek. Daha sonra teknik sağlayıcılar ve servis sağlayıcılar diğer ülkelerde de gözetleme standartlarını devralmak zorunda kalacak.

CHIP-Almanya

IntranetWare- Windows NT Bütünleşmesi

Novell, Nisan ayı sonunda, kendi ağ işletim sistemi IntranetWare ile Microsoft'un ağ işletim sistemi Windows NT'yi bütünleştirilecek araçları duyurdu.

Novell, ağ üzerinde bulunan kullanıcıların ve nesnelerin birarada gösterildiği adres kitabı olarak nitelendirilebilecek Novell Dizin Servisleri (NDS)'ni sunucu ortamlarında kullanıma sundu.

Novell'in NetWare ile bütünleşmeyi sağlayan diğer iki aracı ise; Novell Administrator for Windows NT ve Novell Workstation Manager. Bu yazılımlardan Novell Administrator for Windows NT, Novell NetWare Administrator'ın bir eklentisi gibi çalışıyor. NDS veritabanı ile bütünleşik olan Novell Administrator for Windows NT ile Windows NT kullanıcıları ve grupları, NDS'nin bir parçası konumuna geliyor. Böylelikle NetWare ile NT ağları tek bir yönetim konsolünde biraraya getiriliyor.

Novell Workstation Manager ise InternetWare Client for Windows NT yazılımının bir parçası. Ağ yöneticisi başka hiçbir şeyi gereksinmeden bu aracı kullanarak NDS yoluyla Windows NT masaüstüne yönelik düzenlemeler yapılabilir.

Internet Explorer 4.0'ın Getirdiği Yenilikler

Programın arayüzü neredeyse hiç değişmiyor, yenilikler daha çok ayrıntılarda saklı. Ancak Internet Explorer'ın birçok kullanıcı açısından önem taşıyan ve ilginç olan ek bileşenleri ve performans yöneltik değişiklikler yeni.

■ Kullanıcı tarafından seçilen Web siteleri yeni sürümde konforlu ve otomatik bir biçimde bir değişiklik olup olmadığı yönünde kontrol edilebiliyor. Browser bu görevi arka planda yerine getiriyor ve güncelleştirilmiş WWW sunumlarına işaret ediyor. Bu "Favorites" listesinde duruma teka-bül eden sembollerle gerçekleşiyor.

*Web sayfaları istenen aralıklarla indirilebiliyor ve sonra da offline olarak taranabiliyor.

■ Mail ve News bileşenleri artık sağlamca entegre edilmiş (Outlook Express Mail and News). Önceki sürümle karşılaştırıldığında öncelikle Mail'in temposu hızlanmış durumda. Yine avantajlı olan, "Outlook Express"

tarafından posta ve haberlerin eski Windows stilinde bir arayüz altında birleştirilmiş olması. Üç parçalı bir pencere burada her şeyi birden görmeyi sağlıyor.

■ Internet Explorer 4.0 aynı zamanda Web sayfaları için bir editör de içeriyor. Adı "Frontpad" olan bu tool Frontpage'in kısıtlı bir kopyası. Gerçi yazılımla basit HTML işlerini halletmek olanaklı. Ancak beta sürümünde tabii ki tablolar yaratmak ya da Frame tekniği kullanmak olanaklı yoktu. Bu yüzden iddialı HTML sanatçıları performansı daha yüksek araçlara el atmak zorunda kalacak.

■ Beta sürümünün bileşenlerinden biri de "Netmeeting" programının güncelleştirilmiş bir kopyası. Bu yazılım yardımıyla Internet üzerinden telefon konuşmaları ve video konferanslar yapmak olanaklı. İstek üzerine dosyalar üzerinde ortak çalışma yapmak da olanaklı ("Whiteboard").

CHIP-Almanya

HP-Sybase İşbirliği

Hewlett Packard ve Sybase, gelecek kuşak bilgi işlemini şekillendirmek için teknolojik bir işbirliğine gittiklerini duyurdular. HP, Sybase'in Jaguar CTS'ini desteklerken, Sybase de HP'nin gelecek kuşak IA-64 tabanlı sistemlerini destekleyecek.

Genişletilmiş geliştirme işbirliğinin ilk örneği, HP'nin Internet bileşen işlem hizmet birimi ve Internet üzerindeki ticari uygulamalar için ölçeklenebilir ilk işlem hizmet birimlerinden biri olan Sybase Jaguar CTS'i desteklemesi.

Süper Modem Teknolojisi Yakında Türkiye'de...

56 Kbps'lık modem teknolojisinin yakında Türkiye'de kullanılmaya başlanacağı açıklandı. Türk Telekom tarafından gerçekleştirilecek yeni hizmet ile Temmuz ayından sonra 30'u aşkın telefon hattı gereksinimi olan ISS'lere telefon santralından doğrudan sayısal Trunk (el hatı) çekilme olanağı tanınacak. Bir uça sayısal telefon hattı gereksinimi duyan 56 Kbps'lık modem teknolojisi de çalıştırılabilir. Kullanılan sistemde Türk Telekom servis sağlayıcıları PBX mantığıyla



0822'li hatlar veriyor ve bu yöntem santrallerin yapısı nedeniyle kilitlenmelere neden oluyor. Yeni sistemde santrallerdeki belli bir Trunk kapasitesi kullanıma açılacak. Bir Trunk 2 Mbps hızında ve 30 adet telefon hattına denk düşen bir sayısal hat.

Daha Fazlası İçin: Netscape Communicator 4.0

En yeni Netscape Browser'ının güncel beta sürümü bitmiş bir ürünün tüm performans yeteneklerine sahip. Önceki Preview'larla karşılaştırıldığında özellikler bakımından çok az şey değişmiş. Communicator, Browser olarak ana işlevleri yanında Offline olarak da işlenebilecek Mail ve News bileşenleri içeriyor. Buna ek olarak HTML belgeleri için bir editör ve Internet üzerinden grup çalışması için araçlar bulunuyor (Netscape Conference). Grup çalışması araçları,

örneğin diğer Internet kullanıcılarıyla ses bağlantısı kurmak ya da Whiteboard üzerinden ortaklaşa eskizler üzerinde çalışmak olanağı sunuyor. Preview Release 3'de yeni olan, Java ve Javascript alanlarında güvenliğinin artmış olması. Ürün geliştiriciler yerel ve ağ kaynaklarına erişimi imzalarla kısıtlamış. Program henüz sağlam bir halde olmadığı için, hatadan arındırma konusunda daha bazı işlerin acilen yapılması gerekiyor.

CHIP-Almanya

Intel-Escort Anlaşması

Intel, Escort'la Direct Account anlaşmasını imzaladı. Bundan böyle, Escort aracı firmalar olmaksızın Intel'den mal alımı ve teknoloji transferi yapabilecek. Intel ile aynı anda Pentium

II'yi duyuran Escort, Ar-Ge testlerinden sonra üretime başladı. Klamath adıyla tanıtılan ve Intel'in son kuşak işlemcisi olan Pentium II, 233 ve 266 Mhz hızlarında çalışmakta.



Ortak Girişim

Siemens Nixdorf'un 16 büyük çözüm ortağı, yeni bir ortak girişim oluşturdu. Çözüm ortaklığı ve Networking kavramlarını vurgulayan WNET Partners AG, yönetim danışmanlığı ve pazarlama alanlarında faaliyet gösterecek..

PC Bileşenleri için Sürgü

PC'yi daha esnek hale getirecek bir standart bitmek üzere. Intel, Microsoft ve Compaq ortaklaşa "Device Bay" standardını geliştiriyor. Bu standartla sabit diskler, modemler, ağ adaptörleri, CD ve DVD-ROM sürücüler ve diğer çevre cihazları kasa açılmak zorunda kalmadan PC'ye takılıp çıkarılabilecek. Veri transfer yolu olarak USB (Universal Serial Bus) ve IEEE 1394 standardına göre Multimedia verileri için uygun olan veriyolu desteklenecek. Masaüstü PC'ler ve Notebook'lar için değişik büyüklükte sürgüler üretilecek. Ürünler 1998 ilkbaharında piyasaya sürülecek. Bilgi için: www.device-bay.org. CHIP-Almanya

x2 Teknolojisi ve Pilot 2

USRobotics firmasının Türkiye temsilcisi Biltur 2 Mayıs'ta İstanbul'da düzenlediği bir toplantı ile yeni geliştirdiği x2 teknolojisini ve Pilot 2 adlı yeni Pocket Organizer'ı tanıttı. Yeni x2 teknolojisi ile Leased Line'larda çıkılabilen 64k'lık hıza analog olan normal telefon hatları üzerinden 56'lık bir hızla yaklaşmak mümkün oluyor. Normal telefon hatlarının teorik olarak sadece 35k'ya izin vermesine rağmen artık çoğu yerde dijital olan telefon santrallerinin bir özelliğinden yararlanarak tek yönlü ola-



rak 56k'ya kadar çıkmak mümkün oluyor. Bunun için bağlı olunan ISP'nin de bu teknolojiyi kullanıyor olması gerekiyor. Şu an piyasada bulunan Courier ve Sportster 33.6 masaüstü modellerin tümü ve 15 Ağustos 1996'dan sonra satılan herhangi bir Sportster ile Winmodem'ler de Upgraded edilebilmekte.

Dikkat! Sahte MMX İşlemciler Piyasada

Yeni bir sahte chip-işlemci dalgası geliyor. Sahte CPU'lar üzerinde belirgin bir biçimde "MMX" yazısı okunuyor. Ancak bu yazı orijinal Intel chiplerinde çok daha küçük. Evet, gerçi sahte işlemciler üzerinde "MMX" yazısı bulunuyor, ama işlemciler MMX kodlarını işleyemiyor.

Kabuğun altında basit bir Pentium işlemci var. Bu yüzden bu chiplerle bilgisayarlarını donatanların hayal kırıklığına uğraması kesin: MMX programları başlatıldığında bu programlar hata mesajı veriyor ve işlerini görmüyorlar.

CHIP-Almanya

Microsoft WebTV'yi Satın Aldı

Microsoft 425 milyon dolar karşılığında WebTV Networks firmasını satın aldı. Eski Apple mühendisleri tarafından 1993 yılında kurulmuş olan işletme, Internet sayfalarını telefon kablusundan televizyona aktarmayı olanaklı kılan bir Set-Top Box sunuyor. Eğer Amerikan kartel kurumu bu alışverişi onaylarsa, Microsoft şefi Bill Gates bir taşla birçok kuş vuracak: Gates dijital televizyon a-

lanına girmenin yanında, WebTV üzerinden şimdiye kadar pek başarı kazanmamış olan Microsoft Network'u (MSN) yaygınlaştıracak ve ezeli rakibi Netscape'in pazar payını ufaltacak. Microsoft bundan başka Notebook sınıfı altındaki taşınabilir cihazlar için geliştirilmiş olan Windows CE'yi (Consumer Electronic) WebTV-Box yazılımına entegre etmeyi planlıyor.

CHIP-Almanya

3P'den Sayısal Video Teknolojisine Dayalı Çözümler

Truevision ve Macromedia Türkiye temsilcisi 3P Bilgisayar Ltd. Truevision'ın Tarfa ve Bravado kartları ile Division Online ve Director Multimedia Studio yazılımlarını bütünleştirerek oluşturduğu çözümlerini, 11 Haziran'da düzenleyeceği bir satış semineri ile kullanıcılara tanıttı. Online Post Prodüksiyon Çözümleri, Truevision mühendislerinden Christophe Marcuet tarafından sunulacak. Cad/CAM Çözümlerinde ise iki uygulama tanıtılacak. Bunlardan ilki Video To The Max yazılımı ve Targa 1000Pro video kartı ile gerçekleştirilen uygulamada, hazırlanan 3 boyutlu tasarımlarda sayısal videonun senkronize kullanımı gösterilecek. Bu uygulamalar Hikmet Karaüç ve Burçin Ergünt tarafından sunulacak. CAD/CAM çözümlerinin 2. Bölümünde ise grafik uygulamalarında grafik tablet kullanımının incelikleri Sabri Varol tarafından anlatılacak. Rezervasyon için tel: (0.212) 212 36 57 (121)

Intel'den Damping

Intel, Fast Ethernet kartlarında başlattığı fiyat indirimini Express 10/100 Fast Ethernet Switch ürününde de uyguluyor. Intel bugüne kadar 4995\$ son kullanıcı fiyatı ile satılan bu ürünün yeni fiyatını 2995\$ olarak duyurdu.



DOS TÜMÜYLE YETERLİ

DOS komutlarından ve Arj sıkıştırma programı için talimatlardan oluşan bir kombinasyon ile bir programcı, dönüşme yeteneği olan bir Batch virüsü yazma başarısını gösterdi. Bir Antivirüs uzmanı bu başarıyı takdir ederek "DOS'un Batch dilinin bu kadar yüksek performansa sahip olduğunu bilmiyordum" dedi. Çok biçimli virüs Batalia karşısında önlem almak için ARJ.EXE'yi (eğer varsa tabii) yol talimatından silmek yeterli.

VIRUS-EX 1.0

Günümüzde firmalarda en fazla virüs yayan kaynaklardan biri elektronik posta. Virus-Ex bu durumun panzehiri olmaya gayret ediyor. Virus-Ex Exchange ve Outlook'taki Microsoft-Mail-Clients için bir genişletme. Bunun içinde Avusturyalı yazılım firması Ikarus'un arama makinesi Thor çalışıyor. Ancak rakip ürünler bir komut satırı üzerinden bağlanabiliyor.

Virus-Ex virüs bulaşmış Mail'lere erişimi engelliyor. Tamir ya da teşhis olanakları ise mevcut değil. Bunun yerine virüslü Mail, analiz için firmanın virüs uzmanına gönderilebiliyor.

VİRÜS PROGRAMINI TEST EDENLER ALDATILIYOR MU?

McAfee, rakibi Dr.Solomon's Software firmasına bir saldırı başlattı. McAfee'ye göre Antivirus-Toolkit laboratuvar koşullarında gündelik kullanımdan daha iyi sonuçlar alacak şekilde tasarlanmıştır.

Yüzde 68 ile antivirüs piyasasında önde giden McAfee'nin tepesi atmış gibi. İngiliz rakibi Dr. Solomon's Software ürettiği Emergency Antivirus ile fiyatları yalnızca Avrupa'da düşürmekle kalmadı, Amerikalı şirketi kendi evinde de vurmaya yöneldi. Yüksek performans ve rakiblerinden daha iyi olma iddiası ile çıkarılan 30 dolarlık sürüm ABD piyasası satış listesinde üst sıralara tırmanıyor. McAfee ise bu iddialarla kullanıcının aldatıldığına inanıyor. McAfee kullanılan bir Cheat modunun, İngiliz yazılımını karşılaştırma testlerinde, gündelik kullanımında olduğundan daha iyi gösterdiğini ileri sürüyor. Gerçekten de Dr. Solomon's Antivirus-Toolkit, arama sırasında yazılım eğer on değişik virüs keşfettiğinde, otomatik olarak daha duyarlı bir arama moduna geçiyor. Yazılım bundan sonra Heuristic kurallarla çalışıyor, ama bu yüzden de kesin tanılamadan feragat ediyor. Sonuçta, yazılım daha fazla virüs buluyor, özellikle de şimdiye kadar tanınmayan virüsleri buluyor hem de daha hızlı bir biçimde. Bu duruma İngiliz üretici de itiraz etmiyor.

Aldatma mı, Özellik mi?
Dr. Solomon's Software firmasının Almanya'da yöneticisi olan Frank Brandenburg turbo modunu şu sözlerle meşru gösteriyor: "Müşterimiz olan firmaların çoğu bizden yardım almadan önce, makinelere tetikte bekleyen bir düzine virüs bulaşmış oluyor." McAfee kuruluşundan meslektaş Michael Struss ise bu yöntemi gereksiz buluyor ve yardımcı olmadığını inanıyor: "Bu durum test sonuçlarını da çarpıtıyor." Ancak Hamburg'daki Virüs Test Merkezi'ndeki profesör Brunnstein bu sözlerle karşı çıkıyor: "Bu modu biz üç yıldır biliyoruz.

Tüm testlerde şalterler öyle bir ayarlanmıştı ki, Heuristic kurallar devreye giremedi." Ve kesin tanılamamanın ortadan kaldırılmasıyla oluşan hız avantajı ise Brunnstein'a göre virüslü dosyaların taranma zamanının ölçülmesi pek anlamlı olmadığı için aynı şekilde pek anlamlı değil.

Daha önceleri Hamburg'daki virüs test merkezinde çalışan, şu sıralar ise F-Prot'un üreticisi Frisk Software için faaliyet gösteren Vesselin Bontchev'in yargısı ise farklı: "Dr. Solomon's Software firmasının ürettiği yazılım, işinin ehli olmayan testçileri hedef alıyor." Buna göre Dr. Solomon's Virus-Toolkit'i standart ayarlarla inceleyen ve karşısına tanıması için en az bir bilinmeyen virüs çıkaranlar tehlikede demektir. Yazılım ancak önce bilinen on virüsü tanıdıktan ve Heuristic kuralları aktif hale getirdikten sonra alarmlar veriyor. Böylelikle ölçülen tanıma oranı test alanındaki virüslerin sırasına bağlı oluyor.

CHIP-Almanya

BOOT VİRÜSLERİNİ AÇLIĞA MAHKUM ETMEK...

Ücretsiz olarak ve az bir çabayla hala çok yaygın olan Boot virüslerine karşı etkili bir önlem alabilirsiniz: PC'nizi artık disket sürücünden başlatmayın. Bu

nun için bilgisayar açıldığında Setup'a bir kerelik bir müdahale gerekli. BIOS sürümüne göre Boot sırasını C:, A: ya da sabit diskin başlama sürücüsü olarak verin. Eğer açılış sı-

rasında daha sonra yuvada Form, Parity Boot ya da benzeri bir virüsün bulaşmış olduğu bir disket bulunsa bile, bunlar artık bilgisayarınıza bulaşamayacak.



2000 Sorunu İçin

IBM tarafından duyurulan VisualAge 2000, kullanıcıların 2000 yılı sorunu için kendi çözümlerini kullanabilmelerini sağlamak üzere araç, eğitim ve ücretsiz desteği birlikte sunuyor. IBM ve IBM olmayan araçların birleştirilmesini sağlayan platformlararası ve dillerarası uygulama geliştirme aracı olan VisualAge 2000 kullanıcılara, iş istasyonu ya da platformda da tarih uygulaması değişiklikleri de yapabilecekler.

Bilgi için: IBM

Tel: (0.212) 280 09 00

Faks: (0.212) 278 04 37

Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor.

TVS Monitörler

Pos, ATM, bankacılık kontrol sistemleri ve tüm PC'lerde kullanılabilen TVS monitörler Gen-Pa tarafından piyasaya sunuldu. 9"ten 17"e dek değişik boyutları olan TVS monitörlerden 9" SVGA mono ve 14", 15", 17" ise SVGA 0.28 MPRII özelliklerini içermektedir.

Bilgi için: Gen-Pa

Tel: (0.212) 288 10 78

Faks: (0.212) 275 38 97

Fiyatı: Henüz belirlenmedi

PC Koruma Kabinleri

37 ülkede şube ve temsilcilikleri olan Almanya merkezli Rittal firması Türkiye ofisinin açılışında PC koruma kabinlerini piyasaya sundu. Kişisel bilgisayarların fiziksel açıdan zarar görmesini önleyen kabinler, yazılım güvenliği, yetkisiz kullanım, hırsızlık ve toz, kir ve sıvılara karşı da koruma sağlamakta.

Yeni ürünler, Mousepad platformu, kilitli Keyboard çekmecesi, tekerlekli taşıma bazası, sürgülü yazıcı masası gibi özellikleri içermekte.



Bilgi için: Rittal

Tel: (0.216) 411 48 24

Faks: (0.216) 411 48 11

Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor

Oracle Power Objects 2.1

Oracle, Power Objects Version 2.1'i kullanıma sunuyor. Yeni versiyon, Oracle'in Basic geliştiricilerine mobil, istemci/sunucu ve güçlü Intranet uygulamaları geliştirme nitelikleri sağlayabilen yeni versiyon, Personal Oracle Lite'in yeni versiyonu. 2.3.1'i içeriyor. Bu versiyon CD-Rom'lar için katalog tarzında uygulamalar yaratmaya yönelik salt okunur veritabanı desteği sağlıyor. Oracle Power Objects 2.1, Windows NT, Windows 95, Windows 3.1, Macintosh 68k ve Power Macin-

tosh için kullanıma sunuluyor. Oracle Power Objects Version 2.1, Basic ve OLE gibi yerleşmiş endüstri standartlarını, Netscape'in Plug-in mimarisini ve sürükle-bırak özelliklerini içeriyor. Professional Edition ve Client/Server Edition olmak üzere iki versiyonu olan ürün online olarak da satın alınabiliyor.

Bilgi için: Oracle

Tel: (0.212) 285 29 50

Faks: (0.212) 285 28 78

Fiyatı: Professional

Edition 370\$

Client/Server Edition 1870\$

İsterseniz 10 İsterseniz 100 Mbps

Intel'in, Fast Ethernet'e geçiş sağlayan Hub'ı Express 10/100 Stackable, ağ yapısının ihtiyacına uygun olarak 10 Mbps veya 100 Mbps Hub olarak çalışmakta. Ürünün sağladığı esneklikle mevcut 10 Mbps hızındaki yapı çalışmaya devam ederken, ihtiyaç duyulduğunda 100 Mbps hızında çalışma yapılabilen Intel Express 10/100 Stackable Hub'lar 12 veya 24 portlu iki model ile geliyor ve her iki ürün de maksimum 8 adete kadar istiflenebilir özelliklerine sahip. 12 portlu modelde bulunan iki adet genişletme yuvasına SNMP Yönetim Modülü, 100 Base FX Fiber Modülü ve Ethernet Modülü takılabilir.

Bilgi için: Empa

Tel: (0.212) 599 30 50

Faks: (0.212) 598 53 53

Fiyatı: 1525\$ (12 port)

2375\$ (24 port)

MiroMedia PC TV

Ölçsan tarafından piyasaya sunulan miroMedia PC TV, 320x240 çözünürlükte ve TV Tuner özelliğine sahip. Özel televizyon ve görüntü yakalama (Capture) programları ile satışa sunulan miroMedia PC TV, Pal, Secam ve NTSC desteklerinin yanı sıra Composit ve S-VHS görüntü girişi özelliklerine sahip.



Bilgi için: Ölçsan

Tel: (0.212) 280 97 61

Faks: (0.212) 264 24 79

Fiyatı: 189\$



Logitech Scanman Color 2000



Empa tarafından piyasaya sunulan tarayıcı Logitech Scanman Color 2000 ile her türlü sayfa, dosya, rapor ve resim türü dokümanı taranabilmekte. Yeni ürün 16.8 milyon renk, 1600 dpi gri renk özelliklerine sahip. Scanman Color

2000, Adobe Photo Deluxe, Xerox Text Bridge ve Optical Recognition yazılımları ile kullanılabilir.

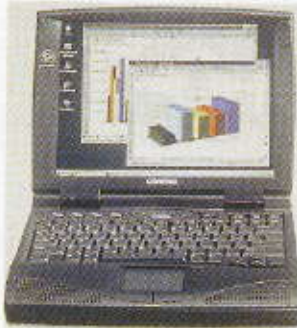
Bilgi için: Empa
Tel: (0.212) 599 30 50
Faks: (0.212) 598 53 53
Fiyatı: 165\$

Compaq'tan Armada Serisi

Compaq Computer, Compaq Armada 1500 dizüstü bilgisayar serisini tüm Avrupa ülkeleriyle birlikte Türkiye'de de piyasaya sundu. Üç farklı modelden oluşan Armada 1500 ürün ailesinin özellikleri: Intel'in 120 veya 133 MHz hızlarında sunulan Mobile Pentium işlemci seçenekleri, 80 Mb'a yükseltilebilen 16 Mb'lık EDO Ram, 11.3 inçlik renkli SNT veya 12.1 inçlik renkli TFT ekran ve Lithium-Ion veya Enhanced Smart Nickel

Metal Hydride pil seçenekleri, iki adet Type II veya bir adet Type III Cardbus PC kartı yuvası ve kullanıcıların programlayabildiği 4 adet klavye tuşu ile Mouse işlevini gören "Touchpad" işaret aygıtı. Armada 1500 serisinde 10x hızında CD-Rom sürücüler de standart veya opsiyonel olarak yer almakta. 32 bitlik yerel yol grafikleri ve video belleği için 1 Mb'lık Edo Dram'ın da standart özellikler arasında yer aldığı ürün ailesinde video PC kartı yuvası, hareketli video hızlandırma özelliği ve yazılım tabanlı MPEG formatı da bulunmaktadır.

Bilgi için: Compaq
Tel ve Faks:
(0.212) 276 33 47
Fiyatı: Henüz belirlenmedi



Zoltrix Faks/Modemler

Turanlı Elektronik, distribütörlüğünü yürüttüğü Zoltrix'in 3 yeni faks/modem ürününü satışa sundu. Zoltrix 33.600 Pnp Internal Fax/Modem/Voice, sistemde mevcut bir ses kartı varsa hiçbir kablo bağlantısına gerek duymaksızın iletişimi sağlayabilmekte ve ses kartıyla gerekli tüm fonksiyonları karşılıklı olarak gerçekleştirebilmekte. Ürünün son kullanıcı fiyatı: 79\$.

Zoltrix 33.600 PCMCIA Fax/Modem, Notebook'lar için tasarlanmış, kredi kartı büyüklüğünde bir ürün ve PCMCIA yuvası olan tüm Notebook'larla uyumlu çalışmakta. Ürünün son kullanıcı fiyatı: 149\$.



Zoltrix 57.600 Fax/Modem/Voice Internal/External, Rockwell'in 56K teknolojisi kullanılarak üretilmiş ve hem dahili hem de harici modelleri bulunmaktadır. Zoltrix 57.600 Haziran ayı ortalarında piyasaya sunulacak. Ürünün fiyatı 200\$'ın altında olacaktır.

Bilgi için: Turanlı Elektronik
Tel: (0.216) 414 21 31
Faks: (0.216) 414 42 14

Merlin Gerin Kesintisiz Güç Kaynakları

Escort Enerji, Merlin Gerin'in Network donanımını koruma amacıyla geliştirdiği Pulsar ES ve Pulsar ESV serisi kesintisiz güç kaynaklarını piyasaya sundu. 500 VA'dan küçük modelleri hafif ve kompakt olan ürün ailesinin, giriş seviyesindeki ana makineler için olan modeli Pulsar ESV 3/5, 4 kg ağırlığında ve PowerShare özelliğine sahip. Network ana makinelerinde kullanılan Pulsar ESV 8/11 ise düşük ve yüksek gerilimleri düzenleyen otomatik regülatör devresi ve ikinci bir haberleşme arabirimi içermekte. Ürünün paketine dahil olan Solution-Pac yazılımı ile aynı anda 2 veya daha fazla ana makine kontrol edilebilmekte. ES serisinin 2/4 modeli ise e-



nerji tasarrufu ve otomatik akü testi gibi özellikler içermekte. Pulsar ES7 ve ES10 modelleri ise iş istasyonları için gerekli daha uzun akü süresi, düşük gerilimleri yükselten otomatik voltaj regülatörü ve Unix, Macintosh ya da diğer uygulamalarda haberleşmeyi sağlayan arabirimi içermekte.

Bilgi için: Escort Enerji
Tel: (0.212) 212 07 50
Faks: (0.212) 212 07 62
Fiyatı: 129\$-890\$ arasında



Flash PC Kartı

M-Systems, 2000 serisi yeni Flash PC kartını piyasaya sundu. PCMCIA Type I olarak 128 Mb'a çıkabilen ilk üründe yazma hızı 600 KB/saniye, okuma hızı ise 1.5 Mb/saniye üzerine çıkmakta. Denetleyici ile ana bilgisayar arasındaki veri iletişimi hızı ise 13.3 MB/saniyeyi aşmakta. Flash PC kartları, iletişimden Net work'e, taşınabilir saha elemanlarından, el tipi termi-



nallere, bilgisayarlara ve tıbbi cihazlara dek geniş bir yelpazede kullanılmakta.

Bilgi için: Iltek
Tel: (0.212) 288 62 13
Faks: (0.212) 272 01 43
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor

Expert'ten 4 Yeni Yazılım

InterActive geçen ay Expert'un çeşitli konularda oluşturduğu 4 yeni yazılımını tanıttı; Stationary Shop, Internet Tutorial, Web Site Clipart ve Home Design 3D. Stationary Shop, logo, sertifika, davetiye ve hazır yazı sayfası hazırlamak amacıyla kullanılabilir bir program. Etkileşimli bir arayüzü olan ürün 100 adet hazır mektup başlığı, 100 adet faks başlığı, 100 adet iş kartı, 25 adet hazır logo, 100 adet renkli Clipart ve 25 adet True Type font içermekte. Internet Tutorial, Internet ile ilgili birçok şeyi animasyon ve video görüntüleri ile sunan bir diğer etkileşimli program. Inter-

net ile ilgili bir sözlük de içeren üründe 150 Mb'lık video ve 70 Mb'lık ses bilgisi bulunmaktadır. Web sayfası tasarımı oluşturmak amacıyla kullanılabilir Web Site Clipart, Windows ve Macintosh ortamında kullanılabilir 1000 adet renkli ve detaylı çizim içermekte. Boyutları değiştirilebilen ve çıktı alınabilen çizimler gif formatında.

Herkesin kullanabileceği kolaylıkta hazırlanan Home Design 3D ise bir ev tasarım programı. 3 boyutlu olan ve foto-gerçekçi yüzey kaplamaları içeren programla, oluşturulan ev Real-time ve 3 boyutlu olarak gezilebilmektedir.

Bilgi için: InterActive
Tel: (0.212) 212 35 36
Faks: (0.212) 212 35 34
Fiyatı: (Sta.Shop.) 27\$
(Inter.Tut.) 27\$
(Web Site) 35\$
(Home Des.) 27\$



HP'den Mürekkep Püskürtmeler



Hewlett Packard, geniş formatlı renkli baskı pazarına yönelik mürekkep püskürtmeli HP DesignJet 2500CP ve 2000CP yazıcılarını tanıttı. HP'nin yeni Large Capacity Ink System'ı satılan ürünler, her renk için ayrı bir baskı kafası, mürekkep rezervuarı ve baskı kafası temizleyicisi içermekte. Baskı kafaları mürekkebin azaldığını otomatik olarak algılayarak gerektiğinde 410 cc'lik mürekkep rezervuarından oto-

matik olarak dolmakta. HP DesignJet 2000CP, tüm büyük RIP üreticileri tarafından desteklenmektedir. HP DesignJet 2500CP ise Adobe Level 2 PostScript, Mac, Windows 3.1, 95 ve NT sürücülerini, bir HP JetDirect kartı ve Tak&Çalıştır çözümünü içermekte.

Bilgi için: Hewlett Packard
Tel: (0.212) 224 59 25
Faks: (0.212) 224 59 39
Fiyatı: 2000CP 12.690\$
2500CP 14.650\$

Mitsubishi'den Monitör Serisi

Mitsubishi'nin Diamond Pro 67TXV serisi monitörleri, distribütör firma Ölçsan tarafından pazara sunuldu. DiamondTron tüp teknolojisi ile üretilen DiamondPro 67 TXV, 0.25

mm nokta aralığına ve 69KHz yatay tarama frekansına sahip.

Bilgi için: Ölçsan
Tel: (0.212) 280 97 61
Faks: (0.212) 264 24 79
Fiyatı: 879\$



DiskOnChip 2000

M-Systems, Elektronik sistem tasarımcılarının gereksindiği yüksek kapasiteli, küçük ve pilsiz veri depolama çözümleri için DiskOnChip 2000'i piyasaya sundu. DiskOnChip 2000'le 32 pin JEDEC içinde 72 Mb'a kadar bilgi depolamak mümkün olmaktadır. Klasik disk gibi okunup yazılabilen, işletim sistemi yüklenebilen chiplerin 2, 4, 8 ve 12 Mb'ları bulunmaktadır.



Bilgi için: Iltek
Tel: (0.212) 288 62 13
Faks: (0.212) 272 01 43
Fiyatı: 72-281\$
arasında

Pentium II İşlemcili İlk Sunucu



Acer'in 10-50 kullanıcı çalışma grupları için tasarladığı AcerAltos 900'un en üst modeli olan AcerAltos 900K, MMX teknoloji destekli Intel Pentium II işlemci içeren ilk sunucu. Internet Server, Web Server ve iletişim sunucusu olarak da pozisyonlandırılan AcerAltos 900K, Intel Pentium II işlemci (233 Mhz ve 266 Mhz) taşıyor ve Multiple Branch Prediction, Super-Scalar Instruction Cycle, Out-Of-Order Execution işlemlerini yürütmekte. 32 Mb EDO, 64 bit DIMM

bellek, özel geliştirilmiş anakart, otomatik seçimli entegre Ethernet, entegre Adaptec 7880 SCSI gibi özellikleri olan sunucu ile birlikte Network işletim sisteminin yüklenmesini ve sunucu ayarlarının yapılmasını sağlayan Acer Easy Build CD'si AcerAltos 900K ile birlikte gelmektedir.

Bilgi için: İhlas-Acer
Tel: (0.212) 551 78 60
Empa
Tel: (0.212) 599 30 50
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor.

Sybase'den PowerJ

Info Sybase Yazılım A.Ş. tarafından temsil edilen Sybase, uygulama ve geliştirme aracı PowerJ'yi piyasaya sundu. Sybase'in daha önce Starbuck ve Jato kod adıyla beta versiyonlarını sunduğu PowerJ, ölçeklenebilir veri tabanı bağlantısı ve sunucu tarafından geliştirme yapabilme özellikleri olan bir geliştirme ortamı sunmakta. Powersoft Power++ teknolojisi ile oluşturulan ü-

rünle platformdan bağımsız iş uygulamaları geliştirilebilmekte. Java Beans ve ActiveX bileşenleri için güncellenmiş destek, JDBC için Jconnect, Visual SQL Query editörü ve bileşen paleti ürünün diğer özellikleri.

Bilgi için: Sybase
Tel: (0.212) 264 65 80
Faks: (0.212) 270 87 62
Fiyatı: www.powersoft.com'dan öğrenilebilir

Sörfçülere Özel...

Logitech'in yeni ürünü Logitech Surfman, Internet'te sörf yapmak isteyenlere yönelik olarak oluşturulmuş. Cyber Jump teknolojisini içeren kablosuz Mouse Surfman, Netscape Navigator yazılımı ile uyumlu ve 2 m uzaklıktan Internet uygulamalarını kontrol imkanı sağlamaktadır.

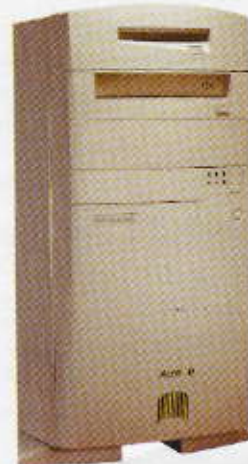
Bilgi için: Empa
Tel: (0.212) 599 30 50
Faks: (0.212) 598 53 53
Fiyatı: 73\$



Pentium II İşlemcili İş İstasyonu

Intel Pentium II işlemcili ilk iş istasyonu AcerPower 6200, 256/512 KB ikinci Cache destekli ve yeni Intel 82440FX chipsetli. 32 Mb EDO Ram'le standart

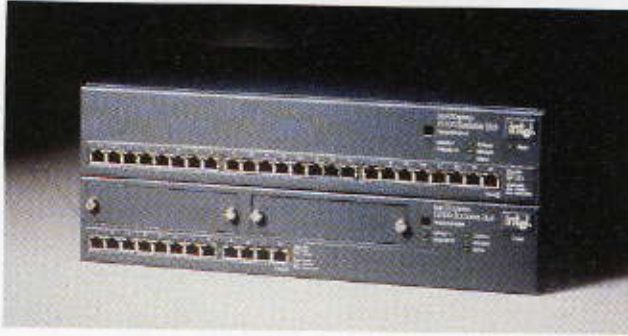
olarak gelen AcerPower 6200, 5 depolama ve 7 genişleme yuvasına sahip. Windows NT Ready ve Windows 95'in de dahil olduğu yaygın işletim sistemleri ile uyumlu olan sistem, SNMP ve DMI standartlarına uygun donatım görüntüleme fonksiyonu da sağlamaktadır.



Bilgi için: İhlas-Acer
Tel: (0.212) 551 78 60
Empa
Tel: (0.212) 599 30 50
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor.



ASUS Anakartları



EMPA, Asus anakartlarının satışına başladı. Satışa sunulan ürünlerin teknik özellikleri:

Asus P55T2P4 Anakart-Intel 82430HX chipset, Intel MMX işlemci desteği, 512 KB Pipelined Burst Cache, 4x72 pin SIMM soket, 2xPCI Bus Master IDE Port, PIO Mode 3/4 IDE Atapi, 4 adet PCI 32 bit slot, 3 adet ISA 16 bit slot, 1 Mb Flash Eprom, Award PCI BIOS, DMI, Green, PnP, NCR PCI SCSI BIOS, 3/4 Baby AT Form. Ürünün son kullanıcı fiyatı: 140\$.

Asus P55TVP4 Anakart-Intel 82430VX chipset, Intel MMX işlemci desteği, 512 Kb Pipelined Burst Cache, 4x72 pin SIMM soket, 2xPCI Bus Master IDE port, PIO Mode 3/4 IDE-Atapi, 4 adet PCI 32 bit slot, 3 adet ISA 16 bit slot, 1 Mb-bit Flash Eprom, Award PCI Bios, DMI, Green, PnP, NCR PCI SCSI Bios, 3/4 Baby AT Form. Ürünün son kullanıcı fiyatı: 165\$

Bilgi için: Empa
Tel: (0.212) 599 30 50
Faks: (0.212) 598 53 53

650 Mb Kayıt İmkânı

Sky Bilgisayar, Ricoh MP6200S yeniden yazılabilir CD kayıt cihazını arza sundu. Dünyada ve Türkiye'de aynı anda pazara sürülen ürün, hem standart bir CD sürücü, hem



CD-R Worm disklere kayıt yapabilmekte, hem de yeni CD-RW diskler üzerine binlerce kez data yazıp silbilmekte. 1000'den fazla kez yazılıp silinebilen CD-RW, 650 Mb'a kadar bilgiyi kayıt etme imkânı sağlıyor. Bilinen CD'ler ile aynı fiziki bo-

yutta ve dört ayrı katmanın birleşiminden oluşan ürün, maruz kaldığı ısı seviyelerine göre de biçim değiştirebilmekte.

Bilgi için: Sky
Tel: (0.212) 225 68 07
Faks: (0.212) 232 89 24
Fiyatı: Henüz belirlenmedi

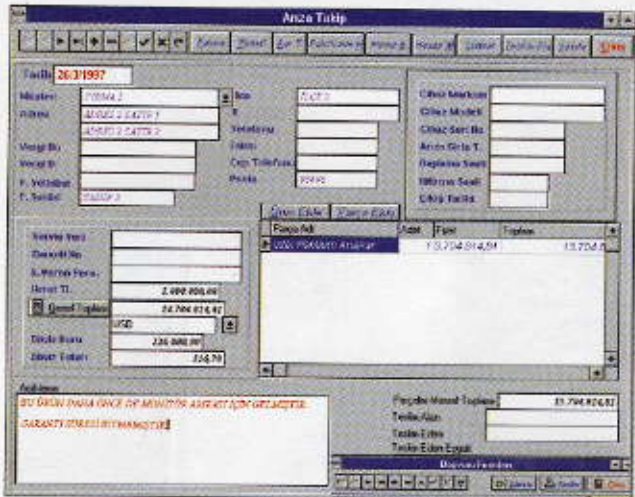
İbranice Öğrenmek İster misiniz?

InterActive yeni bir etkileşimli yabancı dil eğitim setini tanıttı: TriplePlayPlus. Syracuse Langage Systems tarafından İngilizce, Almanca, Fransızca, Japonca, İbranice ve İspanyolca dillerinde hazırlanan eğitim CD'leri, profesyonel mikrofon hediye olarak satılmakta. Sistem gereksinimleri: IBM PC veya u-

yumlu, 386SX veya yukarısı, 4 Mb Ram, DOS 3.1 veya üstü, MS Windows 3.1 ve Win 95, Cd-Rom sürücü ve ses kartı, SVGA ekran, hoparlör, mikrofon ve Mouse.

Bilgi için: InterActive
Tel: (0.212) 212 35 36
Faks: (0.212) 212 35 34
Fiyatı: 99\$

Ofis Otomasyonu



Ofisi kağıt trafiğini minimuma indirmeyi ve bir firmanın otomasyonunu hedefleyen Melsoft Otomasyon, Windows 95 ve Windows NT için tasarlanmış, 32 veya 16 bit uygulamalardan oluşmakta. Bazı bölümleri Visual++'ta, bazı bölümleri ise Borland ürünü Delphi'de yazılan programda aynı ekranı aynı anda birden fazla kişi kullanabilmekte. Kullanıcının pencerelerin kullanım ve tasarımını belirleyebildiği programla satış yapılırken, ekran kapatılmadan stok kontrolü da yapılabilen. Windows 95'in genel özelliklerini kullanan programın fiyatı kullanıcı sayısına göre artmıyor. Li-

mit Set, Standart Set ve Pro Set olarak 3 versiyonu olan programla tarayıcı, dijital kamera ve diğer uygulamalar yardımıyla alınan resimler kullanılabilen.

Bilgi için: Melsoft
Tel: (0.212) 288 66 66
Faks: (0.212) 212 31 31
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor.

Hafif Siklet Kamera



Sony, minyatürleştirme geleneginin bir parçası olarak her türden ceket cebine sığabilecek kadar küçük ve hafif dijital kamerası DSC-F1'i duyurdu. Küçüklüğüne ve hafifliğine rağmen tüm ileri dijital görüntüleme teknolojilerini kullanan kamera 640x480 çözünürlük ve 24 bit renge sahip. DSC-F1, bu çözünürlükle üç fotoğraf modu içermekte: Ekonomi, Standart ve Hassas. Kamera ekonomi modunda 108 resim, standart modda 58, hassas modda 30 resim saklamak için JPEG sıkıştırma ve 4 MB dahili Flash bellek

kullanmakta. Kullanıcı resimleri bu üç modda aynı anda saklayabilmekte. Kameranın belirgin özelliği olan Infra-red (IrDA) arabirimi kablo olmaksızın, uyumlu herhangi bir birime veri transferi sağlamakta.

Ayrıca kullanıcılar standart RS-232C PC ya da RS-422 arabirimleriyle de veri transferi yapabilmekte. Üçüncü bir olasılık da resimlerin Video-out çıkışıyla televizyon ekranına yansıtılması.

Bilgi için: Genpa
Tel: (0.212) 288 10 78
Fiyatı: 1155\$

PC Theatre'a Hoş Geldiniz...

Compaq'ın Thomson Electronics ile ortaklaşa geliştirdiği yeni ürünü PC Theatre, elektronik ev aletleri ile bilgisayarı bütünleştiren bir yapıya sahip. RCA markalı 36 inçlik bir ekranı olan PC Theatre ile kablolu ve uydu yayınlar dahil olmak üzere tüm televizyon yayınları ile video ve lazer diskleri izlenebiliyor. DVD programlarının yapılabildiği yeni ü-

rüne etkileşimli PC oyunları oynanabiliyor, Internet'te gezilebiliyor, elektronik posta hazırlanıp yollanabiliyor. Compaq PC Theatre'da bir televizyon programı ile video kasedi aynı anda izlenebiliyor.

Bilgi için: Compaq
Tel ve Faks:
(0.212) 276 33 47
Fiyatı: Henüz belirlenmedi.

APC'den PowerChute plus v5.0

American Power Conversion, Windows NT için Web tabanlı UPS işletimi PowerChute plus v5.0'i piyasaya sundu. APC'nin, UPS izleme yazılım paketinin son versiyonu getirdiği yeniliklerle Windows NT sunucularının güvenilirliğini ve ayakta kalma süresini artırıyor ve Web Server uygulamaları için yeni araçlar sunuyor.

Üç Temel Anahtar PowerChute plus v5.0, verimli Web Server güç koruması için üç temel anahtar sunuyor: Web Server Shutdown, WebAlert (TM) Notification ve

WebAgent (TM) UPS Management. WebAlert programı, kullanıcının bir program indirme, veri gönderme işlemleri sırasında bir Shutdown'ın tüm işlemi sıfırlamasını engellemek için kullanıcının Web Browser'ına Server'ın kapatılacağına dair bir mesaj gönderiyor. WebAgent ise Web Server yöneticisinin Internet'ten Web Server UPS'ini izlemesini olanaklı kılıyor.

Bilgi için: APC
Tel: (0.212) 230 71 56
Fiyat: Henüz belirlenmedi

Sony DPP-M55 Sayısal Renkli Yazıcı



Sony dijital görüntüleme ürün ailesine fotoğraf kalitesinde baskı yapan DPP-M55 dijital renkli yazıcıyı ekledi. DPP-M55 yazıcı, bilgisayar veya kabloya gerek duymadan kızılötesi ışınlarla SONY DSC-F1 kamera üzerinden baskı yapabilmekte.

Mac ve PC uyumlu olan yazıcıdan A6 boyutunda bir renkli çıktı 70 saniyede alınabilmekte. Çözünürlüğü 144 dpi olan yazıcı noktada 16 milyon renk basabilmekte.

Bilgi için: Genpa
Tel: (0.212) 288 10 78
Fiyatı: 620 \$



CEBIT'TEN ÜRÜNLER-HABERLER

Toshiba'dan Entertainer

Toshiba artık Avrupa pazarında da satılmaya başlanacak olan PC'leri ABD'de 1996 sonbaharından beri satıyor. Infinia, 7161 ve 7201 MMX 166 ve 200 Mhz işlemcilere sahip. Bu modeller, ayrıca 12 hızlı CD-ROM sürücüsü, 32 Megabyte RAM 2.3 GB ve üst model sabit disk ile çok iyi donatılmış. 15 ve 17 inç olan monitörler, stereo hoparlörlere sahip, böylece maksimum Multimedia ve televizyon zevki yaşanabiliyor. 7201 modelinde bir TV/Radio ve Video Capture kartının yanı sıra bir de 33.6 Kbps mo-



dem mevcut. Notebook pazarının önde gelen isimlerinden olan Toshiba'nın PC bilgisayarları ile iş sektörüne girip girmeyeceği ve bu pazara gireceği henüz belli değil.

**Toshiba Europe -
Almanya**
Tel: 01805/224240

Panasonic'ten Geleceğin Bilgisayarı

Panasonic, Cebit 97 Fuarı'nda geleceğin PC'sini tanıttı. Panel PC CF-55 bütünlük LC ekran ve bilgisayar-dan oluşuyor. 14.5 inç diagonalde aygıt, yaklaşık olarak sadece 20 cm. derinliğe sahip. TFT aktif matris ekran, 1024*768 çözünürlüğünde 65000 renge çıkabiliyor. Pentium 150 Mhz işlemciye sahip, sabit disk 1.2 Gigabyte kapasiteye sahip. Disket ve CD-ROM sürücülerini aygıtın yan tarafına monte edilmiş. İki



adet PCMCIA yuvası mevcut. Fiyatı henüz belli olmayan cihazın Eylül 1997'den itibaren satışa çıkarılması bekleniyor.

Panasonic - Almanya
Tel: 040/8549-0
Faks: 8549-2855

Video Konferans
Sanal Büroya Hoşgeldiniz!

Geleceğin çalışma ortamları tele çalışma masaları olacak. En azından Chips At Work, Pictoretel ve Intel'in yetkili isimleri böyle düşünüyor. Tahminlerini, artan transfer kalitesine ve programların sürekli gelişen fonksiyon kapsamlarıyla video konferans sistemlerinin giderek daha da düşen fiyatlarına dayandırıyorlar. Bu yüzden önümüzdeki iki yıl içerisinde işinde veya evinde video iletişimi ile zamandan ve mekandan bağımsız olarak çalışan insanların sayısında büyük bir artış bekleniyor. Kişisel kullanım için de Teles gibi bazı firmalar, kısa zamanda büyük bir ilgi bekliyorlar. Türkiye'deki telefon hatları ise şimdilik video konferans sistemlerinin yükünü kaldıramayacak gibi görünüyor. Dijital ses, görüntü ve uygulama verilerinin transferi için fiber optik kablolar ve ISDN hatları gerekiyor. Türk Telekom'un bu konuda ne zaman bir girişimde bulunacağı merakla bekleniyor. İşte tam da bu alanda (veri

transferi teknolojisinde) yeni bir eğilim oluştu: "Ağdan Bağımsız Video Konferans Sistemleri". Bu da High-End sistemlerde video konferans sistemlerinin ISDN'e, LAN'e ve Internet'lere entegre edilebilmesi anlamına gelmekte. Yarı profesyonel kullanım alanlarında ise üreticiler başka hedefler gözetiyorlar: Pictoretel Livephone, Cebit 97'de tek bir analog telefon hattı üzerinden H.324 standardını temel alarak video konferanslara olanak tanıyor. Benzer bir eğilimi Intel, Video Phone 1.2 ürünü ile gösteriyor. Ancak her iki yazılım da uygulama paylaşımı (Application Sharing) özelliğine sahip değiller, bu fonksiyon sadece profesyonel çözümlerde mevcut. Bu metod yardımıyla video-konferans katılımcıları dokümanlar, tablolar veya grafikler üzerinde ortaklaşa çalışabiliyorlar. Uzmanlar uygulama paylaşımının yakın bir gelecekte iş dünyasındaki alışkanlıkları büyük ölçüde değiştireceğini düşünüyorlar.



CEBIT'TEN ÜRÜNLER-HABERLER

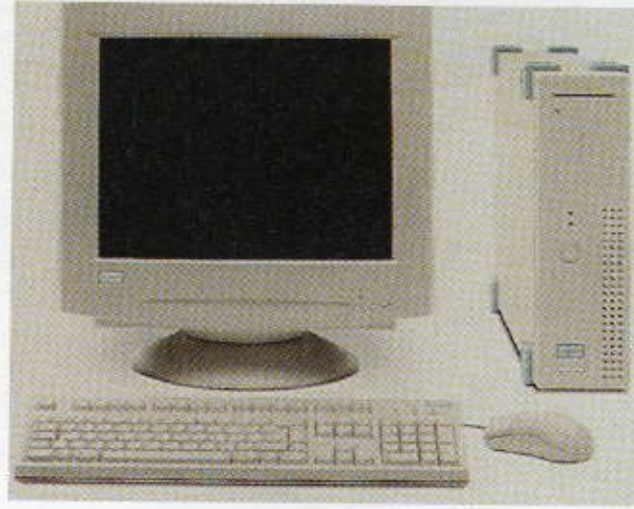
Yeni İşletim Sistemleri

Sun, IBM ve diğer firmalar tarafından geliştirilip tanıtılan Java işletim sistemli Network Computer (NC), Wintel cephesinde hareketlenmeye neden oldu: Microsoft ve Intel, firma kullanıcılarının aklını Windows-PC'lerin "Total Cost of Ownership"inin (TCO, bir ürüne sahip olmanın toplam bedeli)" NC'lerle karşılaştırılabilecek düzeyde olduğunu söyleyerek çelmeye çalışıyorlar.

"ZAK" ve NT 5.0

Microsoft, Cebit'97 Fuarı'nda Windows-PC'lerin "geçim masraflarını" düşük tutabilmek amacıyla oluşturulan Zero Administration Kit (ZAK) for Windows NT 4.0'ı tanıttı. Böylece PC'lerin bakım masraflarını düşürmeyi planlamışlar. Administrator bir yandan merkezi bir yerden ağı bağlı bir PC'nin konfigürasyonunda değişiklikler yapacak diğer yandan da ZAK yardımıyla kullanıcıların PC'lerinde oyun oynama zevkini yaşayabilmelerini sağlayacak.

ZAK aynı zamanda Windows NT'nin sunucu temelli olarak çalışmasını da geliştiriyor. Böylece uygulamalar ve veriler merkezi bir sunucuya aktarılabilir ve lokal sabit disk sadece önbellekleme için hizmet veriyor. ZAK bu yazdan itibaren Microsoft'tan ücretsiz olarak temin edilebilecek, ayrıntılı bilgiyi Microsoft'un Web sitesinde bulabilirsiniz: <http://www.microsoft.com/windows/zak/>



Microsoft NT 5.0 hakkında da bir öfikir verdi. Burada da PC'nin yönetim giderlerinin "Zero Administration Initiative" ile sıfıra indirilmesi söz konusu. NT 5.0 böylece otomatik kurulumu ve sistem ve uygulama yazılımlarının otomatik olarak güncelleştirilmesini destekleyecek. Microsoft'tan bir çalışan şunları söylüyor: "Uygulama yazılımlarının kurulumu işletim sisteminin işidir". NT 5.0 bu bağlamda günümüzün Uninstall programlarının özelliklerine de sahip olacak ve uygulama ve sistem güncellemelerini geri alabilecek. Kullanıcıların PC konfigürasyonunda değişiklikler yapmalarını engellemek için, kullanıcıların sadece gerçekten de ihtiyaç duydukları işletim sisteminin parçalarına erişebilmeleri sağlanacak. En uç örnek de işletim sisteminin yüklenmesi ve kullanıcı adının girilmesinden sonra hemen bu kullanıcının kullandığı programın yüklenmesi. Kullanıcı bu durumda işletim sisteminin diğer parçalarıyla ilgili hiçbir şey göremiyor, Start

(Başlat) menüsünü dahi. Microsoft NT 5.0 ile birlikte Active Directory'yi yerleştirmek istiyor. Bu terim de bir sürü sunucuya sahip çok büyük ağların yönetimini kolaylaştırmak için bir dizin ağacı hizmetini ifade ediyor.

Intel ve Microsoft'tan NetPC

Microsoft Cebit'97 Fuarı'nda NetPC'nin de tanıtımını yaptı. Bu PC, Intel ile birlikte geliştirilmiş ve teknik destek ihtiyacını azaltmak için tasarlanmış. NetPC şu özelliklere sahip olacak:

■ Full Plug & Play özelliğine ve bu yüzden sadece PCI slotlara sahip olacak.

■ Uzaktan kumanda edilebilecek.

■ Yazılım güncellemelerinin otomatik olarak dağıtılmasını destekleyecek.

■ Kilitlenmiş bir kasa kullanıcısının bilgisayar donanımı üzerinde değişiklikler yapabilmelerini engelleyecek.

■ NetPC ne bir disket ne de bir CD-ROM sürücüsüne sahip olacak. Yazılımlar sadece ağ üzerinden (Internet veya Intranet) kurulabilecek.

Fujitsu Ev Bilgisayarı

Fujitsu ICL Computer, kendi deyimiyle uyuyan bir pazara sahip olmak istiyor. "Dornröschen (Sinderella)" projesi çerçevesinde Fujitsu, Indiana Home PC'nin tanıtımını yaptı.

Bu bilgisayar Pentium 133 işlemciye, CD-ROM sürücüsüne, 16 MB RAM'e ve 1.2 Gigabyte sabit diske sahip ve fiyatı 1700 DM. Bu bilgisayarın ne özelliği var demeyin: Miro Crystal 3D grafik hızlandırıcısı ile bilgisayarı doğrudan televizyona bağlamak mümkün. Yani monitör için ayrıca para ödemek zorunda kalmıyorsunuz, fiyatı da bu yüzden oldukça hesaplı.

Fujitsu ICL - Almanya

Tel: 06172/188-00

Faks: 188-134

Not: Fujitsu'nun Türkiye pazarına yönelik hedefleri için ayrıntılı bilgi "Haberler" bölümünde.

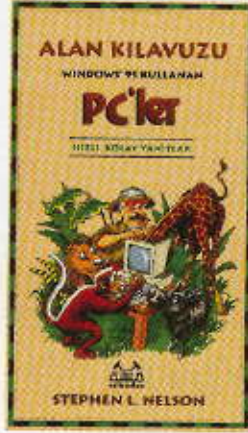




95 Kullanan PC'ler

Arkadaş Yayınevi
Telefon: (0.312) 434 46 24
Faks: (0.312) 435 60 57

Arkadaş Yayınevi'nin Alan Kılavuzu serisine yeni eklenen kitap birçok kişinin kafasında bilgisayarın ne olup ne olmadığını sorularına yanıt olabilecek nitelikte. Bilgisayarın içinde bulunan parçaları şematik olarak görmek mümkün. Bilgisayarın kullanılabilirliği için yazılımın ne kadar önem-



li olduğu da anlatılmakta. Her an cebinizde taşıyabileceğiniz boyutlarda olan kitap ile yanbaşınızda, uzaylı gibi konuşan bilgisayarın ne dediğini anlayabilirsiniz. Çok-görevlilik, OLE, işlemci, disk sıkıştırma, e-posta, veriyolu gibi birçok kavram açıklanmakta. Orijinali Microsoft Press olan kitabı Stephen Nelson yazmış ve Cahit Soyluer çevirmiş.

Windows 95 İçin Excel 7.0

Seçkin Yayınevi
Telefon: (0.312) 435 30 30
Faks: (0.312) 435 24 72

Windows 95 için Excel 7.0'ı içeren kitap daha önceki sürümleri de aktarmakta. Excel 7.0, her düzeyden Excel kullanıcılarına hitap etmekte. Bu kadar geniş kullanıcı kitlesine hitap edebilmesinin nedeni, Excel versiyonundan bağımsız temel kavramlardan, istatistiksel fonksiyonlara kadar birçok konuyu içermesi. İlk iki ünitenin, yeni başlayanlara ayrıldığı kitabın üçüncü ünitesinde Excel

7.0'ın bütün menü komutları anlatılmakta. İlerleyen konularda grafik, ikonlar ve yazılımda bulunan sihirbazların kullanımı gösterilmekte. Excel 7.0'da ayarlar, tablolama sihirbazları ve etkin kullanımı şemalarla açıklanmakta. Son iki ünite ise fonksiyonlar ve veri analizi sunuluyor. Fonksiyonlar bölümünde finansal, istatistik, matematik ve trigonometri gibi birçok konudaki komutlar gösterilmekte. Bütün fonksiyonların parametreleri ve ne işe yaradıklarını örnekleriyle bulmak mümkün. Bütün konuları örnekleriyle aktaran kitabın yazarı Levent Erdoğan.

Internet Bağlanma ve Kullanma Kılavuzu

Seçkin Yayınevi
Telefon: (0.312) 435 30 30
418 57 92
Faks: (0.312) 435 24 72

Seçkin Yayınevi'nden Internet'ten faydalanmak isteyen kişiler için pratik bir kitap. Mehmet Eğitmen'in yazdığı kitap, Internet'e bağlanmanın yolları, Internet'te dolaşabilmek için ge-

rekli olan bazı yazılımların nasıl kullanılacağı, Internet'in gelişimi, kullanım alanları, bağlantı için gerekli olan programlar, sürücüler, Winsock ve PPP'nin ne olduğunu içeriyor. Başlangıçta PPP bağlantıları için iyi bir Winsock programı olan Trumpet Winsock tanıtılmakta. Internet'te yaygın bir biçimde kullanılan Netscape yazılımının kullanımı da geniş olarak yer almakta. E-postanın kullanımı, kullanılırken dikkat edilmesi gereken noktalar gösterilmekte. WEB sayfalarının ne olduğu, nasıl hazırlanabildiği komutları ile birlikte mevcut. WEB sayfası hazırlama programlarının nasıl kullanılabileceği ve hareketli görüntülerin nasıl oluşturulabileceği de görsel malzeme yardımıyla anlatılmakta. HTML komutları ise örneklerle beraber öğretilmekte. Son bölümlerde Windows 95 ile nasıl bağlantı yapılabileceğinin de aktarıldığı kitapta Türkiye'deki Internet servis sağlayıcılarının listesi ve bazı ilginç WEB sayfalarının adresleri yer almakta. Windows 3.1 ve 95 için olan kitap, yararlı olabilecek yazılımlar içeren bir diskete gelmekte.



Windows 95

Seçkin Yayınevi
Telefon: (0.312) 435 30 30
Faks: (0.312) 435 24 72

ingilizce ve Türkçe sürümlerinden örneklerle Windows 95'i anlatan kitabı Ahmet Nejat Ekebaş yazmış. Önsözünde Windows 95'in Türkçeleştirilmesinde ortaya çıkan bazı anlamsız kelimelere dokundurmadan geçemeyen yazar işe Windows'un sürümlerinde değişen bazı kavramları anlatmakla başlamış. Konuların ve kita-

bın anlaşılmasını kolaylaştırmak amacıyla konuların yanlarında şekil ve açıklamalar kullanılmış. Birçok ekran görüntüsü ile kitaptan öğrenim kolay hale getirilmiş. Windows 95'i kullanırken bilinmeyen bir bölüme gelindiğinde kitaba bakarak aynı pencerenin açıklamasını bulmak mümkün. Kurulundan itibaren yardımcı olan kitapta, Windows 95'in çeşitli ayarlarının nasıl değiştirilebileceği gösterilmekte. Windows 95'e yeni başlayanlar için ideal.



Eurovision '97

Yıllardır içimizde bir yara olan Eurovision Şarkı Yarışması'nda aldığımız kötü sonuçları son iki yıldır artık almıyoruz. Geçen yıl gösterdiğimiz çıkış bu yıl artarak sürdü. Eurovision 96 Yarışması'na "Beşinci Mevsim" adlı şarkıyla katılan Şebnem Paker'in solistliğini Mehtap Alnitemiz'in de söz yazarlığını, Levent Çoker'in bestesini, aranjmanını ve aynı zamanda da orkestra şefliğini yaptığı "Dinle" adlı parça ile bu yıl yarışmada 3. olma başarısı yakalandı. Eurovision '97, 7'den 70'e herkesi sevindiren şarkının tanıtımı amacı ile Raks New Media tarafından hazırlanmış. Prodüksiyonunu 24 Production, tasarımını Unlimited'in yaptığı CD-ROM, yarışmadan önce TRT tarafından yurtdışında bulunan 800'ü aşkın etkin müzik kuruluşuna gönderilmiş. CD-ROM ve CD-Audio'nun yer aldığı etkileşimli CD, Türkçe, İngilizce, Almanca ve Fransızca olarak 4 ayrı dil desteğine sahip. Parçanın video klibi ve Türkiye'nin kapsamlı ve oldukça başarılı olarak hazırlanan tanıtımının da yer aldığı CD'de "Dinle" Audio Track



olarak da kayıtlı. Aynı CD'de ayrıca Şebnem Paker, Levent Çoker ve Mehtap Alnitemiz'in bir öz geçmişi ile şarkının sözleri de yer alıyor. Ülkemizi başarı ile temsil eden bir şarkı için hazırlanmış yine aynı nitelikte başarılı bir ürün.

Bilgi İçin: Raks New Media
Tel: (0.212) 2744646
Faks: (0.212) 2742823

Kolej Sınavları

Bilden eğitim serisi içinde yer alan bu yeni ürün 1989'dan 1996 yılına kadar yapılan Kolej Giriş ve Anadolu Lisesi sınavlarında uygulanmış testleri içeriyor. Yıllarına göre gruplanmış testler arasından belirli bir yılı seçip o yıla ait testin belli bir kısmını veya karma olarak hazırlanan bir testi uygulamak mümkün. Karma test bölümünde tüm testleri işaretleyerek içlerinden belirlenen sayıda soruya sahip deneme sınavları da uygulanabiliyor. Her seferinde rastgele sorular seçildiğinden, her seçimde farklı bir testle karşılaşılabilir. Testin bitiminde doğru veya yanlış cevaplar ve puan he-

saplanıp, bildiriliyor. 1989 ve 1996 yılları arasında sınavlarda çıkan soruların tarz ve dağılımları birbirine çok benzediğinden bundan sonra da çıkacak soruların da bu doğrultuda olacağı söylenebilir. Sınavlara hazırlanan öğrenciler için her seferinde yeni testler üretebilen iyi bir soru bankası. Çalışabilmek için 486 veya üstü bir işlemci, 8 Mb Ram, 6 Mb sabit disk yeri, 16 bit ses kartı ve CD-ROM gerekmektedir.

Bilgi İçin: Bilden
Tel: (0.212) 2305182
Faks: (0.212) 2405623
Fiyatı: 25 \$+ KDV

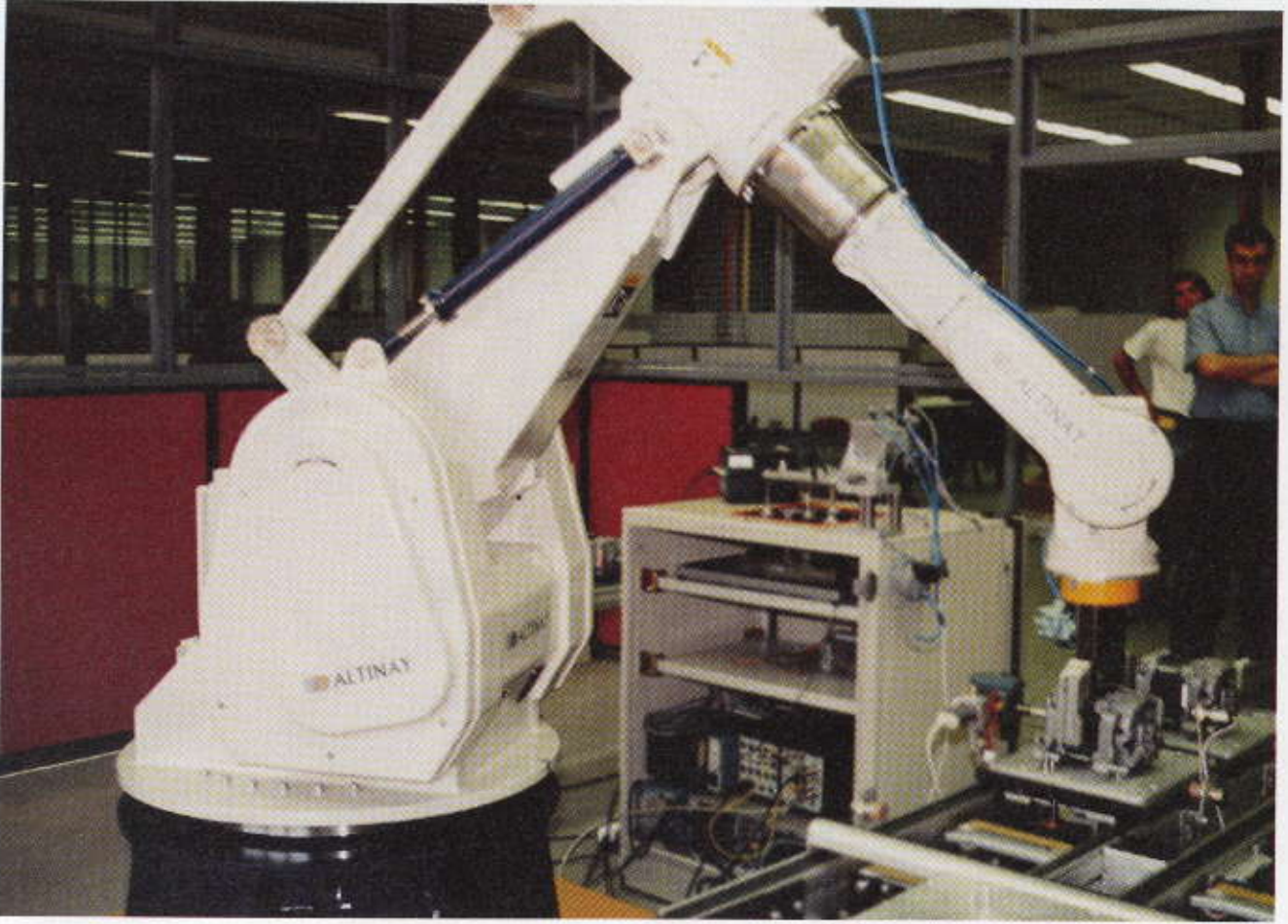
İlkokul Matematik 5.Sınıf

Eğitim yazılımları üreten Bilden piyasaya yeni ürünler sunmaya devam ediyor. Ocak ayı başında çıkardığı 5. Sınıf Fen Bilgisi'nden sonra Matematik 5.Sınıfı da satışa çıkardı. Tümöyle Milli Eğitim Bakanlığı ders müfredatına uygun olarak hazırlanan CD, konuların ve testlerin yer aldığı iki bölümden oluşuyor. Kümeler, sayılar kümesi, dört işlem, dört işlem problemleri, aritmetik ortalama, yüzde, faiz, kar, zarar ve iskonto hesapları, ölçüler, grafikler, geometri, plan ve ölçek bölümlerinden oluşan konuların hepsinde alt başlıklar bulunmakta. Burarlardan ulaşılabilen bölümlerde istenirse sesli olarak da izlenebilen konuyla ilgili tanımlar yer alıyor. Eğer sayfada sorular yer alıyorsa, üst kısımdaki anahtar simgesine basılarak sorunun açıklanması tam çözümüne ulaşılabilir.

Alıştırmaların olduğu sayfada otomatik olarak yeni soru üretilebiliyor. Bu şekilde aslında aynı soru üzerinde sadece rakamların değişmesi ile sonsuz sayıda soruya ulaşmış oluyorsunuz testler bölümünde 20 başlık altında toplanmış her biri 100'er soru içeren soru bankaları bulunmakta. Bu soru bankalarından dilediğiniz sayıda sorudan oluşan testler hazırlamak mümkün. Sorular her seferinde rastgele seçildiğinden her testte değişik sorular ile karşılaşılabilir. Sınav bitiminde ise başarı durumu hesaplanarak bildirilmekte. Programın çalışmak için istediği minimum konfigürasyon ise şöyle: 486 veya üstü bir işlemci, 8 Mb Ram, 6 Mb sabit disk alanı, ses kartı, CD-ROM sürücü Windows 3.1 veya üstü.

Bilgi İçin: Bilden
Tel: (0.212) 230 51 82
Faks: (0.212) 240 56 23
Fiyatı: 40 \$+ KDV





Türkiye'de Robot Üretmenin Çok Engelli Yolları...

Yıllar önce İstanbul Teknik Üniversitesi'nde bitirme ödevi olarak "Robot" üretenler, bugün Türkiye'de varolmasına ihtimal dahi verilmeyen bir sektörün kurucuları. Hakan Altınay, Gökay Kadir Hurmalı ve Can Bayer Altınay Robotik ve Otomasyon A.Ş.'de az sayıda çalışanlarıyla imkansız başarıyorlar.

Bundan 8 yıl önce İstanbul Teknik Üniversitesi'nde, Dr. Turgut Berat Karyot'un liderliğinde öğrencileri Gökay Kadir Hurmalı ve Hakan Altınay, Can Bayer Türkiye'de bir ilki gerçekleştirdiler. Aynı idealler etrafında birleşen ekip, 5 türlü hareket kabiliyeti olan ilk Türk robotunu yarattı. Türdeşlerine oranla, 5 bin dolar gibi, son derece cüzi bir maliyetle ortaya çıkarılan robot, bugün hem yurtiçine hem de yurtdışına kontrollü ve hareketli mekanizmalar üreterek hizmet veren Altınay Robotik'in simgesi.

İstanbul, Kızıltoprak'ta içi, dışı çimle, çiçekle bezeli, pembe renkli

bir küçük villada, Türkiye açısından, alışılmadık faaliyetlerini sürdüren firmada, mühendis, yüksek mühendis, doktor veya doktora öğrencisi genç idealistler gece gündüz demeksizin kontrollü ve hareketli mekanizmalar üretiyor.

Şirketten çok bir araştırma laboratuvarını andıran Altınay Robotik'te çalışanlar okullarında da doktora tezlerine, üst lisans çalışmalarına devam ediyorlar.

1991 yılında Hakan Altınay ve Gökay Kadir Hurmalı tarafından kurulan Altınay Robotik, 1992 yılında Sanayi Bakanlığı'nın kurduğu ilk tekno parkta yer alan ilk kuruluş.



BİZDE YAPILMAZ ÖNYARGISI

Halen çoğu sanayicinin Türkiye'de yapılabileceğine ihtimal dahi vermediği yüksek teknoloji üretimini gerçekleştiren firma bu önyargılara üretmek cevap veriyor.

Altınay Robotik'in bütün kadrosu gibi genç Genel Müdürü Hakan Altınay, Türkiye'nin konusunda ilk ve tek lider firması olmanın haklı gururunu taşıyor ve "Aynı amaç etrafında, belli bir alt yapıya sahip insanlarız."

Görme konusunda çok önemli projeler üretmekteyiz. Bu projeye hatalı cisimler el deymeden ayrılabilirler. Bu projenin sonuçları ise 4 ay içinde Türk Sanayinin hizmetine sunulacak." diyor.

Kendilerini anlatırken sürekli zorluklarla karşılaşan Altınay Robotik 1996 yılında Dünya Robot Federasyonu (IFR) tarafından Avrupa'nın 24 robot üreticisinden biri olarak kabul edilmiş.

Türkiye'deki Sanayi Bakanlığı'ndan daha ileri düzeyde bilgiye sahip olduklarını belirten Altınay, robot üretmenin mantığını da şöyle açıklıyor: "Bir fabrikada bir işçi, 1 günde 15 kilogram ağırlığında 1200

adet parçayı bir yerden alıp bir yere koyuyor, yani günde 18 ton taşıyor. Ve bunu haftanın her günü yapıyor. Bu kabul edilebilir birşey değil, insana yaraşan birşey değil. İnsan, çeşitli üretim alanlarında ultra viole, boya, kömür gibi maddelerin zehirli etkilerine maruz kalmakta. Bu türden işleri yapan insanlar emekli olmalarının ardından ölüyorlar. Oysa, insan daha güzel işleri yapmaya layık bir varlık. Robot, insanın yerini alacak bir mekanizma değildir. İnsana verilen önemin bir sonucudur. İnsan, robotu denetleyen pozisyona geçmeli. Hamallıktan kurtulmalı."

İŞÇİLER TEŞEKKÜR EDİYOR

Ürettikleri sistemlerle çalışan çoğu işçinin kendilerine teşekkür ettiğini belirten Uzay Mühendisi Hakan Altınay, hedeflerinin Türkiye'de yüksek teknoloji üretebilme kabiliyetini geliştirmek ve özellikle yurtdışına bilgi satmak olduğunu vurguluyor.

Altınay Robotik'in şimdilik 14 kişili kadrosu yakın gelecekte 60 kişiye çıkarılacak.

Şirket, şimdilik Arçelik, Eczacı-



Çocukluğu boyunca kamyonların altında bağlantıları araştıran Uzay Mühendisi Hakan Altınay'ın, en güzel oyuncağının ömrü en uzun 10 dakika olmuştur.

başı, Vitra, Şişe Cam gibi büyük fabrikalara üretim yapıyor. Yıllık ciroları ise yine şimdilik 1 milyon dolar.

Endüstriyel problemleri çözecek insanlar yetiştirmeyi kendilerine şiar edinen şirket kurucuları, bu arada Türkiye'nin dört bir yanındaki üniversite öğrencilerinden de yardım çağrıları alıyor ve ellerinden geleni yapıyorlar.

Bugüne dek, başardıkları her şeyi kendi emek ve arzularıyla gerçekleştiren bilim adamları bütün bunları hiçbir kuruluştan maddi ve manevi destek almaksızın gerçekleştirmişler.

Yüksek teknoloji alanında, dar bütçe ve kısıtlı kadrosuyla üstüne üstlük "Bizde yapılamaz" önyargısıyla boğuşarak, emek veren ve çok başarılı sonuçlar alan bilim insanlarına, bu çok engelli yolda başarılar diliyoruz.



Tansel Tüzel



Altınay Robotik ve Ofomasyon A.Ş.'nin genç dahileri



Süper Bilgisayarlar Endüstrinin Emrinde...

Hesaplama rekoru üstüne hesaplama rekoru kırılıyor. Süper bilgisayarlar Tera-Flops engelini aşmış bulunuyor. Önceleri kutsal bir nesne gibi yalnızca araştırma laboratuvarlarında bulunan süper bilgisayarlar, giderek endüstride gündelik yaşamın bir parçası haline geliyor.

Yüksek derecede uzman ekipler onyıllardır en hızlı işlemci mimarisi üzerinde çalışıyor ve yeryüzünde bulunan en yüksek performansa sahip bilgisayarı yaratmak için uğraş veriyorlardı. Birdenbire işlemci üreticisi Intel'den bir ekip sıradan Pentium çiplerini ve bir dizi bellek yapıtaşını birbiriyle bağlanılandırarak rakipleri önüne bir süper bilgisayar çıkarmış bulunuyor. Intel'in ürettiği yeni süper bilgisayar şimdiye kadarki hesaplama kralı olan Hitachi'nin makinesinden 2,5 kez daha hızlı hesaplama yapıyor.

Ancak bu Pentium bombası hiç de ucuz değil: ABD Enerji Bakanlığı 55 milyon dolar bulmak zorunda. Bu paraya karşılık elde edeceği nesne, 9200 Pentium işlemciye sahip, 160 metrekare yer işgal ediyor ve bir fil sürüsü, yani 40 ton ağırlığında. Buna uyan soğutma kombinasi ise ayrıca 272 ton ağırlığında.

Makinenin çalışma belleği (RAM) 573 Gigabyte büyüklüğünde. Alet bir kere kurulduktan sonra ki, bu işin yıl ortasında bitmesi bekleniyor, saniyede 1400 milyar hesaplama işlemi yapacak; teknisyenler bu bağlamda

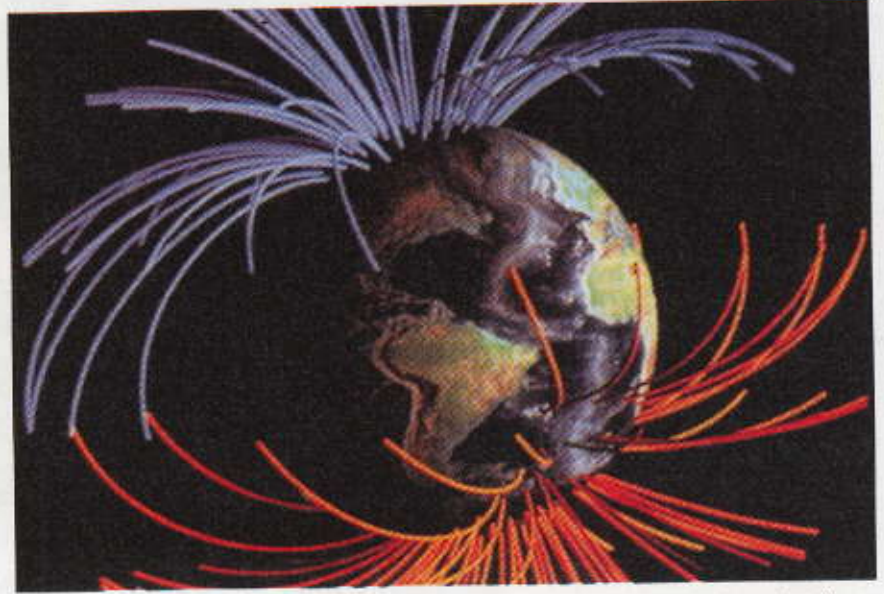
1,4 Tera-Flops'dan (Floating point operations per second) bahsediyor.

Peki tüm bu çabalar ne için? Süper bilgisayarın bulunduğu Los Alamos'daki Sandia National Laboratory'de bilim adamları atom deneylerini simule ediyor ve hesaplama kapasitesini doğal afetlerin önceden tahmin edilmesi için kullanıyor.

Bilim ve araştırma alanlarında süper bilgisayarlar olmadan artık hiçbir iş yürümüyor. Hava tahminleri onların yardımıyla hazırlanıyor. Otomobil üreticileri onların yardımıyla yeni modellerin geliştirilme döngülerini kısaltıyor. Banka çalışanları onların yardımıyla ekranlarında anında müşterilerin durumunu görüyor. Ecza işletmeleri onların yardımıyla yeni ilaçların moleküler yapılarını geliştiriyor. Hollywood bile süper bilgisayarlar olmadan bir parça hayal gücünden yoksun olurdu herhalde.

CRAY'İN TARİHİ: SOĞUK SAVAŞ

İlk süper bilgisayarlar neredeyse yalnızca askeri merciler tarafından kullanılıyordu. Soğuk Savaş döneminde "Number Crunchers" adı verilen bu sayı yutucu nesneler bir prestij nesnesi olarak işlev görüyordu. Aynı şekilde modern imha silahları üretme



Geo-Dinamo: Bilim adamları yeryüzünün manyetik alanının davranışlarını inceliyor.

yarışında ve uzayda yapılan araştırmalarla ya da ayda yapılan gezintilerle süper güçlerin kendi üstünlüklerini kanıtlayarak yarışında da vazgeçilmezdi. Bu bağlamda paranın pek bir önemi yoktu.

Bu durum süper bilgisayar öncüsü Seymour Cray için optimal önkoşullar yaratıyordu. Cray ilk süper bilgisayarı Control Data Corporation için inşa etti. Bu alet 1970'de 7,5 milyon

dolar tutuyordu ve sektörün önde gelenlerinden IBM'in ürettiği makineye çok daha ucuzdu. Ancak Cray iş yapmakla çok fazla ilgilenmiyordu. Hep daha hızlı bir hesaplama makinesi yapmak fikrine kapılmıştı ve bu yüzden memleketi olan Wisconsin'deki Chippewa Falls'a taşındı ve burada Cray Research firmasını kurdu.

Seymour Cray'in başarı tarihi aynı zamanda süper bilgisayarların geliştirilme tarihidir. 1976'da ürettiği Cray-1 modelini Los Alamos'daki atom bombası üreticilerine sattı. Bu makine rekor denebilecek bir hızla, yani saniyede 167 milyon hesaplama işlemi (167 Mega-flops) yapıyordu ve zamanında en hızlı bilgisayar olan IBM'in bilgisayarından 40 kat hızlıydı. Bugün geriye baktığımızda o zamanlar donanımına göre 4 ila 11,2 milyon dolar arasında fiyatı değişen süper bilgisayar günümüzün 76 Mega-Flops'u başaran sıradan bir Pentium bilgisayarından önemsiz ölçüde hızlıdır.

Birkaç alet tipinden sonra Seymour Cray büyük bir atığa kalktı. 1989'da kurulan Cray Computer işletmesiyle Cray-3 modelini geliştirme çalışmalarına başladı. Bu alet pahalı galyum-arsenid çipleriyle 20 Giga-Flops'luk bir performans sergiliyordu. Atom bombaları geliştirme konusunda uzmanlaşmış olan Lawrence Livermore National Laboratory aleti önceden is-

Dünyanın En Hızlı Süper Bilgisayarları

Sıra	Üretici	Ülke	Kuruluş	Performans (G-Flops)
1	Intel	ABD	Sandia National Laboratories, Albuquerque	1060,00
2	Hitachi	Japonya	Center for Computational Physics, Tsukuba Üniversitesi	268,20
3	Fujitsu	Japonya	National Aeronautical Lab	229,70
4	Hitachi	Japonya	Tokyo Üniversitesi	220,40
5	Intel	ABD	Sandia National Laboratories, Albuquerque	143,40
6	Intel	ABD	Oak Ridge National Laboratory, Tennessee	127,10
7	Intel	Japonya	Japan Atomic Energy Research	103,50
8	Cray-SGI	ABD	Resmi Kuruluş	100,50
9	Fujitsu	Japonya	National Lab. For High Energy Physics	98,90
10	Fujitsu	Japonya	Kyushu Üniversitesi, Fukuoka	94,30
	Fujitsu	İngiltere	European Center for Medium Weather Forecast, Reading	94,30
16	IBM	ABD	Maui High Performance Computing Center, Hawaii	60,65
	NEC	Almanya	Stuttgart Üniversitesi	60,65

Kaynak: Prof. Hans-Werner Meuer, Mannheim Üniversitesi



IBM'im Münih'teki süper bilgisayarında çekmeceler dolusu hesaplama gücü saklı. Bu alet özellikle büyük veritabanı dağılımlarını işliyor.



Berlin'deki Potsdam Meydanı'nın gelecekteki görünüşü. Stuttgart'taki süper bilgisayarlar mimarların planlarına bakarak üç boyutlu modeller hesaplıyor.



Jeologlar ve iklim araştırmacıları yüksek dercecede karmaşık fiziksel modelleri süper bilgisayarlara aktarıyor. Simülasyon gelecek için çıkarsamalar yapmaya olanak tanıyor.

marladı. Ancak Cray galyum-arsenid çipleriyle bir sınıra dayanmıştı. Sıcak çipleri doğrudan bir soğutucu sıvı soğutuyordu ve soğutma için gerekli olan pompalama performansı çiplerin dış yüzeyinde yüksek bir aşınmaya neden oluyordu.

Bilgisayarın inşası hiç bitirilemedi. Soğuk Savaş bitti ve laboratuvar siparişini geri aldı. Bu Seymour Cray'in sonu demekti. Süper bilgisayarın öncüsünün, son zamanlarında, bir zamanlar hakim olduğu piyasadaki teknik gelişmelerle hiçbir ilgisi kalmamıştı. Cray 1996 Ekim'inde bir trafik kazasında öldü.

Günümüzde seri üretimden gelen işlemcilerle donatılmış makineler yüksek performanslara ulaşmış bulunuyor. Paralel bilgisayar denilen bu sistemlerin avantajları çok açık: Fi-

yatları oldukça ucuz ve kullanıcının isteğine göre genişletilebiliyorlar.

YENİ GERÇEKLİK

En yüksek performanslı bilgisayarı üretmek için artık firmaların hizmetinde ekipler çalışıyor. Yenilik kavramı artık itici bir güç değil, daha çok süper bilgisayar piyasasında tutunmak açısından önemli. Çünkü Soğuk Savaş'ın bitmesiyle bilgisayarların aşırı derecede yüksek fiyatlarında bir düşüş yaşandı. Artık süper bilgisayar gereksinimini yalnızca askeri merciler belirlemiyor, endüstri de yüksek hesaplama gücünün yararlarına vakıf olmuş durumda.

Cray Research ya da Convex gibi firmalar çok geçmeden sivil müşteriler aramaya koyuldular ve buldular da. Bankalar teknoloji yardımıyla fi-

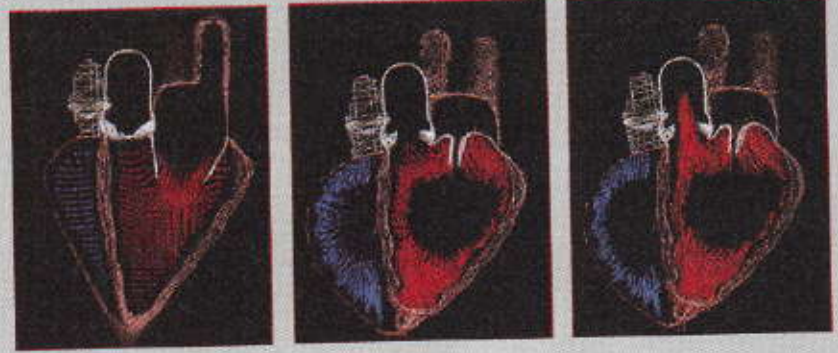
nansal transaksionları daha hızlı halledebiliyorlardı. Vakit nakitti. ABD'deki telefon şirketleri muhasebelerini optimize ediyorlardı ve böylelikle müşterilerine hesaplarını birkaç gün önceden gönderebiliyorlardı. Bir alüminyum fabrikası bu hafif metali bilgisayar üzerinde simule ediyor ve böylelikle dayanıklılığını iyileştiriyordu.

Değişen talepler birçok firmanın gerçeğini değiştiriyordu. 90'lı yıllarda bir yoğunlaşma hareketi süper bilgisayar piyasasını yerinden oynatıyordu. Bir zamanlar önemli bir firma olan Thinking Machines Corporation (TMC) piyasada yok oldu. HP Convex'i kendi bünyesine kattı. Cray Research rakibi Silicon Graphics'i (SGI) satın aldı ve bu transaksionla piyasada hakim duruma geldi.

Firma ciroları hesaplandığında SGI/Cray'ın 1995 yılındaki pazar payı yüzde 43 olarak belirliyordu. Onu yüzde 41 ile IBM izliyordu. İki büyük amerikan firması böylelikle dünya piyasasının üçte ikisine hakim görünüyor. Ancak bu pazar paylarına rağmen performansı yüksek süper bilgisayarlar arasında Fujitsu ve Hitachi gibi birçok Japon üreticinin makineleri de ön sıralarda göze çarpıyor.

Süper bilgisayarların inşası hala firmalar için prestij bakımından önem taşıyor. Bu arada ulusal düşünceler de bir rol oynamıyor değil. Durumun ne kadar hassas olduğunu, geçen yıl meydana gelen bir olay kanıtlıyor: ABD'nin Colorado eyaletinde Boulder'de bulunan National Center for Atmospheric Research (NCAR) için yeni bir makine satın alınması gerekiyordu. Bilim adamları yaz başında arz edilen ürünler arasından NEC firmasının SX-4 modelini seçti.

Bunun üzerine rakiplerden Amerikan firması Cray, Department of Commerce ve World Trade Organization'ı yardıma çağırdı: NEC'in ürününün Anti-Dumping yasalarını ihlal ettiğini öne sürüyordu. Bu yasaya göre üretim masraflarının altında arz edilen mallar ABD piyasasında satılmaz. Ancak NEC bu duruma itiraz



Bir kalp kapakçığının işlevinin simülasyonu tıpçılara ameliyat öncesi önemli bilgiler sağlıyor.

etti ve SGI/Cray'ın iddiasını bir komplo olarak niteledi. O günden beri dava sürüyor ve bilim adamları hala yeni süper bilgisayarlarının yolunu gözlüyor.

ABD makamları Amerikan pazarını, yurtdışından gelen rekabete karşı kapatıyor. ABD pazarı dünya üzerinde satın alma gücü en yüksek pazar olduğundan, ABD'li üreticiler bu marjın sahibi oluyor. Buna karşılık Japonya ve Avrupa'daki pazarlar herkese açık. Japonya ve Avrupa'da ekonomik gerekçeler satın alma kararını etkiliyor. Örneğin tüm ülkelerdeki otomobil üreticileri Pamcrash simülasyonu kullanmak için Cray'ın vektör bilgisayarını tercih ediyor. Bununla tasarımı, akışkanların davranışlarını ve belirli kazaları simüle etmek suretiyle yapı parçalarının özelliklerini ortaya çıkarıyorlar.

Otomobil üreticileri aynı zamanda süper bilgisayarların ekonomik olduğu yönündeki görüşü desteklemek için öne sürülen bir örnek. Çarpma işlemine sokmak için bir dizi pahalı prototip üretmek yerine, bilgisayarda bir dizi komple model üretiyorlar. Uçak üreticisi Boeing bir adım daha ileri gidiyor ve ürettiği uçakların tüm ayrıntılarını süper bilgisayarda gerçekleştirdiği simülasyonlarla planlıyor. Örneğin Bo-

eing 777'nin piste çıkan ilk örneği hem prototip hem de satılacak üründü.

VERİ DAĞARCIKLARINDA GİZLİ HAZİNELER

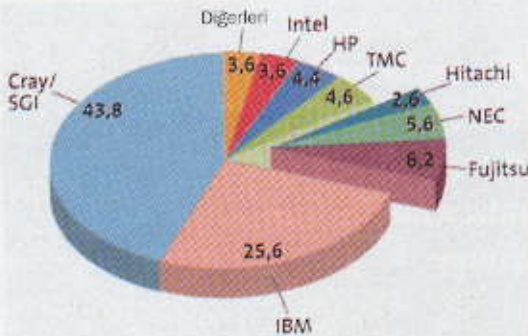
Uzmanlara göre yalnızca endüstriyel imalatla gelecek süper bilgisayarlara ait değil. IBM'de tasarım yöneticisi olan Paul Temme gelecek beş yılda Data Mining alanında bir artış bekliyor. Data Mining sırasında varolan veritabanları yeni bilgiler ve kombineler elde etmek için sorgulanıyor. Bir örnek verelim: Bir süpermarket uygun hesaplama işlemleriyle bebek bezi alanların aynı zamanda alışveriş arabasına bir kasa bira da yükledikleri sonucunu bulmuş. Bu tabii ki malların tanıtımı için önemli bir bilgi.

Birçok firma halihazırda uçsuz bucaksız veri dağarcıklarında ne gibi hazineler barındırdıklarını bilmiyor. Büyüyen veri yığını gerektiğinde kendileri ile birlikte büyüyen süper bilgisayarlara ihtiyaç duyuyor. Bu halde basitçe ek işlemcilerle genişletilen paralel bilgisayarlar geleceğin makinesi olacak.

Bazı veritabanı yöneticileri daha da ileriye düşünüyor: Bir müşteri çeşitli alışveriş ve etkinliklerini kredi kartı ile ödediğinde, burada depolanan veriler onun satın alma davranışı hakkında sonuçlar çıkarmaya olanak tanıyor. Peki acaba buradan yeni pazarlama konseptleri mi çıkacak ya da gözetleme devletindeki şeffaf müşteri mi oluşacak?

H.F. ve M.L.'den çeviren
Garı Antikacıoğlu

PIYASADA KİM ÖNDE GİDİYOR?



Grafikte kurulu sistemler temel alınarak hesaplanan süper bilgisayar üreticilerinin pazar payları gösterilmiştir. Japon firmalarının pazar payı yüzde 14,4'dür. Pazarda Amerikan üreticileri açıkça önde gitmektedir.



Bir Veri İletim Aracı Olarak Beden...

Amerikalı bilgisayarlar verileri alışılmadık bir ortamdan, insan bedeni içinden iletiyorlar. Bu teknik, dünyamızı değiştirecek mi? Chip bu sorunun yanıtı için beden araştırmacılarının çalışmalarına ışık tutuyor.

Bazı insanlar ilk el sıkışmanın bize karşımadaki insan hakkında her türlü bilgiyi verebileceğini iddia ederler. El sıkışmanın canlı mı cansız mı, kararlı mı kararsız mı vs. olduğuna bakarak bu insanı tanıyabilirmişiz. Psikolojiyi hobi olarak yürüten bu kişiler Thomas Zimmerman'ın bir insana kısa bir süre dokunduktan sonra neleri bilebildiğini işitseler hayrete düşerlerdi herhalde: İsim, işveren adı, adres, telefon numarası ve E-Mail adresi.

Tabii ki burada parapsikolojik bir olay söz konusu değil: Bu alışılmadık veri alışverişinin tarafları IBM Almaden Research Center bilgisayar bilimi departmanı üyesi Thomas Zimmerman'ın geliştirdiği bir Personal Area Network (PAN) içinde bulunuyor. Sigaralık büyüklüğündeki iki cihaz bu ağda alıcı ve verici olarak çalışıyor; veri iletimini ise insan bedeni sağlıyor. Yaklaşık bir nanoamperlik zayıf bir akım insan bedeninden geçiyor ve bilgileri kaynaktan hedefe aktarıyor.

IBM "Body Network"ün yeteneklerini PAN cihazları taşıyan iki kişi arasında elektronik bir kartvizitin değiş tokuşuyla gösteriyor. Burada bedenden geçen akım zaten vücudumuzdan olagan olarak geçen elektriksel akımlardan çok daha düşük. Örneğin taranırken bile neredeyse bin kat daha fazla güce sahip elektriksel alanlar yaratıyoruz.

"Bedenimizdeki tuzlu sıvı harika bir akım iletici" diye açıklıyor Zimmerman. Onun geliştirdiği prototip verileri azami dört bedenden taşıyan bir insan zinciri üzerinden taşıyabiliyor. Bir Megahertzlik düşük frekans yüzünden üretilen sinyal, çevredeki diğer akımlar tarafından bozulmuyor.

IBM henüz bir araştırma alanından söz ediyor. PAN gelişiminin nerede ve nasıl seri üretime yansıyacağı hakkında ise bilgisayar devi pek bir bilgi vermiyor.

Ancak "bedenimizi iki ayaklı bir büro haline getirmek için" Tom Zimmerman'ın kafası yeni fikirlerle dolu: "Çoğu insan yanında en azın-

dan bir Pager ve bir cep telefonu taşıyor. Buna genellikle bir kol saati ve bir Organizatör ya da bir Notebook ekleniyor. O zaman bu insanları bir Personal Area Network oluşturacak şekilde teçhizatlandırmaktan makul ne olabilir?" Örneğin Pager'a bir telsiz mesajı geldiğinde, numara hemen cep telefonuna aktarılacak ve ayrıca girilmesine gerek kalmayacak.

Ayrıca Organizatör'daki veritabanı, numaranın kime ait olduğu ve bu kişiyle en son ne zaman ilişkiye geçildiği hakkında bilgi verecek. Bir sonraki toplantının tarihini öğrenmek için ise Notebook'u açmaya gerek yok; kol saatindeki bir düğmeye basmak yeterli ve tarih ekranda belirecek.

"Bugün kullandığımız yalıtılmış enformasyon cihazları bizden hala çok fazla iş istiyor, okumak ve yazmak gibi örneğin" yargısında bulunuyor Zimmerman. Bu yüzden yoldaki insanların yalnızca ekranlar ve klavyeleri yanında bulundurmaları yetmiyor, giriş ve çıkış işlemleri de sürekli yineleniyor. Ama akıllıca bir ağ oluşturulursa, IBM araştırmacısının görüşüne göre özerk cihazlar daha küçük, daha ucuz ve çok daha yararlı hale gelebilir.

PAN: ASLINDA BİR SİHİRBAZLIK ÖRNEĞİ

PAN fikri Boston'daki Massachusetts Institute of Technology (MIT) medya laboratuvarında yaklaşık iki yıl önce ortaya çıktı. Zimmerman burada profesör Neil Gershenfeld ile birlikte mekanda pozisyon belirlemek için elektriksel alanların ölçümü üzerinde deneyler yapıyordu. Zimmerman sihirbaz Penn Jillette için bir tür "elektrikli sandalye" geliştirdi. Bu sandalyede oturan kişi bir orkestra şefi gibi ellerini hareket ettirirken, zayıf bir akımla parmaklarının hareketleri ve pozisyonu kaydediliyor ve buna tekabül eden sinyaller sandalyeden bilgisayara iletiliyordu. Böylelikle illüzyonist dokunmadan Midi yönetimli bir alet çalışabiliyordu.

MIT'te başka bir araştırmacı grubu aynı sıralarda "bedene yakın



IBM Almaden Research Center'da Personal Area Network düşüncesine babalık etmiş olan Thomas Zimmerman "Kişisel enformasyon cihazlarını giysimizin bir parçası ya da aksesuar olarak yanımızda taşıyacağız" kehanetinde bulunuyor.



bir ağ" için bir teknik çözüm arayışı içerisindeydi. Cep telefonlarını ve Pager'ları birbiriyle bağlamak ve aynı zamanda kolayca taşınabilir hale getirmek istiyorlardı. Ancak zahmetli kablolu rahat olmayan bir donanım oluşturmıştı. Alternatif bağlantı olanakları ise çevre faktörleri yüzünden başarısızlığa uğramıştı (Kutuya bakınız). Zimmerman ve Gershenfeld verileri tuzlu sıvı içeren insan bedeni içinden gönderme konusundaki gelişmeyi kişinin beraberinde taşıdığı elektronik cihazları bu şekilde bağlantılandırmak için kullanabileceklerinin farkına vardılar.

Daha sonra Zimmerman MIT projesini HP ve Festo Didactic ile birlikte finanse eden IBM'in San Jose'deki Almaden laboratuvarına geçti.

Burada Zimmerman PAN konseptini geçici olarak avuç büyüklüğündeki iki prototip biçiminde

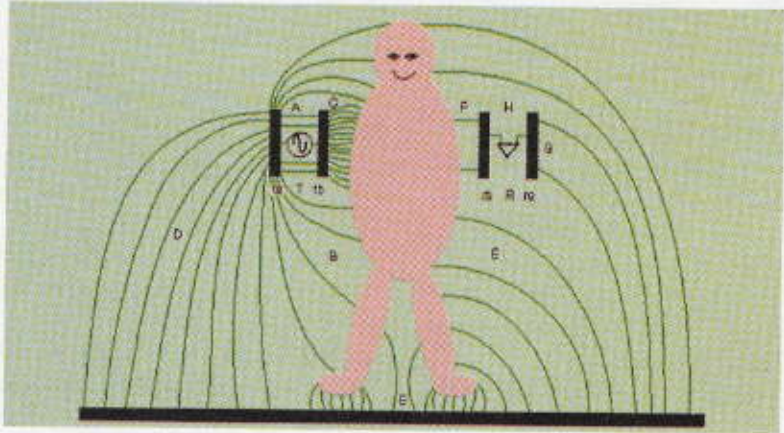
Bulaşıcı Bilgi

Massachusetts Institute of Technology'de (MIT) profesör olan Neil Gershenfeld PAN fikrini oluşturanlardan biri. Gershenfeld gelecek düşünü şöyle betimliyor: "Evimizdeki halı bizi ayakkabılarımız üzerinden randevularımız ve alışveriş listesi hakkında bilgilendirecek." Gershenfeld "Things That Think" araştırma konsorsiyumu müdürlerinden biri olarak akıllı mobilyalar ve eşyalar geliştirme hedefine yönelik olarak çalışıyor.



1985 yılında kurulan MIT Medya Laboratuvarının bulunduğu Boston'daki Wiesner binası: Yapay Zekadan tutun da insan-makine arayüzü dizaynına kadar tüm gelecek enformasyon teknolojisi düşleri burada hayata geçirilmeye çalışılıyor.

Veri transferi için elektriksel alanlardan yararlanılıyor



Şekilde MIT medya laboratuvarının orijinal araştırma eskizlerinden biri görülüyor. Elektriksel alanlar bir insanı transfer ortamı olarak kullanabiliyor. Böylelikle bir PAN vericisi ile bir PAN alıcısı arasında veri alışverişi cereyan edebiliyor.

(IBM'e göre bunlar 20 dolara üretililebilir) ve kartvizit için el sıkışma örneği biçiminde somutlaştırdı. Transfer oranı yaklaşık olarak 2400 Baudluk bir modemin performansına tekabül ediyordu. Bunun pek fazla olmadığını Zimmerman da kabul ediyor, ancak doğal sınırlamalar olmadığı için temponun bir hayli yükseltilebileceğini de eklemeyi unutmuyor. Üstelik veri transferi yalnızca doğrudan cilt temasıyla kısıtlı değil; Transfer giysilerle ya da ayakkabılara temasla da gerçekleşebiliyor.

Bu yüzden eski MIT öğrencisinin hayalleri oldukça kapsamlı: Kredi kartı büyüklüğüne indirildiğinde PAN cihazları banka kartlarının ya

da telefon kartlarının yerine geçebilir. Ahize kaldırıldığında ya da terminale dokunulduğunda PIN numaraları ya da şifreler girilebilir ve kimlik sinanabilir. Binalara ya da belirli alanlara giriş de kapıdaki bir PAN algılayıcı tarafından kontrol edilebilir. Zimmerman "Biz kişisel enformasyon cihazlarını giysimizin bir parçası ya da bir aksesuar olarak yanımızda taşıyacağız" kehanetinde bulunuyor.

Zimmerman "bulaşıcı bilgi" konseptinin de daha profesör Gershenfeld'in düşünce atölyesi zamanında oluştuğunu anlatıyor. Buna göre yalnızca kendi bedenimizden değil, aksine birçok insan arasında ya da onların kullandığı aletler arasında veri akımları bir oraya bir buraya gidip gelecek. Zimmerman'ın cüretkar bir gelecek bilimcinin tahminine göre "yarının yaşam ve çalışma alanlarında bilgisayar bizi cihaz olarak kullanabilir." Zimmerman'ın düşünü kurduğu tipik bir senaryo şöyle betimlenebilir: PAN kullanıcısının buzdolabında neredeyse boş olan bir süt şişesi var. Bu şişeye çok ucuz bir algılayıcı yapılandırılmış, bu algılayıcı buzdolabındaki chipe dohuluk oranını bildiriyor.

Buzdolabından kapı eşiğindeki PAN cihazına kablolu bir sinyal gönderiliyor. Evi terkederken kul-



Uzmanlar İçin İnsani Ağ

Tom Zimmerman'ın geliştirdiği Personal Area Network avuç büyüklüğündeki iki cihazdan ibaret. Her iki cihaz da pille çalışıyor ve bir çift elektroda sahip. Cihazlar birer işlemci ve bellek içeriyor. Bunlara ek olarak bir tarafta verici (Transmitter), karşı tarafta ise alıcı (Receiver) bulunuyor.

PAN veri iletişimde insan bedenini adeta fiziksel bir tabaka olarak kullanıyor. PAN vericisi yalnızca yaklaşık bir nanoamper gücündeki bir akımı bedeninin içinden karşı tarafa iletiyor. Bu noktada araştırmacılar çok iyi derecede iletkenlik işlevine sahip olan bedeninin tuzlu sıvı içeriğinden yararlanıyor. Topraklama geriye gelen sinyali sağlıyor.

IBM prototipinin transfer hızı saniyede yaklaşık 2400 bit civarında. Teorik olarak saniyede 4 Megabit civarında bir hızın olanağı olması gerekiyor. Bedenin statik yükleri PAN'ın iletişim kanalını rahatsız etmiyor.

Kişisel ağlar için öteki yöntemler uzaktan kumanda yönteminde ya da radyo dalgalarında olduğu gibi kızılötesi ısınlarla veri transferi. Kızılötesi iletişimin hareketli nesnelerde görece güvensiz olmak gibi bir dezavantajı var. Bu yöntemde verici ve alıcı arasında hiçbir nesnenin bulunmaması gerekiyor, aksi takdirde ısınlara bloke edilebiliyor. Radyo dalgalarıyla transfer ise yine birçok vericinin dalgaları çakışmadığı sürece hızlı hareket sırasında da iyi işliyor.

Radyo tekniğine örneğin otomobil kapısı kilitlerinde ya da kablosuz telefonlarda rastlanıyor. Burada sınırlı sayıda kanal frekansı bulunuyor. Bu da der alanda bulunan birçok PAN ortamının birbirlerini karşılıklı olarak rahatsız edeceği anlamına geliyor. Ayrıca başka kullanıcıların cihazlarından gelen verileri almak tehlikesi de söz konusu.

*Sinyal akışı
vericiden
yola çıkarak
kadının
bedeninden
geçip
erkeğin
ayakkabısında
alıcıya
ulaşıyor.*



lanıcının ayakkabısındaki PAN alıcısına şu not geliyor: "Süt al!" Tümünüyle Pan ile donanmış olan kullanıcı bir düğmeye basmak suretiyle kol saatindeki elektronik alışveriş listesini çağırdığında, süt çoktan buraya kaydedilmiş oluyor. Bu kayıt, kullanıcı alışveriş sepetini süpermarketin kasasına getirinceye ve hesapta süt ibaresi belirinceye kadar yerinde kalıyor. Şimdi yine ayakkabıdan ibaret bilgisayar paranın banka hesabından ödenebilmesi için gerekli bilgileri iletildiğinde, alışveriş listesi de yeniden siliniyor.

İNSANLARARASI DEVRE MERKEZİ OLARAK AYAKKABI

Kullanıcının ayakkabısının içine yerleştirilecek bir tabanı Zimmerman bir PAN cihazı için en iyi yer olarak görüyor. Böylelikle aletin çalınması ya da sahibinin onu herhangi bir yerde unutması da neredeyse olanaksız hale geliyor. Ancak bu yerin başka avantajları da var: Ayakkabıda beden ve çevreyle teması sağlamak için büyük alana sahip elektrodların yerleştirilmesi için yeterli yer var. Büyük alana sahip elektrodlar ise güvenli bir sinyal için gerekli önemli bir etken.

Bunun dışında böylelikle doğal bir akım kaynağıyla da bağlantı sağlanmış olur: Normal bir yürüyüş sırasında yetişkin bir insan yüzlerce Miliwatt gücünde enerji üretiyor.

Bu enerjinin bir PAN cihazı için yeterli olacağına inanıyor Zimmerman. Onun ürettiği prototipler

şimdilik pille çalışıyor. Ama tabana yerleştirilecek piezoelektriksel bir eleman yürüyüş sırasında oluşan basıncı akıma dönüştürebilir ve küçük bir kondensatörü yükleyebilir.

PAN konseptini üretim bakımından olgunlaştırmak için henüz birçok iyileştirmeler gerekiyor. IBM araştırmacıları bu durumun farkında ve bileşenlerde masraf, hız, büyüklük ve menzil gibi konularda bir denge sağlamaya çalışıyor. Özellikle modemli telefon alanından, aynı şekilde radyolu ve dijital iletişim alanlarından bazı tekniklerin devratabileceği kanısında Zimmerman.

Kablosuz olarak bir ağ oluşturan cihazların yeni kullanım olanaklarını Xerox'un kurduğu Palo Alto Research Center (PARC) da inceliyor. Burada bir araştırmacı grubu bir anahtarlık şeklinde bir bilgisayar tasarlamış. Bu bilgisayar bir düğmeye basıldığında kızılötesi ısıtım vasıtasıyla veri alıyor ve gönderiyor.

Böylelikle veri transferi IBM'in tasarladığı PAN'dan daha hızlı olmakla kalmıyor, bu cihaz aynı zamanda bir PC için uzaktan kumanda olarak kullanılabilir.

PARC'ta teknoloji yöneticisi olan Mark Weiser, bu yöntemde iletişimin yalnızca kullanıcının komutu üzerine gerçekleştiğinin altını özellikle çiziyor. Veriler istenmeksizin karşı tarafa iletilmiyor: "İnsanlar belki de el sıkıştıkları herkesle veri alışverişinde bulunmak istemeyebilirler."



E.B.'den çeviren
Garo Antikacıoğlu



Highlight Professional 2.0

Daha Az Paraya Daha Fazla 3 Boyut

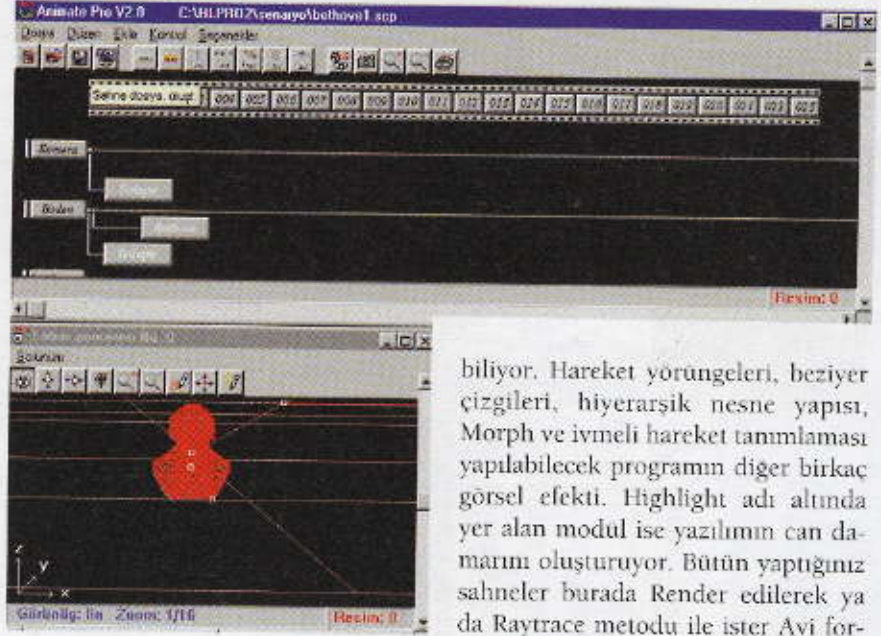
I.W.I.S. Software'in Mayıs ayı ortalarında piyasaya sunduğu Highlight Professional 2.0 adlı yazılım paketi, 3 boyut ve Raytracing için komple çözüm oluşturabilecek bir ürün. Fiyatının uygunluğu ile, oldukça fazla olan profesyonel rakipleri arasından sıyrılıp ön plana çıkmayı başarıyor.

Highlight Professional 2.0, profesyonel programları artırmayacak denli detay içeren özellikleri ile profesyonel türdeşlerine kafa tutuyor. 3 boyut ve animasyonla uğraşanlar için çok faydalı olabilecek ve işlerini kolaylaştıracak olan en önemli özelliği ise programın tümüyle Türkçe olması.

Program paketi içinde yazılım CD'sinin yanında oldukça detaylı ve yetkin kullanım kitapları ve çift renkli, 3 boyutlu resimleri görebilmek için gözlük geliyor.

Program CD'sinde ise programın yanında 3 boyutlu tasarımlarda yardımcı olabilecek 3. parti Shareware yazılımlar bulunuyor. Highlight, Windows altında çalışan 8 modülden ve birkaç Dos programından oluşuyor. Graph adı altında ise 3 boyutlu objelerin yaratıldığı bir modül yer alıyor. Burada kolaylıkla obje oluşturulabilip, düzenlenebilirken, Bitmap Tracer ile de resim türü iki boyutlu objelerden 3 boyutlu nesneler yaratılabiliyor. Ancak ne yazık ki programın bu kısmı kendi formatı dışında yalnızca DXF dosyalarını okuyup yazabiliyor.

Kendi formatında CD'de yer alan nesne kütüphanesi ise oldukça kapsamlı. Animate adlı modül, adından da anlaşıldığı üzere 3 boyutlu sahneleri düzenlemenizi, Graph modülünde hazırladığınız objelere efekt, kap-



lama ve hareket kazandırmanızı sağlıyor. Arabirim, daha önce farklı bir 3 boyut tasarım programı kullanan kullanıcıları şaşırtabilir. Diğerlerinden tümüyle farklı bir mantıksal yapı içeriyor. Her şey, bir grafiksel senaryo yazılım platformuna dayalı. Film kareleri boyunca kamera ve ışıklar dahil her nesne için ayrı hareket renk ve efekt bilgileri belirliyorsunuz ve bütün hareketleri kontrolü kaybetmeden gerçekleştirebilmeniz mümkün oluyor. Belli bir süre kullandıktan sonra alışılacak bir arabirime sahip. Programda ön plana çıkan özelliklerden parçacık sistemi burada kendini gösteriyor. Çarpışma sezilmeli bu sistemde binlerce nesnenin aynı anda hareket ettirilmesi mümkün oluyor. Burada, yer alan parçacıkların şekli, rengine, parlaklığından matlığa değin birçok detayı ayarlamak da mümkün. Parçacık sistemin kontrolünü sağlayan rüzgar ve miknatıs gibi bir çok özellik bulunuyor.

MIKNATIS ÖZELLİĞİ

Miknatıs özelliği sayesinde belirlenen bir alanın içerisinde kalan bütün noktaların hareketi sağlanmış oluyor ve oldukça ilginç görüntüler yaratıla-

biliyor. Hareket yörüngeleri, beziyer çizgileri, hiyerarşik nesne yapısı, Morph ve ivmeli hareket tanımlaması yapılabilecek programın diğer birkaç görsel efekti. Highlight adı altında yer alan modül ise yazılımın can damarını oluşturuyor. Bütün yaptığımız sahneler burada Render edilerek ya da Raytrace metodu ile ister Avi formatında sıkıştırılarak istenirse de tek tek tga veya bmp resmi olarak kaydedilebiliyor. Hazırladığımız mekanlardan Steogram denilen "şaşıbık şaşır" türü resimler ya da özel gözlüklerle bakıldığı zaman 3 boyutlu gözüken resimler oluşturmak diğer modüllerle mümkün. Bunların dışında başka 3 boyutlu paketlerde yaratılmış değişik formatları dönüştürmek ve Avi'ler üzerinde işlem yapabilmek için birkaç program modülü de bulunmakta. Windows NT altında da çalışmasına rağmen OpenGL desteğinin ve gerçek zamanlı gösterim özelliğinin olmaması ve her fonksiyonun ayrı bir program olarak bulunması programın eksileri ancak foto gerçekçi resim ve animasyon hazırlayabilen, Raytracing modülü, parçacık sistemi, matematiksel kaplamaları, sis, rüzgar, çarpışma, patlama, dalga, miknatıs ve başarılı bir parçacık sistemine sahip, Lens Flair, ışık kırılması ve yansıması gibi ışık efektleri destekleyen bir Türkçe program üstelik de bu fiyata mutlaka dikkate alınmalı.

Bilgi İçin: I.W.I.S. Software

Tel: (0.216) 418 7391

Faks: (0.216) 4187392

Fiyatı: Öğrenci ve öğretim üyelerine

300 \$, şirketlere 590 \$

Sanal Dünyaya Kaçış: Viscape

Virtual Reality konusunda faaliyet gösteren Onitron firmasının satışta sunduğu Viscape adlı yazılım Internet üzerinde sanal ortamlarda gerçek zamanlı dolaşmayı sağlıyor. Gelişen işlemci güçleri ile artık oyunlarda dahi iki boyutlu ortamlar ile yetinmeyen kullanıcılar için Internet üzerindeki 3 boyutlu siteler giderek artmakta. 3 boyut üzerine çalışan Superscape firmasının bir ürünü olan Viscape gelişmiş bir VRML benzeri Netscape Plugin'i. Bu Plugin'i sisteminize yüklediğiniz zaman Browser'ınız vasıtası ile Plugin'i destekleyen sitelerdeki çeşitli ortamlarda dolaşip, oyunlar oynayabilmeniz mümkün oluyor. Modeller arasında dolaşırken sıkıştırılmış dosyalar açılarak gerçek zamanda Render edilip gösteriliyor. Çok ufak dosya boyutlarına ve kısa indirme sürelerine rağmen oldukça geniş bir ortama sahip oluyorsunuz. Internet'te gezinirken Browser'ınız bu tip dosyalara rastladığı zaman program devreye giriyor ve ekran ikiye ayrılıyor. Sağ tarafa konuyla ilgili tekst yer alırken sol Frame'de de 3 boyutlu ortam bulunuyor. Kontroller ise oldukça sade fakat kullanışlı. Üstte solda işlemcinize göre ayarlayacağınız detay seviyesi bulunuyor. Buradan seçtiğiniz seviyeye göre ekrana çizilen objeler modifiye edilerek hız korunuyor. Ne kadar iyi bir işlemciniz varsa o kadar detaylı ve yüksek kalite kaplamalara sahip bir ortama kavuşuyorsunuz. Altta yer alan ayarlar ise asıl hareket etmenizi sağlayan kontroller. Buradan ileri, geri, sağa, sola ve yukarı aşağı hare-



keti sadece fare ile yapabiliyorsunuz. Ayrıca beş ayrı gezinti modunu kullanarak gezinti yapabiliyorsunuz. Tur seçiminde ya da destekli tur seçiminizde çift yönlü bağlantı teknolojisi ile önünüzdeki objeleri seçip ne oldukları hakkında bilgi alabileceğiniz gibi güneşin batışı ve doğuşunu izleme seçeneklerine de sahipsiniz. Internet üzerinde eğlenceli satatlar geçirebileceğiniz sitelerin sayısı azımsanacak gibi değil. Siber bir Coaster'da gezinebilirken çarpışan sanal arabaları kullanabiliyorsunuz. Sanal bir markette alışveriş yapabiliyor veya yine sanal bir sanat müzesinde gezip eserleri izleyebiliyorsunuz. Cool Streets başlığı altında çeşitli sitelere linkler bulunuyor. Eğitim ve simülasyon binasında gerçek yaşamda ve çalışma ortamında sanal gerçekliği deneyebiliyorsunuz. Eğer Internet'in artık sıkıgını düşünüyorsanız Chip Haziran CD'sinde de bulabileceğiniz bu Plug-in'i yükleyip bir denemenizi tavsiye ederiz. Daha fazla bilgi için Türkiye'de Onitron veya internet üzerinde <http://www.superscape.com>, <http://intel.com>, <http://vwww.com> adreslerine başvurabilirsiniz.

Bilgi için: Onitron
Tel: (0.212) 220 37 99
Faks: (0.212) 220 31 65

Düzeltilme ve Özür

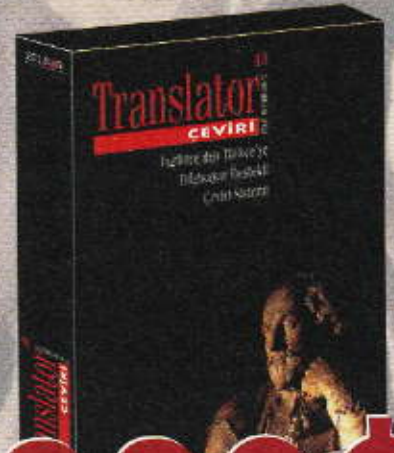
Geçen sayımızdaki İngilizce Eğitim programları arasında yer alan Raks'in English Plus isimli yazılımı, tabloda "Yeni Başlayanlar İçin" ifadesiyle tanımlanmıştır. Toplamda 12 CD içeren bu program her İngilizce seviyesine hitap etmektedir. Yeni başlayanlardan orta ve ileri düzey bilgiye sahip olanlara kadar her seviyeye yönelik bölümleri bulunmaktadır. Tabloda yapılan bu yanlışlık için okurlarımız ve Raks firmasından özür dileriz.

Çeviri yazılımının en gelişmiş versiyonu!

Translator^{10.1} ÇEVİRİ

İngilizce'den Türkçe'ye
Bilgisayar Destekli
Çeviri Sistemi

Etkileşimli çeviri.
MSWORD içinde kullanım.
Yüksek başarı oranı.



220\$

**İsterseniz
Scanner+Translator**

sadece 485 \$

Recognita Plus OCR & Image-in
yazılımlarıyla birlikte

BİLSAG
BİLGİSAYAR LTD. ŞTİ.

Ahmet Mithat Elendi Sok. 22/1 Çankaya-ANKARA
Tel: 0.312. 441 48 34 - 439 28 50 Fax: 0.312. 439 93 47
e-mail: bilsag@bilsag.com.tr
<http://www.bilsag.com.tr>



Second Copy 97

Her akşam yedekleme yapmak, verilerinizi kurtarmak için yeterli olmayabilir. Bazen bir saat öncesinin verilerini kaybetmek bile büyük problemlere yol açabiliyor. İhtiyacınız olan şey Second Copy 97. Otuz günlük deneme süresi olan bu programı mutlaka deneyin.

Sürekli olarak dosyaların düzenli bir şekilde yedeklenmesinden bahsedilse de, bu genelde unutulur. Bir sabah bilgisayarınızı açıp, önemli dosyalarınızın (örneğin ertesi gün teslim edilmesi gereken bir ödev) Boot dosyaları ile birlikte uçup gittiğini farketdiğinizde iş işten geçmiş olur.

Second Copy 97 değil bir günlük, bir saatlik çalışmanızın bile kaybolmasını engelleyerek sizi büyük bir sıkıntıdan kurtarıyor. Örneğin bir büroda birkaç saat içinde yüzlerce mektup yazılarak sabit diske kaydedilebilir. Bu durumda bir önceki gün yapılan yedekleme pek faydalı olmayacaktır.

Arka planda çalışan Second Copy sayesinde verilerin belirlenen bir kayıt ortamına belli zaman aralıklarında aktarılması mümkün. Bu küçük program Windows'un her açılışında otomatik olarak aktif duruma geçtiğinden, gerekli ayarları sadece bir defa yapmanız yeterli.

PROFİLLERİN BELİRLENMESİ

FILE menüsünden NEW PROFILE'i seçerek yeni bir Second Copy konfigürasyonu oluşturabilirsiniz. İlk olarak Express Setup ve Custom Setup seçeneklerinden birini seçmelisiniz. Daha fazla seçenek içerdiği için Custom Setup'ı seçmeniz yararlı olacaktır.

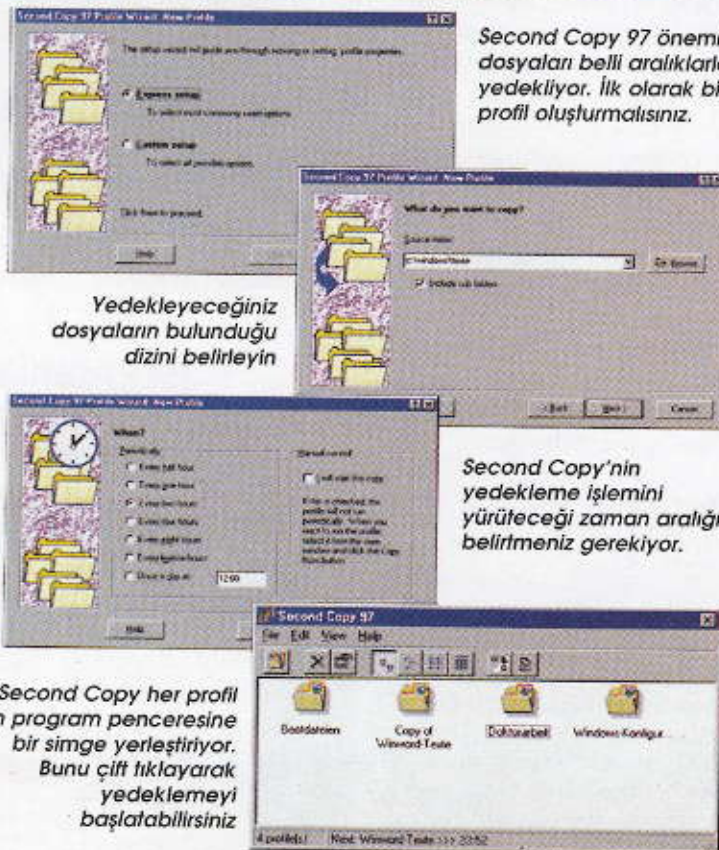
Bir sonraki adımda önce sabit disk üzerindeki kaynak dizini (gerekli ise alt dizinleri ile birlikte), daha sonra diğer kayıt ortamında bulunan hedef dizini belirleyin. Hedef dizinin mutlaka farklı bir kayıt ortamında bulunması gerekiyor. Sabit diskiniz çöktüğünde üzerinde bir güvenlik kopyasının bulunmasının pek bir anlamı olmayacaktır. Sonraki pencerede verilerin hangi zaman aralığı ile kaynak dizinden hedef dizine aktarılması gerektiğini belirtin. Second Copy en az yarım saat olmak üzere çeşitli zaman aralığı seçenekleri sunuyor. Ayrıca kopyalama işleminin günde bir defa belli bir saate yapılmasını sağlamanız da mümkün. "I will start the copy" seçeneğini işaretlediğinizde otomatik kopyalama mekanizması devre dışı kalır. Bu durumda kopyalamayı sizin başlatmanız gerekir.

YEDEKLEME İÇİN HAZIRLIK

Şimdi, yedeklenecek olan dosyaları belirlemeniz gerekiyor. Second Copy belli bir dizindeki tüm dosyaları (All files) ya da sadece seçilen dosyaları (Only selected files) kopyalayabiliyor. İkinci seçeneği kullanırsanız, programın kopyalama sırasında dikkate alacağı ya da kopyalama işleminin dışında tutacağı birden fazla dosya uzantısı belirlemeniz mümkün. Bu sayede örneğin Windows dizinini TMP, HLP, SCR ve WIR uzantılı dosyalar olmaksızın yedekleyebilirsiniz. Bunun yanında BELGELERİM dizininde bulunan ODEV*.DOC ifadesine uygun dosyaları kopyalayabilirsiniz. Son pencerede yedekleme biçimini belirlemeniz gerekiyor. Fareyi kullanarak dosyaların kopyalanması mı, yoksa yedeklenmesi mi gerektiğini belirtin. Ayrıca yedeklenen dosyaların ZIP benzeri bir program ile sıkıştırılmalarını ya da aynen aktarılmalarını sağlayabilirsiniz.

Bir isim belirleyerek yeni profili kaydettiğinizde Second Copy program penceresine bu profil için bir simge yerleştirir. Program bundan sonra profile belirtilen özelliklere uygun olarak yedekleme işlemini düzenli olarak yürütür. Profil simgesini çift tıklayarak yedeklemenin o an yapılmasını sağlayabilirsiniz.

Gökhan Sungurtekin



Second Copy 97 önemli dosyaları belli aralıklarla yedekliyor. İlk olarak bir profil oluşturmalısınız.

Yedekleyeceğiniz dosyaların bulunduğu dizini belirleyin

Second Copy'nin yedekleme işlemini yürüteceği zaman aralığını belirlemeniz gerekiyor.

Second Copy her profil için program penceresine bir simge yerleştiriyor. Bunu çift tıklayarak yedeklemeyi başlatabilirsiniz



Şirketlerde Ofis Otomasyonunun Gerekliliği

Bu ay başladığımız Ofiste Bilgisayar yazı dizisinin genel bir ofis otomasyonu ve otomasyonun gerekliği üzerine bir tartışma içeren bu ilk bölümünü takiben, gelecek bölümlerde bir ofisin otomasyonu kapsamında çeşitli konularda kullanılan yazılım türleri tanıtılacak.

Ofis Otomasyonu, Internet'in ortaya çıkmasından sonra ortaya çıkan Intranet kavramıyla birlikte şirketlerde çok konuşulan bir konu oldu. Otomasyonun şirketlere neleri getirip neleri getiremeyeceği tartışılıyor ve bu konuda araştırmalar yapılıyor.

Bu konuyu daha iyi inceleyebilmek için, önce klasik bazı sorulara yanıt aramak gerekiyor;

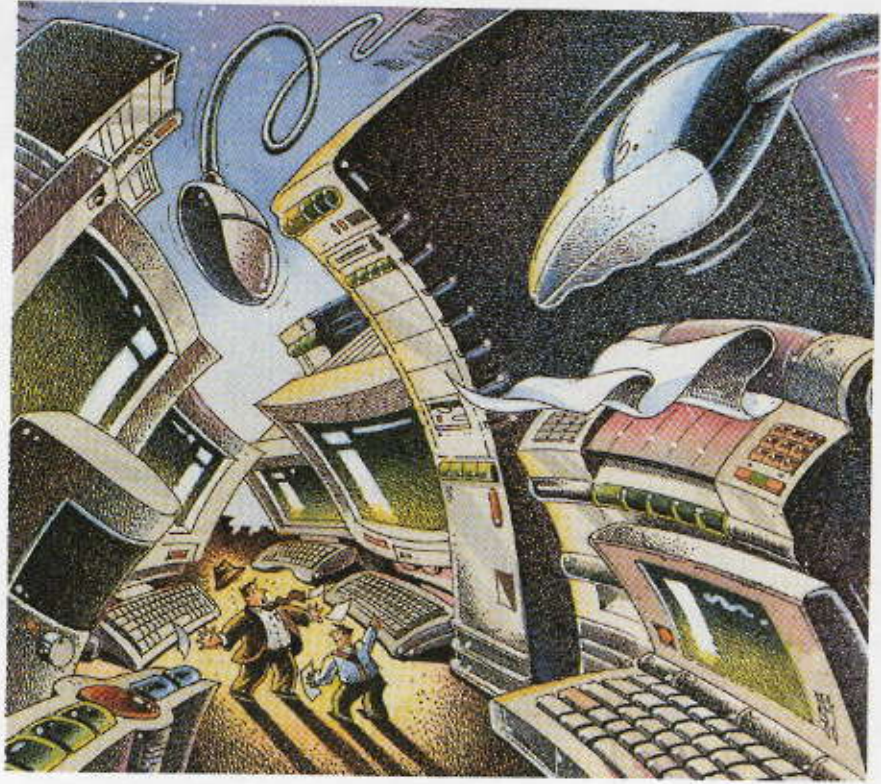
■ Bir şirkette eğer onlarca bilgisayar bir ağ altında çalışıyorsa bu bir otomasyon mudur?

■ Ya da onbinlerce doları sadece birbirinize hal hatır soran mesajlar göndermek için harcadıysanız otomasyona geçmiş oldunuz mu?

■ Hayatınızda Internet'i hiç kullanmadıysanız biraz da bizde olsun mantığından mı yola çıktınız?

■ Yoksa şirketinizin dünyaya yayılmış kadrosuyla haberleşmenin sağlıklı yollarını mı arıyorsunuz?

■ Kağıdı kalemi atmaya karar verdiniz de bunu nasıl yapacağımızı mı araştırıyorsunuz?



■ Daha da önemlisi otomasyondan olağanüstü bir beklentiniz var mı?

Çoğu şirkette hala uygulanmakta olan bir tarz var. Yöneticiler düşüncelerini genellikle kağıtlara karalayıp veya dikte ettirip başkalarının yazmalarını istiyorlar. Yani ellerini klavyeye sürmüyorlar. Bilgisayar, onlar için, yardımcılarından birinin kullandığı bir cihaz.

Ama artık çağ değişiyor. Bilgisayar kullanmaya direnmek, telefon ya da çamaşır makinesi kullanmaya direnmek gibi gereksiz bir iddia haline geliyor. Şirketler, ofis otomasyonuna geçmeye çalışıyorlar. Bunu moda olsun diye yapanlar da var elbette ama modern firmalar için doğal evrimlerinin bir sonucu sadece. Yöneticiler de bu evrimin içinde yaşıyorlar. Bu-

radaki mesaj, artık bilgilerin ortak bir ortamda yaşadığıdır. Bilgi, üretiliyor, dolaşıyor ve kullanılıyor. Bunun da ortamı bilgisayardır. Bu nedenle yönetici bilgisayara yaklaşmak zorundadır. Bilgisayarı kullanmaya başlayan yönetici zamanla karalamalarını da bilgisayarında yapmayı düşünebilecektir. Bilgisayarlar artık el yazılarını ve sesi tanımaya başladı. Birkaç yıl içinde bu teknolojiler tamamen gelişince kalem kullanmak iyice zorlaşacak gibi görünüyor.

Bilgi çağını iskalamak istemeyen herkesin bilgisayara yaklaşması zorunlu hale geliyor. Stargate filmindeki yıldızlara açılan kapı gibi, bilgisayarların da bilgi yoluna açılan kapı olduğu konusunda ortak bir anlayış oluşmuş durumda. Ofis otomasyonu

Tiyatro bileti mi almak istiyorsunuz?

İstanbul Inter Plaza online alışveriş

<http://www.iiplaza.com>



sadece bilgisayarları satın almakla bitmiyor. Onları kullanmak gerekiyor. Otomasyona geçebilmek için bazı ön şartlar var:

■ Öncelikle şirketin yürürlükte olan bir organizasyonu olmalı veya kurulması hedeflenmelidir.

■ Bilgi akışı alışılmış bir yöntem olan kâğıt kalemle zaten yapılıyor olmalıdır (asgari standart).

■ Bilgi akış standardı ve trafiğinden bahsedilebilmelidir (yoksa bilgi kullanımı, tüketimi ve birikimi gerçekleşmiyor demektir).

■ Bilgiye erişim ve kullanım ihtiyacı hissedilmelidir. (Örneğin, bir tatil günü şirketinizden kilometrelerce uzaktaysanız, birkaç ay önce size gönderilen bir faksa veya belgeye ihtiyacınız olup buna erişememenin sıkıntısını yaşamak gibi.)

Bu şartlara evet diyorsanız otomasyona geçmeyi düşünebilirsiniz. Bilgi akışı konusunda hiç bir standardı ve altyapısı olmayan bir şirkette otomasyona geçmekle bilgi akışı hemen başlamayacaktır. Otomasyon, mevcut bilgi akış ve birikiminin modern yöntemlerle geliştirilmiş halidir sadece. Şartlara uyum sağlıyorsanız, ihtiyaçların neler olduğunu tespit etmelisiniz. Eğer;

Sadece haberleşme ihtiyacınız varsa;

Eğer amında haberleşme gerekli değilse ya da amında haberleşmeye yakın bir şey arıyorsanız bunu Internet üzerinden de yapabilirsiniz. Otomasyon şart değildir. Fazla güvenli olduğu iddia edilemese de şirket olarak bir Internet Servis Sağlayıcı - ISS (Internet Service Provider) ile anlaşmak yeterlidir. Ayda kişi başına ortalama 30 dolara her türlü haberleşmeyi yapabilirsiniz. Web ve diğer servisler de hediyesi olacaktır. Bu bağlantı, bilgisayarların ayrı ayrı ISS'ya bağlanmasıyla yapılabileceği gibi şirketçi bir a-

ga (Network veya Intranet) bağlı tek bir hat üzerinden de yapılabilir.

Şirketinizin reklamını elektronik ortamda yapmak istiyorsanız;

Internet size bunu da sağlayacaktır. Piyasada bu hizmeti verecek şirketleri rahatlıkla bulabilirsiniz. İstedığınız sayfa tasarımı ve sayısına göre yıllık birkaç yüz ile birkaç bin ABD doları arasında bir ücret ödemeniz gerekecektir.

Şirkete özel bilgilere sadece şirket personelinin ulaşmasını istiyorsanız;

Yavaş yavaş Internet sınırları aşıyor demektir. Bu da Intranet (şirket dışına kapalı iletişim ağı) kapsamına giriyor. Bu durumda şirketin yöneticisinden bekçisine kadar herkesi bu kapsama almaya hazır olmalısınız. Konfigürasyon olarak, herkesin bir bilgisayara erişimi, en az bir tane Server amaçlı ana bilgisayar (departmanlar için ayrı alt ağlar düşünüyorsanız bu sayı artacaktır), kablolu, ağ bağlantıları, eğitimler, programlar, kullanılacak tablo ve bilgi akış formlarının hazırlanması ve işletme masrafları düşünülmesi gereken parametrelerdir. Şirketlerin büyüklüğüne göre yaklaşık 100,000.- ile 1,000,000.- ABD doları arasında bir bütçe anlamındadır bu.

Firmanız bir kere Intranet'e girmişse, Internet'e de dahil olması artık sadece idari bir karardır. En azından belli birimlerin Internet'ten muhakkak yararlanması gereklidir. Yalnız şirketçi ağı herhangi bir noktadan Internet'e bağlamak düşünülüyorsa iyi bir güvenlik sistemi (Firewall) kurulmalıdır. Aksi takdirde, dışarıya kapalı sandığımız ağına istenmeyen ziyaretçiler tarafından zarar görülebilir ve hatta sabote edilebilir.

Internet, 21. yüzyılın iletişim standardının temelini oluşturmaktadır. 3 ila 5 yıl arasında özellikle ABD tara-

findan geliştirilecek SuperNet, Internet'in yerini alacaktır. SuperNet'teki iletişim hızının bugünkü Internet'in hızının yüzlerce katı fazla olması hedeflenmektedir. Bu düşünce bugünden hayal gibi görünüyor. Ancak, Internet'in gereğinden fazla gelişerek yetersiz kalması da böyle bir gelişmeyi zorunlu kılıyor.

Donanım maliyetlerini hesaplarken sabit bir ofisi olmayan veya zamanın önemli bir kısmını ofis dışında geçiren kullanıcılar için Notebook bilgisayarlar düşünülmelidir.

Otomasyon, yaşayan ve gelişen bir sistem olduğu için bu konuya yıllık bir bakım, onarım, araştırma ve geliştirme bütçesi ayrılması yararlı olacaktır. Aksi takdirde 3-5 yıl sonra, hala en gelişmiş sistemi kullandığınızı düşünürken tam tersi olduğunu üzüntüyle farkedebilirsiniz. Bir kez daha tekrarlamakta yarar var. Bilgisayar ve bağımlı sistemler hiçbir zaman yatırım olarak düşünülmemelidir. Şirketlerde biraz otomasyon olmaz. Buna tamamen geçmek hedeflenmelidir. Ekonomik nedenlerle sınır getirmek söz konusu olabilir ama hangi bilginin yararlı olup hangisinin otomasyon kapsamı dışında tutulması gerektiğini ayırmak zor olacaktır. Otomasyon kapsamında kullanılacak bilgilerin formatlarının hazırlanması ayrı bir iş olarak düşünülmelidir. Bazı bilgiler WWW sayfalarında olacak bazıları ise daha değişik ortamlarda kullanılabilecektir. Bu nedenle, donanım kurulduktan sonra yazılım ve bu yazılımla çalışacak bilgi akış formlarına ihtiyaç olacaktır. Bu iş, şirketin kendi Bilgi İşlem Departmanı bünyesinde çözümlenecekse, bir şirkete ihale edilmelidir. Seçimin titizlikle yapılması gerekir. Çünkü bu sistem, hiçbir zaman bitmeyecek ve sürekli gelişmeye açık bir sistemdir.

Ahmet G. Özışık/ aozisik@ibm.net

Kitap mı almak istiyorsunuz?

İstanbul İnter Plaza online alışveriş

<http://www.iiplaza.com>



Yeni Özellikler

- ▼ Windows masaüstüne entegre edilmiş, Offline-Browser özelliklerine sahip Internet Explorer 4.0
- ▼ Yeni Setup programı
- ▼ İki monitörle çalışma desteği
- ▼ Internet Mail ve News için Outlook Express
- ▼ Yeni sürücü modeli - Memphis ve Windows NT için
- ▼ ACPI spesifikasyonuna uyumlu güç yönetimi desteği
- ▼ FAT 16'dan FAT 32'ye geçiş için Converter
- ▼ Internet üzerinden sistem güncellemeleri
- ▼ JavaScript ve VB Script desteği
- ▼ Entegre edilmiş MS Plus
- ▼ Daha çok yedekleme cihazını destekleyen Backup programı
- ▼ Grafik kartları, monitörler ve modemler için yeni sürücüler
- ▼ Geliştirilmiş API'ler: Active-X, Direct-X, Crypto-API



Windows 97:

Her Şey Internet İçin

Windows 97'nin yıl sonunda çıkması bekleniyor. Ve yeni özelliklerin çoğu Internet'le ilgili... Microsoft yeni işletim sistemine Explorer 4.0'i entegre etmeyi ve masaüstünü Internet öğeleriyle süslemeyi hedeflemiş. Diğer yenilikler ise arabirimde. CHIP Windows 97'nin ilk beta sürümünü inceledi.

Netscape'i zor günler bekliyor: Windows 95'in takipçisinde (kod adı Memphis) Microsoft'un Web Browser'ının entegrasyonu için çalışılmış. Windows'un dosya yöneticisi Windows Explorer (Windows Gezgin) ile Internet Explorer arasındaki bölünmüşlüğü Memphis ile ortadan kaldırılması hedeflenmiş: "Internet" Windows Gezgin'i'nin dizin ağacındaki yeni bir kayıt, üzerine bir tıklanıldığında, Dosya Yöneticisi Browser'a dönüşüyor, dizin içeriği bir HTML sayfası için yer açıyor.

Windows 95'in Windows Gezginindeki, sürücüler ve aktif dizini

gösteren Listbox Microsoft tarafından geliştirilmiş. Kullanıcı istediği zaman URL'leri (<http://www.chip.de> gibi Internet adreslerini) girebiliyor, Explorer da bunun üzerine hemen bu siteyi yüklemeye çalışıyor. "Start (Başlat)" menüsünde "Favorites" altında yeni bir kayıt bulunuyor, burada en sık ziyaret ettiğiniz Internet adreslerinin bir listesi bulunuyor (Netscape karşılığı Bookmarks). Ancak lokal sabit disk veya sunucu üzerindeki bir dizini de bu iş için kullanabilirsiniz. "Favorites" menüsündeki bu kayıda tıkladığınızda Explorer penceresinde bu dizin açılır. Active-X tekniği yardımıyla Windows masa-

Kırtasiye mi almak istiyorsunuz?

Istanbul İnter Plaza online alışveriş

<http://www.iiplaza.com>



üstü de Internet fonksiyonlarıyla geliştirilmiş. Kullanıcı böylece sabit diskindeki bir HTML sayfasını veya Internet'teki bir sayfayı masaüstü duvar kağıdı olarak yükleyebiliyor. Bunun için tek önkoşul hazır bir Internet bağlantısının mevcut olması.

Aynı şey "Active Desktop Screensaver" için de geçerli: kullanıcı tarafından belirlenen sayfaları Internet'ten yüklüyor. Kullanıcılar hatta burada Link'lere tıklayabiliyor, çünkü fare bu Screensaver üzerinde de kullanılabilir.

GELİŞTİRİLMİŞ INTERNET EXPLORER

Internet Explorer 4.0 (IE), Memphis'te, 3.0 sürümünün gelişmiş bir sürümü ve tek başına bir uygulama olarak mevcut. Program artık bir Offline-Reader da içeriyor, böylece tüm bir Web sitesinin içeriği lokal bir sabit diske yüklenebiliyor ve Offline olarak rahatça çalıştırılabilir.

Başka bir yenilik de "Smart Favorites": IE kullanıcı tarafından belirlenen Internet adreslerindeki değişiklikleri düzenli aralıklarla kontrol ediyor. Bir sitenin içeriği değiştiğinde kullanıcı bundan haberdar ediliyor.

IE bir URL'yi klavyeden girerken, girilen metni daha önce bağlanan Online adreslerle karşılaştırıyor ve bulduğunda adresin kalanını tamamıyor. Böylece tüm bir adresi en baştan sonuna kadar girmeye gerek duymadan çabucak girebiliyorsunuz.



Daha fazla yardım: Memphis, "My Computer" penceresinde (sol üstte) bir sabit diskte ne kadar boş yer kaldığını gösteriyor. "Settings Wizard" (üstte) amatör kullanıcılara sistem konfigürasyonunda yardımcı oluyor.



Her şey bir çatı altında: Memphis, Windows Gezgin ile Internet Explorer'ı birleştiriyor.

ÇİFT TIKLAMANIN SONU

Memphis "Active Desktop'a" sahip. Bu yeni masaüstünün arka planında hem bir HTML sayfası bulunabilir, hem de tüm bir Online sitesinin içeriği bulunabilir. Böylece bir Online adresini duvar kağıdı kaynağı olarak belirlemek mümkün.

Windows 95 altında Windows Gezgin'i veya masaüstünde bir programı çalıştırmak için bu programın simgesi üzerine çift tıklamak

gerekliyordu. Memphis'te ise tek bir tıklama yeterli. Fareyi masaüstündeki veya Windows Gezgin'i'ndeki bir simge üzerine sürüklediğiniz zaman otomatik olarak seçiliyor. Tek bir tıklama ile programı çalıştırmak mümkün.

Microsoft Plus paketinin fonksiyonları da Memphis'e entegre edilmiş.

GELİŞTİRİLMİŞ GÖREV ÇUBUĞU

"Windows Taskbar (Görev Çubuğu)" da yeniliklerden nasibini almış. Her zaman olduğu gibi o an çalışan uygulamaların, ses denetimi ve diğer programların simgelerini gösteriyor. Ancak görev çubuğunun sağ köşesindeki bir Desktop ikonu ise yeni. Bu simgeye tıkladığımızda tüm pencereler görünmez oluyor ve masaüstüne kolayca erişebilirsiniz.



Gelişmiş görev çubuğu: Artık masaüstü içeriği, hızlı başlatma menüsü, Internet Link'leri ve adres alanları da görüntüleniyor.

CD mi almak istiyorsunuz?

İstanbul Inter Plaza online alışveriş

<http://www.iiplaza.com>



Bu simgeye tekrar tıkladığınızda ise program pencereleri yine eski hallerine döner.

Görev çubuğu aynı zamanda Internet adresleri için giriş satırı ve Web siteleri linkleri de içeriyor. "Quick-Launch" adlı araç çubuğu da çabucak erişmek istediğiniz programların ikonlarını içeriyor. Bu simgelerden herhangi birine tıkladığınızda o program hemen yükleniyor. Bu Toolbar'a program simgeleri Drag & Drop (Sürükleyip bırakarak) yöntemiyle eklenebiliyor.

Görev çubuğu başka bir yeni fonksiyon olarak da masaüstünde bulunan simgeleri gösterebiliyor.

DAHA ÇOK YARDIM

Memphis daha fazla yardım metni içeriyor ve kullanıcıya faydalı ek bilgiler veriyor. Bilgisayarım simgesi üzerine tıkladığınızda sürücülerin alışık olduğumuz bir listesi çıkıyor. Bunun yanında ek olarak bir de seçili sürücünün ne kadar dolu olduğunu gösteren bir diyagram mevcut.

"Başlat (Start)" menüsünde "Ayarlar (Settings)" bölümü altında yeni bir seçenek mevcut: "Settings Wizard". Bu sihirbaz sıkça kullanılan işlerin yürütülmesini kolaylaştırıyor. Burada yeni bir yazıcı ek-

mek, Internet bağlantısını sağlamak gibi seçenekler mevcut. Denetim Masası'nda da her bir seçenek için yardım metinleri mevcut.

Mesela fareyi modem simgesi üzerine sürüklediğinizde, "Yeni bir modem kurar ve modem ayarlarını değiştirir" gibi bir mesajla karşılaşabilirsiniz. Bu bağlamda bir de "Connect" butonu mevcut, buraya tıkladığınızda Microsoft'un Web sunucusu üzerindeki Online destek sayfalarına bir Web bağlantısı gerçekleştiriliyor.

E-POSTA İÇİN OUTLOOK EXPRESS

Memphis, Outlook Express adlı, Internet E-Mail'leri alıp göndermek ve Usenet haber gruplarından mesaj almak için bir programa sahip. Outlook Express, Internet Mail ve Internet News'in fonksiyonaltılarını birleştiriyor.

Outlook Express LAN temelli Mail hizmetlerine erişemediği için Memphis, daha önce de olduğu gibi "Exchange - Gelen Kutusu" programına sahip.

YENİ SÜRÜCÜ MODELİ

Memphis, Windows 95'i Win 32 sürücü modeli (WDM) ile geliştir-

Internet Mail ve News tek bir programda: Outlook Express
Internet Mail ve Usenet-News Client'ını birleştiriyor.
Resimde bir resim görünüyor.

yor. Bu model için geliştirilmiş sürücüler hem Memphis'te hem de Windows NT altında çalışacak. Bu yeni modele örnek sürücüler, DVD Player sürücüler, Universal Serial Bus (USB) ve Video Grabber sürücüler, Windows 95 için geliştirilmiş sürücüler de Memphis altında çalışacaklar.

Memphis yeni ekran sürücülerini de getiriyor, bu sürücüler grafik arabirimini Direct-X 5'i destekliyorlar ve aynı anda iki grafik kartı monitörle çalışmasına olanak tanıyorlar. Memphis ayrıca disket sürücülerini de daha hızlı sürücülere sahip ve daha fazla modem ve monitör tanıyor.

YENİ YARDIMCI PROGRAMLAR

Memphis, Windows 95 OEM 2 ile gelen çok büyük sabit diskler için tasarlanmış FAT 32 dosya sistemini de destekliyor. Yeni Windows sürümü varolan Partition'ları veri kaybı olmaksızın FAT 32 sürücülerine dönüştüren bir yardımcı programa sahip.

Çoğu kullanıcı Windows 95 ile gelen Backup programından memnun değil. Memphis'in Beta sürümü Seagate Software tarafından geliştirilen bir yedekleme programına sahip, bu program çok daha fazla Backup cihazını destekliyor, DAT Streamer'lar bunlardan bazıları.

Memphis'in ilk Beta sürümü, bir Beta sürümünden beklenmeyecek derecede sağlam çalışıyor ve nadiren çöküyor. Hem Windows 3.1 hem de Windows 95 uygulamaları sorunsuz olarak çalışıyorlar ve çoğu yeni fonksiyon da oldukça başarılı. Yeni Windows'un yıl sonuna doğru çıkması bekleniyor. □

CHIP-Almanya
O.H.'den çeviren
Ufuk Yamankılıçoğlu

Konser bileti mi almak istiyorsunuz?

İstanbul Inter Plaza online alışveriş

<http://www.iiplaza.com>



FUJITSU LIFEBOOK 655Tx

En İnce Taşınabilir

Fujitsu Mayıs ayında dünyanın en ince taşınabilir bilgisayarı olan Lifebook 600 serisini Fujitsu'nun tek yetkili distribütörü Ufotek Bilgisayar'ın ev sahipliğinde düzenlenen toplantı ile Türkiye pazarına tanıttı.

Bu iddialı serinin CHIP test merkezinde incelenen 655 Tx modeli 2.8 mm yüksekliğinde ve MMX teknolojisi ile üretilmiş 150 Mhz hızında Pentium işlemciye sahip. İşlemci taşınabilir bilgisayarlar için özel üretilmiş ve 2.5 volt kullanmakta. Lifebook'un altındaki genişletme ünitesi ve ikinci bataryası çıkarıldığında sadece 1.9 kilogram ağırlığa sahip. Genişletme ünitesi çıkarıldığında CD-ROM ve disket sürücü kullanılmıyor. Ürün taşınabilir ayrı bir disket sürücüyü de sahip.

Bütün parçaları takıldığında toplam ağırlık 3.6 Kg olmaktadır. Cihazın

BIOS'u Phoenix Note Bios ve Plug and Play 1.0A standardında. 16 Mb olan bellek miktarı en fazla 48 Mb'a çıkabilmekte. Bir adet boş bir slot ve 8, 16, 32 MB'lık modüllerle 24, 32, 48 MB olabilmekte. 2 Mb olan grafik kartı 12.1" TFT olan ekranında 800x600 çözünürlüğü 64K renkte gösterebilmekte. Harici monitör takıldığında 1024x768 çözünürlük ve 256 renkte 75 Hz görüntü verebilmekte.

TFT ekran ve harici monitör aynı anda çalışabiliyor. Harici monitör kullanmak için genişletme ünitesine ihtiyaç var. 1.3 Gb sabit diske sahip ve CD-ROM'u 8 hızlı. Klavyede Windows 95'e özel tuşlar var ve ölçüleri (numerik ve ok tuşları bölümü hariç) normal bir klavye büyüklüğünde. Basınca duyarlı TouchPOINT farenin yerini almakta. PS/2 türü bağlantı ile harici klavye ve fare de kul-



lanılabilmekte. 16-bit ses kartına sahip ve Sound Blaster Pro uyumlu. LifeBook'un üzerinde bir hoparlör ve bir mikrofon bulunmaktadır. Genişletme ünitesinin üzerinde bulunan iki adet hoparlör ile stereo ses elde etmek mümkün. Güç ünitesi "Lilon" pil kullanmakta. Şehir elektriğine bağlamak ve şarj etmek için kullanılan adaptör oldukça küçük. Opsiyonel olarak otomobile bağlantı adaptörü de mevcut.

Ürünler Microsoft Windows 95 ve Works yüklü olarak gelmekte. Works'un içinde kelime işlemci, tablolama ve veritabanı bulunmaktadır. Transit yazılımıyla bilgisayarlar arası veri transferi kolayca yapılabilmekte. RoadOffice yazılımı e-posta yollamak ve almak, faks ve data transferlerini GSM telsiz modem kitleri üzerinden kullanabilmek için önceden ayarlanmış olarak kullanıma hazır.

Verilerin ve sistemin güvenliği için kullanıcı ve supervizör şifresi, Kensington kilitleme desteği ve TeamWare'in Crypto 95 dosya şifreleyici yazılımı var.

SİSTEM:
150 MHz Intel Pentium
MMX, 2.5 V
PCI BUS
BIOS:
Phoenix Note Bios
Plug and Play 1.0A
BELLEK:
16 Mb EDO RAM (Maks. 48 Mb)
KAYIT ORTAMLARI:
1.3 GB sabit disk
8X CD-ROM
3.5" 1.44Mb disket sürücü
SES:
16-bit Stereo (Sound Blaster Pro uyumlu)
mikrofon, hoparlör ve donanımsal ses ayarı
GÖRÜNTÜ:
12.1" renkli TFT SVGA

800x600
2 Mb RAM
I/O:
4 Mbps Infrared bağlantı (IrDA 1.1)
2 adet Type II PC Card Slot (32 bit Card Bus & ZV desteği)
1 seri port, 1 paralel port
1 PS/2 tipinde klavye, Mouse, Keypad girişi
1 harici monitör çıkışı
1 harici disket sürücü çıkışı
1 stereo giriş
1 kulaklık çıkışı
240 pin docking bağlantısı
Genişletme ünitesinde:
1 seri, 1 paralel port
2 adet PS/2 tipinde harici klavye, Mouse, Keypad çıkışı

1 harici monitör çıkışı
1 MIDI / Joystick çıkışı
YAZILIMLAR:
Windows 95, MS Works 4.0, CompuServe WinCIM 3.0, Internet Explorer 3.0, TeamWARE Crypto 95, Transit 2.0
BOYUTLARI:
LifeBook: 28 x 299 x 230 mm., 1.9 Kg.
Genişletme ünitesi: 297 x 268 mm., 1.2 Kg.
LifeBook + Genişletme ünitesi + ikinci batarya: 3.6 Kg.
ÇALIŞMA ORTAMI:
5-35 derece arası
%20 ve %80 nemlilik ortamı

Hediye mi göndermek istiyorsunuz?

İstanbul İnter Plaza online alışveriş

<http://www.iiplaza.com>



VIDEO FORTE True View Internet Video Communication Kit

TTrue View Media Forte tarafından geliştirilmiş bir Internet Video Communication paketi. Internet üzerinde video konferans yapma imkanı veren paket ile birlikte yazılım olarak Internet Phone isimli bir program gelmekte. Paketin içerisinde bir dijital kamera ve Capture kartı çıkıyor. PCI veriyolu kullanan Capture kartının üzerinde iki adet Video ve bir adet S-Video girişi bulunuyor. Ancak kart üzerinde ses için herhangi bir giriş yok. PnP standardına uygun olarak üretilmiş olan kartın montajı sırasında herhangi bir problem çıkmıyor. Kartın 1 disketlik sürücü yazılımı hem Windows 3.1 hem de Windows 95 uyumlu. Windows 95, kartı hemen tanıyor ve sürücü disketini istiyor. Sürücü disketinde ayrıca, kamera görüntüsünü ekranda seyretmek ve istendiğinde sabit diske



kaydetmek için hazırlanmış bir program da bulunmaktadır.

Programın kayıt için kullandığı video formatı ise AVI. Pal, Secam ve NTSC video sistemlerini destekleyen Capture kartının ekran kartı ile arasında herhangi bağlantı yapılmıyor. Capture kartı, video görüntüsünü ekranda oluşturabilmek için Overlay (ekran görüntüsünün üzerine yazma) yöntemini kullanabiliyor. Bu işlem ise video görüntüsünün PCI veriyolu üzerinden ekran

kartına aktarılması ile yapılıyor. Paket ile birlikte gelen dijital kameraların boyutları oldukça küçük. Kameraların elektrik beslemesi için bir adaptör mevcut. Üzerinde ayrıca küçük bir mikrofon bulunuyor. Kameraların arkasında bulunan çıkışlar ise Video ve Audio çıkışları. Paketle birlikte ayrıca ses kartına bağlayabileceğiniz bir masa üstü mikrofon da geliyor. Kameraları tarayıcı olarak kullanmak da mümkün. Bu işlem için, bilgisayara, sürücü disketinden bir TWAIN sürücü yükleniyor. TWAIN uyumlu olan sürücü sayesinde, TWAIN destekleyen tüm programlardan tarama yapmak mümkün.

Bilgi için: Escort Multimedia

Tel: (0212) 212 07 50

Faks: (0212) 212 07 62

Fiyatı: 275\$+KDV

Canon Bubble Jet Bjc-5500

Canon'un mürekkep püskürtmeli yazıcılarından olan BJC-5500 modelinin önemli özelliklerinden biri kağıt beslemesi için traktör kullanabilmesi. Böylece yazıcı sadece kesilmiş kağıda değil, sürekli forma da baskı yapabiliyor. A3 kağıda da baskı yapabilen yazıcının maksimum baskı genişliği 406.4 mm (16 inç). Genişlik, sürekli form kullanılması halinde 368.3 mm'ye (14.5 inç) düşüyor. Yazıcı ile birlikte birer adet siyah ve renkli kartuş geliyor. Renkli kartuşta bulunan mürekkep kartuşları yazıcı kafasından ayrılabilir. Bu mürekkep kartuşlarından biri siyah, diğeri ise sarı, kırmızı ve mavi renkleri içeriyor. Yazıcı, kartuşta bulunan mürekkebin bitip bitmediğini algılayabiliyor. Mürekkebin bitmesi halinde ise kullanıcıyı uyarıyor. Mürekkep kartuşlarının bitmesi durumunda, kartuşların kafadan ayrılabilmesi sayesinde sa-



dece yeni mürekkep kartuşlarının alınması yeterli oluyor. Böylece yazıcı kafası için ayrıca para ödemeye gerek kalmıyor. Ancak sadece siyah mürekkep içeren kartuş kafa ile birlikte bulunuyor ve kafadan ayrılabilir. Yazıcıya bu iki kartuştan yalnızca biri takılabilir. Yazıcının çözünürlüğü 360 dpi (Dot Per Inch - inç başına nokta sayısı). Yazıcı, basit bir interpolasyon yöntemi olan Smoothing ile 720 dpi çözünürlüğe çıkabiliyor. Baskı hızı ise yüksek kaliteli modda siyah kartuş ile 555 CPS (Character

Per Second - saniyedeki karakter sayısı), renkli kartuş ile 173 cps. Yüksek hız modunda ise siyah kartuş ile 694 CPS (Character Per Second - saniyedeki karakter sayısı), renkli kartuş ile 277 CPS. Yazıcı bilgisayara, paralel porttan bağlanıyor. Ayrıca isteğe bağlı olarak yazıcıya seri port bağlantısı için bir kart takılabilir. Bu kart sayesinde yazıcı ile bilgisayar RS232 seri portu ile bağlanabilir. Windows 3.1 ve Windows 95 için gerekli olan sürücü yazılımları ve True Type Font paketi de yazıcı ile birlikte veriliyor. Yazıcı'yı bilgisayara bağlamak için gerekli olan paralel kablo da mevcut. Yazıcının kullanım kılavuzunu ve teknik dokümanlarını içeren kitapçık ise Türkçe.

Bilgi için: Hesmak Text & Data

Tel: (0.212) 296 33 10

Faks: (0.212) 230 37 86

Fiyatı: 1749DM+KDV





Şimdi Terfi Zamanı

Günümüz yazılımları daha fazla performansa ihtiyaç duyuyorlar. Bir sene öncesinin en hızlı bilgisayarları bile artık bazı programları çalıştırmak için yavaş kalıyorlar. Ancak bu yüzden de eski bilgisayarı hemen bir kenara atıp yeni bir bilgisayar satın almak da gerekmiyor. Hemen hemen her bilgisayarda performansı artırmak için düzeltilecek ya da değiştirilecek bir şeyler vardır. CHIP, bilgisayarınızı daha hızlı ve daha iyi yapmanın aslında ne kadar basit olduğunu gösteriyor.

Günümüz PC'leri, tıpkı Formula-1 yarış arabaları gibi, maksimum hızı, ancak mükemmel olarak ayarlandıklarında ulaşabilen, komplike sistemlerdir. Bilgisayarı hızlandıran birçok chipucunun yanında dikkat edilmesi gereken bazı "tuzaklar" da vardır.

Her başarılı Upgrade işleminin temelinde anabelleğin artırılması yatar. RAM'in 16 Mb veya daha fazlasına yükseltilmesi kendiliğinden istenilen performans artışını beraberinde getirecektir.

Upgrade edildiklerinde performansı artıran başka bir donanım elemanı da anakarttır. Ancak en yüksek verimi, tüm anakart parametreleri en iyi şekilde ayarlandığında elde edebilirsiniz.

Grafik ve ses kartlarından daha iyi verim alabilmek için bu kartların konfigürasyon seçeneklerinde değişiklikler yapılabilmek de mümkün. CD-ROM'ların da terfi edilme zamanı yavaş yavaş geliyor: yeni, yüksek kapasiteli DVD-ROM'ların kullanım alanı giderek daha da yaygınlaşıyor.

Ve CHIP son olarak da modem, fare ve yazıcınızdan nasıl daha yüksek performans elde edebileceğinizi gösteriyor.

ANAKART TERFİSİ

Bellek nasıl yükseltilir?

Bilgisayarılığın eskiden beri değişmeyen altın kurallarından biri de şudur: RAM'den daha iyi bir şey yoktur, daha fazla RAM dışında.

8 Mb RAM güncel uygulama programlarını çalıştırmak için yeterli, ancak rahat bir şekilde çalışabilmek için yeterli değildir. Günümüzde 16 MB minimum standart olarak yerleşmiş durumda.

486 bilgisayara sahipseniz bellek bankasını her zaman 32 bit genişliğinde olacak şekilde doldurmalısınız. Bu eski 30 pinlik SIMM'lerde dört bellek modülünün bir bellek bankası oluşturmaları demektir. PS/2 bellek modüllü sistemler bir bankta sadece bir modüle ihtiyaç duyarlar, zira bu modüller zaten 32 bit genişliğindedir, hatta eşlik bitli (parite'li) olanları 36 bit genişliğindedir.

Sadece 8 tane eski RAM slotuna sahipseniz, bunlardan dört tanesine zaten bellek modülleri takılı olacaktır. Böylece eski RAM'leri çöpe atmadan bellek terfisi için tek bir seçenek kalıyor. Bu durumda çok az bellek takmak yerine biraz fazla bellek takmak daha doğru olacaktır. Yani kalan dört slotu 4 Mb'lık eski SIMM'lerden takip RAM miktarını 20 Mb'a çıkarmak, sadece 4 Mb RAM'le yetinmekten daha doğru olacaktır. 30 pinlik 4 Mb RAM'ler ise maalessel çok zor bulunuyor, çünkü

yeni Pentium sistemlerde bu tip eski bellek modüllerine yer yok. PS/2 slotları için de aynı şey geçerli: çoğu anakartta bunlardan sadece 2 slot mevcuttur, bunlardan biri belki ikisi de eğer 8 MB RAM'e veya daha fazlasına sahipseniz zaten dolu olacaktır.

Pentium sistemler 64 bit veri yolu genişliği ile çalışırlar. Burada artık eski 8 bitlik SIM bellek modüllerinin kullanılması söz konusu değil. Pentium'lar bellek bankası başına iki tane PS/2 bellek modülüne ihtiyaç duyarlar. Eğer anakartınız DIMM slotlarıyla donatılmışsa bir DIMM bellek modülü yeterli olacaktır, zira bu belleklerin veri yolu 64 bit genişliğindedir.

Cache Belleği Nasıl Tarif Edilir?

Windows 95 veya OS/2 Warp gibi işletim sistemleri çalışmaları esnasında birçok program arasında geçiş yaparlar. Burada hızlı ön belleğin (Cache) kendisine göre oldukça yavaş kalan anabellek için gerçekten de çok büyük bir önemi vardır.

Cache'e sahip olmayanlar veya sadece 64 KB büyüklüğünde Cache belleğe sahip olanlar, terfi işini düşünmelidirler. Aynı şey bilgisayarınızda Tag-RAM bulunmuyorsa da geçerlidir. Chipset bu bellek yapısında hangi bellek alanlarının ön belleklediğini "aklında tutar" ve böylece Cache belleğini daha iyi yönetebilir. Ma-





alesefi Cache chiplerinde SIMM veya PS/2-SIMM gibi yaygınlaşmış bir standart mevcut değil. Bu yüzden anakartınızın kitapçığına bakıp, hangi Cache yapıtaşlarının desteklendiğini öğrenmelisiniz. Övgüye değer bir istisna gittikçe daha da yaygınlaşan Coast slotudur (Cache on a stick). Artık sadece anakartınızın kitapçığına bakıp Pipelined Burst Cache'nin mi yoksa daha yavaş olan asenkron Cache'nin mi desteklendiğini öğrenmeniz yeterli.

CPU Nasıl Değiştirilir?

Anabellek terfisiinden sonraki en etkili terfi işlemcinin Upgrade edilmesidir. Yeni bir işlemci takarken anakartınızda ZIF (Zero insertion force) soketi bulunup bulunmadığına bakmalısınız. Bu ZIF soketini küçük bir yukarıya doğru çekilebilen bir koldan tanıyabilirsiniz. Kolu yukarıya doğru çekebiliyorsanız CPU'yu kolayca soketinden çıkarabilirsiniz. Eski soketlerde ise bu iş için özel bir CPU tornavidası kullanmalıyız.

Statik elektrik yüklenmesini ortadan kaldırmak için mutlaka kalorifer dilimlerine veya su borusuna dokunarak kendinizi topraklamalıyız. Sonra eski CPU'nun yerine yenisini

BIOS Bozulursa

Flash-BIOS'a sahip olanlar yeni bir BIOS'u kendileri yükleyebilirler ve eskiden olduğu gibi Eprom chipleri değiştirmek zorunda değiller.

Tüm ünlü BIOS üreticileri internet üzerinden Update'lerini kullanıcıların hizmetine sunuyorlar. İlgili sayfalarda BIOS'un yüklenmesi için programlar da bulabilirsiniz. Bilgisayar üreticiniz bilgisayarla birlikte diskette bu programlardan veriyse bu programları indirmenize gerek yok.

Tüm önemli BIOS ve sistem ayarlarını bir kağıda not edin. Bunun için bir sonraki sayfadaki CHIP kontrol listesini kullanabilirsiniz. FORMAT A:/S ile bir sistem disketi oluşturun ve dikkatlice yükleme programının dokümanlarını okuyun. Eski BIOS sürümünüzü bu diske yedekleyin. Sabit diske kaydetmeyin, zira en kötü durumda ancak eski sürümü disketten yükledikten sonra bu sabit diske ulaşabilirsiniz. Daha sonra yeni BIOS'unuzu bu programla yükleyebilirsiniz.

Uzmanlar için/BIOS - Konfigürasyon Sorunu

Modern anakartların donanımı oldukça komplikedir. Chipsetlerin çoğu özellikleri BIOS'un konfigürasyon seçeneklerine de yansıyor.

Genelde Award, Phoenix ve American Megatrends'in yaygın BIOS sürümlerinin standart ayarları oldukça iyidir, değiştirilmeleri gerekmez. Ancak bazı durumlarda daha fazla performans için ayarları değiştirmek gerekebilir. Özellikle "Plug & Play" bazen tüm otomatik ayarları iptal etmenizi ve çıkama durumunda tüm ayarları en baştan sizin yapmanızı gerektirebilir.

ISA-BUS'unuzda Plug & Play özelliği

olmayan kartlar takılıysa bu kartlar tarafından kullanılan tüm Interrupt'ları BIOS'ta ISA için rezerve etmelidir ("Used by ISA").

Bir PCI kartı da aynı Interrupt kanalını kullanıyor olabilir ve bu durum da bilgisayarınızın kilitlenmesine neden olabilir.

Bazen BIOS tamamen yanlış çalışabiliyor ve yapması gerekenleri yapmayabiliyor. Bunun nedeni tipik bir uygulama programında hatalar (buglar) olabileceği gibi BIOS programında da hatalar olabilir. Bu yüzden de BIOS'lar için sayısız Update'ler bulunuyor.

takin. Eski CPU'nun pozisyonuna ve yönelimine dikkat edin ki yeni CPU'yu yanlış takmayın.

Eski CPU'nun yerine başka bir üreticinin CPU'sunu veya değişik saat frekansındaki bir CPU'yu taktıysanız anakarta bu değişikliği Jumper'lar ile bildirmelisiniz. Mesela Asus anakartları yeni CPU'yu full-otomatik olarak tanıyabiliyorlar.

Doğru Saat Frekansları

Modern işlemciler iki değişik hızla sahiptir: biri harici saat frekansdır (hızı), bununla anabellek gibi diğer elemanlarla olan iletişim sağlanır, diğeri de dahili frekanstır, bu frekans harici frekanstan her zaman daha büyüktür.

Harici frekans anakart üzerinden ayarlanır çünkü anakart frekans sinyalini yaratmalı ve işlemcinin kullanımını için hazırlamalıdır. Genelde bunun için özel bir Jumper'ın takılması gerekir, bu Jumper'ın tam olarak nerede bulunduğu anakartın kitapçığında tarif edilir. Bazı anakartlarda saat frekansı aynı zamanda BIOS Se-

tup'ü üzerinden de ayarlanabiliyor. Dahili frekansla mesela Register'lar, işlem birimi, Pipeline'lar ve komut derleyicisi CPU'nun içerisinde işletilirler. Dahili saat hızı 486 Overdrive işlemcilerden itibaren harici saat frekansı ile sabit bir çarpanın çarpılmasından elde ediliyor.

Dikkat: Bazı CPU'larda bazen P-Rating adlı bir değer de bulunuyor. Bu değer de bu CPU ile eşdeğer bir Intel-Pentium işlemcinin hangi saat hızına sahip olduğunu ifade ediyor. Bu değer sonuçta sadece CPU satın alacak birisi için karşılaştırma açısından önem taşıyabiliyor, anakart üzerindeki ayarları hiçbir şekilde etkilemiyor. CPU saat hızı Asus anakartı örneğinde JP8,9 ve 10 Jumper'ları takarak belirlenebiliyor.

CPU'NUN DOĞRU SAAT HIZINDA ÇALIŞMASI

Bazı CPU'lar doğru bir harici saat frekansı yanında hangi çarpan ile bu frekansı dahili olarak çarpacağının da bilgilerine ihtiyaç duyarlar. Burada söz konusu olan çarpanlar 1.5, 2, 2.5 ve 3 değerlerdir - Clone-CPU'larda (yani Intel'in CPU'larından esinlenilerek üretilmiş taklit CPU'larda) ise bazı egzotik değerler ortaya çıkabiliyor.

Bir örnek: Intel'in Pentium 133'ü harici olarak 66 Megahertz ile çalışır. Saat çarpanı ise 2'dir. Intel CPU'larda çoğunlukla bu çarpan önceden belirlenip ayarlanmıştır, Intel uyumlu CPU'larda ise bunu sizin ayarlamanız gerekiyor. Bazen - Asus anakartı örneğinde olduğu gibi - çarpanlar



Kritik operasyon: En büyük performans artışını RAM artırmanın dışında halen daha yeni ve hızlı bir CPU sağlıyor.



"CPU ve veriyolu saat hızı oranı" olarak da tanımlanıyor. Asus'un P55T2P4'ü konfigürasyon için JP 11 ve JP 12'yi kullanıyor.

Besleme gerilimini ayarlamak için bir arasoket kullanıyorsanız bu durumda genelde bu soket üzerinde saat çarpan ayarı için bir Jumper da bulunuyor.

DOĞRU BESLEME GERİLİMİNİN AYARLANMASI

Saat hızı kadar doğru besleme geriliminin seçimi de önemlidir. Besleme gerilimi çok düşük seçilirse CPU çalışmaz veya yanlış çalışır (hatalı fonksiyonlar bilgisayarla çalıştıktan bir süre sonra da ortaya çıkabilir. Besleme gerilimi aşırı fazla seçilirse aşırı ısınmadan dolayı CPU bozulabilir.

Yaygın gerilimler 5 Volt (486 ve eski Pentium'larda), 3.45 Volt ve 3.3 Volt'tur. Bu yüzden CPU'yu değiştirdiğinizde anakartın gerekli gerilimi sağlayıp sağlayamayacağını kontrol edin. Anakartınız yeni gerilimi desteklemiyorsa gerilimi ayarlayan bir ara soket kullanmanız gerekir. Mesela Asus anakartı gerilim seçimi için Jumper JP17 ve JP20'yi kullanıyorlar.

ANAKARTIN SOĞUTULMASI

Yarı iletken yapıtaşlarının en büyük düşmanı aşırı ısınmadır. Aşırı ısınmalar yarı iletkenlerin ömrünü kısalar.

tır bu yüzden de güvenilir bir şekilde giderilmesi gerekir. PC'de bu işi bir soğutucu fan üstlenir. Düşük fiyatlı bilgisayarlarda güç kaynağındaki fan hem güç kaynağını hem de tüm bilgisayar donanımını soğutmakla görevlidir.

Anakarta sadece grafik ve ses kartı takılıysa güç kaynağındaki bu basit fan fazlasıyla yeterlidir. Ancak bilgisayarınıza ayrıca Network kartı, ISDN veya modem kartı, SCSI kartı ya da birden fazla sabit disk takılıysa güç kaynağındaki fanın gelen hava soğutma için yeterli gelmeyebilir. Bu durumda ek bir soğutucu fan takmanız gerekir.

Bilgisayarınız sıcak bir ortamda çalışıyorsa ekstra bir soğutma sistemi şiddetle tavsiye edilir. Çoğu kasalar ön bölümde slotların ön tarafında boşluklara sahiptir, buraya kolayca daha iyi bir soğutma tertibatı için standart fanlardan monte edilebilir.

ANAKART DEĞİŞİMİNDE ORTAYA ÇIKABİLECEK HATALARI GİDERMEK

Anakartınız günümüz teknolojisinin çok gerisinde kaldıysa yenisiyle değiştirmeyi düşünmeye başlamalısınız.

Bunun için de mutlaka yeni bir bilgisayar satın almanız gerekmiyor, zira biraz teknik ustalıkla anakart değişimini kendiniz yapabilirsiniz. Burada eski anakartınızın hangi forma

Upgrade Neler Getiriyor?

Günümüzde piyasada bir sürü anakart mevcut. CHIP örnek olarak yaygın bir anakart üzerinde Upgrade işlemlerini gerçekleştirdi. ASUS P/1-P55T2P4.

Bu anakart ilk aşamada bir Pentium 90 Mhz işlemci ve Elsa-Winner-1000 grafik kartı ile donatıldı. CPU öncelikle Pentium 133 işlemci ile değiştirildi, daha sonra da Cynix'in 133 Mhz'lik Evergreen-Upgrade-CPU'su takıldı. Sonra da sırada Intel'in Overdrive/MMX 166 işlemcisi vardı. Tüm CPU'larda aynı zamanda yeni bir grafik kartının (Elsa Victory 3D) sağladığı performans artışı da test edildi.

CHIP burada hem Low-Level ölçümünü hem de Bepco uygulama Benchmark programını kullandı. Sonuçlar ise şöyle yorumlanabilir: Sadece daha hızlı bir Pentium çok büyük bir performans artışı sağlamıyor, Cynix'in Evergreen işlemcisi grafik kartı da terfi ettirilince çok büyük bir performans artışı sağlıyor.

Intel'in MMX Overdrive işlemcisi Cynix'in Evergreen işlemcisinden çok daha hızlı. Ancak 500\$'lık yüksek fiyatı upgrade sevinicinizi kursağınızda bırakabilir.

sahip olduğuna dikkat etmeniz gerekir. Maalesef anakartı kasaya monte etmeyi sağlayan delikler hiçbir şekilde standardize edilmemişler. Bu yüzden de başarılı bir anakart terfisi ancak daha önce yeni anakartın deliklerinin eski anakartınıkilere uyup uymadığını kontrol etmekle gerçekleşebiliyor.

Çok yeni anakartlar dışında tüm anakartların arka tarafında şimdiye kadarki AT standardına göre tasarlanmış vida delikleri vardır. Yeni ATX anakartlar ise bu yüzden özel ATX kasalara ihtiyaç duyuyorlar, eski kasalara monte edilmeleri mümkün değil.

Anakartı kasaya monte ederken besleme gerilimi bağlantısına da dikkat etmelisiniz, zira bunu ters de takabilmek mümkün. Her iki siyah kablo ortaya yerleşik olmalıdır.

Cache Tipinin Ayarlanması

İki çeşit Cache vardır: Write Through (WT) ve Write Back (WB). Birincisi sadece okuma erişimlerini hızlandırırken ikincisi her türlü eri-

CHIP Kontrol Listesi

Parametre	Örnek	Konfigürasyonunuz
BIOS Sürümü	4.5	
CPU Gerilimi	3.3V	
Saat çarpan	x 2	
ISA-BUS hızı	CLK/8	
Cache stratejisi L1	WB	
Cache stratejisi L2	WB	
Enerji tasarruf mekanizmaları	hepsi kapalı	
PS/2 Mouse	IRQ12	
COM1	IRQ4, 3F8h	
COM2	IRQ3, 2F8h	
LPT1	IRQ7, 378h	
SCSI adaptörü	IRQ10, 230h	
E-IDE primary	IRQ14	
E-IDE secondary	IRQ15	
Ses kartı	IRQ5, 220h	
MIDI	330h	
Network kartı	IRQ9	





şimi bellekleyebiliyor, bu da daha fazla performans demek oluyor.

PC'lerde çoğunlukla Cache tipi önceden üreticisi tarafından doğru olarak ayarlanmıştır. Ancak bir işlemci terfisinde bazen Cache tipinin yeniden ayarlanması gerekebilir.

Anakartınız Write-Back modunu destekliyorsa biraz daha fazla performans elde etmeniz mümkün. Write Back modu desteği yoksa yavaş olan Write-Through modunu seçmeniz daha doğru olacaktır.

BIOS Setup'ı Nasıl Silinir?

BIOS'un ayarlarıyla epey bir uğraşp bilgisayarı bir daha açamamak ve BIOS Setup'a da bir daha girememek olasıdır. Aynı probleme bitmek üzere olan bir BIOS pili ve unutulmuş bir Boot şifresi de neden olabilir.

Anakartınız BIOS bilgilerinin tamamen silinmesi için bir Jumper'a sahipse (Asus P55T2P4'te JP 7'dir) şanslısınız demektir. Anakartınızda lehimlenmiş pil entegreli eski bir ya-

pıtaşı bulunuyorsa bunu sökerek CMOS-RAM'i silmeniz mümkün değildir.

Anakartınızdaki BIOS içeriğini silmeye yarayan Jumper'ı tespit edip takın, bilgisayarı açın, sonra yeniden kapatın. Şimdi de takmış Jumper'ı çıkartıp bilgisayarı yeniden başlatın. Şimdi normal bir şekilde yeniden açılacaktır. Ancak BIOS Setup'a girip tüm konfigürasyon verilerini yeniden girmeniz gerekiyor.

GRAFİK KARTLARI

Doğru Monitör Frekansının Otomatik Olarak Ayarlanması

Hem grafik kartınız hem de monitörünüz Display Data Channel'a (DDC) sahipse, grafik kartı sürücüsü otomatik olarak gerekli frekansı ayarlayabilir. Bunun için "Denetim Masası / Görüntü / Ayarlar" menüsünde DDC'yi kullanma seçeneği seçili olmalıdır. Bu seçenek ancak DDC'yi destekleyen bir grafik kartı sürücüsü kullandığınızda mevcut o-

luyor. Grafik kartı sürücünüzün DDC desteği bulunmuyorsa Internet'ten en yeni sürücülerini temin edebilirsiniz.

Ancak genelde önceden ayarlanmış ekran yenileme frekansları çok düşük tutuluyor. Bu yüzden de konfigürasyonu sizin yapılandırmanız daha iyi sonuçlar verecektir. Windows 95'in yeni sürümünde (Windows 95b) bunun için yine "Görüntü Özellikleri / Ayarlar / Gelişmiş Özellikler" ile ulaşabileceğiniz "Gelişmiş Görüntü Özellikleri" penceresinde "Tazeleme Oranı" bölümünde "En Uygun" seçeneği de mevcut.

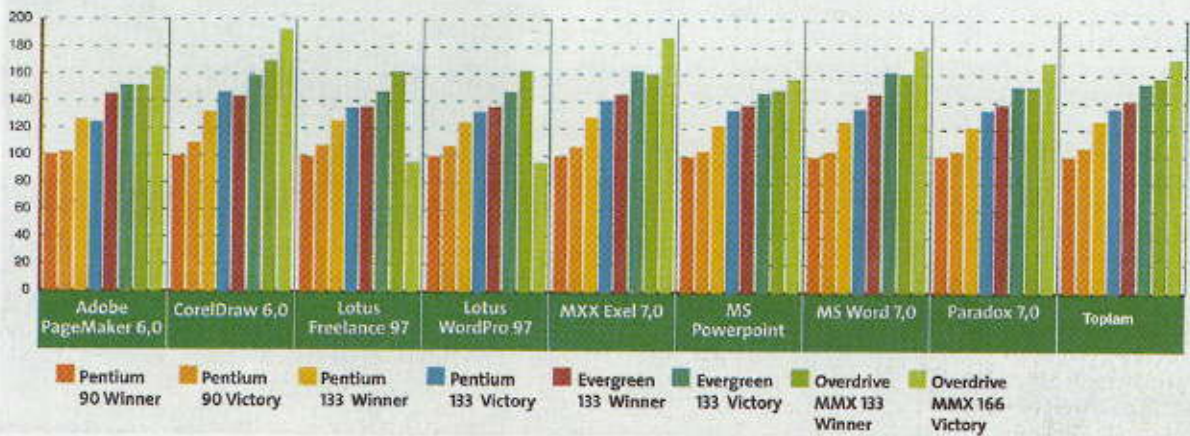
Frekansların Manuel Olarak En Uygun Şekilde Ayarlanması

Titreyen (Interlaced) ekranlardan kesinlikle uzak durun. Ergonomik olarak sadece 70 Hz'in üzerindeki ekran tazeleme hızları tavsiye ediliyor. Ancak bir grafik kartı sürücüsünün standart kurulumu sadece artık yetersiz kalan 640*480 piksel ekran

Upgrade'in Getirdikleri: Low-Level değerleri

		Pentium90	Pentium90	Pentium133	Pentium133	Evergreen133	Evergreen133	Overdrive MMX166	Overdrive MMX 166
	Birim	Winner	Victory	Winner	Victory	Winner	Victory	Winner	Victory
Tam Sayı	Dhr/s	99133	99459	141313	142714	175799	177684	202617	202173
Floating Point	kWhet/s	483	482	714	711	576	576	925	925
Anabellek	KB/s	39352	39232	43990	43950	41267	41496	45187	45237
Sabit disk	KB/s	1700	1763	1971	1998	1852	2001	1990	2012
Grafik	İşlem/s	1292	1550	1598	2065	1902	2707	2118	3217

Programlar ne kadar hızlanıyor: Bapco performansları



Low-Level değerlerinin gösterdiği performans artışı Bapco uygulama testlerinde o kadar belirgin değil. Bapco Benchmark'da Upgrade sonrasında yaygın olarak kullanılan uygulamalarda elde edilen performans artışları ölçüldü.



çözünürlüğünü beraberinde getirmekle kalmıyor, aynı zamanda göz sağlığına da olumsuz etkide bulunan 60 Hz'lik çok düşük bir ekran tazeleme hızını da beraberinde getiriyor. 800*600 ekran çözünürlüğü artık minimum standart olarak kabul edilmeye başlandı. İnternet sayfaları da bu çözünürlükte artık çok daha rahat izlenebiliyor. 14 inç monitörlerde bu çözünürlüğe çıkmak mümkün ancak en azından 15 inçlik bir monitör göz sağlığınızı da düşünüyorsanız daha doğru bir seçim olacaktır. Zira 14 inç monitörlerin çoğu 75 Hz'in üzerindeki ekran frekanslarını kaldıramıyorlar.

Monitörünüz DDC arabirimi ile grafik kartınızla iletişim kuramıyorsa "Ayarlar" bölümünde grafik kartınızın sürücüsüne monitörünüzün hangi frekansları kaldırabileceğini belirtmelisiniz. Bunun için Masaüstü'nde boş bir alana sağ tuş ile tıklayın ve "Özellikler"i seçin. "Ayarlar" bölümünde grafik kartınızın ayarlarıyla ilgili parametreleri bulabilir ve gerektiğinde değiştirebilirsiniz. Bazı grafik kartı sürücülerini aynı zamanda ekran tazeleme frekansı için yine aynı bölümde özel bir menü açıyorlar.

Microsoft maalesef kullanılan frekansları ekranda göstermeyi düşünmemiş bunun yerine sadece monitör türünü görebiliyorsunuz. Listede monitörünüzü bulabildiyeniz şanslısınız demektir. Ancak buradaki konfigürasyon parametreleri çok düşük tutulmuş, başka bir monitör türü

seçerek daha iyi frekanslar elde edebilmek mümkün. Bu yüzden monitör üreticinizin bir üst monitör modelini seçmeniz daha yüksek ekran tazeleme frekanslarında çalışabilmeniz açısından daha faydalı olacaktır.

Bu kısıtlı konfigürasyon seçenekleri de, çoğu grafik kartı üreticisinin Windows 95'in Denetim Masası'ndaki "Görüntü" penceresine frekansların ayarlanması için özel seçenekler dahil etmelerinin nedeni. Monitörünüzün kitapçığında maksimum ekran tazeleme frekansı ile ilgili bir bilgi mevcut değilse hiç problem değil: maksimum yatay frekansı dikey çözünürlüğün piksel satırı sayısına (640*480 çözünürlükte 480 oluyor) bölüp çıkan sayıyı bu sefer de 1.05'e bölerseniz maksimum ekran tazeleme frekansını elde edebilirsiniz.

Titreyen Ekranlara Karşı Yeni Grafik Kartı

Buna rağmen ekrandaki görüntüler titriyorsa ve tüm uyumlu monitör türlerini denediyseniz sorun grafik kartınızın eski olmasından da kaynaklanabilir.

Zira eski ET-4000 chipine sahip çoğu ISA grafik kartı yüksek frekansları kaldıramıyorlar. Çözünürlük ne kadar yüksek olursa maksimum ekran tazeleme hızı da o kadar düşük olur. Bunun nedeni de RAM-DAC'tır: bu yapıtaşı grafik kartının belleğindeki ekran bilgilerini monitörün anlayabileceği analog sinyalle-

re çevirir ve saniyede sınırlı sayıda veriyi işleyebilir. Her daha yüksek çözünürlük de beraberinde daha fazla veri yığını getirir.

Siz de aynı sorunu yaşıyorsanız PCI veriyoluna sahip yeni bir grafik kartı satın almanız gerekiyor. Alacağınız kartın aynı zamanda 3D hızlandırıcıya da sahip olması daha faydalı olacaktır. Bu ayki sayımızda grafik kartlarıyla ilgili ayrıntılı bir incelemeyi de bulabilirsiniz.

Video-Decoder (MPEG) Terfisi

Çoğu yeni grafik kartında üreticisine özel terfi kartlarının (mesela MPEG-Decoder) monte edilebilmesi için genişletme pinleri bulunuyor.

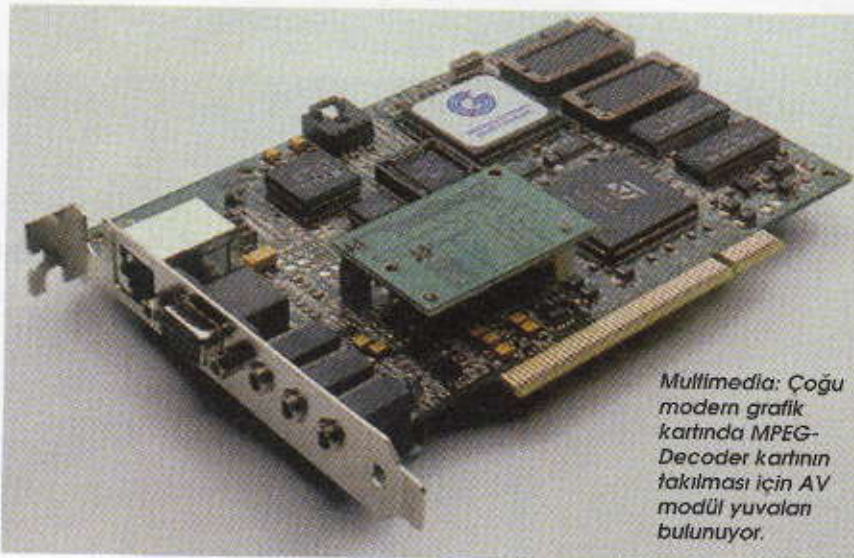
MPEG Video-CD'lerini seyretmek isteyen biri için böyle bir MPEG kartı satın alması tavsiye edilir, çünkü sadece MPEG kartlarıyla kare atlamadan sıkıştırılmış video dosyalarını izleyebilmek mümkün. Yazılımla (Soft-MPEG) ancak İnternet'ten indirilen kısa film sekanslarının izlenmesi daha uygun ve ekonomik bir çözüm.

Film seyredebilmek için bir DVD-ROM satın almayı düşünüyorsanız bunun yanında mutlaka bir de MPEG-Decoder satın almanız gerekiyor, bu kartın çok daha iyi bir standart olan MPEG-2'yi de desteklemesi gerektiğini unutmayın. Gerçi bu kartlar henüz yaygın olarak kullanılmıyorlar, ancak DVD ile birlikte bu kartlarda da bir patlama bekleniyor.

Yeni Oyunlar İçin Daha Yüksek Çözünürlük

Oyunlar da bilgisayar teknolojisindeki ilerlemenin nimetlerinden faydalanıyor. Günümüzde 1024*768 ekran çözünürlüğündeki oyunlar en üst noktayı oluşturuyorlar. Ancak DOS altında bir grafik kartı sürücüsü bulunmuyor ve çok yeni olmayan grafik kartlarının BIOS desteği de nadiren 640*480 çözünürlüğünün üzerine yetebiliyor. Daha yüksek çözünürlüklerde çalışabilmek için bir BIOS genişletmesine ihtiyaç var: Vesa BIOS Extension, kısaca VBE.

Tüm ünlü grafik kartı üreticileri VBE sürücülerini sağlıyorlar. Bu yüzden grafik kartı üreticinizin İnternet sitesinden en yeni sürücülerini temin



Multimedia: Çoğu modern grafik kartında MPEG-Decoder kartının takılması için AV modül yuvası bulunuyor.

etmenizi tavsiye ediyoruz, zira Vesa standartları da sürekli geliştiriyorlar. VBE desteği bulunmayan Tayvan malı bir grafik kartına sahipseniz üzülme: UniVBE gibi Shareware VBE'ler mevcut, bunlar yaygın chip-setlerin tümü için VBE desteği sağlıyorlar. CHIP Mayıs-97 CD'sinde UniVBE'yi (SDD) vermiştik, Mayıs sayımızı alamayanlar için bu programı Haziran CD'sinde tekrar veriyoruz.

Programın Readme dosyasında kurulum ve konfigürasyon ile ilgili bilgiler mevcut. Çoğunlukla bazı oyunlar için özel ayarlar da verilmiş. Çoğu durumda oyunları yeniden kurmanız ya da konfigürasyon rutinini yeniden çağırmanız (Setup programını) gerekiyor, yeni ve daha yüksek modlara ancak böylece çıkabiliyorsunuz.

VBE sürücüsünü özel bir AUTO-EXEC.BAT dosyası ile yüklemek ise daha mantıklı. Windows'un bu sürücüye ihtiyacı yok, sadece bellekte gereksiz yer harcıyor.

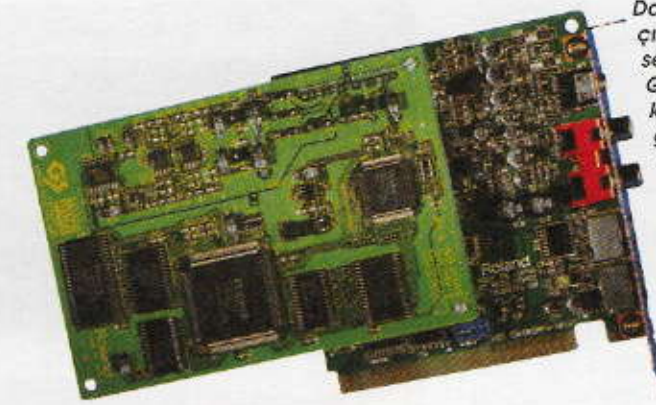
SES KARTLARI

General MIDI: Daha Zevkli Oyunlar İçin

Ses kartlarının sesleri sentetik ana dalga formları sinüs, üçgen ve dikdörtgenden miks ettikleri zamanlar artık geride kaldı. Bugün gerçek enstrümanlar dijital olarak ROM'lara kaydedilebiliyor. Bunu da General MIDI standardı sağlıyor. Bu standart ile her bir enstrümana belirli numaralar veriliyor. Kullanılan yazılım böylece doğrudan bu "enstrümanlara" ses kartı üreticisinin kim olduğundan tamamen bağımsız olarak erişebiliyor.

MPU-401 standardı MIDI aygıtlar için bir arabirimi ifade ediyor, ister ses kartı üzerindeki General-MIDI genişletmeleri olsun, ister harici olarak bağlı MIDI-Keyboards'lar olsun. MPU-401 ve bir Waveblaster Upgrade soketi tüm yeni 16 bit ses kartlarına takılabilir. Bu terfi kartlarının fiyatları 50 ile 300\$ arasında değişiyor.

Hobisi müzik olanların yanında özellikle oyun fanatikleri de General-MIDI müziğin keyfini doyasıya yaşıyorlar: günümüzdeki tüm bilgisayar



Doğal: Synthesizer'in çıkardığı kalın seslerin yerine General MIDI terfi kartının sağladığı gerçek enstrüman seslerini dinleyebilirsiniz.

oyunları General MIDI için optimize edilmiş olarak geliyorlar. CHIP, Haziran CD'sine normal ses kartlarında bile General MIDI kalitesinden daha iyi sesler verebilen Yamaha'nın YAMAHA Soft Synthesizer S-YG20 sürücüsünü de koydu. Bu sürücüyü mutlaka kurun ve kurulumdan sonra "Denetim Masası / Çoklu Ortam / MIDI" bölümünde MIDI çıkışı olarak Yamaha SGMP Driver'ı seçin. Bu sürücüyü ve Player programını ayrıca yine "Başlat / Programlar / YAMAHA Soft Synthesizer S-YG20" seçenekleriyle konfigüre edebilir ve çalıştırabilirsiniz. MID veya RMI dosyalarını dinlediğinizde kulaklarınıza inanamayacaksınız.

MIDI ve SCSI'nin Birlikte Kullanılması

Bilgisayarında Adaptec-1542B SCSI Host adaptörü olup da ses kartını bir de MIDI-Wavetable kartıyla terfi etmek isteyenler büyük bir hayal kırıklığı yaşamaya hazırlanabilirler.

Bunun nedeni de oldukça basit: Adaptec I/O adresi olarak 330h'ı kullanmak ister, MPU-401 MIDI arabirimi de aynı şekilde. Yani aygıtlardan birini başka bir adresi kullanması konusunda ikna etmek gerekiyor, bunun da SCSI adaptörü olması gerekiyor. Zira çoğu oyun MPU-401'in 330h adresinde bulunduğunu varsayar ve aksi durumlarda bu arabirimi tanımaz.

Buna karşın Adaptec SCSI adaptörünü başka bir adreste, mesela 230h'da çalıştırabilmek de mümkündür, ancak bu durumda bu adaptöre bağlı bir SCSI sabit diskten Boot edebilmek mümkün değildir.

Ses Kartına Bağlı Müzik Seti Homurdanırsa

Çok güzel seslere sahip süper bir oyun müzik setinden gelen, bilgisayar kapatılsa bile devam eden, kalın tınlamalar çınlamalar ve homurtularla baltalanabiliyor.

Bunun sorumlusu da 50 Hz frekansındaki manyetik alanların oluşturduğu döngüdür: tüm elektronik aygıtlar ve elektrik kabloları bu manyetik alanı üretirler.

İki aygıt birden fazla hat üzerinden topraklanmışsa 50 Hz frekansında bir homurtu döngüsü oluşur ve bu homurtu da stereo müzik seti tarafından normal bir ses sinyaliymiş gibi güçlendirilir ve sonuçta rahatsız edici bir ses efekti oluşur. İki topraklanma şöyle oluşuyor: biri bilgisayar ve müzik seti arasındaki ses kablosu diğeri de bilgisayardaki güç kaynağından müzik setindeki anten kablosuna.

Asla güç kaynağını açmayın, ölüm tehlikesi vardır. Bu sorundan şöyle kurtulabilirsiniz: Oyun oynadığınız zaman müzik setinin antenini çıkartın (aynı şekilde bilgisayara bağlı video ve televizyonların antenlerini de çıkartın).

Joystick

Joystickler genelde ses kartlarına bağlanırlar. Ses kartınız eski bir ses kartı ise bazı sorunlarla karşılaşabilirsiniz. Zira eski kartlarda günümüz işlemcilerinin hızlarını kaldıramayan yapıtaşları bulunur. Bu durumda mesela bir uçuş simülasyonunda uçağınız sağa sola savrulabiliyor, ancak bir türlü sizin istediğiniz yöne doğru gitmeyebiliyor.



Bu problemin çözümü de Highspeed bir Joystick kartı satın almaktan geçiyor. Ancak önceden ses kartınızın üzerindeki Joystick portunu iptal etmeniz gerekiyor. Artık oyun zevkinizi hiçbir şey engelleyemez.

CD-ROM SÜRÜCÜLER

E-IDE'de en yüksek hız

Bilgisayarınızda bir CD-ROM sürücüsü bir de E-IDE sabit disk kullanıyorsanız, bunlardan her birini mutlaka ayrı bir IDE-Port'a bağlamanız gerekiyor. Bunun nedeni de şu: E-IDE mimarisindeki bir kısıtlamadan dolayı bir portta daha yavaş olan aygıt maksimum hızı be-lirler.

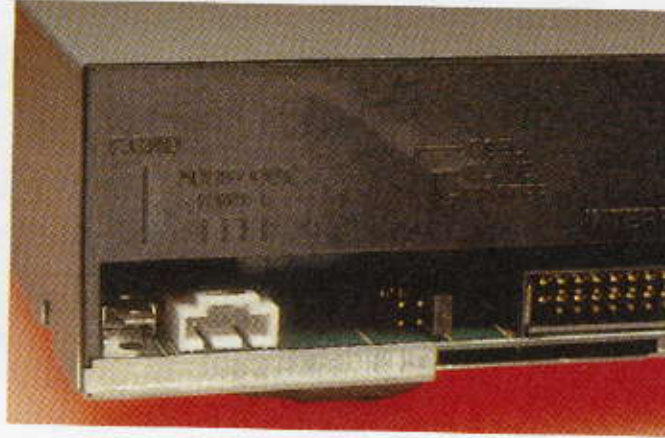
Birçok PIO veya DMA modu mevcuttur. Genelde bir portta sadece bir mod işletilebilir, böylece hızlı bir CD-ROM da bilgisayarınızı frenleyebilir. Bu yüzden (her zaman daha yavaş olan) CD-ROM'u ikinci IDE porta bağlarsanız sabit diskinizi yavaşlatmaz.

Sabit Disk ve CD-ROM'un Doğru Konfigüre Edilmesi

Buna rağmen sabit disk ve CD-ROM sürücüsünü ayrı IDE portlarına bağlayamıyorsanız, sabit diskinizin Jumper ayarlarını değiştirmelisiniz. Hem sabit diskin hem de CD-Rom sürücüsünün arka taraflarında bir Jumper alanı bulunur. Jumper'ları takarak bir aygıtı Master diğerini de Slave olarak belirleyebilirsiniz. Sabit diskinizi Master, CD-ROM sürücüsünü de Slave olarak ayarlamalısınız. Sabit diskinizi daha önce sadece Single (Master only) olarak işlettiyseniz bunu başka bir aygıtla birlikte çalışabilmesi için "Master with Slave" olarak konfigüre etmelisiniz.

CD-ROM Cache'inin Doğru Olarak Ayarlanması

Çoğu kullanıcılar önbellekleme (cache) için Microsoft'un Smartdrive programını kullanıyorlar. Smartdrive CD-ROM sürücüsünü de hızlandırabiliyor. Bu da özellikle oyunlarda ve Multimedia CD'lerinde (özellikle ansiklopedi türünde olanlarında) pozitif etkisini hissettiriyor. Ancak bu Cache programının



Konfigürasyon:
CD-ROM sürücüsünün arka panelindeki bu Jumper'lar ile bir sürücünün Master mı yoksa Slave olarak mı E-IDE portuna bağlandığını ayarlayabilirsiniz.

kötü bir özelliği var: CD-ROM sürücüsünden gelen veri akımını sadece MSCDEX sürücüsü SMARTDRV'den önce yüklenirse önbellekleyebiliyor. Aksi halde CD-ROM sürücüsünün harfi Smartdrive'in yüklenmesi sırasında mevcut bulunmuyor ve CD-ROM sürücüsü önbelleklenemiyor.

Dikkat! Klavye sürücüsü KEYB.COM da mutlaka SMARTDRV'den önce yüklenmelidir, zira aksi durumda bir Soft-Reset'te (Ctrl-Alt-Del) önbelleklenmiş veriler sabit diske yazılmıyor, veri kaybı tehlikesi ile karşı karşıya kalabilirsiniz.

Gürültüye ve Sarsıntılara Karşı Tampon

Bazen modern CD-ROM sürücülerin bir problemi vardır: CD üreticilerin tümü spesifikasyonlara her zaman tam olarak uymuyorlar. İster tam olarak ortaya oturmayan CD'nin ortasındaki merkezileştirme deliği olsun, ister CD'lerin farklı kalınlıkta olması farketmiyor: 12 hızlı CD-ROM'larda ve üstündeki hızlarda sonuç hep aynı oluyor: sürücü titreme ve sallanmaya başlıyor.

Maalesef bu titremeyi önlemek mümkün değil, sürücünün dahili tamponlarla gideremediği tüm sarsıntılar gövdeye aktarılır. Yakında da büyük yüzeyli madeni levhalar (kasa gibi) varsa bunu duyabilmek de mümkündür.

Bu probleme karşı ise bir çözüm mevcut: CD-ROM sürücüsünü mümkün olduğunca sıkıca kasaya monte etmek ve büyük madeni levhaların sarsıntı nedeniyle çıkardıkları gürültüyü yapışkan köpüklerle önlemek.

Filmler ve Oyunlar için DVD-ROM Kurulumu

Uzun süre CD-ROM'ların 650 Megabyte'ı bitmez tükenmez bir kayıt ortamı gibiydi. Ancak sadece sinema filmleri bu sınırı zorlamıyorlar: uzun zamandır bilgisayar oyunları da birden fazla CD'de hatta bazen de 7 CD ile geliyorlar ve Amiga'daki disket oyunları zamanlarını hatırlatıyorlar. Sürekli artan kapasite ihtiyacını ise yeni DVD-ROM'lar karşılayacak gibi görünüyor.

Ve bilgisayar kullanıcıları şimdi şu sorunun cevabını arıyorlar: Sistemi mi DVD-ROM'a nasıl terfi edebilirim? Çok basit: DVD-ROM'lar normal CD'leri de okuyabiliyorlar, bu yüzden eski CD-ROM'larınızı satabilir veya müzik CD'lerini dinlemek için kullanabilirsiniz. DVD sürücülerini CD-ROM'lar gibi aynı yuvaya monte edip ATAPI veya SCSI arabirimine bağlayabiliyorsunuz.

Aralarındaki tek fark şu: DVD-ROM'lardan film izlediğinizde mutlaka grafik kartınızı da terfi etmeniz gerekiyor: MPEG-2 destekleyen bir Hardware-Decoder'a ihtiyaç var.

MODEMLER

Modem: Internet'te Daha Yüksek Hız

Internet kullanıcıları düşük transfer hızlarından ve yarıda kesilen indirmelerden oldukça şikayetçiler. Ancak çoğu durumda bunun suçlusu Türk Telekom'un kötü hat bağlantıları ya da Internet Servis Sağlayıcısı değil: modemden bilgisayarınıza olan veri transferi de bunun sorumlusu olabilir.

Modern modemler oldukça hızlı. Bazen de aşırı hızlı, bilgisayar sadece



Download ile değil başka işlerle de meşgul olduğunda veya bilgisayarınız eski arabirim yapıtaşlarıyla donatılmışsa.

Her iki durumda da modeminize, PC ile olan veri transferinde efektif bir anlaşma sağlayabilme imkanı tanımahımsınız. Burada RTS/CTS-Handshake olarak da bilinen bir Hardware-Handshake'e ihtiyaç var. RS232C normundaki seri arabirimler kendilerine bağlı aygıtların birbirlerine ne zaman "meşgul" olduklarını ve diğerinin biraz beklemesi gerektiğini bildiren kumanda hatlarıyla çalışırlar. Bu yöntem, sinyalizasyon için, bir aygıt "meşgul" olduğunda kaybolup gidebilen özel karakterler kullanan XON/XOFF metodundan çok daha iyidir.

Eski Arabirim Yapıtaşlarının Değiştirilmesi

DOS komut satırından birlikte verilen MSD sistem analiz programını çalıştırın ve PC'nizde hangi arabirim yapıtaşının bulunduğunu kontrol edin. MSD'de 8250 veya 16450 tipleri görünüyorsa Highspeed bir modem kullanmanız durumunda bu yapıtaşını değiştirmeniz gerekiyor.

Bilgisayarınızda bu yapıtaşının yerini tespit edin. Bir arabirim kontrol kartı kullanıyorsanız bu chip de bu kartın üzerinde olacaktır, aksi durumda anakart üzerine monte edilmiş olacaktır. Sokete takılı bir yapıtaşı ise şanslısınız: modern yapıtaşı 16550 AN tek bir karakteri değil, FIFO modunda hatta 16 karakteri aynı anda önbellekle-yebiliyor ve anakart üzerindeki bu soketle pin uyumludur. Bu durumda 8250'yi yuvasından bir tornavida ile dikkatlice çıkartın ve yeni satın aldığınız 16550'yi takın. Dikkat: çentik, kartın üzerindeki beyaz işaret göstermelidir.

Doğru Modem Kablosu Olmadan Handshake Olmaz

Doğru ayarlara rağmen Hardware-Handshake elde edemiyorsanız bunun nedeni modem kablosu olabilir. Tüm modem kabloları aynı görünür, ancak bağlantılandığında farklılıklar gösterirler: Handshake için kabloda XON/XOFF protokolundan daha fazla

pine ihtiyaç vardır. Bu yüzden bilgisayar satıcınızdan 1:1 pinlenmiş bir kablo talep edin, ancak bu kablo gerçekten de tüm pinleri birbiriyle bağlayabiliyor.

Kullanılmış Modeminiz Çevir Sesi Vermezse

Kullanılmış modemlerle, illa ki en yeni ve en hızlıyı almak zorunda olduğunuzu düşünmüyorsanız paradan biraz tasarruf edebilirsiniz. Ancak bazen kullanılmış modemler sorun çıkartıyorlar ve "No Dialtone" mesajı veriyorlar. Bu sorun genelde aygıt daha önceden başka bir ortamda, mesela bir yan bağlantı telefon şebekesinde çalıştırılmışsa ortaya çıkıyor.

Uygun bir hat sesini beklemekle meşgul olan bir dizi AT komutu vardır. Mesela ATXn: X harfinden sonra uygun modu seçen bir n sayısı gelir. Bu mod modemin kitapçığında ayrıntılı olarak tarif edilmiştir.

YAZICILAR VE FARELER

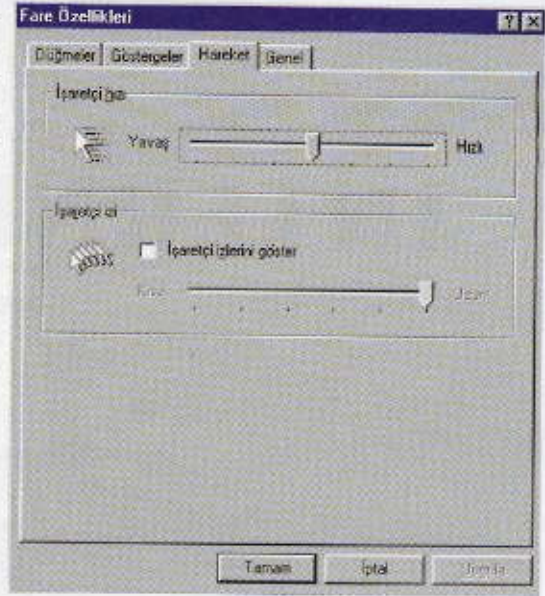
Resimli Sayfaların Baskısını Hızlandırma

Büyük resimli sayfalar basmak isteyenler bir chipucu ile baskı hızını artırabilirler: resimleri metinlere eklemekten önce resimlerin çözünürlüğünü yazıcınızın çözünürlüğüne göre ayarlayın, resimleri yazıcınızın basamayacağı yüksek bir çözünürlük ile metinlere eklemenin zaman kaybından başka bir anlamı yoktur.

Çözünürlüğü hemen hemen tüm yaygın resim işleme programlarıyla değiştirebilirsiniz. Özellikle Postscript yazıcılarda böylece yüksek performans elde edebilmek mümkün. Bu performans artışının nedeni de şu: daha düşük çözünürlükler dosya büyüklüğünü azaltır ve böylece resmi yazıcıya aktarmak için gerekli süre de kısalır.

Daha Hızlı Fareler

Fare sürücülerini her zaman doğrusal (Linear) çalışmak zorunda değiller: elin aynı hareketi fare i-



Speedy Gonzales: Büyük bir monitöre sahipseniz hızlı bir fareye ihtiyacınız var. Bu ayar ile Speedy Gonzales kadar hızlı bir fareye sahip olabilirsiniz.

konunun buna bağlı olarak her zaman aynı şekilde hareket etmesine neden olmaz. Bunun nedeni de şudur: fare dinamiği hızlı el hareketlerini kullanıcının uzaktaki bir noktaya çabucak ulaşmak istediği olarak yorumlar, bu yüzden de fare ikonu çok daha hızlı hareket eder.

Optimum fare kontrolü için bu yüzden threshold noktasını ve işaretçi hızını doğru olarak ayarlamak gerekiyor. Her iki ayarı da Denetim Masası'nda "Fare" ikonuna tıklayarak değiştirmek mümkün. Ancak her fare sürücüsü tüm konfigürasyon seçeneklerini sunmuyorlar, bazıları da hatta daha fazla seçenek sunuyorlar. Tüm ayarlarda, o ayarlarla rahat çalışılıp çalışılamayacağı önceden test edilebiliyor.

Toneri Döktüyseniz

Yazıcınızın kartuşunu toner mürekkebi ile doldururken yanlışlıkla sağa sola mürekkep bulaştırdıysanız asla temizlemek için sıcak su kullanmayın: toner tozu sıcaklık dolayısıyla yazıcıya yapışıp kalabilir.

Gömleginize toner bulaştırdıysanız bir kutu basınçlı hava ile veya bir fırça ile temizlemeye çalışın. □

Derleyen Ufuk Yamankılıçoğlu



Yeni Nesil İşlemciler Karşı Karşıya

İşlemci dünyasında son sıralardaki gelişmeleri ve işlemcilerin karşılaştırmalı test sonuçlarını bu yazıda bulabileceksiniz.

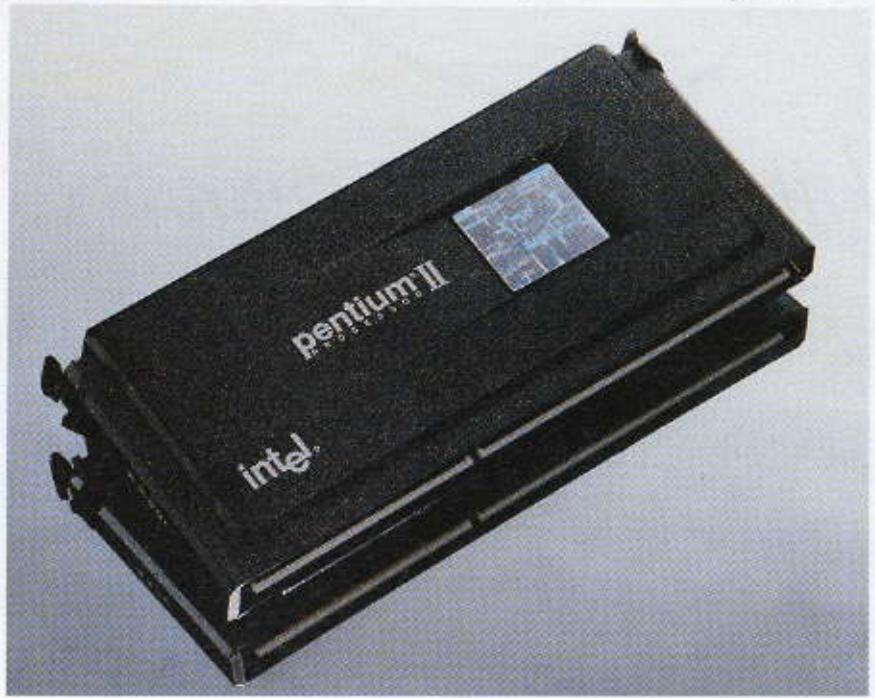
INTEL'İN PLANLARI PENTIUM ATAĞA KALKIYOR

Intel'in fiyat ve ürün gelişimi PC endüstrisinin en iyi saklanan sırlarından sayılıyor. Bu sırları ve detayları bilenler (özellikle bilgisayar firmaları) doğru zamanda doğru işlemciyi satın alarak CPU başına büyük miktarda tasarruf edebiliyorlar. CHIP, Intel'in planlarıyla ilgili sayısal verileri ele geçirdi. CHIP ne zaman neyi satın almanız gerektiğini açıklıyor...

Mayıs ayının ortalarında, şimdi resmen Pentium II denilen, Klamath işlemcilerinin 233 ve 266 MHz sürümleri piyasaya çıktı. 300 Mhz modelinin de bu yılın üçüncü çeyreğinde piyasaya çıkması ve daha çok iş istasyonlarında kullanılması bekleniyor. Pentium MMX ve Pentium Pro'nun bileşimi, 233 MHz sürümünde eski 16 bit programlarda Pentium 200 MMX'den biraz daha hızlı. 32 bitle beslendiğinde ise 200 MHz Pentium Pro'nun performansını aşıyor, MMX komutları ile derlenmiş programlarda ise üç kat daha fazla performans sağlıyor. Büyük firmalar en üst model için (1000 adet satın alırsa) 750\$ ödemek zorundalar.

Pentium MMX'de ise 233 Mhz hızında bir sürpriz olması bekleniyor. Gerçi ilk aşamada fiyatı biraz pahalı. Pentium II/233 aynı fiyata belirgin bir şekilde daha iyi performans sağlıyor.

"Normal" Pentium 200'lerden ise elinizi uzak tutmanızda fayda var: 166 MHz'lik MMX daha ucuz bir fiyata aynı performansı ve ek olarak da MMX ile Multimedia uygulamalarında ek performans sağlıyor. Intel bu yüzden Pentium-200'lerin fiyatında damping yapmalı. Sonbaharda ise Pentium 200'ler terfi için



çok uygun bir fiyata salıp olacak; zira 1997 sonunda klasik Pentium işlemcilerin üretimine son verilecek.

Pentium Pro'nun fiyatı fazla düşmeyecek, bunun nedeni de Intel'in ayrıca dışarıdan satın aldığı, bu işlemciye entegre edilen Second Level Cache'in yüksek üretim maliyetleri. Sonbahara kadar çıkacak 1 Megabyte'lık yeni bir modelinin fiyatı 2675\$ olacak. Bu modelin yüksek veri hacmine sahip, çok işlemcili bilgisayarlarda kullanılması bekleniyor. Pentium II'nin piyasaya sürülmesiyle birlikte Pentium Pro yıl sonuna doğru aynı şekilde düşük fiyatlarla satılacak ve iyi bir terfi seçeneği olacak gibi görünüyor. Bu arada Intel ev pazarına yönelik olarak Pentium Pro'nun değil Pentium MMX'lerin daha uygun olduğunu belirtiyor.

Notebook'larda ise Mayıs ayından itibaren 233 MHz'lik Pentium MMX'ler kullanılmaya başlandı. "Tillamook" 0.35 Mikron-Process temelinde çalışıyor ve yüksek saat hızına rağmen sadece 6 Watt'a ihtiyaç duyuyor. Ancak 793\$'lık yüksek fiyatıyla sadece High-End sistemlerde kullanılması bekleniyor.

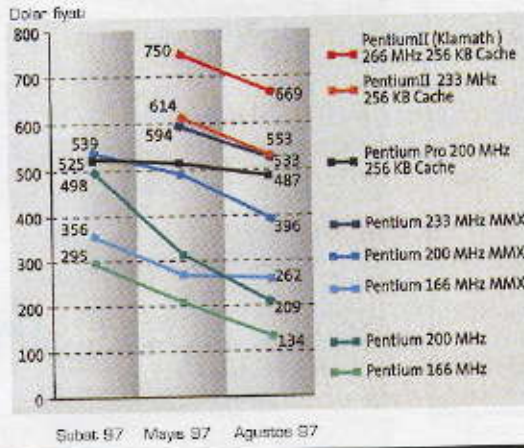
Pentium II Klamath: Başarılı Bir Sentez

Intel'in Mayıs ortasında tanıtımı yapılan ve Haziran ayından itibaren satışa sunulacak olan yeni işlemcisi test laboratuvarlarında incelenmeye başlandı bile: Pentium II, veya şimdiye kadar bilinen adıyla Klamath. Ancak CHIP-Almanya test laboratuvarlarında yapılan testler sonucunda anakartlar güvenilir sonuçlar vermedi. Sadece Soyo'nun SY-6KA anakartı güvenilir testler yapılabilmesini sağladı.

Tüm ilk nesil Pentium II anakartları gibi Soyo'nun anakartı da, Pentium Pro için geliştirilen Natoma 82440 FX chipsetini kullanıyor. Pentium II bu chipsetten GLT işlemci veriyolunu miras aldı. Second Level Cache ise mali nedenlerinden ötürü artık CPU'ya entegre edilmemiş, zira CPU ile birlikte bir module, SECC (Single Edge Contact Cartridge) lehimlenmiş. Pentium Pro ile karşılaştırıldığında sadece yarı saat hızında çalışıyor.

Soyo'nun Pentium II anakartı detayda bir Pentium-Pro anakarttan ayrılıyor: İki tane CPU soketinin yerine SY-6KA'da "Slot1" adında göze batmayan kahverengi bir slot

Intel İşlemcilerin Planlanan Fiyatları



bulunuyor. Buraya SECC modülü büyük Alu soğutucusu ile birlikte takılıyor. Fana gerek yok, zira 266 MHz Pentium II bile 20 Watt'tan daha az bir güçle yetinebiliyor.

Pentium II işlemcisi 7.5 milyon transistöre sahip, 0.35 mikronlu işlem teknolojisi ile üretiliyor ve Intel'in gelişmiş P6 mimarisini temel alıyor. 266 ve 233 MHz işlemciler 512 KB Level 2 Cache belleğe sahiptir.

Pentium II, Floating Point (kayan nokta), Multimedia ve tam sayı performansını artırmak için yeni teknolojik gelişmelere sahip. Yeni ikili bağımsız veriyolu mimarisi bant genişliği sınırlamalarını büyük ölçüde ortadan kaldırıyor ve MMX teknolojisi de ses, görüntü ve grafik uygulamalarının yanısıra veri kodla-

olmamakla birlikte sorun oluşabiliyor. Intel firmasının da reddetmediği bu hatanın bir sonraki revizyonda düzeltileceğini de ekliyorlar.

İkili Bağımsız Veriyolu Mimarisi İle Yüksek Performans

Pentium II'nin veriyolu mimarisi (Dual Independent Bus Architecture) eski Pentium "Socket 7" gibi tek veriyoluna sahip işlemcilerden neredeyse 3 kat daha fazla bant genişliğine sahip.

Böylece daha iyi işlemci-bellek erişimi ve sistem performansı elde ediliyor ve bu yeni veriyolu eski kuşak işlemcilerin aksine paralel iletişimi olanaklı kılıyor.

Intel'in Pentium II için reçetesi çok basit: Pentium Pro'nun çekirdeğini alın, 16 bitteki yazıflıkları Segman Register Cache ile giderin ve Pentium MMX'in Multimedia özelliklerini ekleyin. Üretim sürecini ve saat hızını geliştirin - Pentium II artık hazır. Ancak boynuz kulağı geçer mi?

■ CHIP testindeki ölçümler Integer Low Level testinde (Dhrystones) karşılaştırılabilir işlemcilere oranla Pentium II'nin daha yüksek performans sağladığını gösterdi, ancak bunun nedeni de sadece daha yüksek saat frekansı.

■ Floating Point değerleri (Whetstones) ise tam bir hayal kırıklığı: Pentium Pro 200 ile aynı.

■ Second Level Cache'e ortalama veri transfer hızında ise Intel, tasar-

ruf tedbirlerinin faturasını ödüyor. Testte yaklaşık olarak saniyede 220 MB ölçüldü, normal bir Pentium'dan 3 kat daha hızlı. Pentium Pro ise Pentium'un 5 kat hızına ulaşabiliyor.

■ Pentium Pro'nun en büyük talih-sizliği 16 bitlik uygulamadaki düşük performansındı. Pentium II'de bu alanda büyük gelişmeler söz konusu ve Pentium Pro'dan %30 daha hızlı.

■ 32 Bit uygulamalar da Pentium Pro'dan %10-30 arası daha hızlı çalışıyor. Eski bir Pentium 200 ile karşılaştırıldığında %40-50 arasında tipik artışlar gösteriyor.

■ MMX programları da Pentium MMX 200'den %15 daha hızlı çalışıyor. Burada sadece daha yüksek saat hızının bu performans artışı üzerinde bir etkisi var. MMX teknolojisini donanımsal olarak desteklemeyen bir Pentium Pro'ya kıyasla %40'luk büyük bir artış söz konusu.

SONUÇ

Genel olarak bakıldığında Pentium II, klasik Pentium, MMX ve Pro'nun başarılı bir karışımı, ancak bunların daha ötesinde bir şey değil. Belirgin bir performans artışı ancak daha yüksek saat hızlarında ve yeni chipsetlerde elde edilebilecek. AGP veriyolunu destekleyen 440-LX chipsetine sahip anakartlar ise bu sonbaharda piyasaya çıkacak. Ancak LX halen 66 MHz sistem saat hızıyla çalıştığı için 266 MHz'in üstündeki CPU'ları bunlara takmanın bir anlamı yok. 440-BX chipsetli, 100 MHz sistem saat hızına sahip, 350 MHz Pentium II'yi destekleyecek ilk prototip bilgisayarların tanıtımının CeBIT'98 Fuarı'nda tanıtılması bekleniyor.

AMD K6 TESTİ

Kod adı K6: AMD'nin geri dönüşünü müjdelediği mucize silahı. CeBIT'97 fuarına zor da olsa ilk örneklerinden birinin yetiştirildiği, tanıtımının yapıldığı bu yeni işlemcinin ilk testlerinden biri de Almanya - CHIP Test Laboratuvarları'nda yapıldı.

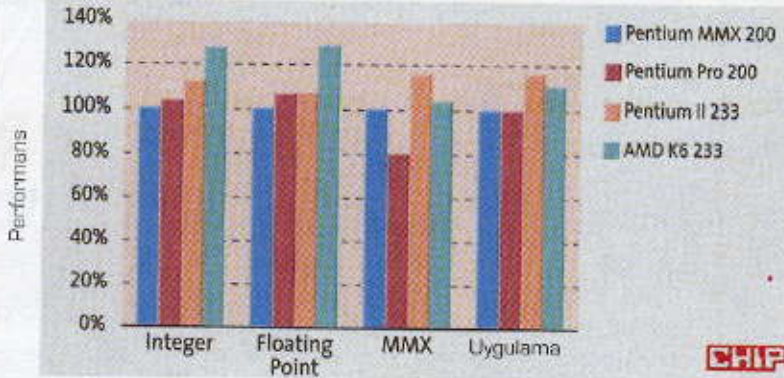
Test sonucunda AMD'nin yeni işlemcisinin Intel'in Pentium işlemci-



Bundle CPU: Cache (CPU'nun solunda) ve dev soğutucu (üstte) Pentium II'nin bileşenlerinden.



AMD K6 Pentium'a Karşı



lere yetişip yetişmediği de tespit edilebildi.

Test platformu olarak Windows 95 altında FIC'in çok yeni bir anakartı kullanıldı. Bu anakart Apollo-VP2 chipsetiyle donatılmış ve testte 1 MB Cache ve 32 MB SDRAM ana bellek ile çalıştı.

Daha önce Pentium'ların test edildiği platform da yine aynı bileşenlerden oluşuyordu. Low-Level performanslarının ölçüldüğü ilk testlerde (CHIP-Benchmark-32) AMD K6 inanılmaz değerlere ulaştı. Tam sayı ve Floating-Point ölçümlerinde K6 açık arayla önde: Intel'in gelecek nesil işlemcisi Pentium II 233 Megahertz bile bu iki noktada AMD K6'ya %15-20'lik farklarla geçildi.

K6 Intel'in MMX-Benchmark'ında

ise biraz geride kaldı. Gerçi bu testte de Pentium MMX 200'den önde, ancak Pentium II K6'dan yaklaşık olarak %10 daha hızlı.

Benzer sonuçlar, yaygın olarak kullanılan 32-Bit uygulamaların bir karışımından oluşan testte de ortaya çıktı: K6, Pentium MMX ve Pro'dan %10 daha hızlı, ancak gelecek nesil Pentium II'den %6 daha yavaş.

Bu fark da Second Level Cache bağlantısından kaynaklanıyor. K6 işlemcisinin çekirdeği çok hızlı. Ancak normal bir Pentium soketinde çalıştığı için anakartın üzerindeki Cache'le 66 MHz hızında bağlı, Pentium II ise 117 MHz ile bağlantı sağlıyor.

4 Nisan'dan itibaren K6, Avrupa pazarında Pentium II'den yaklaşık



olarak %30 daha az bir fiyatla satılıyor. AMD'nin bu sayede K6 ile büyük pazar paylarına sahip olması bekleniyor.

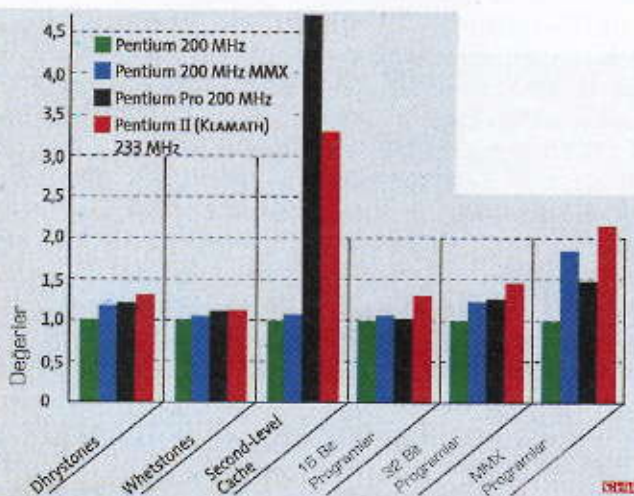
CYRIX GERİDE KALDI

Intel ve AMD'ye kıyasla Cyrix'de büyük atılımlar söz konusu değil. Gerçi yeni M2 işlemcili bir sistemin tanıtımı yapıldı, ancak bu işlemci 150 MHz'in üstüne çıkamıyor. Bunun dışında M2 ile ilgili ayrıntılı bilgi verilmedi. Ancak ilk testlerden elde edilen sonuçlara göre bu işlemci MMX uyumlu. Seri üretime yılın üçüncü çeyreğinde geçilmesi bekleniyor, ilk üretimler ise özel olarak Vobis bilgisayarları için yapıyor.

Cyrix, Cebit'97 fuarında parlak yıldızı olarak Media-GX işlemcili bir bilgisayar tanıttı. Bu işlemcinin performansı yaklaşık olarak Pentium 133 ile aynı. İşlemciye ayrıca ek olarak Memory ve PCI-Controller ile bir de grafik chipi entegre edilmiş. Arabirimler için genişletme chipi ile birlikte bu iki chip komple bir Multimedia-PC'yi oluşturuyor. Media GX'in hedeflediği pazar 200\$'lık oyun konsollerinden Network PC'ye (NC) ve amatör kullanıma hitap eden 1000\$'lık bir PC'ye kadar uzanıyor.

Derleyen Ufuk Yamankılıçoğlu

Performans Karşılaştırması





Fiyatları Düşüyor, Yetenekleri Artıyor...

2D hızlandırıcı özelliklerinin yanısıra 3 boyutlu hızlandırıcı özelliklerini de barındıran grafik kartlarının fiyatları oldukça düştü. 3D hızlandırıcı chipi içeren grafik kartları günümüzde sadece profesyonel amaçlara hizmet etmiyor. Oyun oynamak için bütçeye uygun bir 3D grafik kartı almak artık mümkün.

Bir bilgisayar sisteminin en önemli bölümlerinden biri de, kullanıcı ile sistem arasında iletişimi sağlayan birimdir. Sistemin kullanım kolaylığı, bu birimden gelen verilerin kolay anlaşılır ve gerçek hayattakilere yakın olması ile orantılıdır. Ağırlıklı olarak günlük hayatta karşılaştığımız sistemler, görsel iletişime dayalı arabirimlere sahip oldukları için, her kişisel bilgisayarın kullanım konforunu ve kullanım alanlarını saptayan, sistemde bulunan grafik kartıdır. Günümüze kadar gelebilmiş grafik arabirimi standartları arasında en yaygın kullanılanı VGA ve XGA'dır. Bu kart türleri üstünde çalışacak standart bir BIOS yazılımı, tüm VGA ve XGA alt fonksiyonlarını yerine getirir. Günümüzde artan ihtiyaçlar ve üretim maliyetlerinin azalması sayesinde son derece gelişkin donanımlar, grafik kartlarına eklenmektedir. Normal program akışında bir VGA (Video Graphics Adapter - Görsel Grafik Arabirimi) olarak davranan günümüz kartları, donanım hızlandırma fonksiyonlarına ihtiyaç duyulduğu anda devreye giren ek yetkinliklere sahiptirler. Her kartın temel fonksi-

yonları, BIOS'da saklanan bir sıra işlemden oluşur ve çoğu kartta fonksiyonlar aynı şekilde yerine getirilir. O halde her kartın hızını belirleyen sadece VGA ya da XGA olması değil, üzerinde bulunan RAM türü ve donanım hızlandırma fonksiyonlarıdır. 3D grafik kartlarında, RAM miktarı da hızı etkiler. VGA standartlarında üretilmiş bir grafik kartı en çok 640x480 çözünürlüğe çıkabilir. Bir VGA grafik kartının bu çözünürlükte gösterebileceği maksimum renk sayısı ise 16'dır. Bu çözünürlük ve renk miktarı günümüzde yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle SVGA (Super-VGA) adı verilen, VGA grafik kartlarından çok daha yüksek çözünürlüklerde milyonlarca renk gösterebilen grafik kartları geliştirilmiştir ve günümüzde üretilen tüm grafik kartları SVGA'dır. Ancak SVGA bir standart değildir. VGA standartına uygun olarak üretilmiş tüm grafik kartları aynı fonksiyonları içerirler.

Bu nedenle tüm yazılımlarla uyum sağlarlar. Ancak SVGA grafik kartlarında böyle bir donanım standardı yoktur. SVGA grafik kartları birbirlerinden farklı fonksiyonlar içerirler ve farklı şekillerde programlanırlar. Yazılımlar bazı SVGA grafik kartlarını desteklerken, bazılarını desteklemiyor olabilirler. Donanım üreticileri bu uyumsuzluğu gidermek için VESA (Video Electronics Standards Association) adı verilen bir standart oluşturdular. VESA standardı, SVGA grafik kartlarının donanımını ve standart olmayan fonksiyonlarını değiştiren bir standart değildir. VESA bir yazılımdır ve grafik kartının BIOS'unda bulunur. VESA BIOS içermeyen grafik kartları, bilgisayara yüklenecek bir yazılım ile de VESA fonksiyonları ile donatılabilir. VESA, grafik kartının tüm yazılımlar ile uyumlu olarak çalışabilmesini sağlayan standart fonksiyonlar içerir. Bu

fonksiyonlar, grafik kartını, kartın standart olmayan fonksiyonlarını kullanarak programlar. Günümüzde üretilen grafik kartları çoğunlukla VESA standardının 1.20 versiyonunu kullanmaktadır. VESA standardının günümüzde geldiği son aşama ise 2.0 versiyonudur. Yeni üretilen grafik kartlarının birçoğu artık VESA 2.0 ile birlikte gelmektedirler. VESA versiyonu 2.0'dan daha eski olan grafik kartları bir yazılım ile VESA 2.0 versiyonuna yükseltilebilmektedir. Aslında VESA standardı DOS işletim sisteminde çalıştırılmak üzere geliştirilmiş olan yazılımlar için önemlidir. Çünkü DOS işletim sisteminde donanımı programlamak için standart fonksiyonlar içeren tek yazılım VESA'dır. DOS yazılımları donanımı kendileri programlamak zorundadırlar.

Windows 95, Windows NT ve OS/2 gibi işletim sistemlerinin kullanımının yaygınlaşması ile DOS artık önemini yitirdi. Bu tür işletim sistemlerinde ise donanımın belirli bir standarda uygun fonksiyonlar içermesinin pek bir önemi yok. Windows 95 ve benzeri işletim sistemlerinde donanımın programlanması işletim sistemi tarafından gerçekleştirilir. İşletim sistemi donanımın yazılımlar tarafından kullanılabilmesi için standart fonksiyonlar sunar. Bu standart fonksiyonlar, donanımın kendine ait olan sürücü yazılımını kullanarak donanımı programlar. Günümüzde üretilen tüm grafik kartları, Windows 95, Windows NT ve OS/2 gibi işletim sistemleri için sürücü yazılımları ile birlikte gelmektedirler. Bir grafik kartının çıkabileceği çözünürlük miktarı ve renk sayısı, kart üzerinde bulunan RAM miktarı ile doğru orantılıdır. Bu RAM'e VGA RAM adı verilir. Ucuz grafik kartları 1 MB VGA RAM'ine sahiptirler. 1 MB VGA RAM'e sahip

bir grafik kartının çıkabileceği en yüksek çözünürlük 1024x768'dir ve bu çözünürlükte en fazla 16 renk gösterebilir. 1 MB VGA RAM'e sahip bir grafik kartı ile kullanılabilecek en yüksek renk miktarı ise 24 bit renktir (16.7 milyon renk). 24 bit renk gösterebilmek için ise en fazla 640x480 çözünürlüğe çıkabilir. Bu grafik modları günümüzde yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle bir grafik kartı alırken, kartın VGA RAM miktarının en az 2 MB olmasına dikkat edilmelidir.

Önceleri sadece profesyonel CAD uygulamalarında kullanılan 3 boyutlu grafik kartlarının fiyatları o kadar düştü ki artık oyun oynamak için bile 3 boyutlu kart almak mümkün hale geldi. 3 boyutlu grafik kartları, kullandıkları 2 boyutlu grafik hızlandırıcı chiplerinin yanı sıra 3 boyutlu grafik hızlandırıcı chipler de içerirler. Günümüzün grafik kartı üreticileri birçok 3 boyutlu grafik hızlandırıcı chip geliştirdiler. Test ettiğimiz grafik kartlarının birçoğu 3 boyutlu grafik hızlandırıcı chipi de içeriyor. Bu chipler, 3 boyut verisi üzerinde yazılım ile yapılan işlemlerin donanımsal olarak yapılmasını sağlarlar. Bu sayede işlemler çok hızlı bir şekilde gerçekleşir ve yüksek çözünürlüklerde, daha fazla renk sayısı ile, gerçek zamanda 3 boyutlu görüntüler işlenebilir.

Üç boyutlu program parçalarının çok fazla emek sarfedilmediği zaman son derece yavaş oldukları için problemlerin üstesinden gelmek üzere OpenGL ve Direct3D isimli yazılım standartları geliştirildi. OpenGL, Silicon Graphics firmasının platformdan bağımsız geliştirdiği, şu anda tüm ciddi CAD programlarının desteklediği bir üç boyut görselleştirme kütüphanesidir. DirectX ise Microsoft'un oyun ve gerçek zamanlı diğer işlemler için standartlaştırmaya çalıştığı, daha dar kapsamlı bir kütüphane. Her iki ortam da kullanıcıya sistemde bir hızlandırıcı kart bulunmadan da görüntü elde etmenin yollarını açıyor. Fakat daha yoğun işlemci gücü isteyen OpenGL çok daha hızlı dolayısı ile daha yüksek fiyat sınıfındaki kartlar istiyor. Sırf oyun oynamak için GL desteği olan bir

kart almak yerine, Direct3D destekleyen bir kartı tercih etmeniz daha iyi olacaktır.

NEDEN HIZLANDIRICI?

Peki bir donanım hızlandırıcıya ihtiyaç neden? Tek bir işlemci, sırası ile şu işlemleri yaparak bize üç boyutlu bir görüntü oluşturur: tüm noktaları al, kamera etrafında bakış yönünde çevir, gereksiz noktaları at, dokuları seç, derinlik bilgisini hesapla, varsa ışık verisini ve gölgeleri al, dokuyu kapla... Bu uzun yol yerine hızlandırıcı bir ekran kartında işlemci sadece sunu yapar: noktaları çevir, karttan fonksiyon çağır. Bu arada boş kalan işlemci bir sonraki sahneyi hesaplayabilir. Bu sürat artışı bile yeterli gelmediği zaman ise devreye SGRAM, RAMBUS RAM (500 Mhz) ve diğer RAM türleri girer. Hatta bunlar bile tam anlamıyla gerçek zamanlı görüntü elde etmeye yetmediği zaman OpenGL ya da Direct3D araya bazı yazılım hileleri sokarak bazı formları yazılımla oluşturur. Bazı 3D hızlandırıcı kartlar, ana sistem mimarisine ek olarak geldikleri için, 2D fonksiyonlara sahip değildir.

Bu kartları sisteminize, mevcut olan VGA kartının devamı olarak eklenirler. Böylece hem 2D hem de 3D için tam performansla çalışmak mümkün olur. Yalnız bu tip kartlar sadece tam ekran 3D çalışabildikleri için CAD yerine oyunlarda daha başarılı olmaktadır.

Donanım olarak film hızlandırmak, son derece hızlı gelişen film formatları arasında zor bir iş. Bu yüzden çoğu kart üreticisi, hızlı veri aktarım yolları ve yazılım olarak MPEG standardını kartta bulundurmaya tercih ediyor. Tabii ki bazı üreticiler kartlarında donanımsal yardımcı rutinleri de bulundurmakta. Bu da sadece görüntü kalitesine yönelik bir artış sağlamasına rağmen, kartı alırken tek tercih sebebi olmamalıdır. Artık grafik kartı üreticileri, geliştirdikleri grafik kartları ile birlikte MPEG çözücü yazılımlarını da vermektedirler. Hızlı bir bilgisayar kullanıldığı takdirde grafik kartının MPEG çözücü yazılımı kullanılarak film seyretmek mümkün olmaktadır. MPEG formatında sıkıştırılmış film-

leri yazılım ile çözerek seyretmek, filmin görüntü kalitesinde herhangi bir değişikliğe neden olmaz.

Bir ekran kartından beklenen fonksiyonlar arasında mümkün olduğu kadar çok ekran modunu sürmesi bulunur. Her grafik çalışması aynı ekran çözünürlüğünde yapılmadığı için, birden fazla çözünürlük arasında dinamik bir şekilde geçiş yapabilen kartları tercih etmek gerekir. Metin üzerinde çalışırken titremeyen bir görüntü, size kartın yüksek tarama hızlarını desteklemesi sayesinde ulaşır.

Özellikle endüstriyel teknik çizimde son derece ince çizgilerin çok düşük ekran çözünürlüklerinde kalınlaşması ve birbirine bitişik gibi görünmesi geri çevrilemeyen hatalara yol açabilir. Bu yüzden çok daha büyük bir alana yayılı ve daha yüksek çözünürlükte çalışmak gerekir. Daha büyük ekran boyutları daha çok RAM gerektirdiği için, seçeceğimiz kartın mümkün olduğu kadar çok RAM eklentisine izin vermesi gerekir. Ve daha büyük boyuttaki ekranlar aynı tazeleme oranları ile güncellenemediği için, ekran kartı 100 Hz ya da yukarısı frekanslarda tarama yapabilmelidir.

Fotoğraf işlemek için profesyonel kalitede kartlar gerekse de, çoğu kart artık standart olan 24 ve 32 bit renk derinliğini destekliyor. Internet ya da basit yayıncılık işleri için kullanılabilecek, 21 inç monitörleri destekleyen ve 32 ya da 24 bit renk desteği olan kartlar ise RAM miktarı ve donanım olarak görüntü taşıma yeteneklerine göre değerlendirilmelidir.

Bir monitör yerine TV ya da analog görüntü birimi kullanmak istediğinizde TV ya da SVIDEO çıkışına sahip bir kart tercihiniz olmalıdır. Bu tip kartların çoğunda bir kamera ya da televizyon yayınlarını alabilmek için SVIDEO ya da anten girişleri mevcuttur. Tek kare ya da seri görüntü kaydı için kullanılabilecek yazılım, standart kütüphaneler ile geliştirildiği için, her kart standartlara uygun geliştirilen yazılımlar kullanılarak tek karelik tarayıcı olarak da kullanılabilir.

Ali Kemal Akçam
Atilla Uygur

**Matrox Mystique 4 Mb**

MGA-1064SG işlemcili 4 Mb SGRAM kullanan kartın RAMDAC hızı 170 MHz. DB-15 video çıkışının yanısıra Rainbow Runner Input/Output bağlantısı da mevcut. Kartın üzerinde ise VGA ek kart bağlantı girişi (VGA Feature Connector), Rainbow Runner modülü bağlantısı, bellek artırımı ve Multimedia bağlantıları bulunmaktadır. Rainbow Runner bağlantısı ile donanımsal MPEG ve AVI, televizyona çıkış alınabilmektedir. Aynı bağlantı sayesinde ISA olan TV kartı da takılabilmektedir. VESA 2.0 uyumlu olan kartı kullanabilmek için 2.1 versiyon PCI Bus gerekmektedir ve 33 Mhz saat sinyali ile uyumlu çalışmaktadır.

En yüksek dikey frekansı 640x480 çözünürlükte 200 Hz ve yatay tarama frekansı 1152x864 çözünürlüğe kadar 105 kHz'de olabilmektedir. Kartın sürücü programları ve yazılımları CD'de gelmekte ve disket bulunmamaktadır. Windows 3.1 ve 95 sürücüleri mevcut. Kullanım kitapçığı basılı olarak ve CAD kullanıcıları için yardım ise CD'de gelmektedir. Microsoft'un DirectX versiyon 2 ve DirectVideo yazılımları da mevcuttur.

Bilgi için: Harmoni
Telefon: (0.212) 236 08 51
Faks: (0.212) 258 01 56
Fiyatı: 265\$+KDV

**Matrox Millennium 4 Mb**

4 Mb WRAM kullanan kartın RAMDAC hızı 220 MHz. DB-15 video çıkışının yanısıra Media XL giriş/çıkışı bulunmaktadır. Kartın üzerinde ise VGA ek kart bağlantı girişi (VGA Feature Connector) ve bellek artırımı bağlantısı mevcuttur. Bu kart Direct3D testinde poligonlar üzerinde Texture kaplayamamaktadır. Maksimum tarama frekansı 800x600 ve 640x480 ekran modlarında 200 Hz ve en yüksek çözünürlük olan 1600x1200'de frekans 85 Hz olabilmektedir. Kullanım kılavuzu kitapçık olarak gelmektedir. Sürücü programları

Windows 3.1, 95 ve NT 4.0 için mevcuttur. Sürücü programlar ve yazılımlar CD'de gelmektedir ve disket sürücüleri yok. Yazılım olarak Asymetrix 3D F/X, Netscape Navigator 3.01 versiyonunun 16 ve 32 bit sürümleri dikkat çekmektedir. Monitörde renk doğrulaması için bir yazılım ve monitör üzerine yapıştırılarak kullanılan bir etiket bulunmaktadır.

Bilgi için: Harmoni
Telefon: (0.212) 236 08 51
Faks: (0.212) 258 01 56
Fiyatı: 380\$+KDV

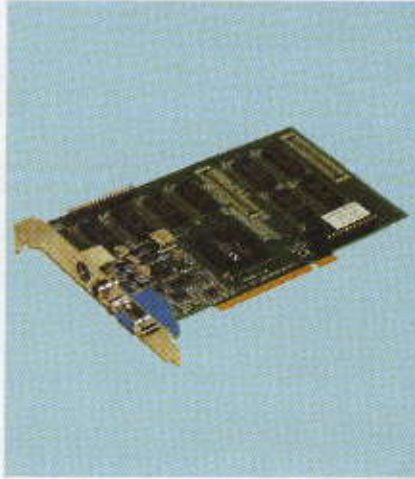
**PixelView Combo TV Pro**

3 ayrı özelliği birarada bulunduran bu kart, hem 2D hızlandırıcı grafik kartı, hem TV Tuner kartı, hem de Video Capture kartı. Teletext modülü de içeren kart ayrıca bir uzaktan kumandaya da sahiptir. Kartın üzerinde SVIDEO ve DTV kamera girişleri de mevcuttur. Kart 3D hızlandırıcı chipi içermiyor. Video RAM miktarı 4 MB olan kartın RAM'i daha fazla artırmamaktadır.

Bir kameranın olması halinde, kart, Internet üzerinden video-konferans yapmaya imkan veriyor. Kart

ile birlikte gelen sürücü yazılımları ise Windows 3.1 ve Windows 95 işletim sistemlerini destekliyor. Kart, Windows NT ve OS/2 işletim sistemleri için sürücü içermiyor. 1280x1024 çözünürlükte 24 bit renk derinliğine çıkabilen kartın bu ekran modundaki resim tazeleme hızı ise 60 Hz.

Bilgi için: Multimedia
Telefon: (0.212) 212 98 50
Faks: (0.212) 212 98 57
Fiyatı: 238\$+KDV

**Miro Crystal VR 4000**

4 Mb VRAM'e sahip olan kartta TV-out ve Svideo çıkışları mevcut. Vesa 1.2 versiyonu ile uyumlu olan kartın Windows 3.1, 95, NT 3.51 ve 4.0, OS/2 için sürücülerini bulundurmaktadır. S3 işlemci kullanan kartın yanında diskette beraber herhangi bir program gelmemekte. CAD programlarından Autocad için DOS ve Windows sürücülerini bulundurmaktadır. Dos altında Autocad sürüm 10-13, Windows altında ise Autocad sürüm

13'ü desteklemekte. Film formatları gösterimi için Microsoft ActiveMovie ve Xing Mpeg Player bulunmaktadır. Windows altında oyunlar için olan 3D desteği Microsoft Directx3 sürüm 4.04 CD'de gelmekte. Kartın bellek entegreleri 50ns.

Bilgi İçin: Ölçsan

Telefon: (0.212) 280 97 61

Faks: (0.212) 264 24 79

Fiyatı: 369\$+KDV

**STB Velocity 3D**

220 MHz RAMDAC'a sahip olan kart 1600x1200 çözünürlüğe kadar titremeden çıkabilmekte. 160 Hz'e kadar tarama hızına sahip kartta 8 Mb bellek mevcut. Kartın belleği iki kanaldan veri alışverişi yapabilmekte. Kullanılabilmesi için PCI Bus 2.0 uyumlu anakarta sahip olmak gerekmektedir. Windows 3.1 ve 95 için sürücü programları bulundurmaktadır ve diskette ortamında gelmekte. Her iki Windows sürümü için Mpeg gösteri programı da bulundurmaktadır. Kartın üze-

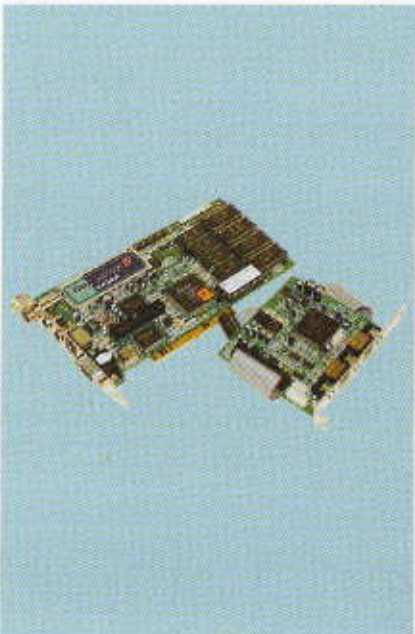
rinde 4 Mb ve üzerine eklenen bellek kartı ile 8 Mb'a çıkabilmekte. S3 Virge VX işlemci kullanan kartın 3D yardımcı programları ve sürücüler de diskette olarak gelmekte. Kart Microsoft Direct3D, Microsoft OpenGL'i desteklemekte ve VESA VBE 1.2 standartlarına uygun.

Bilgi İçin: Ölçsan

Telefon: (0.212) 280 97 61

Faks: (0.212) 264 24 79

Fiyatı: 399\$+KDV

**WinX Perfect IV**

2 Mb EDO RAM'e sahip olan kart 4 Mb belleğe yükseltilebilmekte. Trident Provida 9685 işlemci kullanan kartın üzerinde TV desteği bulunmaktadır. Uzaktan kumandaya da sahip olan kartı video konferans ortamında kullanabilmek için Connectix Video Phone yazılımı da gelmektedir. Kartın üzerinde anten girişi, Video in, Video out, SVHS out ve monitör çıkışı mevcut. Bu çıkışların yanısıra arka kısmına sığmayan çıkışlar ise kartın üzerinde bulunan özel ek bağlantı kısmı ile bir kart daha sisteme eklenebilmektedir.

Eklenen bu kart ise anakarta bağlanmamakta ve sadece boş bir yuvanın kullanımını kısıtlamakta. Bu kart

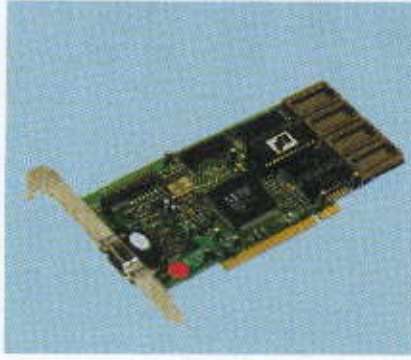
üzerinde ise uzaktan kumandanın algılayıcısının girişi, SVHS in, Audio in, ve iki adet ses ile ilgili çıkış mevcuttur. Kart Directx'i desteklememekte. Resimler üzerinde oynamak için Picture Man 3.0 yazılımı gelmektedir. Kartın yazılımları yüklendiğinde Video-CD takıldığında otomatik olarak çalıştırabilmekte. Windows 3.1, 95, NT 3.5 ve 4.0 sürücü programları CD'de gelmektedir. Avi ve Mpeg formatlarını Overlay ederek göstermektedir.

Bilgi İçin: Multimedia

Telefon: (0.212) 212 98 50 - 7 Hat

Faks: (0.212) 212 98 57

Fiyatı: 231\$+KDV

**S3 SST-0325 (S3 Virge)**

2 Mb belleğe sahip olan ekran kartı 4 Mb'a yükseltmek mümkün. Kendi sürücü programları ile Direct3D'i desteklemeyen kartın sürücüleri yenileri ile değiştirildiğinde desteklemekte.

Dört adet diskette Windows 3.1 ve 95 sürücüleri gelmekte. Her iki sürüm içinde MPEG göstericisi mevcuttur.

Kartın yanında gelen CD'de ise üç tane oyun mevcut, Terminal Velocity, Actua Soccer ve Hovac. Kart VESA VBE 1.2'yi desteklemekte.

Bilgi İçin: Karma

Telefon: (0.212) 233 30 30

Faks: (0.212) 296 18 29

Fiyatı: 50\$+KDV

**Powergraph 64 3D**

S3 Virge işlemciye sahip olan kartın bellek miktarı 2 Mb. Sürücü programları Windows 95 ve NT 3.51 için mevcut. Ek sürücü programı olarak Autocad için bulunmaktadır. İki disketten oluşan sürücülerin dışında herhangi bir yazılım mevcut değil. Kartın maksimum çözünürlüğü 1600x1200'de 256 renk. Monitör 1024x768 çözünürlüğe kadar destekleyebiliyorsa masaüstünü 1600x1200 çözünürlüğe ayarlamak mümkün. Masaüstünün tamamını Mouse'u ekranın kenarına getirerek masaüstünün kayması sağlanabilmekte. STB vision yazılımında ekranın genel görünüşünü küçük bir pencere içinde almak, ekranda Mouse'un dolaştığı yerlere Zoom yapmak ve birden fazla masaüstü açmak mümkün. Kart VESA VBE 1.2'yi desteklemekte.

Bilgi İçin: Ölçsan

Bilgi İçin: Ölçsan

Telefon: (0.212) 280 97 61

Faks: (0.212) 264 24 79

Fiyatı: 109\$+KDV

**Miro Media 3D**

2 Mb EDO RAM'e sahip olan kartta TV çıkışı mevcut. Bu çıkış sayesinde görüntüyü televizyona vererek oyun oynamak mümkün. Ergonomik bir kumandaya sahip olan kart Microsoft DirectX'i desteklemekte. Video-CD oynatabilen karta MiroMedia TV kartı eklenebilmektedir.

Bu kart eklendiğinde televizyon yayınlarını almak mümkün ve eklenen kart aynı kumanda ile kontrol

edilebiliyor. Video-CD'leri çıkışı televizyona vererek seyretmek de mümkün. VESA VBE 1.2'yi destekleyen kartın yanında oyun olarak S3d Game Pak'da Virge işlemcisi için yazılmış olan Descent II ve Terminal Velocity bulunmaktadır.

Bilgi İçin: Ölçsan

Telefon: (0.212) 280 97 61

Faks: (0.212) 264 24 79

Fiyatı: 109\$+KDV

**Flagpoint FPV-VG 3D 4 MB**

Flagpoint'in 4 MB Video RAM'e sahip olan bu kartının 2 MB Video RAM'e sahip olan kartından pek bir farkı yok. RAM miktarı daha fazla yükseltilemiyor. Ayrıca RAM miktarının fazla olması nedeniyle bu kart 1280x1024 çözünürlüğe çıkabiliyor. Kartın bu çözünürlükte gösterebildiği en yüksek renk derinliği 16 bit.

Kart, 1280x1024 çözünürlüğünde ekranı tazeleme hızı ise 75 Hz. Bu kartın, 2 MB Video RAM'e sahip olan modelinden başka bir farkı yok.

Bilgi İçin: Karma

Telefon: (0.212) 233 30 30

Faks: (0.212) 296 18 29

Fiyatı: 65\$+KDV

**Miro Media View TV**

Miro Media 3D'nin TV kartı eklenmiş hali olan ürün televizyona çıkış yapmanın yanı sıra televizyon yayınlarını da alabilmekte. Uzaktan kumandası ile birçok işlev normal televizyonların kumandalarını aratmayacak nitelikte.

Eklenen kartın üzerinde S3 Scenic MX2 donanımlı MPEG çözücüsü bulunmakta. 1024x768 çözünürlük dahil overlay ederek film oynatabilmekte.

Teletext yayınlarını da alabilen kart VESA VBE 1.2 uyumlu. 1408x1024 gibi standart olmayan bir çözünürlükte 256 renkte çalışabilmekte. Windows 3.1, 95, NT 3.5 ve 4.0, OS/2 sürücüleri mevcut. Kartın işlemcisi ise S3 Trio64V+.

Bilgi İçin: Ölçsan

Telefon: (0.212) 280 97 61

Faks: (0.212) 264 24 79

Fiyatı: 469\$+KDV

Diamond Stealth 3D 2000

2 Mb RAM'e sahip olan kart 4 Mb belleğe kadar yükseltilebilmekte. Kartın üzerinde standart VGA ek kart bağlantısının altında MPEG bağlantı girişi bulunmakta. Maksimum ekran çözünürlüğü 1600x1200 olan kartın desteklediği 3D standart Microsoft Direct3D.

Tak ve Çalıştır özelliği olan kartın yanında ayrıca bir yazılım gelmemekte. Kartın kullanılabilmesi için PCI Bus 2.1 uyumlu anakart gerekmektedir. İç RAMDAC hızı 220 Mhz olan

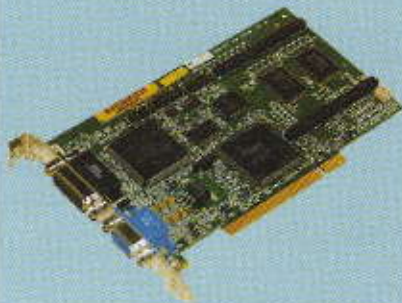
kart S3 Virge işlemci kullanılmakta. 2D hızlandırıcı kısmında BitBLT, çizgi çizme ve poligon doldurma donanımsal olarak var. 3D hızlandırıcı kısmında ise düz ve Gouraud kaplama, perspektifi düzeltilmiş kaplama, Bi ve Tri-linear filtreler uygulayabilmekte.

Bilgi İçin: Empa

Telefon: (0.212) 599 30 50

Faks: (0.212) 598 53 53

Fiyatı: 90\$+KDV

Matrox Millennium 2 MB

2 MB Video RAM'e sahip olan kart, 2D ve 3D hızlandırıcı özelliklere sahip olan MGA chipini içeriyor. Kartta bulunan 3D chipi Texture kaplama dışındaki 3D özelliklerini destekliyor.

Ancak kartın Texture kaplama özelliği yok. Kartın RAM miktarı 8 MB'a kadar yükseltilebiliyor. Kart, Direct3D ve OpenGL standartlarını destekliyor.

OpenGL desteği için Windows NT 4.0 işletim sisteminin kullanılması gerekli. Kartta, DB-15 video çıkışının yanı sıra Media XL giriş/çıkışı bulunuyor.

nuyor.

Kartın üzerinde ise VGA ek kart bağlantı girişi (VGA Feature Connector) ve bellek artırımı bağlantısı mevcut. Kartın çıkabildiği en yüksek çözünürlük 1600x1200. 2 MB RAM ile bu çözünürlükte en fazla 256 renk (8 Bit) gösterebiliyor. Bu çözünürlükteki resim tazeleme hızı ise 85 Hz.

Bilgi İçin: Harmony

Telefon: (0.212) 236 08 51

Faks: (0.212) 258 01 56

Fiyatı: 265\$+KDV

STB Lightspeed 128



3D özelliklere sahip olmayan kart sadece Tseng Labs ET6000 isimli 128 bit'lik 2D hızlandırıcı chipini içeriyor.

Kartın 2D performansı ise oldukça iyi. 2D chipi, çizgi çizme ve poligon oluşturma gibi 2D hesaplamalar için özel fonksiyonlar içeriyor.

Kartın RAM miktarı ise alışılmadık bir sayı olan 2.25 MB. Kartın VESA Bios versiyonu ise 2.0. Windows 3.1, Windows 95, Windows NT ve OS/2 işletim sistemleri için gerekli olan sürücü yazılımları

mevcut. Kartın çıkabildiği maksimum çözünürlük 1280x1024.

Bu çözünürlükte kullanılabilecek en fazla renk miktarı ise 256 (8bit).

1280x1024 çözünürlüğünde, ekran tazeleme hızı ise 75 Hz. Silent Thunder, Terranova, Erthsiege 2, Rama isimli oyunlar da kart ile birlikte geliyor.

Bilgi İçin: Ölçsan

Telefon: (0.212) 280 97 61

Faks: (0.212) 264 24 79

Fiyatı: 159\$+KDV

Cardex Genesis VX



Kart, Hem 2D hem de 3D fonksiyonlar içeren S3 Virge/VX chipini kullanıyor. Ram miktarı 4 MB olan karta daha fazla RAM eklemek mümkün değil.

Kartın VESA Bios versiyonu ise 1.2. Sürücü yazılımları ise Windows 3.1, Windows 95, Windows NT ve OS/2 işletim sistemlerini destekliyor. Kartın çıkabildiği en yüksek çözünürlük 1600x1200. Bu çözünürlükte kullanılabilecek en yüksek renk de-

rinliği ise 16 bit. Kart 1600x1200 çözünürlükte maksimum 60 Hz ekran tazeleme hızına çıkabiliyor.

Desteklenen 3D standartları ise Direct3D ve oyunlarda kullanılan S3D standard.

Bilgi İçin: Empa

Telefon: (0.212) 599 30 50

Faks: (0.212) 598 53 53

Fiyatı: 197\$+KDV

Flagpoint FPV-VG 3D 2 MB



Kart, 2D ve 3D hızlandırıcı olarak S3 Virge chipini kullanıyor. Kartın RAM miktarı ise 2 MB ve bu miktar 4 MB'a kadar yükseltilebiliyor.

Windows 3.1, Windows 95 ve Windows NT işletim sistemleri için sürücü yazılımları içeren kartın OS/2 işletim sistemi için herhangi bir sürücü yazılımı yok.

Kart 3D standardı olarak Direct3D destekliyor. Kartın VESA Bios versiyonu 1.2. Çıkabildiği maksimum çözünürlük ise

1024x768. Bu çözünürlükte kart en fazla 16 bit renk derinliğini destekliyor. Ekran tazeleme frekansı ise 85 Hz. Kartın üzerinde Descent 2 ve Terminal Velocity isimli oyunların birlikte geldiği yazıyor. Ancak kartın paketinden bu oyunlar çıkmadı.

Bilgi İçin: Karma

Telefon: (0.212) 233 30 30

Faks: (0.212) 296 18 29

Fiyatı: 50\$+KDV

**Matrox Mystique 2 MB**

Bu kartın, 4 MB Video RAM'e sahip olan Mystique kartından tek farkı, RAM miktarının 2 MB olması. RAM miktarı sonradan 4 MB'a kadar artırılabilir. Kartın RAM miktarının düşük olması nedeniyle, 4 MB Video RAM'e sahip olan modelinden farklı olarak, 1024x768 çözünürlüğünde 24 bit renk derinliğine çıkamıyor. 1280x1024 çözünürlüğünde

ise sadece 256 renk (8 bit) gösterebiliyor. Kartın değişik çözünürlük ve renk derinliklerindeki ekran tazeleme hızları ise 4 MB Video RAM'e sahip olan modelinkilerle aynı.

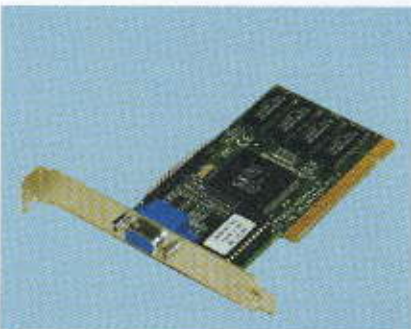
Bilgi İçin: *Harmoni*
Telefon: (0.212) 236 08 51
Faks: (0.212) 258 01 56
Fiyatı: 2135+KDV

**Diamond Monster 3D**

2D hızlandırıcı chipi içermeyen bu kart sadece bir 3D hızlandırıcı olarak kullanılıyor. Kartın tek görevi 3D işlemleri yerine getirip görüntüyü oluşturduktan sonra grafik kartına göndermek. Bu kart tek başına hiç bir işe yaramıyor. Ayrıca bir 2D kart gerektiriyor. Mevcut 2D kartından memnun olan ve kartını değiştirmeden 3D özelliklerini karta eklemek isteyenler için iyi bir seçenek. Kart, oluşturduğu görüntüleri ekrana basabilmek için Overlay yöntemini kullanıyor. Mevcut 2D kartından bağımsız çalıştığı için kart ile 3D gö-

rüntüleri pencere içerisinde görmek mümkün değil. 3D grafikler ancak 800x600 çözünürlükte, tam ekran boyutunda oluşturulabiliyor. Bu nedenle CAD uygulamaları için pek elverişli değil. Kart daha çok 3D oyunlara yönelik. Kartın desteklediği renk derinliği ise 16 bit.

Bilgi İçin: *Empa, Karma*
Telefon: *Empa:* (0.212) 599 30 50,
Karma: (0.212) 233 30 30
Faks: *Empa:* (0.212) 598 53 53,
Karma: (0.212) 296 18 28
Fiyatı: 175\$+KDV

**Miro Crystal 3D**

Oldukça küçük boyutlara sahip olan bu kart, 2D ve 3D hızlandırıcı olarak S3 Virge chipini kullanıyor. 2 MB Video RAM'e sahip olan kartın RAM miktarı daha fazla artırılmıyor. Kartın VESA Bios versiyonu ise 1.2. 3D standartlarından Direct3D'yi destekleyen kart, Windows 3.1, Win-

dows 95, Windows NT ve OS/2 işletim sistemleri için gerekli olan sürücü yazılımları ile birlikte geliyor.

Bilgi İçin: *Ölçsan*
Telefon: (0.212) 280 97 61
Faks: (0.212) 264 24 79
Fiyatı: 109\$+KDV

**Cardex Genesis SV**

Karta, Hem 2D hem de 3D fonksiyonlar içeren S3 Virge chipin bulunuyor. Ram miktarı 4 MB olan kartın RAM miktarını artırmak mümkün değil. Kartın VESA Bios versiyonu 1.2.

Sürücü yazılımları ise Windows 3.1, Windows 95, Windows NT ve OS/2 işletim sistemlerini destekliyor. Kartın çıkabildiği en yüksek çözünürlük 1600x1200. Bu çözünürlükte

kullanılabilecek en yüksek renk derinliği ise 16 bit. Kart 1600x1200 çözünürlükte maksimum 60 Hz ekran tazeleme hızına çıkabiliyor. Desteklenen 3D standartları ise Direct3D ve S3D standardı.

Bilgi İçin: *Empa*
Telefon: (0.212) 599 30 50
Faks: (0.212) 598 53 53
Fiyatı: 70\$+KDV

Diamond Fire GL 1000



2D ve 3D hızlandırıcı içeren bu kart 3D için iki ayrı işlemci içeriyor. Bu işlemcilerden Glint Delta isimli olanı geometri işlemlerini, Permedia isimli olan diğer işlemci ise donanımsal Texture kaplama işlemlerini yerine getiriyor.

Kart, Direct3D standardının yanı sıra OpenGL ve Heidi standartlarını da desteklemekte. 8 MB Video RAM'e sahip olan kartın RAM miktarını daha fazla yükseltmek mümkün değil. Kartın VESA Bios versiyonu i-

se 2.0. Kartın çıkabildiği en yüksek çözünürlük 1600x1200. Kart bu modda en fazla 16 bit renk derinliğine çıkabiliyor. Kartın bu ekran modundaki maksimum resim tazeleme hızı ise 75 Hz. Kartla birlikte OS/2 işletim sistemi için sürücü yazılımı gelmiyor.

Bilgi İçin: Empa
Telefon: (0.212) 599 30 50
Faks: (0.212) 598 53 53
Fiyatı: 350\$+KDV

ProGraphics 3D Ultra



Cirrus Logic Laguna 3D chipini kullanan bu ekran kartının en önemli özelliği, DRAM ve VRAM'lerden çok daha hızlı bir hafıza teknolojisi olan RAMBUS kullanıyor olması. 2 MB Video RAM içeren kartın RAM miktarını artırmak mümkün değil. Kartın VESA Bios versiyonu ise 1.2. Kart, 3D standartlarından Direct3D standartını destekliyor. Kartın dokümanlarında, çözünürlük ve renk miktarları için ekran tazeleme hızları

belirtilmemiş. Kart, Windows 3.1, Windows 95, Windows NT ve OS/2 işletim sistemleri için sürücü programlarıyla birlikte geliyor. Kart ile birlikte ayrıca Microsoft Game Sampler CD 2 ismini taşıyan bir oyun CD'si de gelmekte.

Bilgi İçin: Multimedia
Telefon: (0.212) 212 98 50 - 7 Hat
Faks: (0.212) 212 98 57
Fiyatı: 95\$+KDV

Cardex Power 3D



3D işlemci olarak Permedia kullanan kartta 2D hızlandırıcı olarak da Texas Instruments Video chipi kullanılmış. 4 MB Video RAM'i bulunan kartın RAM miktarı daha fazla yükseltilemiyor. Kartta bulunan VESA Bios'un versiyonu 2.0. Kart, 3D grafik standartlarından Direct3D'yi destekliyor. Kartın çıkabildiği en yüksek çözünürlük 1600x1200. Bu ekran modunda kullanılabilecek en yüksek

renk miktarı ise 256 (8 bit). 1600x1200 çözünürlüğünde ekran tazeleme hızı ise 60 Hz. Kart ile birlikte sadece Windows 95 ve Windows NT sürücü programları geliyor.

Bilgi İçin: Empa
Telefon: (0.212) 599 30 50
Faks: (0.212) 598 53 53
Fiyatı: 219\$+KDV

TEST NASIL YAPILDI?

Test bilgisayarı olarak seçtiğimiz sistem, RAM ve işlemci olarak kartlarla rahatça başa çıkacak şekilde donatıldı. Böylece sistemin getirdiği yavaşlama ve duraksamaların testi etkileme ihtimali ortadan kaldırıldı. Test ettiğimiz grafik kartları arasında, ağırlıklı olarak, 3D grafik hızlandırıcı chip içeren ve donanım ile film izlemenizi daha da kolaylaştıran kartlar mevcut.

3D grafik kartlarının testi için Direct3D için DirectX Developer Kit'de bulunan Benchmark programları kullanıldı.

Ayrıca tüm kartların 2D grafik performansları da, DirectDraw için bir Benchmark programı kullanılarak test edildi. 3D testinde, 3 boyutlu işlemler, grafik kartının 3D hızlandırıcı chipi kullanılarak yapıldı. 2D testinde ise

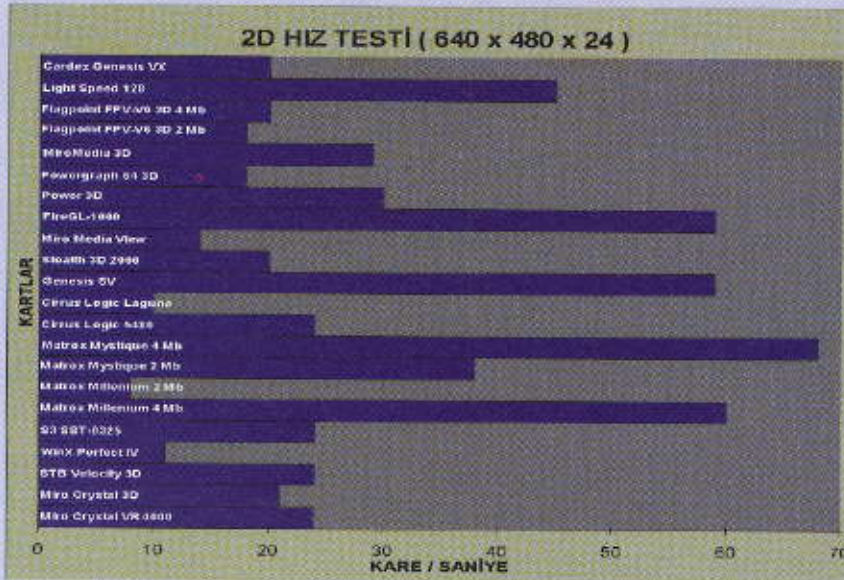
grafik kartının, ekrana saniyede kaç kare görüntü basabildiği test edildi. Test ettiğimiz kartlar arasında sadece 3D grafik işleyebilen ve 2D hızlandırıcı içermeyen Diamond Monster 3D grafik kartı ise 2D hızlandırıcı testinin sonuçlarında yer almıyor. Ayrıca sadece 2D hızlandırıcı olan, 3D hızlandırıcı içermeyen kartlar da 3D testlerinde yer almamaktadırlar.



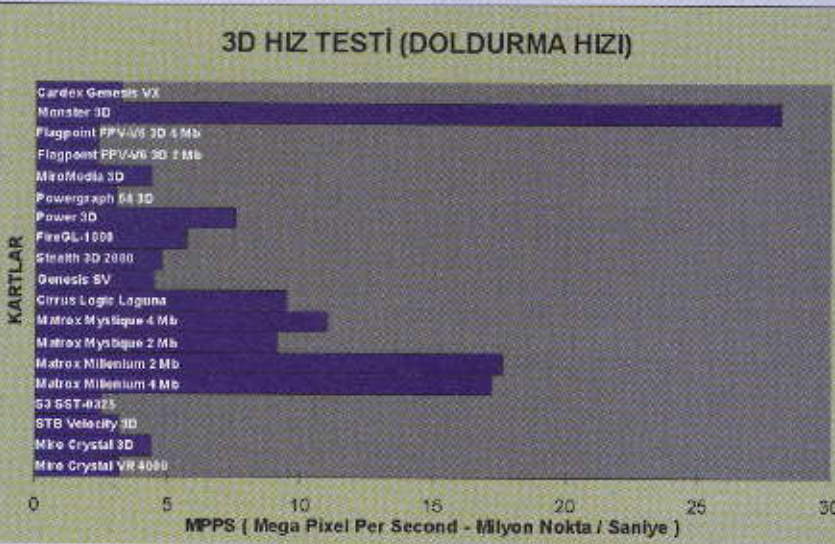
GRAFİK KARTI TEST SONUÇLARI

2D HIZ TESTİ
(640X480X24) TEST

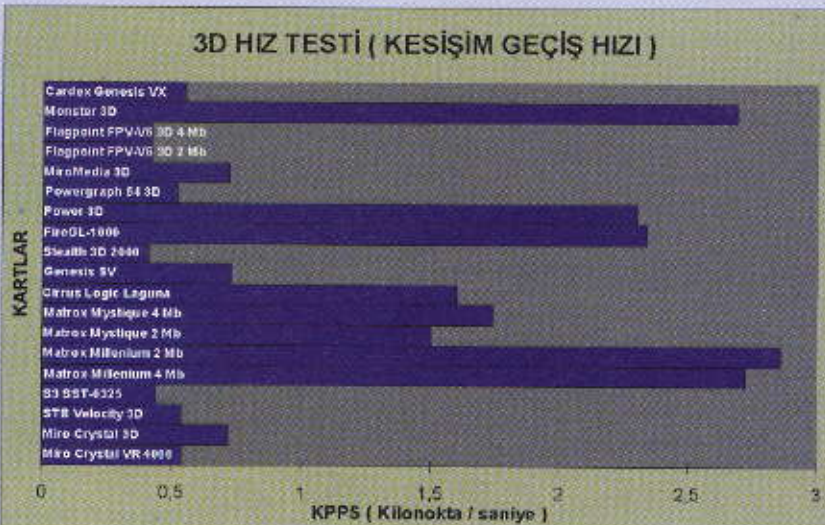
Yandaki tabloda, grafik kartlarının, 640x480 çözünürlükte, 24 bit renk derinliğinde, ekrana bir saniyede kaç kare görüntü gönderebildikleri yer almaktadır.

3D HIZ -
DOLDURMA TESTİ

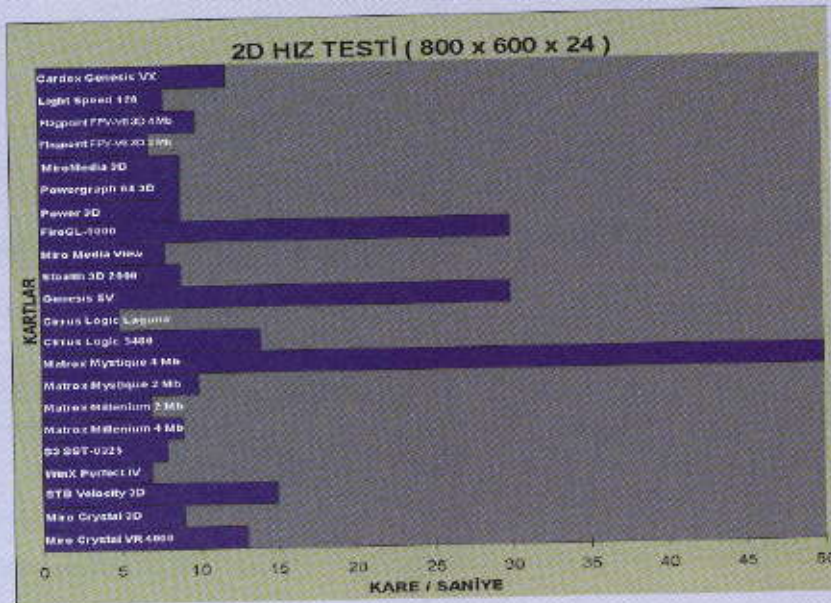
Bu testte, grafik kartlarının, poligonları doku (Texture) ile kaplama hızları hesaplandı. Tablodaki değerler, grafik kartlarının, poligonlar üzerine, bir saniyede kaç nokta basabildiğini göstermektedir.

3D HIZ - KESİŞİM GEÇİŞ
HIZI TESTİ

Bu test, grafik kartlarının, poligonlar arasındaki kesişimleri ne kadar hızlı hesaplayabildiğini ölçmektedir. Tabloda yer alan değerler, her bir grafik kartının, bir saniyede kaç noktanın kesişimini hesapladığını göstermektedir.

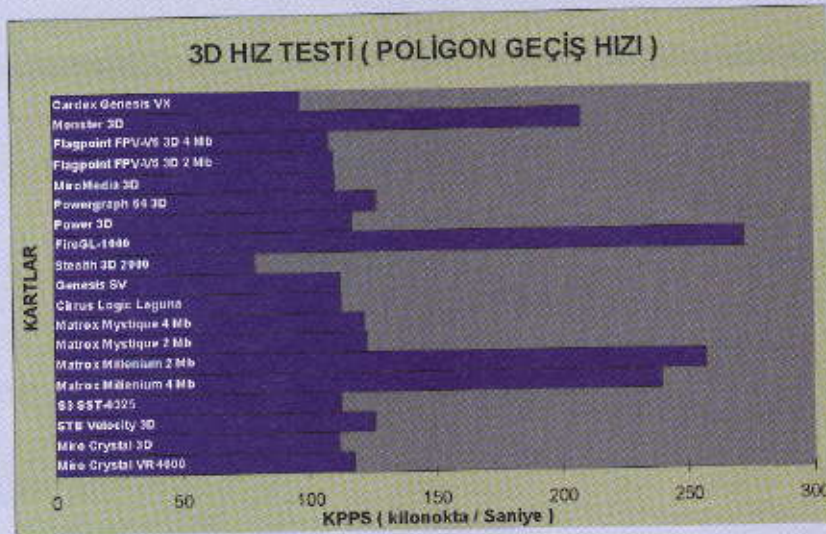


GRAFİK KARTI TEST SONUÇLARI



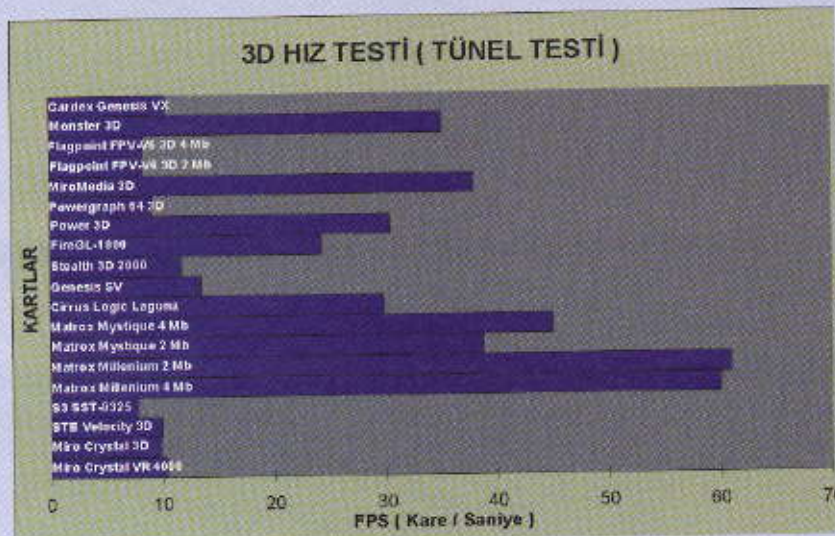
2D HIZ TESTİ (800X600X24)

Yandaki tablo, grafik kartlarının, 800x600 çözünürlükte, 24 bit renk derinliğinde, ekrana bir saniyede kaç kare görüntü gönderebildiklerinin test sonuçlarını göstermektedir.



3D HIZ - POLİGON GEÇİŞ HIZI TESTİ

Bu test, grafik kartlarının geometri hesaplama hızlarını ölçmektedir. Tablodaki sonuçlar, her bir grafik kartının, bir saniyede kaç noktanın geometrik hesabını yapabildiğini göstermektedir.



3D HIZ - TÜNEL TESTİ

Tünel testi Direct3D SDK (Software Developer Kit)'in içinden çıkan bir test programıyla yapılmıştır. Bu test programı, Direct3D ile donanımı kullanarak, ekranda sürekli yerleri değişen çok miktarda poligonu, doku (Texture) kaplanmış olarak ekrana basmaktadır. Tablodaki değerler, ekrana, bir saniyede kaç kare basıldığını göstermektedir. Bu testte 640x480 ekran çözünürlüğü ve 16-bit renk kullanılmıştır.



TEKNİK ÖZELLİKLER

	Stealth 3D 2000	Monster 3D	Genesis SV	Fire GL 1000	Power 3D	Media View TV
Üretici Firma	Diamond	Diamond	Cardex	Diamond	Cardex	Miro
Satıcı Firma	Empa	Empa, Karma	Empa	Empa	Empa	Ölçen
Telefon	(212) 598 30 50	(212) 598 30 50	(212) 598 30 50	(212) 598 30 50	(212) 598 30 50	(212) 280 97 61
Faks	(212) 598 53 53	(212) 598 53 53	(212) 598 53 53	(212) 598 53 53	(212) 598 53 53	(212) 264 24 79
Fiyat	80 \$ + KDV	175 \$ + KDV	70 \$ + KDV	350 \$ + KDV	219 \$ + KDV	489 \$ + KDV
Garanti	1 Yıl	1 Yıl	1 Yıl	1 Yıl	1 Yıl	1 Yıl
Teknik Özellikler						
Grafik Çipi	S3 Virge	3DFx Voodoo	S3 Virge	Clint Delta, Permedia	Permedia	S3 Trio64V+, S3 Scenic M2 MPEG
RAM Miktarı ve Tipi	2 MB EDO RAM	4 MB EDO RAM	4 MB EDO RAM	8 MB SGRAM	4 MB EDO RAM	2 MB EDO RAM
Maksimum RAM	-	-	-	-	-	-
VESA BIOS Versiyonu	1.2	-	1.2	2.0	2.0	1.2
2D Hızlandırıcı	+	-	+	+	+	+
3D Hızlandırıcı	+	+	+	+	+	-
Desteklediği 3D Standartları	Direct3D	Direct3D, WinGlide, RealityLab 2.0, Intel 3DR, RederWare	Direct3D, S3D	Direct3D, OpenGL, Helt	Direct3D	-
Ek Özellikler	-	-	-	-	-	TV Tuner, Teletext, TV Çıkışı, SVIDEO
8 bit / 16 bit / 24 bit Renk Derinliklerinde Maksimum Resim Tazeleme Frekansları						
640 x 480	120 / 120 / 120	- / - / -	90 / 90 / 90	120 / 120 / 120	148.9 / 148.9 / 85	100 / 100 / 80
800 x 600	120 / 100 / 85	- / 85 / -	90 / 90 / 90	120 / 120 / 120	85 / 85 / 85	100 / 75 / 75
1024 x 768	100 / 100 / -	- / - / -	75 / 75 / 70	120 / 120 / 85	85 / 85 / 85	100 / 75 / -
1280 x 1024	75 / - / -	- / - / -	75 / 60 / -	100 / 100 / -	75 / 75 / -	75 / - / -
Sürücüler, Yazılımlar						
Win 3.1 / Win 95 / Win NT / OS/2	+/+ / + / +	+/+ / - / -	+/+ / + / +	+/+ / + / -	- / + / + / -	+/+ / + / +
Birlikte Gelen Oyun ve Yazılımlar	-	Hyperblade, Fatal Racing, Actua Soccer, EP2000, Mech Warrior 2, Descent 2, Microsoft Game Sampler CD, Scorched Planet	S3D Game Pak	-	-	Multimedia Maestro

	Mystique 2 MB	Mystique 4 MB	Millennium 4MB	Crystal VR 4000	PFV-VG 3D 2MB	PFV-VG 3D 4MB
Üretici Firma	Matrox	Matrox	Matrox	Miro	Flagpoint	Flagpoint
Satıcı Firma	Harmoni	Harmoni	Harmoni	Ölçen	Karma	Karma
Telefon	(212) 236 08 51	(212) 236 08 51	(212) 236 08 51	(212) 280 97 61	(212) 233 30 30	(212) 233 30 30
Faks	(212) 258 01 58	(212) 258 01 58	(212) 258 01 58	(212) 264 24 79	(212) 269 18 29	(212) 269 18 29
Fiyat	213 \$ + KDV	265 \$ + KDV	380 \$ + KDV	369 \$ + KDV	50 \$ + KDV	65 \$ + KDV
Garanti	1 Yıl	1 Yıl	1 Yıl	1 Yıl	1 Yıl	1 Yıl
Teknik Özellikler						
Grafik Çipi	MGA-1064SG	MGA-1064SG	MGA-2064W	S3 Virge/VX	S3 Virge	S3 Virge
RAM Miktarı ve Tipi	2 MB SGRAM	4 MB SGRAM	4 MB VRAM	4 MB VRAM	2 MB RAM	4 MB RAM
Maksimum RAM	4 MB	-	8 MB	-	4 MB	-
VESA BIOS Versiyonu	2.0	2.0	2.0	1.2	1.2	1.2
2D Hızlandırıcı	+	+	+	+	+	+
3D Hızlandırıcı	+	+	+	+	+	+
Desteklediği 3D Standartları	Direct3D, OpenGL	Direct3D, OpenGL	Direct3D, OpenGL	Direct3D	Direct3D	Direct3D
Ek Özellikler	Rainbow Runner I/O	Rainbow Runner I/O	Media XL I/O	TV Çıkışı, SVIDEO Çıkışı	-	-
8 bit / 16 bit / 24 bit Renk Derinliklerinde Maksimum Resim Tazeleme Frekansları						
640 x 480	200 / 200 / 200	200 / 200 / 200	200 / 200 / 200	100 / 100 / 100	85 / 85 / 85	85 / 85 / 85
800 x 600	160 / 160 / 160	160 / 160 / 160	200 / 200 / 200	100 / 100 / 100	85 / 85 / 85	85 / 85 / 85
1024 x 768	130 / 130 / -	130 / 130 / 130	130 / 130 / 130	100 / 100 / 100	85 / 85 / -	85 / 85 / 75
1280 x 1024	90 / - / -	90 / 90 / 90	100 / 100 / 100	100 / 100 / 75	75 / - / -	75 / 75 / -
Sürücüler, Yazılımlar						
Win 3.1 / Win 95 / Win NT / OS/2	+/+ / + / +	+/+ / + / +	+/+ / + / +	+/+ / + / +	+/+ / + / -	+/+ / + / -
Birlikte Gelen Oyun ve Yazılımlar	Scorched Planet, Destruction Derby 2, Mech Warrior 2, Adobe Acrobat Reader 2.1	Scorched Planet, Destruction Derby 2, Mech Warrior 2, Adobe Acrobat Reader 2.2	Nascar Racing From Polyplus, Asymetrix 3D F/X, Netscape Navigator 3.01	-	-	-

Power Graph 64	Media 3D	PixelView Combo TV Pro	Pro Graphics 3D Ultra	WinX Perfect IV	Velocity 3D
STB System	Miro	ProLink	ProLink	Jazz Multimedia	STB System
Ölçüm	Ölçüm	Multimedia	Multimedia	Multimedia	Ölçüm
(212) 280 97 61	(212) 280 97 61	(212) 212 98 50-7Hat	(212) 212 98 50-7Hat	(212) 212 98 50-7Hat	(212) 280 97 61
(212) 264 24 79	(212) 264 24 79	(212) 212 98 57	(212) 212 98 57	(212) 212 98 57	(212) 264 24 79
109 \$ + KDV	109 \$ + KDV	238 \$ + KDV	95 \$ + KDV	231 \$ + KDV	399 \$ + KDV
1 Yıl	1 Yıl	1 Yıl	1 Yıl	1 Yıl	1 Yıl
S3 Virge	S3 Virge	Cirrus Logic 5480	Cirrus Logic Laguna 3D	Trident ProVide 9685	S3 Virge/VX
2 MB EDO RAM	2 MB EDO RAM	4 MB SGRAM	2 MB RAMBUS	4 MB EDO RAM	8 MB VRAM
-	-	-	-	-	-
1.2	1.2	1.2	1.2	-	1.2
+	+	+	+	+	+
+	+	-	+	-	+
Direct3D	Direct3D, S3D		Direct3D		Direct3D, Open GL, Reality Lab, BRender, RenderWare, Intel 3DR, S3D
	TV Çıkışı	TV Tuner, Teletext, SVIDEO, DTV Giriş		TV Tuner, TV Çıkışı, SVIDEO	
160 / 100 / 100	100 / 100 / 100	100 / 100 / 100			180 / 85 / 85
140 / 100 / 75	100 / 75 / 75	100 / 100 / 100			140 / 85 / 75
120 / 85 / -	100 / 75 / -	100 / 100 / 100			120 / 120 / 120
85 / - / -	75 / - / -	85 / 85 / 60			85 / 85 / 75
- / + / - / -	- / + / - / -	+ / + / - / -	+ / + / + / +	+ / + / + / +	+ / + / - / -
	S3D Game Pak	TV Tuner ve Capture için gerekli olan yazılımlar	Microsoft Game Sampler CD 2	Picture Man 3.0, Connectix Video Phone 2.0	

Genesis VX	Lightspeed 128	Millennium 2MB	Crystal 3D	SST-0325
Cardex	STB System	Matrox	Miro	Asus
Empas	Ölçüm	Harmoni	Ölçüm	Kanna
(212) 533 30 30	(212) 280 97 61	(212) 236 04 51	(212) 280 97 61	(212) 233 30 30
(212) 568 18 29	(212) 264 24 79	(212) 258 01 55	(212) 264 24 79	(212) 268 18 29
197 \$ + KDV	159 \$ + KDV	265 \$ + KDV	109 \$ + KDV	99 \$ + KDV
1 Yıl	1 Yıl	1 Yıl	1 Yıl	1 Yıl
S3 Virge/VX	Tseng Labs ET6000	MGA 2064W	S3 Virge	S3 Virge
4 MB VRAM	2.25 MB MDRAM	2 MB VRAM	2 MB EDO RAM	2 MB RAM
-	-	8 MB	-	4 MB
1.2	2.0	2.0	1.2	1.2
+	+	+	+	+
+	-	+ (Texture Yık)	+	+
Direct3D, S3D		Direct3D, OpenGL	Direct3D	Direct3D, S3D
85 / 85 / 85	160 / 160 / 160	200 / 200 / 200		
85 / 85 / 85	140 / 140 / 100	200 / 200 / 200		
85 / 85 / 75	120 / 100 / -	120 / 120 / -		
75 / 75 / -	75 / - / -	110 / - / -		
+ / + / + / +	+ / + / - / -	+ / + / + / +	+ / + / + / +	+ / + / - / -
	Silent Thunder, Terranova, Earthsiege 2, Rampa	Nascar Racing, Asymetrix 3D F/X, Netscape Navigator 3.01		S3D Game Pak



Sorun Söyleyeyim...

AĞ KURMAK

Sayın Chip Yetkilileri,

Yanyana iki tane bilgisayar var. Bunların Microsoft Network ile bağlanabileceğini söylediler. Fakat burada bağlanacak şekilde değil. Çünkü bir ptt programı var. Bu programı bağlarken Network'ü nasıl kullanırız? Bağlantı kablolarını nereden alırım? Modem gerekir mi? Başka hangi yöntemlerle bağlayabilirim? Ağ sistemi kurabilir miyim? Kurulumun en kolay ve kısası derginizde şekilli anlatırsanız mutlu olurum? Önceki mektubun cevabını verdiniz için çok teşekkürler. Mesleğinizde başarı olmanızı dilerim.

Emre Gündüz/İstanbul

CHIP- İki bilgisayarın birbirlerine, Microsoft Network ile bağlanabilmelerinin, sizin kullanmakta olduğunuz ptt programıyla veya başka herhangi bir programla bir ilgisi yok. Ayrıca bu işlem için modem değil Ethernet kartı kullanılır. Kablolama içinse iki seçeneğiniz var. Bunlar BNC ve Twisted-Pair kablolama çeşitleridir. Bu kablolama türlerinden birini seçebilirsiniz. Kablolama ve bağlantı türleri ile ilgili ayrıntılı bilgiyi geçen ayki sayımızda "A'dan Z'ye Network" isimli yazımızda vermiştik. Network sistemleri ile ilgili yazımız bu ay da devam etmekte. Bu ay Network sistemlerinde kullanılan protokoller ve Windows 95 işletim sistemi kullanılarak bir Network sisteminin nasıl kurulacağı ayrıntıları ile anlatılmaktadır. Kablolama işlemi için BNC tercih etmenizi öneririz. Bu hem basit hem de ucuz bir yöntem olacaktır. BNC kablolarında kullanılan kablo RG-58'dir. Bu, 50 Ohm'luk bir koaksiyel kablodur. Bu kablounun her iki ucuna BNC konektör takılır. Bu konektörler bilgisayara bir T konektör ile bağlandıktan sonra T konektörlerin

boşta kalan uçlarına sonlandırıcı (50 Ohm'luk direnç) takılmalıdır.

E-MAIL NASIL GÖNDERİLİR?

Sayın Chip Editörleri,

Başarılarınızın devamını dilemekle başlıyorum. Herkes gibi sorunlarım var.

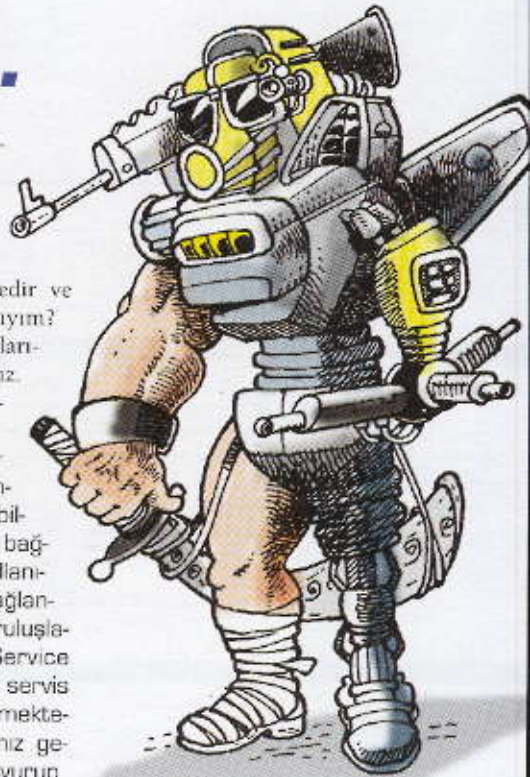
1.Bilgisayarımı yeni aldığım için pek bir şey biliyorum sayılmaz. Dergilerden ve televizyonlardan dinleyip okuyorum. E-mail nasıl gönderilir ve nasıl e-mail adresine sahip olurum? Bunun için neler gerekir? Bir faks-modemim var, bununla yollayp alabilir miyim? Yoksa diğer yazılımlar da gerekli mi? Yoksa Internet mi lazım? Diğer sorunumsa BBS'ler ile ilgili. Onlarla nasıl iletişim kurarım ve bilgi alabilirim? Eğer yazılım gerekirse birkaç Shareware gönderebilir misiniz? Bilgisayarım Windows 95, Microsoft Exchange ve Hyper Terminal yüklü durumda. Bunlar sorunlarıma çözüm olur mu?

2.Bilgisayarımı aldığım yer The Microsoft Network yüklemiş. Ancak ben bu uygulamayı masaüstüne kısa yol oluşturursun diye taşıdım ve birçok uygulamada değişiklik olur uyarılarına uymadım. Ve bir süre sonra kısa yol amblemi Windows logosuna döndü. Uygulamayı eski yerine alsam da iş isten geçmişti. Ve şimdi çaresiz bir şekilde çözüm bekliyorum. Masaüstünde kısa yolu kaldırıp gelen kutusu bölümünde bulunan miset32'den yeniden kurarım diye düşündümse de olmuyor, kısıyolu silmiyorum. Kısıyolu silme yolum doğru mu, yoksa daha başka bir yol mu kullanmalıyım? 3.Bilgisayarım Pentium 100, Ancak hızı çok düşük. Acaba hızı nasıl artırabilirim? 4.Denetim masasında ağ bölümünde bazı ağları yükledim. Bilgisayarımı Resetledim ve masaüstünde ağ komşuları diye bir kısıyol çıktı. Çalışmak için iki defa

tıkladım. Tüm ağlar diye bir seçenek daha çıktı. Ama bu seçenek çalışmıyor ve hata mesajı veriyor. Bunun sebebi nedir ve hangi ağları kurmalıyım? Umuyorum ki sorunlarıma çözüm bulacaksınız. Yayın hayatımızda başarılar dilerim.

İsmisiz/İzmir

CHIP- 1 - E-Mail gönderebilmeniz ve alabilmeniz için Internet'e bağlanmanız gerekir. Kullanıcıların Internet'e bağlanmalarını sağlayan kuruluşlara ISP (Internet Service Provider - Internet servis sağlayıcısı) adı verilmektedir. Öncelikle yapmanız gereken bir ISP'ye başvurup Internet aboneliği almak olmalıdır. ISP size bir E-Mail adresi de sağlayacaktır. Internet'e bağlanabilmek için gerekli olan donanım sadece bir modem kartıdır. Gerekli olan sürücü yazılımları ise Windows 95 işletim sistemi ile birlikte gelmektedir. Bir IPS aracılığı ile Internet'e bağlandıktan sonra, Internet üzerinde istenilen adrese gidilmesini ve E-Mail alışı verisini sağlayan bir program kullanılır. Bu program, Microsoft Internet Explorer ya da Netscape Navigator programlarından biri olabilir. BBS'lere bağlanmak Internet'e bağlanmaktan daha basit bir işlemdir. BBS'lere bağlanabilmeniz için bir terminal emülasyon programına ihtiyacınız var. Sisteminizde yüklü olan Hyper Terminal isimli terminal emülasyon programı işinizi görecektir. Bu programı kullanarak, bağlanmak istediğiniz BBS'in telefon numarasını girmeli ve bağlantıyı kurmalısınız. Bağlantı kurulduktan sonra yapmanız gerekenler BBS tarafından size ekran yolu ile gönderilecektir. 2 - Bu sorunuza tam olarak anlayamadık. Kısıyol-



lun Windows logosuna dönüşmesi ile ne kastettiğinizi daha açık bir şekilde belirtmelisiniz. Bir kısayolu silmek için, kısayol ikonunu Mouse'un sol tuşuna basılı tutarak çöp kutusunun üzerine sürüklemek ve orada bırakmak yeterlidir. 3 - Bir Bilgisayarın hızını belirleyen etken, CPU'nun frekansıdır. 100 Mhz'lik bir CPU'ya sahip olan bir bilgisayarın hızını artırmanın tek yolu CPU'yu daha yüksek frekansta çalışabilen bir CPU ile değiştirmektir. Bilgisayarın CPU'sunu, daha hızlı bir CPU ile değiştirmek, bilgisayarın yavaş çalışmasına bir çözüm olmayabilir. Çünkü bir bilgisayarın performansını belirleyen tek etken CPU hızı değildir. Özellikle Windows 95 ve benzeri 32 bit işletim sistemlerinin kullandığı bilgisayarların performansları RAM miktarı ile doğru orantılıdır. Sabit diskin hızı da performansı etkiler. Windows 95 işletim sistemi, RAM yetmediği zaman, sabit diskte açtığı bir sanal hafıza dosyası ile RAM arasında veri transferi

yaparak gerekli olan RAM ihtiyacını karşılar. Bu da bilgisayarın yavaşlamasına yol açar. Aslında bilgisayarınızın CPU hızı yeterli. Bilgisayarınızın RAM miktarını artırmalısınız. Yeterli performansı alabilmek için bilgisayarınızın RAM miktarını 32 MB'ta yükseltmeniz fayda var. 4 - Windows 95'in ağ bölümünde bulunan seçenekler, birden fazla bilgisayarı birbirine bağlamak için gerekli olan sürücü yazılımlarıdır. Buradan LAN (Local Area Network) ve Internet gibi Network sistemlerine bağlanabilmek için gerekli olan sürücü yazılımları yüklenir. Eğer Internet'e bağlanmak istiyorsanız öncelikle bir ISP'ye başvurup Internet aboneliği almalısınız. Daha sonra Internet'e bağlanabilmek için ağ bölümünde "Çevirmeli ağ" sürücüsünü ve TCP/IP protokolünü yüklemelisiniz. Diğer ağ sürücüleri ise Windows 95 ve Netware gibi LAN sistemlerinde kullanılan sürücülerdir. Bunları yükleyebilmemiz için bilgisayarınızda Ethernet kartı bulunmalı ve bilgisayarınız başka bir bilgisayara özel bir Network kablosu ile bağlanmış olmalıdır. Masaüstünde çıkan "ağ komşuları" isimli seçenek, Network sistemine bağlı olan diğer bilgisayarları görmeye yarar. Eğer birden fazla bilgisayarınız varsa ve bunları birbirlerine bağlamak istiyorsanız, yani bir Network sistemi kurmak istiyorsanız, bir önceki sayımızda başlayan ve bu ay da devam eden "A'dan Z'ye Network" isimli yazımızı okumanızı tavsiye ederiz.

İKİ BİLGİSAYARI BAĞLAMAK

Merhaba Sayın Chip Dergisi Yetkilileri,

Ben 16 yaşında lise 1 öğrencisiyim. Bilgisayar ile beraberliğim 10 seneden beri sürüyor. Ama bu 10 sene yine de bir takım sorular sormama engel olmuyor. Sizlere bir takım sorular soracağımı, umarım

en kısa zamanda yanıtlarsınız. 1.Windows 95 ile iki bilgisayarı modem ile bağlamak nasıl oluyor? Ben bu işi çok denedim. Ama bir türlü karşı bilgisayardaki arkadaşımın cevap veremedim. Daha doğrusu böyle bir seçenek hiç çıkartamadık. Bunu nasıl başarabiliriz? 2.Arj ile yaptığımız dosyalara nasıl şifre koyarız? 3.Ben bir BBS kurmak istiyorum. Elimde Remote Access programı var. Ama kullanamıyorum. Bekleme moduna geçiyor, ama dosyaları listelemiyor. Acaba derginizde bu programı açıklayabilir misiniz?

Sizlere şimdiden teşekkür ederim. Yayın hayatınızda başarılar dilerim.

Kubilay Akyol

CHIP-1 - İki bilgisayarın Modem aracılığı ile birbirlerine bağlanmaları için bir terminal emülasyon programı kullanılmasıdır. Windows 95 ile birlikte gelen Hyper Terminal isimli program işinizi görecektir. Arkadaşınızın bilgisayarı sizin telefon numaranızı tuşladıktan sonra, bilgisayarınızın otomatik olarak cevap verebilmesi için Modem'inize ATSO=1 komutunu göndermiş olmanız gerekir. Eğer Modem'in otomatik olarak cevap vermesini istemiyorsanız, ATA komutu ile, telefon çalınca manuel olarak cevap vermeniz de mümkün. 2 - ARJ ile dosyaları sıkıştırırken g parametresi ile şifre verebilirsiniz. Örnek: arj a -g:deneme dosya.arj 3 - Remote Access, oldukça kapsamlı bir program olduğu için burada açıklayamıyoruz.

PERFORMANS ÖLÇMEK

Bugünlerde bir Pentium bilgisayar almayı düşünüyorum. Alacağım bilgisayarın performansını nasıl ölçebilirim? Bilgisayarın özelliklerini parça parça nasıl test edebileceğimi açıklarsanız çok sevinirim.

Saygılarımla,

Zeynep Güzel/Adıyaman

CHIP- Bir bilgisayar test etmek kolay ve kısa bir işlem

değildir. Bir bilgisayarı test edebilmek için bilgisayarlarla ilgili yeterli bilgiye sahip olmak gerekir. Bilgisayarlarla ilgili yeterli bilgiye sahip bir kişi zaten bir bilgisayarın nasıl test edileceğini de bilir. Chip test merkezinde yapılan bilgisayar testleri, her bir bilgisayar için ortalama 5 saat sürmektedir.

VİRÜS NASIL BULAŞIR?

Sayın Chip Yetkilileri,

İlk önce bize böyle güzel bir dergi sunduğunuz için size teşekkür ederim. Derginizi her ay alıp okuyorum. Son aylarda başlattığınız uygulamayı yani dergi ile verdiğiniz CD'leri çok beğeniyorum. Nisan 97 sayısındaki Super ChipMan bölümünde "CD'lere Virüs Bulaşır mı?" diye bir soru vardı. Ve siz bu soruya CD-Rom, Disk-Read Only Memory (sadece okunabilen bellek) kelimelerinin baş har-

finden oluştuğunu ve isminden de anlaşıldığına göre CD'lere virüs bulaşmaz demiştiniz. Ve CD'lerin sadece okunabildiğini söylemişsiniz. Peki o zaman aldığımız oyun CD'lerinde veya sizin verdiğiniz CD'lerde ya da diğer satılan program veya oyun CD'lerinde virüs olamaz mı? O CD'lerde programlar veya oyunları kayıt etmek için CD'nin üstüne yazılması gerekir. O zaman bence CD'lere virüs bulaşabilir. Bu konuyu açıklarsanız çok sevinirim.

Yayın hayatınızda başarılar dilerim.

Murat Eray Korkmaz

CHIP-Virüs bulaşması deyimi ile kastedilen, virüssüz bir programa sonradan virüs bulaşmasıdır. Bir CD içerisinde bulunan bir programa sonradan virüs bulaşması imkansızdır. Çünkü CD'ler sadece okunabilirler. Bir CD'de bulunan program-

Live, Naked Women!
FREE!

The Juiciest
ONLINE SITE

HIGHLY EXPLICIT SEXUAL ENTERTAINMENT!
Over 100,000 Adult Gifs, Shareware - Updated Daily!
LIVE VIDEO SEX - 24 HRS.
FREE UNLIMITED DOWNLOADS! NO SUBSCRIPTION REQUIRED!

Use Your Modem To Dial!
00-1-416-297-4496
VISIT OUR WEBSITE: <http://www.moresex.com>
INTERNATIONAL AND LONG DISTANCE RATES APPLY. 18+.



lardan biri, program CD'ye yazılmadan, yani CD hazırlanmadan önce zaten virüslü ise CD'ye virüslü bir program yazılıyor demektir. Yani bir CD'de virüslü bir programın bulunması demek, virüsün o programa, program CD'ye yazılmadan önce bulaşmış olması demektir. Böyle bir durumda, CD içerisinde tabii ki virüslü bir program bulunabilir. Bu nedenle bir CD yazılmadan önce, CD'ye yazılacak olan programlar, virüslere karşı tina ile test edilmelidir.

BBS'İN ANLAMI

Sevgili Chip Dergisi,

Derginizi 1996 Şubat ayından beri hiç kaçırmadan takip ediyorum. Gerçekten içindeki bilgilere bakılırsa derginiz bana pek pahalı gelmiyor. Bu mektubu yazmamın nedeni kafamda karmaşık soruların olması. Ayrıca hayatımda ilk defa bir dergiye soru soruyorum. 1.BBS ne anlama gelmektedir? 2.Teyp ile bilgisayarı birbirine bağlayabilir miyim? 3.Elimde bir Amiga Emulator programı var. Fakat ben bunu çalıştırıyorum? Programın adı Unix Amiga Emulator.

Tufan Turan/Mersin

CHIP- 1-BBS, Bulletin Board System kelimelerinin baş harfleri alınarak oluşturulmuş bir terimdir. BBS'ler, modem cihazı ile kullanıcılarına telefon hattından hizmet veren amatör kuruluşlardır. Bir BBS'e

bağlanarak o BBS'in dosya arşivinden program alabilir, elinizdeki programları BBS'in arşivine göndererek bunlardan diğer kullanıcıların da faydalanmasını sağlayabilir ve BBS'e bağlanan diğer kullanıcılar ile mesajlaşabilirsiniz. Bir BBS'i kuran ve kontrol eden kişiye Sysop (System Operator) adı verilir. BBS'lere bağlanabilmek için gerekli olan tek donanım modem cihazıdır. Yazılım olarak ise herhangi bir terminal emülasyon programı kullanılır. Windows 95 işletim sistemi ile birlikte gelen Hyper Terminal isimli terminal emülasyon programı işinizi görecektir. 2 - Bir teyp ile bir bilgisayarı ne amaçla birbirine bağlayacaksınız? Eğer amacınız teybin sesini örneklemekse, teybin ses çıkışı bilgisayarın ses kartının mikrofona girişine bağlayabilirsiniz. Zaten bir teyp ile bir bilgisayar başka bir şekilde ve başka bir amaçla bağlanamaz. 3 - Sözü ettiğiniz programın isminden anlaşıldığı kadarı ile program Unix işletim sistemi için geliştirilmiş. Yani DOS ya da Windows işletim sistemlerinde çalışmaz.

PROGRAMI ÇALIŞTIRAMADIK

Sayın Chip Dergisi Yazı İşleri Bölümü Çalışanları,

Derginizin Nisan sayısında vermiş olduğu CD-Rom'da bulunan bir programla 1.44 Mb'lık bir disketin 2.00 Mb'a

formatlanabileceğini belirtmişsiniz. Fakat biz bu programı bütün denemelerimize rağmen çalıştıramadık. Bu programı çalıştırabilmek için bize ayrıntılı bir açıklama yaparsanız çok seviniriz.

Yayın hayatınızda başarılar.

Ender Özcan/Ankara

CHIP- 2M adlı bu programı kullanabilmeniz için bilgisayarınızı DOS ortamında açmalısınız. İlk olarak 2M.COM isimli programı çalıştırın. Bu program hafızada yerleşik olarak kalacak ve BIOS fonksiyonlarını değiştirecektir. Daha sonra 2 MB'ta formatlamak istediğiniz disketi 2MF isimli programı kullanarak formatlatın. 2MF ile 2 MB'ta formatlanmış disketleri kullanabilmeniz için 2M.COM adlı programın hafızada yüklü olması gerekir. Bilgisayarınızın her açılışında bu programı yeniden çalıştırmalısınız.

HDD'İM ÇALIŞMIYOR

Sayın Chip Dergisi Yetkilileri,

Ben 15 yaşında Ocak ayından beri her ay derginizi büyük bir hayranlıkla takip eden bir Chip okuyucusuyum. Yayın hayatınızda başarılar dileyerek sorularına geçiyorum.

Bilgisayarımın konfigürasyonu: Intel Pentium 133, 1 GB HDD, 16 Mb Edo Ram, 1 Mb S3 Inc. Trio 64+PCI ekran kartı, 8x Creative CD-Rom, Creative Sound Blaster 16 ses kartı ve işletim sistemi Windows 95.

1.Yaklaşık bir ay önce bilgisayarına 8x Creative Cd-Rom aldım. Alır almaz da bilgisayarımı aldığım yere gidip takmalarını rica ettim. Onlar da kabul edip taktılar. İşte bütün sorunlarım o zaman başladı. Eve gidip bilgisayarımı açtığımda pek bir sorun yokmuş gibi gözüküyordu. Yani PC DOS 7'de çalışıyordu. Sonra sistemime Windows 95'i yükledim. Her şey düzgün bir şekilde kuruldu. Ama bilgisayar oturumunu kapatınca, yani şimdi bilgisayarımı kapatabilirsiniz yazınca, HDD'nin ışığının halen

yandığını ve sönmediğini, müzik CD'leri dinlerken de müziğin ritmiyle birlikte yapıp sönüğünü gördüm. O sırada hiçbir program açık değil yani HDD'im çalışmıyor. Ayrıca ne zaman CD okuyucumun içinde CD varken bilgisayarımı yeniden başlattığımda Memory testten sonra Found CD-Rom Cdd820e yazıyor ve normalde boş olarak gözüken Pri. Slave'de CD-Rom yazıyor. Eğer CD okuyucusunun içinde CD yoksa böyle bir yazı çıkmıyor ve Pri. Slave'yi boş olarak gösteriyor. Bir de bilgisayarımı MS-DOS kipinde başlattığımda PC DOS 7'de düzgün olarak açılıyor ve D'ye geçiyorum. Açılıştan No Drives Found Aborting Installation ve arkasında nNo Drives Selected diye mesajlar geliyor ve bunlar yüzünden D'ye geçemiyorum. D: yazdığımda ise geçersiz sürücü tanımlamaları diyor. Bunları gidip bilgisayarıma sortduğumda bana düzgün bir cevap vermedi. Sadece CD okuyucumu performansı artırsın diye onu HDD'imın kablusuna bağladığını ve aklında kolay kalsın diye Default, yani 1E8 Hex base I/O, IRQ 11, olan CD okuyucumun adresine 1F0 base I/O, IRQ 14 yaptığını söyledi ve eğer Windows dizininde bulunan Doss-tart.bat'taki adresi düzeltirsem sorunun geçeceğini söyledi. Dedikini yaptım. Ancak bir fark olmadı ve ne yaptysam bunu değiştiremedim. Bir arkadaşım bilgisayarın CD okuyucuyu ikinci HDD olarak tanımasından olabilir dedi. Lütfen bana yardım edin.

Bir de CD okuyucumun kullanma kılavuzuna göre CD okuyucuyu HDD'ye bağlamanın performansını düşüreceğini bu yüzden ya anakarta ya da ses kartına bağlanmasını önerildiğini yapabiliriz? SCSI'ya sahip değilim ve HDD'im Pri. Master'da kurulu. 2.Gerektiğinde Windows 95'i sistemimden güvenli bir şekilde nasıl kaldırabiliriz? 3.Bir arkadaşım (bilgisayarımızın konfigürasyonu aynı) bilgisayarı MS-

DOS kipinde başlat deyince MS-DOS komut işlemi penceresi açılıyor ve bilgisayarımı MS-DOS kipinde başlatamıyor. Acaba bunu nasıl düzeltebilir? Arkadaşımın adına da imdat. 4.HDD'imde Config.dos, Autoexec.pif, log.txt ya da Netlog.txt gibi bazı dosyalar var. Bunlar nedir, bunları silebilir miyim? 5.Fdisk nedir, Fdisk/MBR komutu ne işe yarar? 6.File ve Buffer nedir?

Onur Peker/İzmir

CHIP-1-CD-ROM sürücünüz çalışırken sabit disk aktivitesini gösteren ışığın yanması normal. Çünkü o ışık sabit diske değil, sabit disk ve diğer IDE cihazları süren kontrol kartına bağlıdır. CD-ROM sürücünüz de bu kart tarafından kontrol edildiği için, ışık, CD-ROM sürücünüz çalıştığı zaman da yanacaktır. CD-ROM'un çalışması ile ilgili olan problem ise, sürücü yazılımın CD-ROM'u görmemesinden kaynaklanıyor. Creative marka CD-ROM'lar ile birlikte gelen disket içerisinde CD-ROM sürücü yazılımını yüklediğiniz dizindeki CDSETUP isimli programı çalıştırın. Bu program ile CD-ROM'unun bağlı olduğu IDE kanalının Base-I/O ve IRQ numaralarını seçebilirsiniz. Bu program sabit diskinizdeki CONFIG.SYS dosyasında bulunan CD-ROM sürücüsünün yüklendiği satırı verdiğiniz ayarlara göre değiştirecektir. 2 - Windows 95'i güvenli bir şekilde silmek için, Windows 95'in açılış disketinde bulunan UNISTALL programını kullanabilirsiniz. Bu programı kullanabilmek için bilgisayarınızı bu disket ile açmalısınız. Eğer Windows 95 açılış disketiniz yoksa, Setup menüsünden Add/Remove programs bölümüne girip, Startup Disk bölümünde Create Disk seçeneği ile bir açılış disketi oluşturabilirsiniz. 3 - Windows 95, MS-DOS kipine geçebilmek için Exit To Dos isimli bir PIF dosyası kullanır. Bu dosyada bulunan a-

yarlar değiştirilirse düzgün çalışmaz. Windows dizininde bulunan Exit To Dos.pif isimli bu dosyayı silerseniz, Windows bu dosyayı tekrar oluşturacak ve sorun düzelecektir. 4 - Sabit diskinizde bulunan bu dosyalardan CONFIG.DOS ismini taşıyan dosya, bilgisayarınızın MS-DOS kipinde açılması için gerekli olan bir dosyadır ve silinmemesi gerekir. Bilgisayarınızı MS-DOS kipinde açmak istediğinizde, Windows 95'in CONFIG.SYS dosyasının ismi CONFIG.W40 olarak değiştirilir. CONFIG.DOS dosyasının ismi de CONFIG.SYS yapılır. Böylece bilgisayarınız MS-DOS kipinde açılırken gerekli konfigürasyonu yükleyebilir. Sözü ettiğiniz diğer 3 dosyayı silebilirsiniz. 5 - Bir bilgisayarda, birbirinden farklı formatlarda çalışan birden fazla işletim sistemi bulunabilir. Bu işletim sistemlerinin disk ve disketlerde kullandıkları formatlar ve dosya yerleşim tabloları birbirlerinde farklı olduğu için, her biri sabit diske kendi formatını atmak isteyecektir. Böyle bir durumda, bilgisayarda her işletim sistemi için ayrı bir sabit disk bulunmasına gerek yoktur. Bir sabit disk parçalarına bölünerek, birden fazla sabit disk varmış gibi kullanılabilir. FDISK isimli program bu işe yarar. Sabit disklerin bölünmüş parçaları ile ilgili bilgiler, diskin en başında bulunan Partition isimli tablosunda yer alırlar. FDISK kullanılarak parçalara ayrılan sabit diskteki tüm bilgiler silinir. Bu yüzden kullanırken dikkatli olunmalıdır. FDISK isimli program MBR parametresi ile kullanılırsa, sabit diskin ilk sektöründe yer alan Master BOOT Record yeniden yazılır. Master BOOT Record, bilgisayarın açılışında yüklenen ve bilgisayarın sabit diskinde farklı parçalarda yüklenmiş olan işletim sistemlerinden hangisi ile açılacağını belirleyen bir program parçasıdır. FDISK /MBR komutu, Mas-

ter BOOT Record'un bozulması veya buraya virüs bulaşması halinde kullanılır. 6 - Anladığımız kadarı ile CONFIG.SYS dosyası içerisinde kullanılan File ve Buffer değerlerini soruyorsunuz. File, MS-DOS işletim sistemine, aynı anda açık olabilecek sayısını belirtir. Buffer ise ara bellektir. Bir dosyaya yazarken bu ara bellek kullanılır. Veriler önce ara belleğe giderler, Ara bellekten de sabit diske yazılırlar. CONFIG.SYS dosyasındaki buffer, bu ara belleğin boyunu belirtir.

VİRÜS TEMİZLEMEK

Değerli Chip Dergisi Yayıncıları,

Öncelikle sizi böyle bir dergi çıkardığınız için tebrik ediyorum. Sözü uzatmadan sorularıma geçiyorum. Intel Pentium 133 işlemcili, 1.2 GB Quantum HDD, Sound Blaster 16 ses kartı, Acer 8 hızlı CD-Rom sürücüsü, 33.600 bps modemi olan bir bilgisayar kullanıyorum. Bunların soracağım sorularla çok ilgisi yok.

1.Bilgisayarında F-Prot 2.26 DOS versiyonu yüklü. Windows Explorer'dan açıp Scan yaptığımda "Write Protect Error On The HDD" diyor ve İstanbul ccc virüsünü buluyor. Ama temizleyemiyor. DOS'tan açtığımda ise program hiçbir virüse rastlanmadığını söylüyor. Eğer bilgisayarında bu virüs varsa nasıl temizleyebiliriz? Bu virüsü Windows Explorer'dan görebilir miyim? Gördüğüm takdirde Properties'dan Read-Only işaretini kaldırırsam virüsü temizleyebilir miyim? Bu virüsün bana zararı ne olabilir?

2.14"Regent marka dijital NI-LR MPRII Energy Star monitörüm vardı. Bu monitör bir arıza yaptı ve aldığımız yere, oradan da yetkili servise gönderildi. Arıza giderildi ve bana gönderildi. Tekrar arızalandı. Ben değiştirilmesini talep ettim. Fakat değiştiremedim. Yalnız ben bu arada bu insanların can sıkıcı konuş-

malarından ve kargo ücretlerinden bıkmıştım. Sonunda satıcı bana şöyle bir seçenek verdi. Ya monitörüne 140\$ para veririm (yenisi 220\$) ya da sana yeni bir Vestel M 1401 L 14 analog monitör veririm dedi. Ben Vestel'i tercih ettim. Eski monitörümle yenisini karşılaştırır mısınız?

3.Sistem disketi nedir? Virüsten dolayı yapmam gerekirse hangi programda nasıl yapabiliriz? İngilizce Windows 95 kullanıyorum, ona göre açıklarsanız sevinirim.

4.Rescue disk nedir?

5.Boot nedir?

6.Windows Explorer'dan Boot'u göremiyorum. Eğer görseydim ve virüsü silseydim bu virüsten kurtulabilir miydim? Kurtulabilirsem ve böyle bir program varsa ya da siz yapabiliyor iseniz Haziran CD'nizde yer verirsiniz çok memnun olacağım.

6.Bilgisayarındaki virüsleri temizleyebilecek bir program varsa ya da siz yapabiliyorsanız lütfen Haziran CD'sinde bulundurun.

7.Bilgisayarındaki AVI formatındaki videolar 300 Mb'm üzerinde yer kaplıyor. Bunları MPEG formatına dönüştürebileceğim bir program var mı? Varsa Haziran CD'nizde yer verirsiniz çok sevineceğim.

Koçak Özcan/Osmaniye

CHIP-1- Bir virüsü temizleyebilmek için bilgisayarı, virüssüz olduğundan emin olduğunuz bir sistem disketi ile açmalısınız. Bunu yapmadığınız takdirde, sabit diskte bulunan virüs aktif hale geçer ve silinmesine izin veremeyebilir. Silseniz dahi, hafızada aktif halde bulunan virüs yeniden programlara bulaşır. Antivirüs programı da bir diskette bulunmalı ve virüssüz olduğuna emin olunmalıdır. Bilgisayarı temiz sistem disketi ile açıp antivirüs disketini takın ve virüsü arayın. Eğer sabit diskinizde virüs varsa, antivirüs programı bu virüsü bulacak ve silecektir. 2 - Eski monitörünüz ile yeni monitörünüz arasında, birinin dijital, diğeri-



nin analog olması ve birinin anızlı, diğerinin sağlam olması haricinde bir fark yok. Sonuçta her ikisi de 14", 3 - Sistem disketi, içerisinde işletim sisteminin yüklü olduğu diskettir. Bu disketi oluşturmak için DOS'ta iken SYS A: yazıp Enter tuşuna basmanız yeterli. Ancak eğer bilgisayarınızda virüs varsa, bu virüs oluşturmak istediğiniz sistem disketine de bulaşabilir. 4 - Rescue Disk, kurtarma diskettir. Bu diske sistemini ile ilgili bilgiler yüklenir. Sistemin açılış dosyalarının zarar görmesi durumunda bu disket kullanılarak sistem eski haline getirilebilir. 5 - BOOT, bilgisayarın açılış işlemine verilen isimdir. BOOT Sector, sabit disk ve disketlerde, bilgisayarın açılabilmesi için gerekli olan gerekli olan BOOT Record'un yer aldığı bölümdür. BOOT Record ise bilgisayarın açılışında, işletim sisteminin hafızaya yüklenmesini sağlayan bir program parçasıdır. 6 - BOOT Sector, Windows Explorer ve benzeri programlarla görülmez. BOOT Sector'ü görebilmeniz için bir Hex-Editör kullanmalısınız. Norton'un DE isimli programını kullanarak BOOT Sector'ü görebilirsiniz. Ancak BOOT Sector'de yer alan BOOT Record'ü değiştirmeniz halinde bilgisayarınız bir daha açılmaz. BOOT Sector'de yer alan bilgiler rastgele bilgiler değildir. Her karakterin özel bir anlamı vardır. BOOT Sector'de bulunan bir virüsü silmek için işletim sisteminin yeniden yüklemeniz yeterlidir. Virüssüz olduğuna emin olduğunuz bir sistem disketi ile bilgisayarı açıp sistemi sabit diske yeniden yüklerseniz, BOOT Sector'deki virüs silinir. 6 - Bir antivirüs programı yapmak öyle kolay bir iş değildir. Ayrıca her antivirüs programı her virüsü temizleyemez. Verdiğimiz CD'lerde Shareware antivirüs programları bulabilirsiniz. Bunları kullanarak bilgisayarınızdaki virüs

sü temizleyebilirsiniz. 7 - AVI formatındaki dosyaları MPEG formatına çeviren bir program yoktur. MPEG formatında sıkıştırma işlemi yazılım ile yapılamayacak kadar uzun süren bir işlemdir. Bu işlem ancak donanım ile yapılabilir.

EKKRAN KARTI

Sayın Chip Dergisi Yetkilileri, Derginizi severek ve beğenerek okuyorum. Lafı uzatmadan sorularıma geçiyorum. Sorunum yaklaşık 3 ay önce S3 Trio 64 Mpeg diye aldığım ekran kartının Advance Logic 2302 PCI VGA çıkmasıyla başladı. Kartın sürücülerini elinde olmadığı için Windows ekran kartını standart VGA olarak tanıttı. Bu yüzden 640x480 çözünürlüğünün ve 16 rengin üzerine çıkamıyor. Bulduğum ilçede ve tüm Antalya'da ekran kartının sürücülerini bulamadım. Zaten pek de ilgilenmediler. İsteğim üstte markasını verdiğim ekran kartının Direct x yetenekli Win 95, DOS sürücülerini ve SVGA disketlerini (Win 95, DOS) mümkünse bana göndermeniz.

İkinci sorunum, sabit disk ile ilgili. Sabit diskimi ilk aldığım zaman 545 Mb idi. Ve tanımı kullanabiliyordum. Ama geçenlerde sabit diski virüs bulaştı. Ve sabit diskimi formatlamak zorunda kaldım. Formatlandıktan sonra sabit diskimin 330 Mb'ını kullanabiliyorum. Bunda format ve Fdisk komutlarını kullanmamın etkisi oldu mu? Yeniden sabit disk miktarını nasıl

545 Mb'a çıkarabilirim? Sabit diskimde Bad Sector

tor yok. Üçüncü olarak da aşağıda konfigürasyonunu verdiğim sistemin özelliklerine göre Autoexec.bat ve Config.sys yazıp bana gönderebilir misiniz? Tüm posta, disket v.b. masraflarını karşılamaya hazırım.

Şimdiden teşekkürler.

Sistemin özellikleri: 486 PCI Board, 5x86 100 CPU, 8 Mb Ram, ESS 1688 ses kartı, 2 adet Mitsumi CD-Rom, orijinal Win 95 işletim sistemi, DOS 6.22, standart seri Mouse ve Keyboard.

Semih Abay/Bolu

CHIP-1-Sözü ettiğiniz ekran kartının sürücülerini elde etmek için kartı aldığınız firmaya başvurmalısınız. 2 - FDISK programını kullanarak sabit diskinizde bulunan partiyonu silerek yeniden oluşturduysanız, sabit diskinizin % 100'ünü Primary DOS partiyonuna ayırmamış olabilirsiniz. Eğer sorun bu değilse ve sabit diskinizde BAD Sector yoksa, sabit diskiniz 530 MB büyüklüğünde demektir. Daha önceden yapılmış olan format işlemi de hatalı olarak yapılmış olabilir. 3 - Vermis olduğunuz konfigürasyona göre biz AUTOEXEC.BAT ve CONFIG.SYS dosyası oluşturamayız. Çünkü konfigürasyonda belirtmiş olduğunuz donanım parçaları ile ilgili olan sürücüler ve ayarlar, donanım ile birlikte gelen doküman ve disketlerde bulunmaktadır. Bunlar da sizde olduğu için ayarları siz yapmalısınız.

SİMGELERİ SILDİM

Sevgili Chip Dergisi,

Benim sorun ve sorunlarım şunlar:

1.Benim Windows 95'im var. Ben yanlışlıkla bil-

gisayarım-görünüm-seçenekler-dosya türlerindeki simgeyi sildim. Onu nasıl geri getiririm?

2.Benim bilgisayarım Windows 95 kurulu geldiği için aldım. Ozan diye yüklenmiş. Ben bunu yapmak istiyordum. Ne yapmam gerek?

Not: Bende Windows 95'in CD-Rom'u disketleri yok.

Ozan Yerli/Yalova

CHIP-1-Silmiş olduğunuz simgeyi, yine aynı yerden Yeni Tip tuşuna basarak ekleyebilirsiniz. 2 - Windows 95'deki kullanıcı adı, ancak Windows 95 yüklenirken verilebilir. Bunu değiştirmek için Windows 95'i yeniden yüklemelisiniz.

.SWP UZANTILI DOSYALAR

Öğrenmek istediğim .swp uzantılı dosyalar ne işe yarar? Zaman zaman bilgisayarımda 20 Mb'a yakın hatta fazla boyutta .swp uzantılı bir dosya oluyor. Siliyorum herhangi bir sorun yaratmıyor.

Bilgi verirseniz sevinirim.

Atilla Tekin

CHIP-SWP uzantılı dosyalar, RAM yetmediği zaman geçici olarak RAM'de bulunan bilgilerin saklanması için oluşturulan dosyalardır. Bu dosyalar işleri bittiği zaman, oluşturuldukları program tarafından silinirler. Bazı durumlarda bu dosyaların silinmediği de olur. Bu tür dosyaları silebilirsiniz. Ancak silmeden önce, o dosyayı oluşturan programın işinin bitmiş olması gerekir. Windows dizini altında oluşan WIN386.SWP isimli dosyayı ise asla silmeyin. Bu dosya Windows 95 işletim sisteminin tarafından oluşturulur ve sürekli kullanılır. Bunun haricindeki SWP dosyalarını işleri bittikten sonra hemen duruyorlarsa silebilirsiniz.

HANGİ KOMUTLARI KULLANMALIYIM?

Sayın Chip Yetkilileri,

Derginizi okurlarına büyük yardımcı oluyor. Özellikle Super ChipMan ve Chipucu bölümlerini dikkatle takip e-



diyorum. Benim size birkaç sorum olacak.

1.Windows 3.11'de ikon dosyası yapmak mümkün mü veya Windows 95'deki gibi BMP dosyalarını ikon olarak kullanabilir miyim?

2.Qbasic 4.5 diliyle amatör olarak ilgileniyorum. Bu dilde TSR program yapabilir miyim? TSR program yapılıyorsa hangi komutları kullanmalıyım?

3.MS-DOS işletim sisteminde TMP ve Windows 95'de VS.VSN dosyaları kendiliğinden oluşuyor. Bu dosyaları silmenin bir sakıncası var mı?

Hasan Yalıcı/Ankara

CHIP-1 Windows 3.11'de BMP dosyalarını ikon olarak kullanamazsınız. Windows 3.11 ile birlikte herhangi bir ikon editörü de gelmemektedir. İkon yapabilmek için aynı bir program temin etmelisiniz. 2 - Qbasic ile TSR yapmak mümkün değildir. TSR programlar, Assembly, C ve Pascal gibi programlama dilleri ile yapılır. 3 - TMP dosyaları, bazı bilgilerin geçici olarak saklanması sağlayan dosyalardır. İşleri bittikten sonra açıldıkları program tarafından otomatik olarak silinirler. Eğer silinmemişlerse bu dosyaları siz de silebilirsiniz.

MÜZİK CD'LERİNİ DİNLEYEMİYORUM

1.Sahip olduğum bilgisayar: Escort Pentium 100 sistem, Pentium 256K anakart, 4x CD-Rom, Sound Card 16 Bit, 1.44 Mb 3.5 disket sürücü, 8 Mb 72 Pin Edo Ram, HDD IDE 1 Gb, Microsoft Windows 95. 2.Sorunum: Yeni edindiğim bilgisayarımın CD-Rom'unda müzik CD'si dinleyebiliyordum. Aradan belki 3 hafta geçti. Geçen gün yeni aldığım bir müzik CD'sini dinlemek istedim. Dinleyemedim. Tanımıyor. Yeniden yerleştiriyor. Acaba ayarlarımı mı bozdu? CD'yi koyunca otomatik çalıyordu, değiştirmiştim. Tüm ayarları yeniden yapmaya çalıştım, başaramadım. Bana bir Chi-

pucu verirseniz sevinirim. Şunu da söyleyeyim, diğer CD'ler (örneğin Chip CD'si) çalışıyor. Ses sorunu yok. Ayrıca bütün Chip dergilerini karıştırdım. Benzer bir soruna Mart 97 sayısında (sayfa 94) rastladım. Ancak o Windows 3.x ile ilgili. Chip özel Windows 95 özel CD'sinin de bir yararı olmadı.

Kudret Şener/İzmir

CHIP-1 CD-ROM'unuzun takibiniz ses CD'sini tanımıyor olması ayarlardan kaynaklanan bir problem olmaz. Bu fiziksel bir problem. CD-ROM bir şekilde o CD'yi okuyamıyor. CD'de çizik olabilir ya da CD-ROM'unuz eskimis veya bozulmuş olabilir. Eğer CD-ROM'unuz diğer müzik CD'lerini de okuyamıyorsa, CD-ROM'unuzda bir problem var demektir.

HANGİ NET?

Sevgili Chip Dergisi,

Öncelikle size Chip hayatınızda başarılar dilerim. Derginizi Mart ayından itibaren almaya başladım ve aldığım gün içimden demek bu kadar güzel ve içerikli bir dergiyi çıkarmışlar ve daha önce benim hiç haberim olmamış dedim. Kısacası gerçekten mükemmel bir dergi olduğunuzu itiraf ediyorum. Herkesin olduğu gibi benim de size sorularım var.

1.Ben Internet'e bağlanmak istiyorum ve hangi net'e bağlanacağımı bilemiyorum. Ayrıca Internet'e limitsiz bağlandık diyelim. Bağlandıktan sonra ayrı bir para ödeniyor mu? Siz bana hangi Net'i öneriyorsunuz?

2.Yeni bir oyun aldım. Oyunun ismi Crusader no Remorse. Bu CD oyununu bilgisayarım çalıştırmıyor. Arkadaşlarımda bu CD oyununu çalışıyor. Ama bende çalışmıyor. Başka CD'leri bilgisayarım okuyor. Bunun sebebi nedir? (CD-Rom'un GxAcce)

3.Ben arkadaşımın bilgisayarıyla benim bilgisayarımı bağlamak istiyorum. Şu an aynı apartmanda oturuyoruz ne yapmalıyım? Bunun için

ne kadar para ödemek gerekir?

Sorularım bu kadar. Sorularına bir yanıt bulursanız lütfen bildirin. Her şey için teşekkürler.

Özgür Eke/İzmir

CHIP-1 Internet'e bağlanmak için, hizmet veren Internet servis sağlayıcılarından herhangi birini seçebilirsiniz. Internet'e limitsiz bağlandığınız takdirde, Internet servis sağlayıcınıza daha fazla para ödemeniz gerekmez. Limitli bağlantıda ise, limitiniz aştığınız kadar para ödemeniz gerekir. 2-CD-ROM'unuzun bu CD'yi okumamasındaki sebep tamamiyle fiziksel. Biz bu duruma bir çözüm bulamayız. Bu sorun CD'nin üzerinde çizikler olmasından, CD-ROM sürücünün kalitesinden veya CD-ROM sürücünün eskimis olmasından kaynaklanıyor olabilir. 3 - Arkadaşınızla aynı apartmanda oturduğunuzda göre bilgisayarlarınızı bir Network sistemi kurarak bağlayabilirsiniz. Geçen ayki sayımızda başlayan ve bu ay da devam eden "A'dan Z'ye Network" isimli yazıda, Network sistemleri ve nasıl kurulacakları hakkında ayrıntılı bilgiler verilmektedir. Bu yazıda size gerekli olan tüm bilgileri bulabilirsiniz.

SÜRÜCÜ, PENTIUM 133 İLE HIZLANIR MI?

Sayın Chip Dergisi,

Yayın hayatınızda başarılar dileyerek sorularına geçmek istiyorum.

1.Windows'un alt dizinlerinde bulunan Win386.swp'yi kendi istediğim doğrultusunda kısıtlayamıyorum. Windows'u özel, taşınabilir, normal tiplerinde kurdum. Fakat yine kısıtlama imkanı verilmedi. Adım adım anlatabilir misiniz?

2.Bilgisayarımda bulunan CPU 486 DX4-100 bir hafta sonra P133'e terfi ediyor. DX4 ile 95'de çalışırken 6x CD-Rom az da olsa yavaş kalıyor. Pentium 133 ile çalışırken daha da hızlanır mı?

3.Pentium 133'un çok ısınma sorunu olacak mı? Bu soruyu İstanbul'un hava şartlarına göre cevaplırsanız sevinirim. İşlemci ısırsa ne gibi sorunlar ile karşılaşırım?

4.İleriki sayılarınızla birlikte vereceğiniz CD-Rom'da İstanbul'dan ve Boğaz'dan kısıtla olsa birkaç AVI ve MOV dosyası yayınlatabilir misiniz? Ayrıca geçen ay gezdiğim bir fuarda AVI ve MOV dosyalarını kullanabilen TV şeklinde bir Shareware program gördüm. Hediye olan CD-Rom'larda buna benzer Shareware yayınlarsanız sevinirim.

5.Türkçe versiyon olan Word 7.0'da Türkçe karakterlerin çıkmamasının sebebini açıklar mısınız? Mode Con yüküdür.

6.Windows başlarken ses kartı "Padm, Padm" ve benzeri acayip karakterler geçiyor. Bunu Windows'u başka dizine kurmadan nasıl düzeltebiliriz? DOS'ta ses kartı tanıtılmış durumda.

7.Hediye olarak verdiğiniz Linux CD-Rom'unu yardımcı kitapta gibi kurdum. Fakat çalıştıramadım. Nisan sayısında vermiş olduğunuz ekşik dosyayı Linux'u kurduktan sonra kopyaladım. Fakat yine çalıştıramadım. Yardımcı olur musunuz? Bilgisayarımın konfigürasyonu: P133, 16 Mb Ram, 850 Mb HDD, 1 Mb PCI S3 T64 ekran kartı, 16 bit ESS ses kartı, 6x CD-Rom, Windows 95.

Tevfik Murat Afsar
Diyarbakır

CHIP-1 - Windows 95'in Swap dosyasını kısıtlamak için Setup menüsünden Control Panel'i seçin. Ekran gelen pencereden sistem ikonuna iki kez tıklayın. Gelen yeni pencereden Performance bölümüne geçin. Bu pencerenin altında bulunan Virtual Memory tuşuna tıklayın. Karşınıza gelen penceredeki iki seçenekten ikincisini seçerseniz Swap dosyasını boyutunu istediğiniz gibi limitleyebilirsiniz. 2 - 6x CD-ROM'un hızı 6x'dir. CPU ne olursa olsun CD-ROM'un



hızı ne artar ne de yavaşlar. 3 - İşlemcilerin üzerlerinde fan olmazsa ısınma problemi olur. CPU'nuzun üzerine mutlaka fan takın. Fan takılı olduğu müddetçe ısınma problemi olmaz. 4 - Tabii neden olmasın? 5 - Windows'unuzun Türkçe ayarlarının düzgün yapılmış olması gerekir. Ayarları kontrol edin. 6 - Bu tür sorunlara çözüm bulabilmek için önce sorunun sebebinin öğrenmek gerekir. Nedeni belli olmayan, bu soruna bir çözüm bulabilmemiz çok zor. Windows'u baştan kurmayı deneyin. 7 - CD-ROM'daki tüm dosyaları sabit diskinize kopyalayın. Sonradan verdiğimiz eksik olan dosyayı da sabit diske kopyalayın ve Linux'u sabit diskten tekrar yükleyin.

OYUNLARI ÇALIŞTIRAMIYORUM

Sayın Super ChipMan,

Chip'i ilk çıktığından beri almaktayım. Derginizi beğenerek okuyorum ve verdiğiniz yan ürünlerden de memnunuz. Başarılarınızın devamını dilerim. Aşağıdaki sorunlarıma çözüm bulursanız sevinirim.

1. Verdiğiniz CD-Rom içindeki bazı programları ve genellikle oyunları çalıştıramıyorum bunlar hakkında geniş açıklama verirsiniz iyi olur düşüncesindeyim.

2. Ayrıca aboneliğimi yenilediğim için genel hediye paketindeki OS/2 CD'sini makineye koyup çalıştırınca CD-Rom'dan garip sesler geliyor. Tabii ki CD'deki dosyalar okunmuyor. Arkadaşım bu sorunun CD'nin kalıbının hatalı olmasıyla ilgili olduğunu düşünüyor.

3. Okuduğum okuldaki bir stajyer hocam için bilgisayar da stajyerlik dosyası hakkında yardımcı olacağımı söylemiştim. Bana (Anadolu yakası) İstanbul'da stajyerlik dosyası hazırlatabileceğim bir ya da birkaç telefon numarası verebilir misiniz?

4. Bilgisayar dergisi olarak hitap ettiğiniz kişilerin bilgi-

sayar kullanmaları ve bir de bilgisayarı olmaları kâğısındayım. Birincisi tamam ama ikincisi problem. Çünkü piyasada ne kadar da kampanya ve taksitli satış yapsalar da fayda etmiyor. Fiyatlar her zaman cebi yakıyor. O yüzden Chip'in ikinci ve sürekli olabilecek bir bilgisayar kampanyası oluşturması hakkında çalışma yapması ve bunu da Chip Bülteni'ne eklenmesi okuyanlara bir kolaylık sağlar. Hem Chip Bülteni'de bilgisayarla fazla yakından alakası olmayan TV, müzikseti, vb. gibi şeylerin daha çok ilgili ve talep göreceğinden eminim. Tabii ki bu piyasaya yeni çıkan teknoloji harikası bir ürünün tanıtılmasına karşı olduğum anlamına gelmez.

İlginize teşekkür ederim.

Fatih Uğur/İstanbul

CHIP- Vermiş olduğumuz oyunların çoğu Windows 95 işletim sisteminde çalışmaktadır. Windows 95 işletim sisteminin kullanılmıyorsa bu oyunları çalıştıramazsınız. Eğer Windows 95 kullanıyorsanız, oyunları çalıştırabilmek için önce CD'lerde verdiğimiz DirectX isimli yazılımı yüklemeniz gerekir. 2 - OS/2 CD'sindeki programlar OS/2 işletim sisteminde çalışırlar. Bu programları çalıştırabilmeniz için bilgisayarınıza OS/2 işletim sisteminin yüklemeniz gerekir. 3 - Stajyerlik dosyasının anlam ve içeriğini bize telefonda iletirsiniz, yardımcı olmaya çalışırız. 4 - Chip, yayına çıkışının hemen ardından böyle bir kampanya düzenledi, ancak fazla talep gelmemesi nedeniyle, bu yönde çalışmalar durduruldu. Sizin özel olarak istediğiniz bir ürün varsa lütfen Chip Club sorumlu Güler Okumuş'u arayın. Yardımcı olacaktır.

ŞİMDİ TERFİ ZAMANI

Sayın Chip Dergisi,

Şu anda kullanmakta olduğum bilgisayar bir 486. Bu da bir terfinin zamanı geldiğini gösteriyor. Benim düşündüğüm sistem P133, 16 Mb Ram vb. gibi. Ama P100, 32 Mb

Ram, ve P133, 16 Mb Ram arasında karar veremedim. P133 işlemci, P100'den %33 daha hızlı. Bu da genel performansla %20 civarında daha iyi olduğunu gösterir. Diğer yandan bellek miktarı arasında %100 fark var. Sizce hangisini tercih etmeli? Win 95 ve gelecek 1-2 yıl göz önüne alınırsa ve seçeceğim anakart P166 desteklerse. Bana P100 üretilmiyor demeyin, hala bol bol P100 var. Ayrıca Cyrix 166 işlemcilerin P133'den ucuz ve bu işlemciyle donatılmış bir bilgisayarın genel performansla P150 işlemciyle donatılmış bir bilgisayara hemen hemen yetiştiği söyleniyor. Buna ne dersiniz?

Bütün bunlar göz önüne alındığında Cyrix destekleyen en çok genişleme imkanı olan anakart hangisidir? Bunun yanında grafik kartı konusundaki önerilerinizi bekliyorum.

Şimdiden çok teşekkür ediyorum. Kalitenizden asla ödün vermeyin.

Anıl Bilgiç/İzmir

CHIP-CPU hızı, bir bilgisayarın işlem yapabilme hızını belirler. Performansı en çok etkileyen ise RAM miktarıdır. Yoğun kullanımlarda, 32 MB RAM'li Pentium 100, 16 MB RAM'li Pentium 133'den daha performanslı çalışır. Cyrix işlemci almanızda da herhangi bir sakınca yok. İsterseniz Cyrix de alabilirsiniz. RAM miktarının 32 MB olmasına dikkat edin. Grafik kartları ile ilgili olarak bu ay yaptığımız grafik kartları testini inceleyebilir ve sayfa 70'de başlayan Şimdi Terfi Zamanı başlıklı yazıda, aradığınızı bulabilirsiniz.

JUMPER NE İŞE YARAR?

Sevgili Chip,

Yayın hayatınızda başarılar diliyor ve aşağıdaki sorularla ilgilenerek beni ve diğer okurlarınızı aydınlatmanızı rica ediyorum.



1. MS-DOS ortamında COM1 ve LPT1 kullanarak iki bilgisayar arasındaki bağlantı kurulabiliyor mu? (Inter.exe ve Intersvr.exe) Bunun nasıl yapıldığını adım adım anlatır mısınız? Eğer yapılabiliyor ise Win 95 ortamında nasıl yapıldığını açıklarsanız daha iyi olur. (Ethernet olmadan ve kasalar açılmadan.)

2. 1.44 Mb 3.5 FDD ile 2.88 Mb disketleri kullanabilir miyim? Neden, nasıl? DD formatlı HD disketlerim var. Tekrar HD formatlayamıyorum. Nasıl yaparım? FD'lerin arkasındaki Jumper'lar ne işe yarar?

Gönül Karataş/İstanbul

CHIP-1 Sozünü ettiğiniz programlarla yapılan bağlantı yavaş olacaktır. Ayrıca bu bağlantıda bilgisayarlardan birisi çalışmayacak, sadece veri gönderip alma işlemini yerine getirecektir. Windows 95'de ise böyle bir bağlantı yapılamıyor. Eğer amacınız sadece dosya transfer etmekse ve hız o kadar önemli değilse Lap-Link isimli programı kullanmanızı öneririz. Bu tür bir bağlantı ile sadece dosya transferi yapılabilir. Sabit diskler ortak olarak kullanılamaz. En iyisi Ethernet kartı kullanmaktır. Böylece Windows 95'den her iki bilgisayar da birbirlerinin sabit disklerini ortak olarak kullanabilirler. Ayrıca bu yolla ikiden fazla bilgisayarı da birbi-

rine bağlayabilirsiniz. Ethernet kartları oldukça ucuz donanımlardır ve bilgisayara monte edilmeleri de kolaydır. 2 - 1.44 MB'lık floppy Disk Drive ile 2.88 MB'lık disketleri okuyamazsınız. HD disketleri DD olarak formatlamak için, HD disketin, Write Protect kısmının diğer yanında duran deliğin kapatılması gerekir. Sizdeki, DD olarak formatlanmış olan HD disketlerin bu delikleri kapatılmış durumda olmalıdır. Bu delikleri açarsanız disketi HD olarak formatlayabilirsiniz. Her FDD'nin arkasında Jumper bulunmaz. Bulunanlarda ise bu Jumper'lar, genellikle disket sürücüyü 720 KB'lık disket sürücüyü çevirmeye yararlar.

CD'DEN ÇIKTI ALMAK

Sevgili ChipMan,

Benim Pentium 150/MM 32 Mb Edo Ram Vestel Asteo bir bilgisayarım var. Benim sorunun bilgisayarla ilgili değil. NBA 97 CD'im var. CD çalışıyor, yalnız oyuncular hakkındaki bilgileri ve maç sonundaki istatistikleri yazıcımdan çıkarmak istiyorum. Ancak bunun için yalnızca saklamayı biliyorum. Bu saklanan bilgileri nasıl yazdıracağım konusunda beni bilgilendirmenizi rica ediyorum. Bu küçük konuda bana yardımcı olursanız sevinirim. Yazıcıım Canon BJC 4200.

Batuhan Kaplan/Muğla

CHIP- Sabit diskette saklanan bu bilgilerin formatının ne olduğunu yazmanız gerektir. Eğer metin formatında ise DOS'tan, COPY dosya adı PRN: yazıp Enter tuşuna basmanız yeterli.

VİRÜS KORKUSU

Sevgili Chip Dergisi,

Derginizi 3 aydır takip ediyorum ve Mart CD'sindeki oyunlar bir muhteşimdi. İleride de oyun içeriği böylesine zengin ve muhteşem bir CD vermenizi istiyorum. Ve işte sorunlarım.

1. Birkaç gün önce virus korkusu ile HDD'im format-

ladım. HDD'i formatlamadan önce monitörde 256 rengi çok rahat alabiliyordum. Ama Windows'u kurduktan sonra bu seçenek 16 renk olarak kaldı. Ve her açılışta görüntü bağdaştırıcısında bir sorun olduğunu belirtiyor. Bunu denetim masasından düzeltmeye çalıştım. Fakat hala 16 renkte duruyor. Bunu nasıl düzeltebilirim? Acaba monitör ile bir ilgisi var mı? Monitör ise başka bir bilgisayarım. Eski bir 800*600 çözünürlükte SVGA monitör. Disketleri gerekir mi?

2. Mart ayında verdiğiniz CD'nin oyunlarından Rally'yi install ettim. Oyunu tam çalıştıracağım yeni ekranda Loading Please Wait yazısı çıkıyor. Fakat oyun başlamıyor. CD'yi o sırada okumuyor. Konfigürasyonum ise yeterli. Yüksek özelliklere sahip. Acaba oyunda mı bir sorun var?

Ozkan Özcelik/İstanbul

CHIP- 1-Bu sorunun monitörden kaynaklanması imkansız. 256 renk kullanamamanızın sebebi grafik kartınızın sürücü yazılımlarını yüklememiş olmanızdan kaynaklanıyor. Grafik kartınız ile birlikte gelen disklerde bulunan sürücüyü Windows'a yüklemelisiniz. 2 - Oyunu sabit diskinize kopyalayarak DOS ortamından çalıştırmayı deneyin. Ayrıca oyun Pentim CPU ve 8 MB RAM istemektedir.

SES VE MÜZİK

Sayın Chip Dergisi Yetkilileri, Sorularım ses ve müzik konularında olacak.

1. Bir Wav dosyasının basındaki 40-50 karakter dosyanın ve kayıtlı sesin özelliklerini belirtmektedir. Stereo, 16 bit, 44100 Hz gibi. Bu karakterlerin ayrıntılı açıklaması nedir? 2. Qbasic kullanarak bir Wav dosyasını veya dosyanın bir parçasını nasıl çalıştırabiliriz? 3. Qbasic kullanarak CD'den bir parça nasıl çalıştırabiliriz? CD'yi kontrol ettirebilir miyiz? 4. Bu konularla ilgili yararlanabileceğimiz kitaplar mevcut mu?

5. SB AWE 32/64 haricinde üzerinde Sample yüklenmesi ve efekt yüklenmesi için Ram bulunan ses kartları hangileridir? 6. Piyasada eski 30 pin 4 Mb Ram nereden bulabiliriz?

Sorularımı yanıtlar ya da kaynak gösterirseniz sevinirim.

Cihan Nam/İstanbul

CHIP- 1- Wav dosyalarının Header'ı ile ilgili sorunuzu yanıtlayabilmemiz için gerekli olan doküman ve bilgi elimizde yok. 2 - Ister Qbasic olsun ister başka bir programlama dili, bir ses kartını programlamak öyle kolay bir işlem değildir. Bu konu ile ilgili bilgileri burada vermeye yerimiz yetmez. 3 - CD-ROM'u kontrol etmek için program yazmak da kolay bir iş değil. En azında 3000 satır sürecek bir programdan bahsediyoruz. Bunu burada yazmamız için yerimiz yeterli değil. 4 - Bu konularla ilgili olarak Internet üzerinde doküman aramanızı tavsiye ederiz. Ses kartı üreten firmaların sayfalarına bağlanarak, ses kartlarının programlanması ile ilgili dokümanlar bulabilirsiniz. Ancak bu dokümanlar Low Level'dir. Qbasic için değil. 5 - Wave Table Synthesizer bulunduran ses kartlarının hepsinde RAM bulunur. RAM miktarını artırmak da mümkündür. 6 - 30 Pin RAM bulabilmek için bilgisayar firmalarını dolaşmalısınız.

KİLİTLENME SORUNLARI

Chip Dergisine,

Öncelikle böyle bir dergi çıkardığınız için size çok teşekkür ederim. Çünkü sorunlarımızın çoğunu derginizdeki Super ChipMan sayfalarında buldum. Ama birkaç tanesi hariç. 1. Ben 486 bir işlemciye sahibim. 12 Mb Ram'im var ve sistemimde Windows 95 kurulu. Sorunuma gelince. Benim bilgisayarıma Windows 95 yükledikten sonra bilgisayarım çok sık kilitlenmeye başladı. MS-DOS'a böyle bir problemim

yoktu. Örneğin Mid dosyalarını çalışırken kilitlendi ve sizin derginizin verdiği CD'deki açılış demosunu izlerken kilitleniyor. Daha bunun gibi pek çok örneği var. Başka bir örnek virüs programımı çalıştırırken kilitleniyor. Bu kilitlenme sorununu çözmeme yardımcı olursanız çok sevinirim. Özellikle program yüklemekte.

2. Derginizin verdiği CD'deki Paint Shop Pro'yu kuramadım. Yani kurdum ama çalıştıramadım. Program tam açılacakken bunun bir Shareware programı olduğunu ve verilen bir Internet adresi ile bağlantı kurmamı söylüyor. Ve tekrar Windows'a dönüyor. Bu programı defalarca yükledim. Hem sürücüleri yükledim, hem de yüklemeyi yine de olmadı. Ne yapmalıyım?

3. Ben Windows'tan bilgisayarımı her hatalara karşı denetlediğimde bir sürü Chk dosyası oluşuyor. Şu anda sayısı çok fazla. Bu Chk dosyalarını silersem bir şey olur mu?

İsimiziz

CHIP- 1-Bilgisayarınızın sık sık kilitlenmesi donanımsal bir arıza olduğunu gösterir. MS-DOS'da kilitlenmiyor olabilir. MS-DOS, 16 bit bir işletim sistemidir. RAM'in tümünü kullanmaz. Windows 95 ise 32 bit işletim sistemidir. Özellikle RAM'lerinizde bir arıza olabilir. 2 - Paint Shop Pro, bizim bilgisayarlarımızda çalışıyor. Temmuz CD'sinde bu programın yeni versiyonunu vereceğiz. Eğer bu versiyonunu çalıştıramazsanız yeni versiyonunu deneyin. 3 - CHK dosyalarının oluşması, sabit diskinizde bulunan dosyaların mantıksal olarak arızalandığını gösterir. CHK dosyaları, bu hatalar düzeltildikten sonra oluşur. Bu dosyaların içerisinde, sabit diskte, dosyalara olan bağlantıları kopan, yani mantıksal olarak bozulmuş olan bölümlerde bulunan karakterler yer alır. Bu dosyaları silebilirsiniz. □

HAZİRAN 97 CHIP-CD'si

Haziran 97 Chip-CD'sinde, her CD'de yer verdiğimiz Shareware, oyun, Chip TV ve diğer bölümlere ek olarak, Canon yazıcı tanıtımı ve programlama bölümünde, Web sayfalarınızda her türlü ActiveX eklentisi geliştirebileceğiniz Visual Basic 5.0 CCE bulunuyor. Ayrıca bu bölümde bulacağınız ActiveX Control Pad, Borland C++ Builder ve Intrabuilder ile Web sayfalarının en ufak parçasından, bitmiş Web sitelerine ve veritabanı uygulamalarına kadar her türlü konuda deneme fırsatına sahip olacaksınız.

Shareware yazılımlar bölümünde yer alan programlar geçen aylarda bizlere ulaşan isteklerinize göre seçildi. Scitech Screen Doctor VESA 2.0x, eklentilerini aktif hale getirerek ekran kartınızdan yeni oyunlarda tam performans almanızı sağlarken, aynı bölümde bulunan ThunderByte antivirüs programı da virüs-lere karşı korumanızı gerçekleştirecek.

Ses arşivi bölümünde 600 adet MIDI ve 450 adet WAVE dosyası bulacaksınız. MIDI dosyalarını çalmak için yazılım ile Waveform sentez yapabilen Yamaha MIDI sürücüsünü yüklemenizi tavsiye ederiz. Bu bölümde ayrıca Sound Blaster ses kartına sahip olanlar için Creative'in en son sürücülerini bulunuyor.

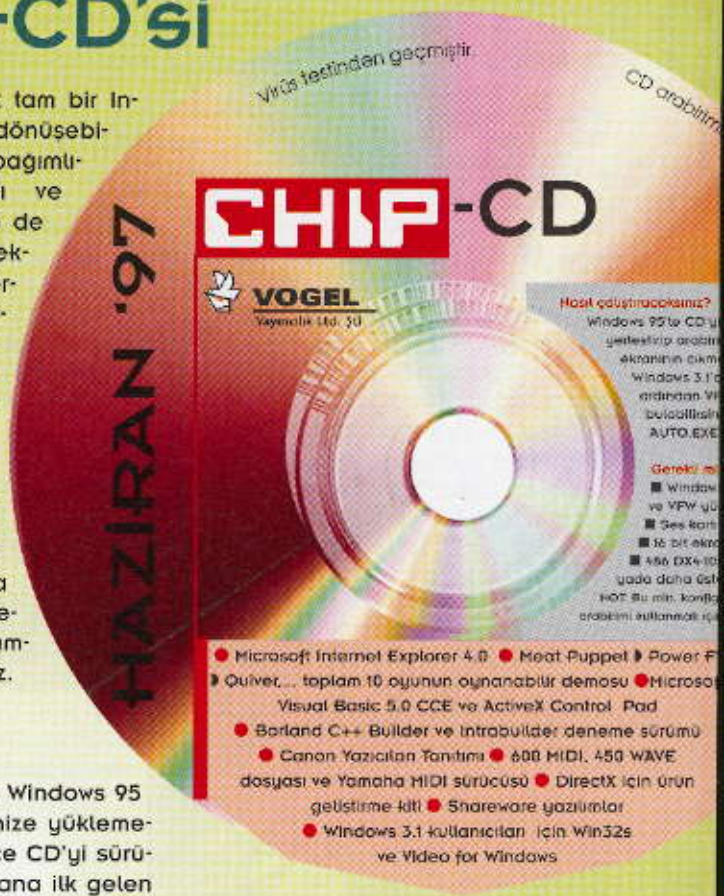
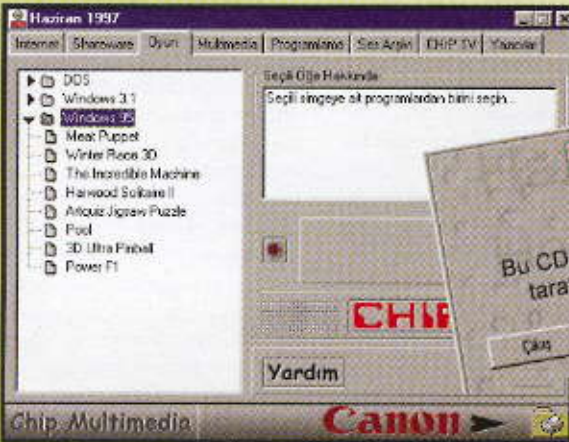
Oyun bölümünde, son zamanlarda hızla ilerleyen DirectX ve Windows 95'in oyun geliştirmede sağladığı kolaylığın ürünü olan birçok oyun var: Meat Puppet, Incredible Machine, Winter Race 3D bunlardan birkaçı.

Internet başlığı altında bulunan en muhteşem program ise Microsoft Internet Explorer 4.0. Bu yazılım sa-

yesinde masaüstünüz tam bir Internet Ofisi ortamına dönüşebilecek. Bu arada IRC bağlantıları da unutulmadı ve mIRC'nin 5.02 sürümü de Internet bölümüne eklendi. Her zaman Internet'e bağlı olan iş arkadaşlarınıza ulaşabileceğiniz bir program olan ICQ'yu tavsiye ederiz. Bu programı kullanarak her an ekinizin ya da arkadaşlarınızın hatta olup olmadığını görebilir, onlara mesaj ya da dosya gönderebilir, veya birkaç kişi bir ortamda sohbet edebilirsiniz.

CD-ROM NASIL YÜKLENECEK?

Eğer işletim sisteminiz Windows 95 ise CD-ROM'u sisteminize yüklemeniz gerekmiyor. Sadece CD'yi sürücüsüne yerleştirip ekrana ilk gelen seçenekten Başlat'ı seçmeniz yeterli. Eğer CD içeriğine göz atmak isterseniz, CD'ye Göz At seçeneğini, arabirimi kullanmayacaksanız Çıkış'ı işaretlemeniz gerekiyor. Arabirim'i başlattığınızda ekrana gelen standart Windows kontrollerinden, sırasıyla bir konu başlığı, bir işletim sistemi ve bir program seçip açıklamasını okuyabilir. Çalıştır'ı işaretleyerek programın kurulumunu ya da programın kendisini başlatabilirsiniz. CD-ROM simgesi üzerine sağ fare tuşu ile tıkladığınızda gelen menüden Haziran 97 Hakkında...'yı işaretler ya da arabirimden Yardım'ı seçerseniz özet bir yardım metni ile karşılaşacaksınız.



Eğer işletim sisteminiz Windows 3.1 ise ki, bu durumda arabirim konfigürasyona bağlı olarak ya çalışmayacak ya da performans kaybına uğrayacaktır, ilk yapmanız gereken şey eğer yüklü değilse Win32s'i yüklemektir. Daha sonra Video for Windows'u (ki bu iki yazılım da CD-ROM'da mevcut) yükleyerek kurulum işlemini tamamlayabilirsiniz.

Arabirimi çalıştırmak için yapmanız gereken CD-ROM'da bulunan AUTO.EXE adlı dosyayı açmak olacaktır.

Arabirim şu anda Windows NT 3.x altında çalışmamaktadır.

Gerekli konfigürasyon:

MPC II standardına uygun bir PC, bir ses kartı, bir CD-ROM sürücü (en az 4 hızlı) ve 16 bit renk derinliği destekleyen bir ekran kartı. Bu konfigürasyon sadece arabirim için gerekli olup, diğer programların tümünün çalışması için gerekli değildir.

Programların tümü tanıtım amacı ile CD'de yer almaktadır ve tümü yazan kişi ya da kurumların sorumluluğu altındadır. CD-ROM bilinen virüslerden hiçbirini içermemektedir.



CHIP'ten Okurlarına Hizmet Tüm sorunlarınız, için **CHIP** emrinizde

0.212.283 42 55 numaralı telefon
en büyük yardımcınız.

CHIP Yardım Masası

Pazartesi, Cuma **14:00 - 15:00**

Firma adreslerinden, ürün bilgilerine kadar istediğiniz bilgilere, dergiyle ilgili sorularınıza yanıtlara bu hattın ulaşın. CHIP Yazı İşleri emrinizde.

CHIP Editörleri

Salı, Perşembe **17:00 - 18:00**

Dergideki yazılarla ilgili olarak editörlerle doğrudan konuşmak, onlara doğrudan soru ya da yorumlarınızı iletmek isterseniz, Chip editörleri bu saatler arasında sizlerle...

CHIP Destek Hattı

Salı, Perşembe **14:00 - 15:30**

Yazılımdan donanıma kadar tüm teknik sorularınız CHIP Teknik Servisi sayesinde bu saatler arasında anında yanıtlanıyor, problemlerinizi çözülüyor.

CHIP Multimedia Destek

Pazartesi, Çarşamba, Cuma
10:30 - 12:00

CHIP tarafından hazırlanan CD'lerle ilgili soru ve sorunlarınız için bu saatler size ayrıldı. CD'leri çalıştıramıyorsanız, CD'ler içindeki programlar hakkında ayrıntılı bilgi istiyorsanız arayın.

CHIP Club-Ekstra

Çarşamba 14:00 - 18:00

Yalnızca CHIP Club üyeleri için. Abonelik sorunlarından, teknik sorulara, dergiyle ilgili çeşitli bilgilerden CHIP Club'da satılan ürünler hakkındaki bilgiler için yalnızca CHIP Club üyelerine ait saatler.

CHIP Tüketici Köşesi

Pazartesi 15:30 - 16:30

Satın aldığınız bilgisayar ürünleriyle ilgili olarak satıcı firmalarla aranızda doğan her sorun için bu hattı arayın. Fima yetkilileri ile görüşülecek ve sorununuzun çözümü için yardım alınacaktır.

CHIP Okurlardan Bilgiler

Bilgisayar kullanırken karşılaştığınız yazılım ve donanım bug'larını (hatalarını), kendi bulduğunuz chipuçlarını, çözüm yollarını bize yollayın dergide yayınlayalım.

CHIP Emrinizde

Her zaman olduğu gibi mektuplarınızı, mesajlarınızı, dergiyle ilgili soru ve yorumlarınızı, SüperCHIPMan'e sorularınızı bekliyoruz.

Bu hattın dışında CHIP'e her türlü soru ve sorun için

e-mail: chip yaz@chip.com.tr'den

Faks: 0.212. 283 42 54'den

Adres: Peker sokak No:26 D.9 Levent/İstanbul adresinden ulaşabilirsiniz.

CHIP Telefonla Yardım Programı

Saat	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
10:30-11:00					
11:00-11:30					
11:30-12:00					
14:00-14:30					
14:30-15:00					
15:00-15:30					
15:30-16:00					
16:00-16:30					
16:30-17:00					
17:00-17:30					
17.30-18:00					

CHIP Yardım Masası

CHIP Editörleri

CHIP Club-Ekstra

CHIP Destek Hattı

CHIP Multimedia Destek

CHIP Tüketici Köşesi

Not: Belirtilen saatler dışında telefonla gelecek teknik soru ve sorunlar yanıtlanmayacaktır. Ancak faks, e-posta ya da postadan gelecek soru ve sorunlar SuperCHIPMan köşesinde yeracaktır.

CD oyunlar 1.000.000.-
TL., diskete oyun çekimi
20.000.-TL., seçilen
oyunlar ile oluşturulan
450 disketlik CD 50\$,
Club üyeliği, CD
ürünleri, bilgisayar
parçaları satışı.
Mücahit Camnalbur
Tel: (0.212) 529 32 11

2 adet OS/2 Warp
Internetready 1 adet
Escort 400 VA UPS
paketleri açılmamıştır.
OS/2 tanesi 70\$, güç
kaynağı 15.000.000.-TL.
Engin A. Çelik
Tel: (0.474) 223 15 07

386DX40, 4 Mb Ram, 80
Mb HDD, 1 Mb Trident
SVGA ekran kartı, 2x
Creative CD-Rom Drv
SBPRO2 16 bit, 14"
renkli monitör, klavye,
Mouse.
Fiyatı: 325\$
Beran Doğan
Tel: (0.262) 223 52 68
(5'ten sonra arayın)

Amiga 500, 512 K Ram,
1084 SPI monitör, filtre,
120 disket program ve
oyun, 1 adet disket
kutusunu, 2 adet Python
Joystick.
Fiyatı: 200\$
Mustafa Yeşilçay
Tel: (0.212) 521 45 24

486 Multimedia, 16 Mb
Ram, 1 Gb HDD, 10x CD-
Rom, ses kartı, PCI
ekran kartı, 600 dpi
Printer, 33600 fax-
modem.
Fiyatı: 1200\$
Kayra veya e-mail:
kayra(turk.net)
Tel: (0.212) 557 56 89
(Akşam)

Turbo Pascal'da çeşitli
programlar yapılır.
Agah İşgüzar
Tel: (0.224) 122 79 44

Çok temiz garanti etiketli
A-500, 1 Mb Ram, Pyton
Joystick, 80 disketlik
oyun ve kaliteli
program ve
Anadolu Liseleri
hazırlık
programı.
Arif Bayat
Tel: (0.216) 309 24
11-451 05 39



Bodrum Dörttepe
mevkiinde 90 m2 dublex
villa, deniz manzaralı.
Bodrum 27 km,
havaalanı 15 km.
Sema Ilıcak
Tel: (0.312) 468 55 38
(21.00'den sonra)

Az kullanılmış
renkli Star
LC200 Printer kitapçık,
renkli kartuş 150\$'a
satılık.
Serkan Tüfekçi
Tel: (0.216) 441 07 50

Tezleriniz, bitirme ve
dönem ödevleriniz
itina ile yazılır.
Moonstar veya
Winword programı
kullanılır.
Sayfası: 100.000.-
TL.
Mehmet Yalçın
Tel: (0.212) 614 67 89



Ambalajında
IBM 286, 1 Mb Ram,
40 Mb HDD, 1.44 FDD
VGA renkli ekran,
klavye, Mouse 190\$. 486
DX2-66 anakartı
arıyorum.
Erhan Özbek
Tel: (0.262) 325 52 18

C64 güç kaynağı,
Joystick 35\$, Micro
Genius atari
adaptör, iki oyun, iki
Joypad, bir uzaktan
kumanda Joypad 50\$.
Yücel Gündüz
Tel: (0.312) 345 02 38

Info Image Reader 800
dpi full page Scanner
(256 Gray Scale) hiç
kullanılmamıştır.
Recognit Plus Olr
disketi ile birlikte,
Fatih Ulkay
Tel: (0.216) 334 39
69

Satılık Amiga 500 1 Mb
Ram, 1 Modülör, 3
tane quickjoy joystick, 1
Mouse, 6 disket kutusu,
yaklaşık 300 disket,
120 oyun ve
programlar, oyun
açıklamalarının
bulunduğu 20 dergi.
Önder Sevin
Fiyatı: 250 DM
Tel: (0.216) 399 51 80
(18.30'dan sonra)

Çok temiz atari 520
STTM, Mouse, Joystick,
TV bağlantı kablosu, 60
disket (oyun, müzik,
grafik)
Fiyatı: 300 DM

Bahadır Kalay
Tel: (0.222) 234 73
15 (akşam)
Commodore 64
güç kaynağı,
teyp, yüzlerce oyun,
kabloları sadece 50\$.
Özgür Özbay
Tel: (0.312) 335 65 52

Escort bilgisayar 1 yıl
garanti 16x CD-Rom,
Philips Sound Blaster,
16 Mb Ram, 2 Mb ekran
kartı, VGA ekran, 17"
monitör, P200, 50
disket, 18 CD.
Fiyatı: 1800\$

Akın Kışık
Tel: (0.378) 227 95 72
(21.00'den sonra)

386 Escort, Mono VGA
ekran, 1 Mb ekran kartı
acilen satılıktır.
Fiyatı: 300\$
Murat Uykur

Tel: (0.232) 446 16 63

6x CD-Rom, 260 Mb
HDD ve 5 adet oyun ile
birlikte az kullanılmış
Nintendo Gameboy.
Cihan Çopur
Tel: (0.246) 227 48 17

Çok uygun fiyatla
orijinal CD-Rom'lar,
diskette çeşitli oyunlar
programlar ve 486 DX2-
66 Mogo VGA, 8 Mb
Ram bilgisayar.
Fiyatı: Tarık Taşkıran
Tel: (0.532) 414
95 20



486 DX 2-66
bilgisayar, 4 Mb
Ram, 540 Mb HDD,
4x CD-Rom, 16 bit ses
kartı, 1.44 Floppy Pcsal
programlama ve müzik
programları ayrıca
ekran filtresi ile 900\$.
Savaş Kınay
Tel: (0.312) 379 18 15

IBM Aptiva 913, 486
DX2-66, 8 Mb Ram, 14"
renkli SVGA, 14xCD-
Rom, 16 bit ses kartı,
14.400 FMD Radio kartı,
540 Mb HDD.
Fiyatı: 1100\$
Alper Gözen
Tel: (0.232) 373 31 37

Brother Notebook, çok
temiz hiç kullanılmamış,
disket ve kitapları ile
birlikte. Acele edin
kaçırmayın.
Fiyatı: 290\$
Ersin Nevişçi
Tel: (0.232) 256 30 97

5x86 Cyrix-100 CPU PCI
anakart, 8 Mb Ram, 850
Mb HDD, 0.28 Ni/LR
ekran 1 Mb PCI Ethernet
kartı, 1.44 Fddm. Tower
kasa Q Türkçe klavye,
Mouse+Pad.
Fiyatı: 650\$
Emin Macit

Tel: (0.312) 358 66 10

Mega 1200 yerli ve yabancı 50 dergi, 4 Joystick, 200 disketlik program ve oyunlar, 14" 60 Hz monitör, 2.5 HDD, 170 Mb.
İsmail Güzey
Tel: (0.212) 252 19 22

486DX2-66, Tatung marka çok temiz bilgisayar, 16 Mb Ram, 270 Mb HDD, 1 Mb ekran kartı, monitör, ekran koruyucu, 4x Creative CD-Rom, 16 Sound Blaster ses kartı, klavye, MS Mouse, 5 Cd.
Fiyatı: 750\$
Ersin Genç
Tel: (0.216) 328 35 54

My Special Computer, MMX Pentium Pro 200 işlemcili, çift Pentium Pro 200 anakart, 128 Mb Edo Ram, 33.600 Ext. fax-modem, 16x CD-Rom, Memphis+CD-Rom+kitap+lisans, Creative Awe 64 Gold ses kartı, Internet aboneliği, renkli mürekkep püskürtmeli yazıcı, Genius Color Page hr2 tek geçiş 9600 dpi, 30 bit, A4 optik tarayıcı, 1.07 milyar renk, Mouse+Pad, Genius Easy Trak Mouse, ergonomik Win 95, Q Türkçe klavye, 4 GB SCSI HDD, 512 KB ön bellek, Genius F-21 simulasyon Joystick, Diamond Cardex Stealth 3D 3000XL ekran kartı, mikrofonlu kulaklık, 1280x1024 çözünürlüklü 28 dot pitch titreşimsiz düşük radyasyonlu ekran 21".

Orçun Başlak
Tel: (0.266) 422 10 40



Türk Şiirleri V 1.0 Ünlü Türk şairlerinin şiirlerini içeren bu zengin program şiire ilgi duyanlar için, kolay kullanım ve kolay erişim özellikleri ile eşsiz bir kaynak. Programı elde etmek için aşağıdaki adrese sadece disket ve posta ücreti olan 3\$ karşılığı Türk Lirası'nı göndermeniz yeterlidir. Bol şiirli günler...
Özgün Ulusoy
Adres: Bahçelievler Mah. Evim Sk. Fatih Apt. No: 13 D: 5 Balıkesir

Sektörel veya özel program yazılır. Bilgi için,

Murat Dönmez
Tel: (0.312) 269 59 79



Acer 486 DX2-66, 12 Mb Ram, 420 Mb HDD, 1 Mb ekran (2 Mb'a çıkar) Floppy, 4x Sony CD sürücü, 16 bit ses kartı.
Fiyatı: 350\$
Yusuf Çırak
Tel: (0.362) 231 15 79

Az kullanılmış temiz Nintendo Gameboy, adaptör, bağlantı kablosu, 3 oyun.
Fiyatı: 40\$
A. Can İkizer
Tel: (0.312) 222 24 42

Uygun fiyata CD oyunlar, Tomb Raider, Jetfighter, NBA 97, Lords Of The Realm II, Heroes II, Fifa 97, Destructive Derby 2, NHL 97, Sega Rally, Diablo, Doom, Heretic, Descent. Ayrıca oyun takas edilir. Ödev ve

CHIP'e Katılmak İster Misiniz?

- ✓ Bilgisayar donanımı konusunda bilginize güveniyor musunuz?
- ✓ Bilgisayar dünyasındaki gelişmeleri yakından takip ediyor musunuz?
- ✓ Network konusunda deneyimli misiniz?
- ✓ Multimedia uygulamaları konusunda kendinizden emin misiniz?

- ✗ Yukarıdaki sorulardan en az birine evet diyorsanız.
- ✗ İngilizce ya da Almancayı yeterli düzeyde biliyorsanız
- ✗ Araştırmacı ve dikkatli ve sorumluluk sahibiyse.
- ✗ Bildiklerinizi, araştırdıklarınızı iyi bir Türkçeyle yazıya dökme konusunda sıkıntınız yoksa.
- ✗ En önemlisi "son teslim tarihi" kavramı sizin için alışılmış ve sürekli uyduğunuz bir kavramsa

özellikle bilgisayar konusundaki bilgi ve deneyimlerine ağırlık verdiğiniz özgeçmişlerinizi bekliyoruz.

Faks: 0.212.283 42 54
E-mail: atarhan@chip.com.tr
Not: Telefonla randevu alabilirsiniz.
Ebru Zorlu Tel: 0.212.283 42 44
Bütün başvurular yanıtlanacaktır.

dişgi işleriniz yapılır.
Ahmet Güleriyüz
Tel: (0.212) 513 35 80

Yeni Escort Intel Triton Board, Intel Pentium 100 Cpu, 16 Mb Edo Ram, 1.3 GB Seagate HDD, 6X Mitsumi CD-Rom, Creative 16 radyolu ses kartı, dahili hoparlör, 2 Mb S3 Trio 65+Mpeg oynatıcılı ekran kartı, 14" 0.28 NI/LR Digital renkli SVGA, orj. Radyo anteni ve mikrofon, 12 oyun CD'si Anadolu'da Konut CD'si, Escort Mouse,

104 tuş Win 95 klavye, orj. CD'li Win 95, 100'e yakın seçkin oyun, Utilityler, 1.5 yıl bitmemiş garanti, aksesuarlar. Hepsi 1600\$.
Mehmet Aksoy
Tel: (0.212) 522 54 94 (gündüz)

486 DX 50, 8 Mb Ram, 160 Mb HDD, 14" 0.39 LR renkli monitör, mini Tower kasa, 1.44 FDD.
Fiyatı: 500\$
Hakan Okan
Tel: (0.312) 411 38 35 (09.00-17.00 arası)

**KURAN-I KERİM
CD'Sİ (WIN-W95)**

Kuran-ı Kerim'in orjinal metni, okunuşu, Türkçe açıklaması ve öğretimi. Diyanet onaylı.

Chip Satış 90\$+KDV

**ATATÜRK CD'Sİ
(WIN-MAC)**

ATATÜRK'ün hayatına ilişkin belgeler, fotoğraflar, film ve tarihsel olaylar...

Chip Satış 28\$+KDV

TURBOCAD 2D/3D Version 3 For Windows

Günlük çizim ihtiyaçlarınız için, CAD yazılımlarının tüm gücüne ve süratine sahip, masaüstü CAD programı. 2 boyutlu ve 3 boyutlu çizim yapabilme olanağı, 100'ün üzerinde tarama ve kesme işlemi yapabilen alet kutusu. Online şablonlar, ekran menüleri, 10 bin adet CAD sembolü. Autocad ile tam uyumlu. Sınırsız Undo ve Redo olanağı. Sınırsız çizim ekranları. Otomatik ölçekleme ve boyutlandırma.

Chip Satış 269\$+KDV

**WIN DELETE V3.0**

Dünyanın en güvenilir Uninstaller programı. Win Delete DLL ve diğer sistem dosyalarını dikkate alarak sisteminizin performansını bozmadan silme işlemi yapar. Windelete Internet Survival özelliği olan tek Uninstall yazılımıdır.

Chip Satış 43\$+KDV

MASTER CLIPS 101.000 FOR WINDOWS

MasterClips 101.000 for Windows çok geniş bir birikimle hazırlanmış en iyi resim ve görüntü koleksiyonudur. Geniş kapsamlı karakalem resim çalışmaları, fotoğraflar, fontlar, ses dosyaları, animasyon ve video kliplerden oluşmaktadır. Çok güçlü dosya arayıcısı ile saniye içinde istediğiniz resme ulaşabilirsiniz.

Chip Satış 119\$+KDV

**SEMPA ENGLISH
(WIN-W95)**

30 derste gramer ve pratik İngilizce öğretimi sağlar.

Chip Satış 48\$+KDV

**LEARN TO SPEAK
ENGLISH CD (WIN-MAC)**

Az bilenlerin kendilerini geliştirmeleri ve konuşma becerisi kazanmaları için.

Chip Satış 175\$+KDV

**REDHOUSE SÖZLÜK CD (WIN-W95)**

Türkçe-İngilizce ve İngilizce-Türkçe toplam 120 bin kelime ve sesli/telaffuzlu sözlük.

Chip Satış 56\$+KDV

ÖSS-ÖYS TÜRKÇE (DOS)

ÖSS-ÖYS sınavlarına hazırlık amaçlı alıştırma ve bini aşkın soruyu içerir.

Chip Satış 1.200.000+KDV

ÖSS-ÖYS MATEMATİK (DOS)

ÖSS-ÖYS sınavlarına hazırlık amaçlı alıştırma ve bini aşkın soruyu içerir.

Chip Satış 1.990.000+KDV

ÖSS SET (DOS)

ÖSS sınavlarında 1981-82-89-90-91-92-93-94-95 yıllarında çıkmış soruları içerir.

Chip Satış 2.400.000+KDV

ÖYS SET (DOS)

ÖYS sınavlarında 1991-92-93-94-95-96 yıllarında çıkmış soruları içerir.

Chip Satış 1.990.000+KDV

ÖSS-ÖYS REHBERİM (DOS)

ÖSS-ÖYS sınavlarına girecekler için tercih rehberi.

Chip Satış 2.400.000+KDV

■ FİYATLARDA ÖZEL BİR NOT OLMADIKÇA KDV ORANI % 15'DİR.

■ FİYATLARIMIZ 15 HAZİRAN 1997 TARİHİNE KADAR GEÇERLİDİR.

■ ÜRÜNLER STOKLARIMIZ İLE SINIRLIDIR.

■ DOLAR VE MARK KURU GÜNLÜK OLARAK MERKEZ BANKASI EFEKTİF SATIŞ OLARAK ALINACAKTIR.





10 Yıl Sonra GIF

İnternet açısından resimler küçük ve ele avuca sığar türden olmalıdır. Graphics Interchange Format'ın (GIF) başarısının sırrı burada yatıyor. Chip bu resim formatını size tanıtarak nasıl doğru kullanabileceğinizin yollarını gösteriyor.

19 87 Haziran'ında dosya formatı GIF doğduğunda, CompuServe'in geliştirme ekibinden hiç kimse bu formatın günün birinde İnternet'in en önemli grafik elemanlarından biri olabileceğini aklından bile geçirmiyordu. Bugün, doğumundan on yıl sonra, GIF online dünyasında sağlam bir yer edinmiş durumda.

CompuServe'in yarattığı bu şeyle izlediği amaç başlangıçta tümüyle farklıydı: Geleneksel olarak büyük veri hacmine sahip dijital resimler küçük boyutlu bir formata sıkıştırılacak ve kendilerinin sunduğu online hizmetinin veri otobanından böyle-

likle hızlı bir biçimde transfer edilecekti. Reçete şuydu: Çok fazla bellek gerektiren bir True Color grafik platformdan bağımsız ve kullanımı kolay bir palet grafiğe dönüştürülecekti. Buna veri hacmini asgariye indiren etkili bir sıkıştırma yöntemi ve formatın kullanımını çocuk oyuncağı haline getiren cazip birtakım özellikler eklenecekti.

Grafiklerin dosya büyüklüğünü yoğun bir biçimde azaltmak için üç yöntem var: Resim noktalarını indirgemek, renk sayısını azaltmak ve/veya bir sıkıştırma yöntemi kullanmak. GIF formatı renk azaltma ve sıkıştırma kombinasyonunu kullanıyor.

YÜZDE 80'E VARAN BELLEK TASARRUFU

True Color bir grafiğin GIF'e dönüştürülmesi sırasında önce renk derinliği 24 Bit'ten (16,7 milyon renk) 8 Bit'e (256 renk) değiştiriliyor. Daha sonraki sıkıştırma yöntemi dosya büyüklüğünü önemli ölçüde azaltıyor. Programcılar adını Lempel, Zip ve Welch'den alan (LZW-Compression) 1984 yılından kalma ve bugün de piyasadaki en efektif sıkıştırma yöntemi olarak kabul edilen yöntemi benimsiyor. LZW bir grafikte aynı renkten yinelenen piksel örnekleri bulunduğu temel düşüncesine dayanıyor. Bu renk örneklerinin yerine sayı kodları geçiriliyor ve bir kod kitabına kaydediliyor. Yinelenmeler ne kadar çoksa, sıkıştırma da o kadar güçlü oluyor.

LZW de Delta Compression, Run-Length Coding (RLC) ve Huffman Coding gibi kayıpsız sıkıştırma yöntemleri ailesine ait, çünkü sıkıştırma yüzünden hiçbir resim verisi kaybolmuyor. Eğer kullanıcı LZW ile sıkıştırılmış bir dosyayı açmak isterse, elde ettiği resim sıkıştırmadan önceki orijinalle aynı oluyor. İndirgenmiş renk derinliği ve LZW sıkıştırma kombinasyonu bir True Color grafikte karşılaştırıldığında büyüklük ve türe bağımlı olarak yaklaşık yüzde 20 ila 80 arasında bellek tasarruf ediyor.

İnce eleyip sık dokuduğumuzda GIF formatındaki renk sayısının indirgenmesi resim verilerinin kaybı anlamına geliyor. Bu yüzden Web tasarımcıları, içinde bulunduğumuz durumdan hiç de hoşnut değil. Yalnızca 256 renk kullanmak işlevselliğe karşı verilmiş bir ödün ve yüksek değerdeki fotoğrafları görüntülemek için yeterli değil. GIF formatının birincil kullanım alanı olan grafikler için ise varolan renk paleti tümüyle yeterli.

WEB TASARIMCILARI İÇİN

GIF resim verilerini harika bir biçimde sıkıştırmalarının yanında, kendisine online dünyasında başarı getiren başka özelliklere de sahip.

■ **Interlacing:** Varolan iki sürümünden ilki, yani GIF 87a bile Inline



grafikleri (Internet Browser'ın bir sayfa içersinde gösterdiği grafikler) dilim dilim kurabiliyordu. Kısa bir süre öncesine kadar GIF "Interlacing" yapabilen tek format. Interlacing yeteneği olan Joint Photographic Experts Group kökenli PJPEG (Progressiv JPEG) ya da Portable Network Group kökenli PNG pek yaygın değil ve henüz onları ciddiye almak için pek bir neden yok.

Dijital bir resim normal olarak piksel piksel, satır satır yukarıdan a-

şağıya doğru oluşur. Buna karşılık Interlaced bir GIF, bir grafiği "Interlaced Passes" denilen dört ayrı basamakta gösterir. İşin püf noktası şu: Resmin içeriği yüklenme süresinin yüzde 50'si geçtikten sonra belirginleşmeye başlar ve resim yavaş yavaş netlik kazansa da izleyici grafiğin daha hızlı yüklendiğini sanır.

Interlacing, online dünyasında resmi gösterebilmek için tümünü yüklemek zorunda olan öteki resim formatlarına göre önemli bir avantajdır. Bir Interlaced GIF'i 87a ya da 89a olarak kaydetmek size kalmış bir şeydir. Her iki sürüm de aynı amaca hizmet eder ve aynı yeri kaplar.

■ **Saydam Zemin:** Şimdiye kadar pek yaygınlık kazanamamış olan PNG'yi bir yana bırakacak olursak, yalnızca GIF ve yalnızca 89a sürümü saydam zemine sahip grafikleri kaydedebilmektedir.

Bu özellik başlangıçta gereksiz gibi gelebilir, ancak Internet sayfalarının oluşturulmasında çok önemli bir rol oynamaktadır. Konturları sayfanın zemininden sınırlama olanağı vardır ve grafikler "saydam" olarak kaydedilebilmektedir. Bir örnek verelim: WWW sayfalarındaki renkli başlıklar ya da logolar normal olarak HTML metinleri değil grafiklerdir. Saydamlık olmadan grafik,

sayfanın zeminini tıpeks gibi kaplayan çirkin beyaz bölümlere sahip bir dikdörtgen olarak görünür. Buna karşılık saydam bir GIF grafiği şeffaflaştırır, zemin saydam olarak tanımlanmış renklerin altından görünür.

Bu tekniğin potansiyel bir kullanım alanı 3D efektleridir. Saydam GIF'ler her türden, kaliteli grafik yazılımıyla üretilebilir, grafiker yalnızca saydam renkleri tayin etmek zorundadır.

■ **Animasyon:** WWW sayfalarında bulunan animasyonlar ender durumlarda Java Applet'lerden ya da ActiveX Control'lardan ibarettir; hareketten daha ziyade GIF sorumludur. Bir GIF dosyasına birçok resim konabilir. Özel bir gösterim yazılımı bu resimleri sırayla çağırır. Piyasada belirleyici konumda olan iki Internet Browser, Netscape Navigator ve Microsoft Internet Explorer 2 ya da 3 sürümünden itibaren bu animasyonları göstermektedir. Canlandırılmış GIF'ler geleneksel resim işleme yazılımıyla üretilemez; grafikerlerin bu iş için Internet'te Mac ve PC için ücretsiz indirilmek üzere bekleyen animasyon yazılımlarına ihtiyaçları vardır.

Bir resmin kaydedilmesi için sunulan bu seçenek çokluğuna rağmen GIF kullanıcıyı rahatsız edici

Temel Bilgiler

Resim Formatları

Bilgisayar grafiğinde hem vektör hem de nokta yönelimli resim formatlarıyla çalışılıyor. Vektör grafikleri tamı tamına tanımlanmış matematiksel çizgiler ve eğrilerle ilişkili.

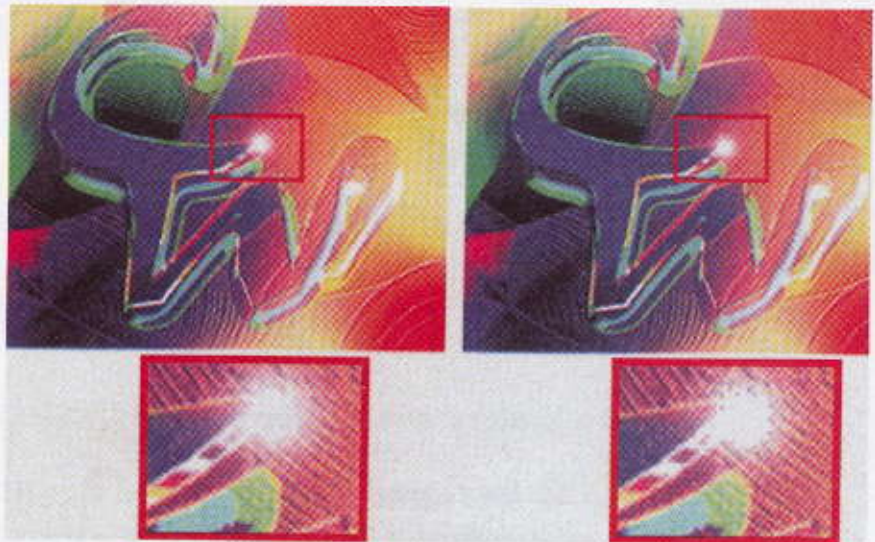
Nokta ya da piksel resimleri küçük dikdörtgenlerden oluşan bir tramdan ibaret. İşleme sırasında yazılım hep bir grup resim noktasıyla ilgileniyor ve vektör grafiklerinde olduğu gibi varolan geometrik şekillere yönelmiyor.

Dört türlü piksel grafiği bulunuyor: True Color grafikler, renk paletli grafikler, gri değerli grafikler ve tram grafikler.

True Color grafikler en iyi gösterim kalitesine sahip ve dolayısıyla en çok belleğe gereksinim duyan grafikler. Her piksel kırmızı, yeşil ve mavi bileşenlerden ibaret tüm renk bilgisini içeriyor. Örnek formatlar olarak BMP, .JPG, .CMS (Flashpix) ya da .PNG'yi sayabiliriz.

Renk paletli grafikler ki, bunlara GIF de dahil, her bir noktayı renk tablosundaki (palettteki) bir indeks aracılığıyla temsil ediyor. Bu indeksin değeri resim noktalarına atanıyor.

Gri değerli grafikler yalnızca siyah renge azami 256 aydınlık değeri atıyor. Tram grafik bir resmi göstermenin en basit türü. Burada bir piksel yalnızca aydınlık olma ya da olmama seçeneğine sahip. Böylelikle ne renk ne de gri değer gerçekleştirmek olanaklı.



Yukarıdaki resimlerde bir .BMP grafik (solda) bir .GIF grafik (sağda) ile karşılaştırılıyor: Çıplak gözle ancak resim dört kez büyütüldüğünde niteliksel farklar saptamak olanaklı. Bu örnekte GIF bellekte .BMP dosyasından %75 daha az yer kaplıyor (500x395 piksel büyüklüğündeki bir resimde 578 Kbyte'a karşılık 140 Kbyte).



bir çerçeve içinde kalmaya zorluyor. GIF'de yalnızca 8 bit ve kırmızı, yeşil, mavi bileşenlerinden oluşan 256 renk olanaklı. Bu GIF'in kullanımının grafikler ve logolarla sınırlı kalmasına yol açıyor. Pratikte 256 renk de teorik bir değer olarak kalıyor. GIF öncelikle Internet bağlamında ortaya çıktığı için, Browser yazılımının performans gücüne dikkat etmek gerekiyor:

Microsoft Internet Explorer ile birlikte piyasada belirleyici bir rol oynayan Netscape Navigator PC üzerinde 256 renk ayarıyla yalnızca 216 rengi doğru olarak gösteriyor. Bunların her biri üç RGB bileşeni için altı adet onaltılık sayı tabanına dayalı değerden (00, 33, 66, 99, CC, FF) oluşuyor.

Web tasarımcıları için anlamlı olan daha baştan 256 renk paletini kullanmayıp, GIF grafiğinde kötü tramlamaları ve Dithering'i önlemek için Netscape Navigator için optimize edilmiş bir renk paleti kullanmaktır. Kendilerine gerekli olan renk paletini Internet'te bulabilirler.

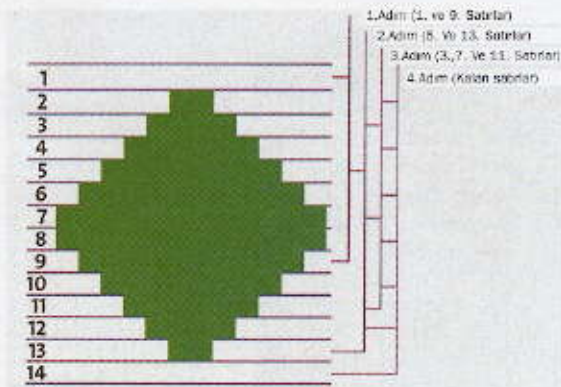
216 renkle iyi bir çalışma yapmak

pekala olanaklıdır, hatta grafikler çoğunlukla daha az renkle de yetinebilmektedirler. Web tasarımcıları belekten tasarruf etmek için daima asgari miktarda renkle çalışırlar. Paint Shop Pro ya da Photoshop ile bir grafiğin ne kadar renk kullandığını saptamak olanaklıdır. Daha sonra kullandığınız renk paletini bu değere indirgeyebilirsiniz. Unutmayın ki, böylelikle tasarruf edeceğimiz her Byte, Internet'teki yükleme süresini ve dolayısıyla da ödeyeceğiniz parayı azaltır.

GIF İÇİN ZOR DÖNEM

GIF'in geleceği pek parlak görünmüyor. PNG'nin onun yerini alacağı söyleniyor. Azami 48 bit renk derin-

Bir Interlaced GIF'in Kurulma Modeli



14 resim satırına sahip bir GIF grafiğin örnek gösterimi: Resim dört adımda kuruluyor.

liği, Interlacing, saydamlık ve animasyon yeteneği, platformlardan bağımsız uyumluluk ile PNG GIF'in hayatını zorlaştıracak. Bunun dışında PNG GIF'e üstün bir sıkıştırma yöntemi olan LZ-77 ile çalışıyor.

Gerçi LZ-77 LZW sıkıştırma yönteminin ilk atalarından biri, ama yine de belirleyici bir avantaja sahip: LZ-77 kullanmak için lisans gerekmiyor. GIF tarafından kullanılan LZW yönteminin patent hakkı ise ABD tekeli Unisys'e ait ve Unisys 1993 yılından beri Compuserve'den lisans parası talep ediyor. Ancak Compuserve de boş durmuyor: Bir yıldan daha fazla bir zaman önce ABD'deki merkezden yapılan açıklamaya göre yeni GIF24 formatı azami 24 bit renk derinliğine ve kendi sıkıştırma yöntemine sahip olacak, ancak bu format henüz piyasaya çıkmış değil.

Başka bir deyişle durum henüz açıklığa kavuşmuş değil. Sonuç olarak hangi formatın başarı kazanacağı birçok etkene bağlı, örneğin hangi yazılımın hızla hangi formatı destekleyeceği bu etkenlerden biri. Ancak açık olan bir şey var: GIF neredeyse tüm talepleri karşılıyor, yaygınlaşmış durumda ve seviliyor. Böylelikle de bir kenara atılmaya karşı koyacak gücü henüz tüketmiş değil.

W.G.'den çeviren
Garı Antikacıoğlu

Uzmanlar İçin

Sayısal Onaltılık Renk Sistemlerine

Bir RGB grafik kırmızı, yeşil ve mavi renkler için 0 ile 255 arasındaki sayısal değerlerle tanımlanmıştır. Değer ne kadar yüksekse, bileşenin yoğunluğu da o kadar güçlüdür. Örneğin saf mavi şöyledir:

```
R   G   B
0   0   255
```

Ancak Internet sayfalarında renklerin programlanması için sayısal değerler kullanılmaz, bunun yerine onaltılık sayı tabanına dayalı değerler kullanılır. Burada her renk değeri rr-gg-bb sırasıyla yalnızca iki işaretle ifade edilir.

Aşağıdaki tabloda seçilmiş sayısal renk değerlerini karşılık gelen onaltılık değerlerle birlikte görüyorsunuz:

Sayısal Değer	Onaltılık Değer	Sayısal Değer	Onaltılık Değer
0	00	25	19
9	09	26	1A
10	0A	27	1B
11	0B	34	1F
15	0F	35	20
16	10	255	FF

Böylelikle Web sayfaları için kendi renklerinizi oluşturuyorsunuz: Sayısal sisteme benzer bir biçimde bir bileşenin yoğunluğu değeri "FF" değerine yaklaştıkça artar.

Bir Web sayfasında oluşturulacak mor bir zemin için örnek kod şöyle:
BODY BGCOLOR="#800080"



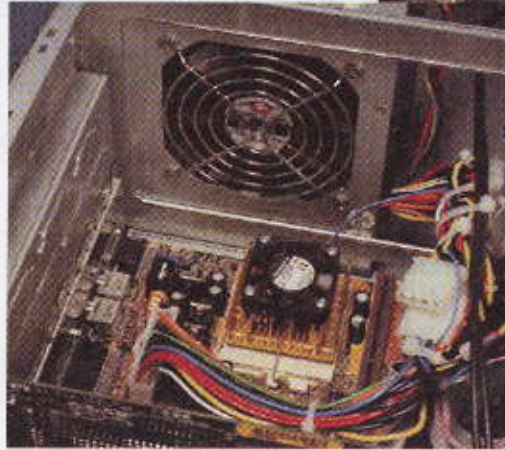
PC'yi Sessizleştirmek

Her PC gürültü çıkarır. Ya şebeke bağlantı bölümündeki havalandırıcı çok gürültü çıkarmaktadır ya da çalışmanız sırasında sabit diskin gürültüsü sizi rahatsız etmektedir. Yeni satın aldığınız ya da zaten varolan bir bilgisayarı neredeyse hiç gürültüsüz hale nasıl getirebileceğinizin chipuçlarını bu yazıda bulabileceksiniz.

PC'deki sabit disk gürültü ile çalışıyor, şebeke bağlantı bölümündeki vantilatörün çıkardığı ses ise bir kasırgayı andırıyor. Havalandırıcı o kadar gürültülü ki, arka planda çalan ve sinirlerinizi gevşeten radyonun sesini bile bastırıyor. Pentium işlemci üzerindeki küçük havalandırıcı bir testereyi andıran patırtısıyla bu durumun tuzu biberi oluyor.

Artık yeter. PC kasasını gürültünün kaynağını tam olarak anlamak için kendinize doğru çekiyorsunuz. Sesler birden kesiliyor. PC'yi eski yerine koyar koymaz, oyun baştan başlıyor. Tereddüte yer yok. Artık sabrınız taşı ve PC'nizi sessizleştirmek istiyorsunuz. Peki ama nasıl?

Bu pek de zor bir iş değil. Günümüzde yeni bir Pentium bilgisayar satın alan ya da eski PC'sini sessizleştirmek isteyenler için önemli olanaklar mevcut. Çünkü birçok donanım ve yazılım üreticisi PC'deki gürültüye karşı savaşta bir hayli yol katetmiş durumda. Bir yandan artık bilgisayarlar sessiz havalandırıcılar takılırken, diğer yandan Windows 95, "Denetim



Sesli ve sessiz PC: Soldaki resimdeki vantilatör şebeke bağlantı bölümü kasasına sabit bir biçimde vidalanmış olduğu için çok fazla gürültü çıkarmaktadır. Yukarıda sağda hava dolaşımı yumuşak bir lastik tamponla kasadan doğrudan bağlantısız hale getirilmiştir ve bu yüzden de neredeyse hiç işitilmemektedir.

Masası" klasöründe gürültüye karşı savaşında kullanılabilecek bir dizi seçenek sunuyor. Tabii ki bu yeni bir Pentium bilgisayarın eve tesliminde sessiz olduğu anlamına gelmiyor. Her bilgisayar kullanıcısı sessiz bir alet satın almaya dikkat etmeli. Aşağıdaki belirtilen noktaları gözönünde bulundurursanız, PC'nizi artık neredeyse hiç işitmemeniz olası.

BİRİNCİ GÜRÜLTÜ KAYNAĞI: ŞEBEKE BAĞLANTI BÖLÜMÜ

PC'deki en patırtıcı bölüm şebeke bağlantı bölümüdür ve burası sabit diskin çıkardığı gürültüyü bile geride bırakmaktadır. Vantilatörün kendisi çoğunlukla oldukça sessiz olmasına rağmen, çıkan gürültü yine de fazladır. Bu durum çeliskili gibi görünebilir, ancak nedensiz değildir. Eski ve yeni PC'lerde havalandırıcı sabit bir biçimde şebeke bağlantı bölümü kasasına vidalanmıştır. Bu yüzden şebeke bağlantı bölümü kasası, kemanda da olduğu gibi bir rezonans güçlendirici işlevi görmektedir.

Her bilgisayar kullanıcısının sessiz bir PC istemesine karşın, bilgisayar üreticileri bir ejderha gibi nefes alıp veren şebeke bağlantı bölümleri üretmektedir. Bu durumun istisnası Gateway firmasıdır. Bu firma kısa bir sü-

redir Pentium bilgisayarlara sessiz şebeke bağlantı bölümleri takmaktadır (yukarıdaki fotoğrafa bakınız). Şebeke bağlantı bölümünde dolaşımda olan hava gürültü çıkarmasın diye burada kullanılan hile şudur: Vantilatör ile şebeke bağlantı bölümü kasası arasına yumuşak bir lastik tampon yerleştirilmektedir. Böylelikle akustik bağlantı kesilmekte, rezonanslar artık oluşmamakta ve gürültü kesilmektedir. Bu yöntemi otomobil sanayi gürültüyle savaşında uzun süredir kullanmaktadır: Yumuşak bir lastik tampon motor ile karoseri arasındaki bağlantıyı ortadan kaldırmak için kullanılmaktadır.

Modern bilgisayarlarda Pentium-CPU üzerindeki havalandırıcı da ortadan kalkabilmektedir. Bunun önkoşulu işlemci üzerine şebeke bağlantı bölümündeki havalandırıcıdan beslenen bir soğutucunun monte edilmiş olmasıdır. Eğer PC'ye sonradan ısı ayarlı bir havalandırıcı takılırsa, eski bilgisayarlar bile sessizleşmektedir.

İKİNCİ GÜRÜLTÜ KAYNAĞI: SABİT DİSK

Günümüzde PC'lere iki çeşit sabit disk yerleştirilmektedir: IDE ve SCSI diskler. PC'nin sessizliğine önem ve-



ren kullanıcılar IDE disklerini tercih etmelidir, çünkü bunlarda Power Management vardır. Bunun anlamı şudur: Eğer IDE diske birkaç dakika erişim yapılmazsa, PC bu kayıt ortamını devre dışı bırakır ve sabit disk Stand-by moduna geçer. Ancak PC sabit diske erişimde bulunduktan sonradır ki, disk uykusundan uyanır.

Bu durum SCSI sabit disklerde tümüyle farklıdır: Bu kayıt ortamları sürekli kullanım için tasarlanmıştır, yani örneğin Server, DTP ve CAD uygulamaları için. Bu yüzden çok az sayıda SCSI sabit disk Power Management ile donatılmıştır ve sessiz PC için de uygun değildirler.

ÜÇÜNCÜ GÜRÜLTÜ KAYNAĞI: PENTIUM HAVA DOLAŞIMI

Çoğu Pentium bilgisayarda işlemci üzerine ısıyı iletmesi gereken küçük bir vantilatör monte edilmiştir. Bu hava dolaşımı çoğunlukla uzunca bir süre sessizce görevini yerine getirir, ancak bir zaman sonra testereninkine benzer sesler çıkararak dikkat çeker. Bu durumdan kurtulmak için ya yeni bir vantilatör satın alınır ya da Pentium-CPU üzerine büyük pasif bir soğutucu cisim monte edilir. Ancak güvenli yol soğutucunun şebeke bağlantı bölümündeki vantilatör tarafından beslenmesidir ki, böylelikle Pentium işlemci sıcak yaz günlerinde aşırı ısınmaya maruz kalmaz. Burada Gateway firması yine örnek bir davranış içerisinde: Tüm yeni Pentium PC'lerde anakart ve şebeke bağlantı bölümü öyle bir biçimde düzenlenmiştir ki, şebeke bağlantı bölümündeki vantilatör CPU üzerindeki soğutucuyu soğutmaktadır (Fotoğrafa bakınız).

GÜRÜLTÜYE KARŞI BİRİNCİ ÖNLEM: BIOS AYARLARI

Windows 95'in sabit disk gürültüsünü zaman zaman devre dışı bırakabilmesi için, bazı BIOS ayarlarının yapılması gerekir. Bunun için Boot etmeden önce (Del) tuşuna basarak BIOS Setup programını çağırabilirsiniz. Ekranda bu tuşun aktif durumda olduğuna çoğunlukla "Press DEL to enter SETUP" mesajı ile işaret edilir. BIOS Setup programına vardığınızda, dikkatinizi "Power Management", "PM", "PM-Control by APM", "APM", "HDD-Power Down" üzerinde toplamalısınız. Kısa bir açıklama verelim: PM Power Management, APM ise Advanced Power Management için birer kısaltmadır. APM BIOS'da her zaman "Enabled" durumda bulunmalıdır ki, Windows kullanılmadığında, sabit diski devre dışı bırakabilsin. Eğer BIOS'unuzda "HDD-Power Down" kaydı da bulunuyorsa, o zaman onun arkasında da "Enabled" olmalıdır. Aşağıdaki iki BIOS Setup örneği Power Management'in aktif olabilmesi ve Windows 95'in gerektiğinde sabit diski devre dışı bırakabilmesi için hangi ayarların yapılması gerektiğini göstermektedir.

GÜRÜLTÜYE KARŞI İKİNCİ ÖNLEM: WINDOWS 95 AYARLARI

Bir sonraki adımda, bir yazma ya da okuma işlemi yapılmadığı zaman Windows 95'in sabit diskin gürültüsünü kesmesini sağlamanız gerekiyor. Bunun için BAŞLAT - AYARLAR - DENETİM MASASI kısmında GÜÇ simgesini çift tıklayın. GÜÇ bölümünde ilk olarak "Bu Bilgisayarda Windows'un Güç Kullanımını Yönetmesine İzin Ver" seçeneğini aktif duruma getirin ve GELİŞMİŞ'i tıklayın.



Power-Management: Windows 95'de işletim sisteminin sabit diski devre dışı bırakabilmesi için bu ayarları yapmanız gerekiyor.

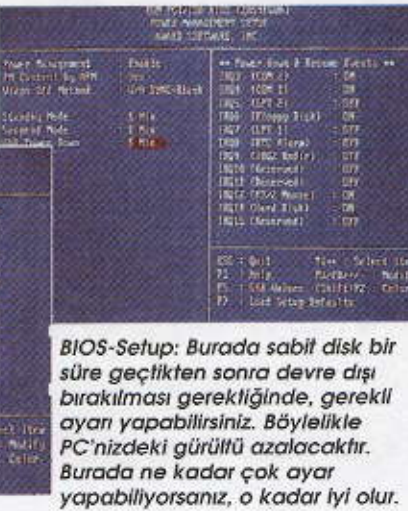
GELİŞMİŞ kısmında "Başlama Menüsünde iptal komutunu göster" seçeneğini, SORUN GIDERME bölümünde ise "APM 1.0 Uyumluluk kipini kullan" seçeneğini aktif duruma getirin. Böylece Windows 95 daha önceden BIOS'da yapılan ayarlarla uyumlu bir şekilde çalışır.

TAMAM'ı tıklayarak bu pencereyi kapatın ve DISK SÜRÜCÜLER kısmına geçin. Burada "AC gücü kullanıldığında" seçeneğini aktif duruma getirin ve Windows 95'in kaç dakika geçtikten sonra sabit diski kapatması gerektiğini belirtin.

Şimdi değişikliklerin etkili olabilmesi için bilgisayarınızı yeniden başlatın.

Windows 95'in ve BIOS'un doğru konfigürasyona sahip olmaları sayesinde, işletim sisteminin sabit diske erişmediği zamanlarda sabit diskin sesini duymayacaksınız.

L.N.'den çeviren Garo Antikacıoğlu



BIOS-Setup: Burada sabit disk bir süre geçtikten sonra devre dışı bırakılması gerektiğinde, gerekli ayar yapılabilirsiniz. Böylelikle PC'nizdeki gürültü azalacaktır. Burada ne kadar çok ayar yapılabiliyorsanız, o kadar iyi olur.



Protokoller ve Network Sisteminin Kurulması

A'dan Z'ye Network yazı dizisinin bu bölümünde CHIP, protokollerle ilgili ayrıntılı bilgilerin yanı sıra Windows 95'de kendi Network sisteminizi kolaylıkla kurabilmeniz için yapılması gereken işlemleri aşama aşama göstermekte. Belirtilen adımlara uygun olarak işlemleri tamamladığınızda Windows 95 üzerinden bilgisayarlarınızı birbirine bağlamış olacaksınız.

Protokoller, Network üzerinde donanım ve yazılımların birbirleri ile anlaşabilmelerini sağlayan standartlardır. İki modem birbirleri ile anlaşabilmeleri için her ikisinin de aynı dili konuşmaları gerekir. Bunun için belirli standartlar tanımlanmıştır. Modemlerde kullanılan bu donanım protokolleri V.32bis, V.22bis, Bell212A, V.23, V.34, V.42bis, MNP5 gibi isimler almışlardır. Bu protokollerden V.42bis ve MBP5 veri sıkıştırma protokolleri, diğerleri ise bağlantı hızını belirleyen protokollerdir. Donanım protokolleri modemlerin birbirlerine donanımsal olarak bağlanıp veri iletişimine hazır hale gelmelerini sağlarlar.

Bağlantı kurulduktan sonra yazılım protokolü devreye girer. Eğer modemler birbirlerine sadece ASCII karakterleri göndereceklerse ve ekranda bu karakterlerin görülmesi isteniyorsa herhangi bir yazılım protokolüne ihtiyaç yoktur. Buna örnek olarak bir BBS'e bağlanmayı gösterebiliriz. Bu durumda bir terminal emülasyon programı çalıştırılacak ve karşı taraftan gelen karakterler ekrana basılacaktır. Aynı şekilde bilgisayara girilen karakterler karşı modeme gönderilecektir.

Eğer modem ile Internet'e bağlanılacaksa bir yazılım protokolüne ihtiyaç duyulur. Internet bağlantı-

sında kullanılan protokole TCP/IP protokolü adı verilmektedir. Bu protokol sayesinde Internet'e bağlanan bilgisayarlar aynı dili konuşurlar.

LAN (Local Area Network) sistemlerinde kullanılan protokoller ise daha farklıdır. TCP/IP protokolü LAN sistemlerinde kullanılmaz. LAN sistemlerinde en çok kullanılan iki protokol IPX ve NetBEUI protokolleridir. Bu protokoller hızlı bir iletişim yapmak için tasarlanmıştır.

IPX protokolü Novell firmasının geliştirmiş olduğu Netware işletim sistemi tarafından kullanılır. Ayrıca Network üzerinde oynanabilen oyunlar da IPX protokolünü kullanmaktadır. NetBEUI protokolü ise Microsoft firmasının geliştirdiği işletim sistemleri tarafından kullanılan bir protokoldür. Microsoft Windows For Workgroups, Microsoft Windows 95 ve Microsoft Windows NT işletim sistemlerinin yüklü olduğu bilgisayarlar, birbirleri ile bir LAN sistemi üzerinden iletişim kurabilmek için bu protokolü kullanırlar.

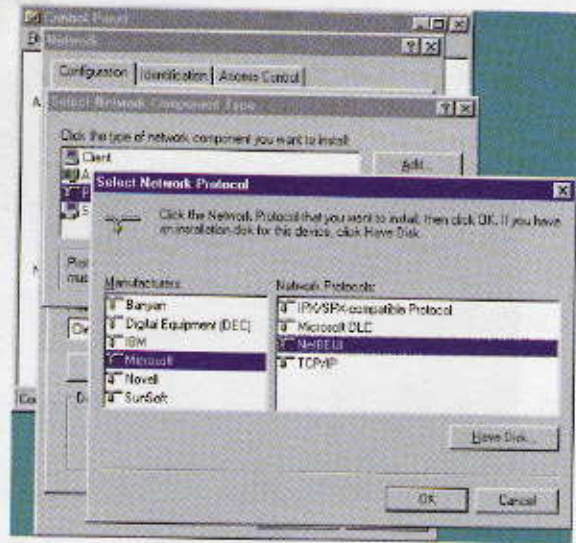
Netware işletim sistemi, bir bilgisayarın sabit diskini ve sisteme bağlı olan yazıcıları ortak kullanıma açar. Netware işletim sistemi sadece ana bilgisayara yüklenir. Bu bilgisayara File Server adı verilir. Diğer



bilgisayarlara ise terminal adı verilir. Terminaller ana bilgisayara bağlanarak, ana bilgisayarın sabit diskini ortak olarak kullanabilirler. Ayrıca sistemdeki herhangi bir bilgisayara bağlı olan bir yazıcı da (ana makineye veya herhangi bir terminale bağlı olan yazıcı) ortak kullanıma açılabilir.

Windows 95'de ise ana makine ve terminal kavramlarının kullanılmasına gerek yoktur. Windows 95'in yüklü olduğu tüm bilgisayarlar hem ana makine, hem de terminal konumunda olabilirler. Windows 95 ile tüm bilgisayarların sabit diskleri ortak kullanıma açılabilir ve tüm bilgisayarlar birbirlerinin sabit disklerine erişebilir. Bir LAN sistem üzerinde birden fazla protokolün kullanımı da mümkündür. Sözgelimi, tüm bilgisayarlarında Windows 95 işletim sisteminin kullanıldığı bir LAN sisteminde ayrıca Netware işletim sisteminin yüklü olduğu bir File Server da kullanılabilir. Bu durumda LAN sistem üzerinde hem IPX, hem de NetBEUI protokolleri kullanılacaktır. Bu protokollerin sinyalleri birbirlerine karışmaz. Böyle bir sistemde, bilgisayarlar, Windows 95'in protokolü olan NetBEUI üzerinden birbirlerine erişebilecekleri gibi, IPX protokolü üzerinden de, Netware işletim sisteminin yüklü olduğu ana bilgisayara erişebilirler.

Windows 95 işletim sistemi ile Network kurmak için gerekli olan protokol sağda görülen pencereden yüklenmektedir. Listenin solunda üretici firma, sağında ise protokolün adı yer almaktadır.



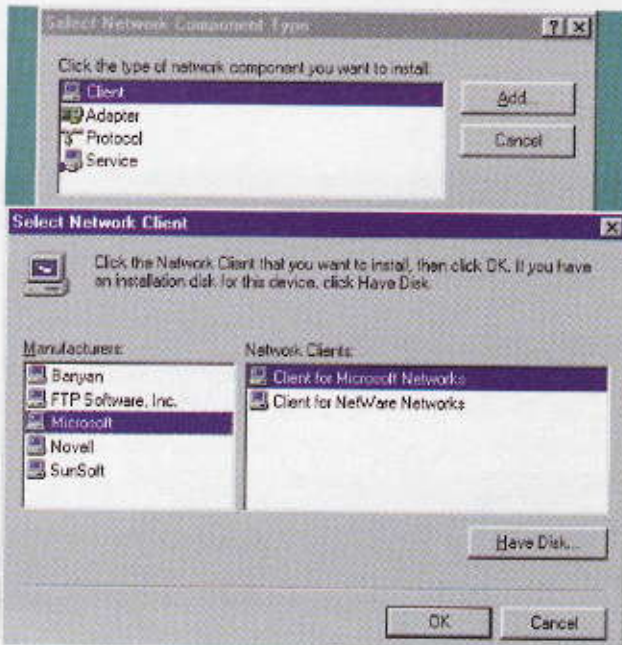
IPX protokolü, Ethernet kartını programlayan bir yazılımdır. Her Ethernet kartının yanında bir disket ile bu yazılım verilir. Ethernet kartlarında genellikle Novell firmasının geliştirmiş olduğu bir standart olan NE2000 uyumluluğu aranır. NE2000 uyumlu olan tüm Ethernet kartlarının IPX protokol yazılımları birbirlerine uyur.

DOS işletim sistemi üzerinde IPX protokolünün çalışabilmesi için Ethernet kartının Base-I/O adresi ve IRQ numarası bilinmeli ve IPX yazılımının konfigürasyonu buna göre yapılmalıdır.

DOS işletim sistemini kullanarak Netware işletim sisteminin yüklü

olduğu bir ana bilgisayara bağlanabilmek için IPX yazılımı yüklendikten sonra, IPX protokolünü kullanarak aradaki iletişimi sağlayacak olan bir programın daha yüklenmesi gerekir. Bu program, Netware 3.xx ve daha eski versiyonlar için NETX.EXE isimli programdır. Netware 4.xx versiyonlarında ise VLM.EXE isimli bir program kullanılmaktadır. Windows 95' de ise, Ethernet kartının Base-I/O adresi ve IRQ numarası, kartın sürücü programı için önem taşır.

IPX protokolü, Ethernet kartının sürücü programını kullanarak iletişim sağlar. Windows 95 ile LAN sistemlerinde bağlantı kurabilmek için öncelikle Ethernet kartının sürücü programı yüklenmelidir. Daha sonra, eğer Netware işletim sisteminin yüklü olduğu bir bilgisayara bağlanılacaksa IPX protokolü yüklenmelidir. Netware işletim sisteminin yüklü olduğu ana bilgisayara bağlanabilmek için gerekli olan son yazılım ise IPX protokolünü kullanarak aradaki iletişimi sağlayacak olan Client yazılımıdır. Bu yazılımın adı İngilizce Windows 95'de Client For Netware Networks, Türkçe Windows 95'de ise Netware Ağları İçin İstemci olarak geçmektedir. Microsoft'un geliştirmiş olduğu Windows 95 Network'ünü kullanmak için ise NetBEUI protokolü yüklenmelidir. Client olarak yüklenecek olan yazılımın adı ise İngilizce Windows 95'de Client For Microsoft Networks, Türkçe Windows



Windows 95 işletim sistemi ile kurulacak olan network için gerekli olan client, solda görülen pencereden yüklenmektedir.



95'de ise Microsoft Ağları İçin İstemci olarak geçmektedir.

NETWORK SİSTEMİ KURMAK

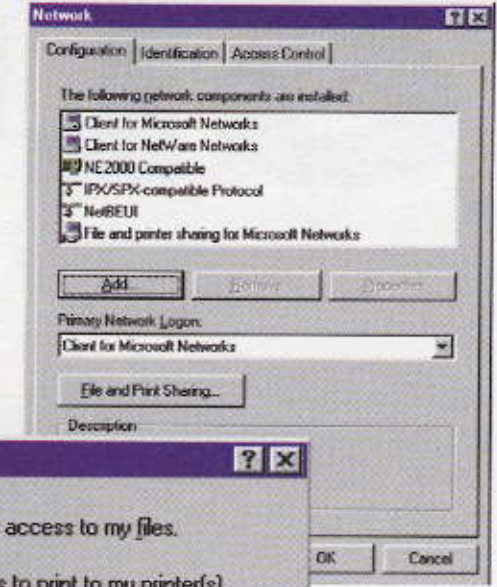
Network sistemi kurmak için ilk yapılması gereken işlem, Network sistemine bağlanacak olan tüm bilgisayarlara Ethernet kartı takılmasıdır. Bu işleminden sonra kablolanmanın yapılması gerekir. BNC ya da Twisted-Pair kablolanma türlerinden biri seçilmeli ve kablolar döşenmelidir. Bir Network sisteminde BNC ile Twisted-Pair kablolanma türleri bir arada kullanılabilir. Sözgelimi birden fazla HUB varsa bunlar birbirlerine BNC kablo ile bağlanabilirler. Hatta bilgisayarların bir kısmı Twisted-Pair kablo ile bir kısmı da BNC kablo ile Network sistemine bağlanabilirler. BNC ile Twisted-Pair bağlantı türlerinin bir arada kullanımı şekil 1'de gösterilmiştir.

Kablolanma işlemi bittikten sonra Windows 95 işletim sistemine Network sistemi için gerekli olan yazılımlar yüklenir. Bu yazılımların arasında Ethernet kartının sürücüsü gelmektedir. Eğer Ethernet kartı PnP özelliğine sahipse, Windows 95 Ethernet kartını, bilgisayarın açılışında görecektir ve otomatik olarak yükleyecektir. Eğer kart NE2000 uyumlu ise Windows 95 ile birlikte gelen standart NE2000 sürücüsü kullanılabilir. Ancak bazı kartlar bu sürücü ile çalışmayabilirler. Bu durumda kart ile birlikte gelen disket içerisinde bulunan sürücü program kullanılmalıdır.

Aşağıdaki pencerede dosya ve yazıcı paylaşımının aktif hale geçirilmesi gösterilmektedir. Tüm sürücüler yüklendikten sonra Network penceresinde, sağda görülen liste elde edilir.

File and Print Sharing

- ☒ I want to be able to give others access to my files.
- ☒ I want to be able to allow others to print to my printer(s).

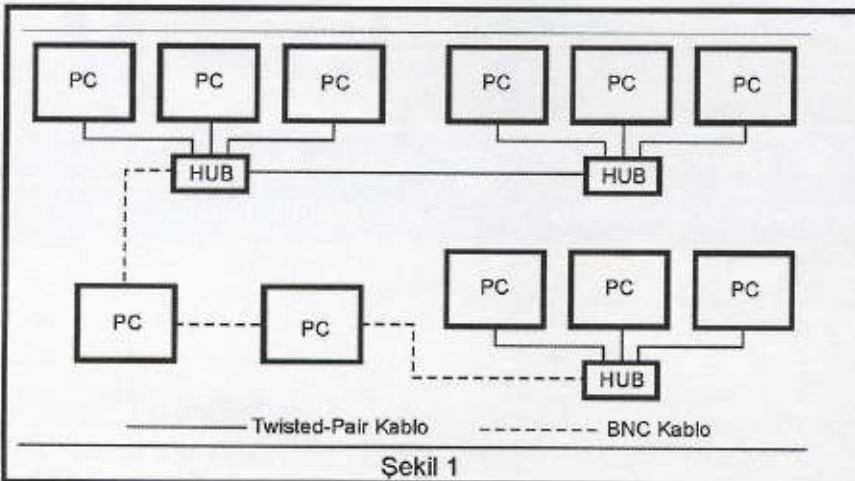


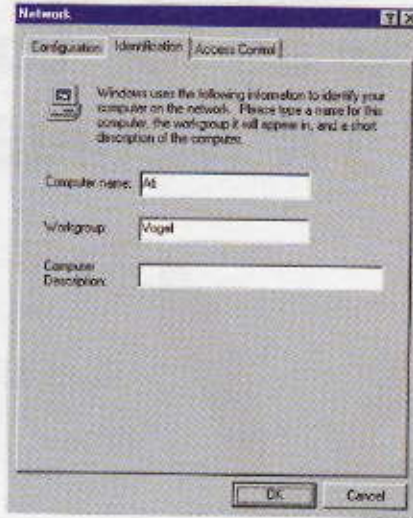
Ethernet kartının sürücüsü yüklendikten sonra Windows'un Control Panel (denetim masası) bölümünde Network (ağ) isimli bir seçenek çıkacaktır. Yüklü olan Ethernet kartı sürücüsü burada yer almaktadır. Protokol ve Client yazılımlarının yüklenmesi de yine bu bölümden yapılır. Control Panel bölümünden Network bölümüne girildikten sonra burada ilk olarak Network sistemi için gerekli olan protokol yüklenmelidir. Windows 95 Network sistemi için bu protokol NetBEUI isimli protokoldür. Bu protokolü yüklemek için pencerede bulunan Add tuşuna mouse ile tık-

lanır. Gelen pencereden Protocol seçeneği seçilir ve tekrar Add ismini taşıyan tuşa Mouse ile tıklanır. Ekrana gelen yeni pencerenin sol tarafında protokolü geliştiren firmanın ismi, sağ tarafında ise protokolün ismi yer almaktadır. Sol taraftaki listeden Microsoft seçilir. Sağ tarafta bulunan listedeki seçeneklerden NetBEUI seçilir ve OK tuşuna tıklanır. Açılan pencereler kapanacak ve ilk pencereye geri dönecektir.

İlk pencerede, Ethernet kartının sürücüsü yazılımının altında NetBEUI protokolünün yüklü olduğu görülür. Bu işlem aynı şekilde bir kez de IPX protokolü için yapılmalıdır. IPX protokolünü yüklemenin nedeni Network üzerinde oynanabilecek oyunların bu protokolü istemesidir. Ayrıca eğer Network sisteminde Netware işletim sisteminin yüklü olduğu bir ana bilgisayar varsa, bu bilgisayara erişmek için de IPX protokolü gerekmektedir.

Protokolden sonra sıra Client yazılımının yüklenmesine gelmiştir. Bu işlem için yine Add tuşuna tıklanır. Gelen pencereden Client (istemci) seçeneği seçilir ve yine Add tuşuna tıklanır. Ekrana gelen yeni pencerede tıpkı bir önceki işlemde olduğu gibi sol tarafta üretici firma-





Bilgisayarın Network'e tanıtılması işlemi bu bölümden yapılmaktadır.

nın adı, sağ tarafta ise Client adı yer almaktadır. Sol taraftan Microsoft, sağ taraftan ise Client For Microsoft Networks seçilmelidir. Seçme işlemi bitince OK tuşuna tıklanır. Açılan pencere kapanır ve ilk pencereye geri dönlür.

Sıradaki işlem bilgisayarın dosya ve yazıcı paylaşımına açılmasıdır. Bu işlem için Network penceresindeki File And Printer Sharing tuşuna tıklanır. Ekrana gelen yeni pencerede bulunan her iki seçenek de işaretlenerek OK tuşuna tıklanır ve bir önceki pencereye geri dönlür. Gerekli olan sürücü, protokol ve Client'lerin yüklenmesi tamamlanmıştır.

Bir sonraki işlem Network sisteminde çalışacak olan bilgisayar grubuna ve her bir bilgisayara ayrı ayrı isim verme işlemidir. Bu işlem için Network penceresinden Identification bölümüne girilmelidir. Bu bölümdeki Computer Name, bilgisayara verilecek olan isimdir ve bu bilgisayara Network sistemi üzerinde bu isimle erişilecektir. Workgroup kısmında verilecek olan isim ise Network sistemine bağlı olan bilgisayar grubunun ismi olacaktır. Bu isim tüm bilgisayarlarda aynı olmalıdır. Birden fazla Workgroup ismi de tanımlanabilir. Bu durumda, her bir bilgisayar kendi Workgroup isminin altında görülecektir. OK tuşuna tıklanarak işlem tamamlanır.

Bu işlemler bitince, gerekli yüklemelerin yapılabilmesi için Windows 95 orijinal CD'si ya da disketleri istenecektir. Yükleme işlemi de bittikten sonra bilgisayarın yeniden açılması gerekir. Bu işlemler Network sistemine bağlı olan tüm bilgisayarlar için ayrı ayrı yapılmalıdır. Sayılan işlemler tamamlandıktan sonra Windows 95 yüklü olan ve Network'e bağlı olan tüm bilgisayarlar birbirlerine erişebilirler.

Network sistemine bağlı olan bilgisayarların görülmesi için masa üstündeki Network Neighborhood (ağ komşuları) ikonuna iki kez tıklanmalıdır. Ekrana gelecek olan pencere içerisinde Network sistemine bağlı ve o anda açık olan bilgisayarların isimleri görülecektir. Ancak bilgisayarların sabit disklerine erişim mümkün olmayacaktır. Bunun nedeni sabit disklerin paylaşımına açılmamış olmasıdır.

Sabit diskler paylaşımına açılmak isteniyorsa masaüstünde bulunan My Computer (bilgisayarım) ikonuna iki kez tıklanmalı ve ekrana gelen pencerede C sabit diskinin üzerinde Mouse'un sağ tuşuna tıklanmalıdır. Açılan menüden Sharing (paylaşım) seçeneği seçildiğinde ekrana değişik erişim türlerinin seçimini olanaklı kılan bir pencere gelecektir.

Bu erişim türlerinden Full, sabit diski okuma ve yazma işlemleri için paylaşım açar. Read Only erişim türü ise sabit diski sadece okuma için paylaşım açar. Sadece okuma için paylaşım açılmış olan sabit diske başka bir bilgisayardan erişildiğinde herhangi bir yazma veya silme işlemi yapılmaz.

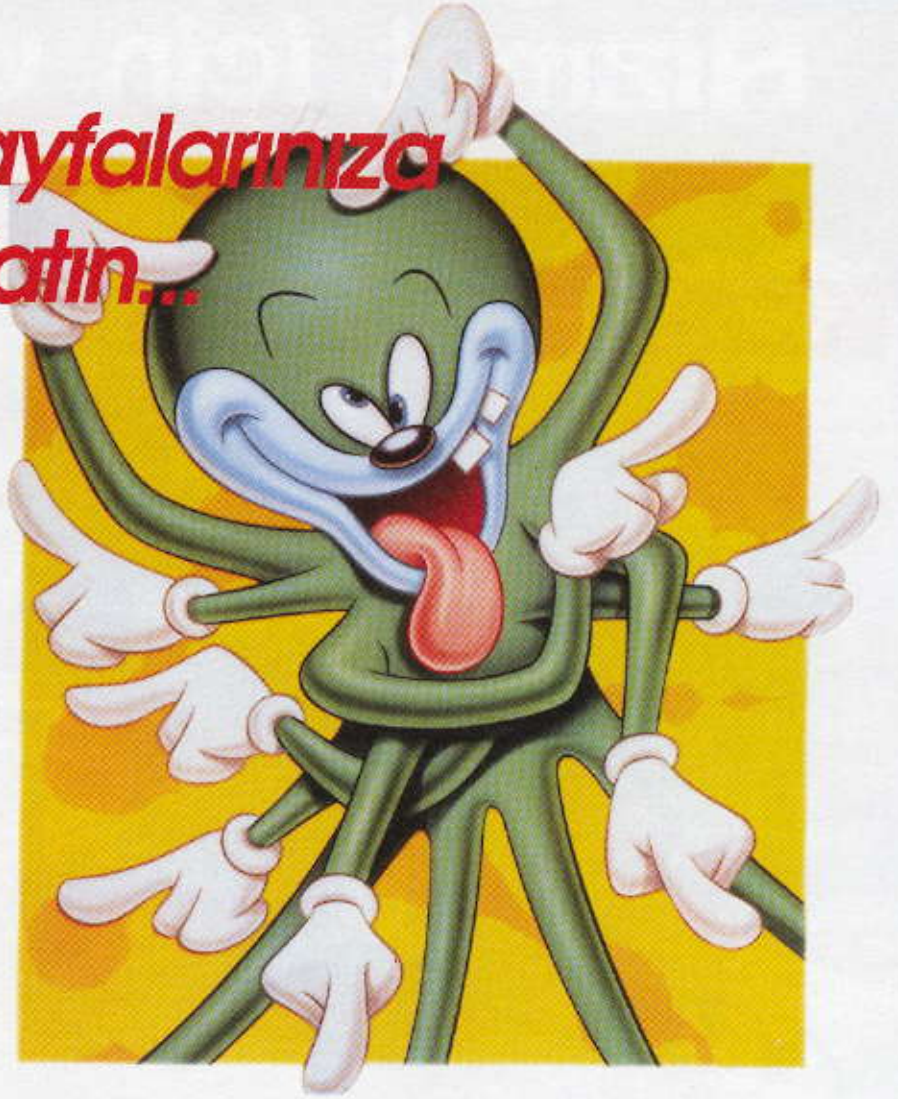
Yazıcıların paylaşımına açılması da aynı şekilde gerçekleşmektedir. Yazıcılar bölümünde paylaşım açılacak olan yazıcının üzerinde iken mouse'un sağ tuşuna tıklanmalı ve Sharing (paylaşım) seçeneği seçilmelidir. Paylaşım açılmış bir yazıcıya herhangi bir bilgisayardan doküm alabilmek için o yazıcının sürücü programının diğer bilgisayarlarda da yüklü olması gerekmektedir.

Atilla Uygun



İnternet Sayfalarınıza Hareket Katın...

Her zaman, yalnızca iki kareden bile oluşsa dahi hareketli görüntüler sabit görüntüden daha çok dikkat çekerler. Bu tip hareketli görüntüler ile hazırladığınız HTML sayfanız canlılık ve renkliliğe kavuşur. Hem de birçok programı öğrenmenize, karışık programlama dilini bilmenize gerek kalmadan ve büyük boyutlardaki yüklemesi zaman alan Plug-in'lere de ihtiyaç duymadan.



İnternet'te sörf yapan herkesin, bağlandığı her yeni sayfada mutlaka rastladığı, hareketli logolar, tuşlar, cazip ve çekici objeler aslında tek bir Gif resminden oluşmakta. Bu tür resimleri, yani GIF89a formatındaki hareketli resim dosyalarını sayfanıza ekleyip hareketlendirebilmeyiz de çok kolay. Gif89a formatının özelliklerinden adım adım hareketli bir Gif dosyasının nasıl hazırlanacağına, pratik, kolay ve hızlı hareketli Gif yaratma tekniklerinden, hazır hareketli Gif dosyaları arşivleri adreslerine kadar her şeyi bu yazının devamında bulacaksınız. Hazırlanması ve Web sayfasına eklenmesi bir resim eklemek kadar kolay olan bu yöntem, İnternet üzerinde en çok kullanılan yöntem olma özelliğini de taşıyor.

Başlamadan önce birkaç noktayı belirtmekte fayda var. Hareketli Gif (Animated Gif)'lerin bazı eski Browser'lar'da görüntülenemediği gibi. Bu durumda en iyisi, en çok görünmesi-

ni istediğiniz resmi ilk ve son resim olarak dosyaya eklemek. Böyle olunca animasyonunuzu desteklemeyen bir Browser ile bakıldığında bile en azından ekranda görünecek bir şeyler olabilir. Sayfaya direkt eklenecek bir resim yerine bu resme bir link koymak sayfanızın geliş hızını artıracaktır. Daha hızlı sayfalar için ve yumuşak animasyon için bu tür resimlere bir sınır koymamız kullanıcıların sayfanızdan kaçmasını da önleyecektir. Ancak her şeyin fazlasının zarar olduğunu da unutmamak gerek. Her bir karenin ortalama 10Kb tutacağını düşünülürse, 10 karelik bir animasyon 100kb eder, bu nedenle anlatmak istediğinizi olabildiğince az kare ile anlatın.

Olayın temeli olan GIF89a, 1989 yılında Compuserve tarafından geliştirilmiş olan bir resim dosyası formatından başka birşey değil. Sadece tek bir resimden oluşan orijinal GIF87a formatı üzerine Interlace, birden fazla resim ve transparan renk barındı-

rabilme gibi birçok özellik eklenmiş. Fakat daha sonra bir süre sadece eski GIF formatını destekleyen programlar yüzünden unutulmaya yüz tutmuş. Şimdilerde İnternet'in büyük bir hızla yayılması ve bu tür bir şeye ihtiyaç duyulması GIF89a'yı yeniden gündeme getirdi.

Şu sıralar bulabileceğiniz en rahat çalışan, kullanması kolay ve detaylı özelliklere sahip program olan Mindworks'un Gif Construction Kit'ini ftp://ftp.mindworkshop.com/pub/alchemy/ adresinden, Microsoft'un Gif Construction Set'ini ise İnternet üzerinde <http://www.microsoft.com> adresinden temin etmeniz mümkün. Ayrıca bu iki program da Chip Haziran CD'sinde de yer almaktadır. Microsoft'un Win95 altında çalışan sınırsız veya sayılı Loop yapabilen, transparan, Avi formatlı filmleri hareketli Giflere dönüştürebilen, çok fazla sıkışan Gif dosyaları hazırlayabilen programına karşın Mindworks'un seti ile hareketli Led işaretleri, yumu-

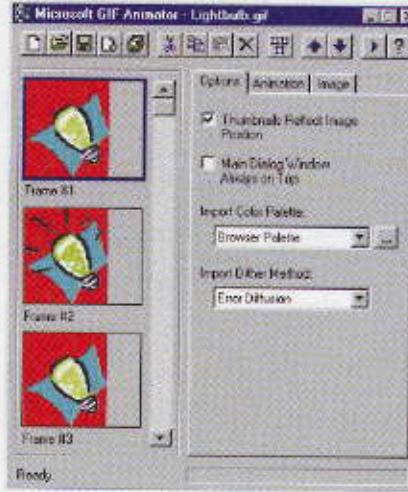


şak kenarlı, neon veya arkadan ışıklandırılmalı metinler, sabit resimlere özel efektler, Script kontrolünde karmaşık yapıtlı resimler oluşturmak mümkün oluyor. Mindworks'un kendine özgü dili ile çalışmak ve Gifler üzerinde tam hakimiyet sağlamak mümkün. Şu sıralar en iyi Gif hazırlama programı da zaten bu.

BİR ANİMASYON SEKANSI YARATMAK

Bir animasyon yaratırken öncelikle o animasyonu oluşturacak resimlerin tek tek hazırlanması gerekir. Bunun için, Photoshop, Picture Publisher, Coreldraw, Paint Shop Pro gibi herhangi bir resim düzenleme programları kullanılabilir. Dikkat edilmesi gereken tek şey her resmin boyutunun sabit olmasıdır. Böylece animasyon sırasında sağa, sola, yukarı, aşağı kaymalar gibi sorunlar yaşamamış olur. Animasyon kutunuzun içersinde belirleyeceğiniz transparan arka plan rengini de bazı Browser'lar desteklemeyebilir. Bu durumu düşünerek de sayfa arka planı ile uyumlu bir renk seçmeniz en azından kötü bir görünümü engelleyecektir. Flip-Book denilen yöntemle arka arkaya basılacak resimlerle animasyon yapmak oldukça kolay. Peki aynı kutu içerisinde sağa, sola seken bir top yapmak istediğiniz zaman ne olacak? Sadece topu çizip kutu içinde oynamak, tam bir Bandwidth israfı olan her kareyi komple baştan yenilemekten tabii ki daha iyi olacaktır. Browser'larda animasyon için iki yöntem uygulanmaktadır, "Remove by Background" ve "Remove by Previous". İlk yöntemde ekran HTML sayfasının arka plan rengi ile yenilendiğinden bir silgi efekti oluşturuluyor. İkinci yöntemse ne yazık ki hiçbir Netscape Browser tarafından tam desteklenmiyor. Yüksek sayılabilecek oranda Netscape kullanıcısının olduğu gözönüne alındığında ilk yöntemin uygulanmasını anlatmayı uygun bulduk. Aşağıdaki işlem Mindworks'un programında hazırlanmıştır ve kolay gözükür. Ancak asıl dikkat etmeniz gereken Internet altında, sayfanıza resmi nasıl ekleyeceğinizdir.

■ Herhangi bir resim düzenleme



programını açın ve istediğiniz boyutlarda bir animasyon penceresi çizin ve daha sonra transparan renk olarak belirlenecek arka plan rengi ile pencereyi boyadıktan sonra bu resmi, örneğin frame1.Gif olarak kaydedin. Daha sonra yaptığımız her değişikliği sırası ile kaydetmeye devam edin. Bu şekilde bütün kareleri istediğiniz sayıda hazırlayın.

■ Gif Construction Kit'i açın. File menüsünden New seçeneğini seçin. Önce Insert sonra Control'u seçin. Transparan Color seçeneğini açıp, Eye Drop aracı ile rengi belirleyin. Şimdi Insert'ten Image'i seçip ilk resminizi sonra sırasıyla diğer resimleri ekleyin. Kaydedin ve View seçeneği ile kontrol edin. Internet'e koymanız gereken dosyalar ise *.Gif ve *.tbn dosyaları olmalı. Hepsisi bu.

SAYFALARINIZI HIZLANDIRIN

Herhangi bir siteye girdiğiniz zaman metnin yüklenirken zaman zaman durduğuna sonra devam edip tekrar durduğuna şahit olmuştunuzdur. Bunun sebebi HTML kodundan kaynaklanmaktadır. HTML içinde Browser ne zaman bir IMG veya FIG metnine rastlarsa hemen bütün işi bırakıp bunun boyutunu öğrenmeye çalışır ve işlemlerine en azından resmin Header'ına rastlayana kadar devam etmez. Bu beklemeyi önleyebilmek için önceden resmin boyutunu Netscape'in IMG'e eklediği HEIGHT ve WIDTH parametreleri ile belirlemekte yarar var. Bu şekilde Netscape veya Explorer gibi diğer Browser'lar bu bilgiden yararlanarak hiç resme bak-

madan çevresindeki HTML kodunu işletmeye devam edeceklerdir. Kod ise şöyle olmalıdır.

```
<IMG SRC="isim.Gif" ALT="Sadece Text gösterir" WIDTH=59 HEIGHT=127>
```

ALT parametresini ihmal etmemenizde fayda var. Bu şekilde en azından resim gelmeden önce orada ne olacağı konusunda kullanıcılara bilgi verebilirsiniz.

GIF ANİMASYONU ÜZERİNE

■ Eğer tekrar eden bir animasyon hazırlanadıysanız son karenin ilk kare ile aynı olmasına dikkat edin çünkü ekranda kalacak olan resim budur.

■ Son kareyi boş bırakarak, animasyon sonunda ekranı temizleyebilirsiniz.

■ Eğer tekrar eden bir animasyon yaptıysanız. İlk kareyi olabildiğine fikrinizi anlatacak şekilde hazırlayın. Animated GIF desteklemeyen bir Browser ile bakıldığı zaman dahi en azından anlaşılır olsun.

■ Eğer yavaş, yavaş yokolan bir resim istiyorsanız hazırladığımız resim üzerine herhangi bir resim düzenleme programı ile sprey olarak transparan rengi atar ve bu şekilde kareleri kaydederseniz istediğinize ulaşabilirsiniz.

■ Banner, logo, reklam harici Animated Gifleri direkt giriş ekranına koymak yerine bunlara link belirlemek, bu tür resimlerle ilgilenmeyen kullanıcıların sayfanızdan kaçmasını da engeller.

■ Sayfanızı çok fazla Animated Gif ile boğmayın. Unutmayın ki, ne kadar çekici olursa olsun her şeyin fazlası sıkar. Hem yüklenme zamanını uzatır hem de animasyonlarda titremeye yol açar.

■ Akıcı ve hızlı yüklenen sayfalar istiyorsanız sayfada yüklenecek resimlerin Height ve Width'lerini (yükseklik ve enlerini) mutlaka belirtin.

Konu ile ilgili olarak değişik animasyon programlarını ve hazır Gif'lerin yeraldığı site adreslerinin oldukça geniş bir listesini ise aşağıda bulabilirsiniz.

Mahmut Karşioğlu



GIF Animasyonunu Yaratma Programları İçin İnternet Siteleri

http://www.asymetrix.com/products/3D_FX_Asymetrix

<http://www.andatech.com/vidcraft/banners.html>
Amazing
Instant Online Animated Banner Maker

<http://www.futurewave.com/CelAnimator>
Futurewave/Macromedia

http://www.gamani.com/tools/Cel_Assembler
Gamani

<http://www.corel.com/CorelMove>
Corel

<http://www.corel.com/CorelXARA>
Corel

<http://www.macromedia.com/software/flash/Director>
Macromedia

<http://www.webinventions.com/studio.html> GIF Animation
Studio Web Inventions

<http://www.microsoft.com/imagecomposer/Gifanimator/Gifanim.htm>
GIF Animator Microsoft

<http://www.epfl.ch/Staff/Yves.Piguet/clip2Gif-home/GifBuilder.html> GIFBuilder
Yves Piguet



<http://www.ender-design.com/rg>
Gerçek grafikler, backgrounds, buttons, bullets, icons vs.



<http://www.ist.net/~clipart/index.html>

<http://www.mindworkshop.com/alchemy/alchemy.html>
GIF Construction Set Alchemy Mindworks

<http://www.microsoft.com/imagecomposer/Gifanimator/Gifanim.htm> GIF
Animator Microsoft

<http://www.web-ready.com/Giffy.html> GIFFY GIF
Assembler
Web Ready

<http://www.peda.com/Gif/Gif/Gif>
Pegagoguery

<http://www.bxoftopsoft.com:80/GIFmation/> GIFmation
Boxtop

<http://www.iis.ee.ethz.ch/~kiwi/GIFMerge/> GIFMerge
Rene Mueller

<ftp://ftp.leo.org/pub/comp/os/os2/leo/graphics/Gifmerge133aos2.zip>

[http://www.fastlane.net/~samuel/GIFtools\[GIFMake,
GIFInfo\]](http://www.fastlane.net/~samuel/GIFtools[GIFMake,GIFInfo])
Samuel

<http://www.homepages.com/tools/GIF-Tools>

<http://www.raspberryhill.com/Gifwizard.html> GIF
Wizard

**İLGİNÇ ANIMATED GIF SİTELERİ**

<http://err.ethz.ch/~kiwi/animation.html>
Kiwi's Animation PageCovers

<http://www.kosone.com:81/nelson/graphic.htm>
Graphic's Resources on the Web

http://38.249.11.2/graphics/uwa-archive/bkgs/bkg_menu.htm

<http://www.dobe.com/clipart/index.html>
Horizontal Rules Collection (100'ün üzerinde orijinal Gif sayfa da tesadüfî bir sırayla yer almakta).

http://www.yahoo.com/Computers/World_Wide_Web/Programming/Icons
Yahoo's Icons Arşivi

<http://cameo.softwarelabs.com/hotlist/hotlist.htm>
Gini's Textures and Backgrounds Wonderland

<http://www.nasa.uiuc.edu/General/Icons/>
NCSA's own system icons

<http://www.jsc.nasa.gov/~mccoy/Icons/index.html>
Icon database (NASA)

<http://www.geocities.com/CapeCanaveral/3348/index.html>
netCREATORS Icon Page

<http://white.nosd.mil/images.html>
Images, Icons and Flags. Internet üzerinde yer alan ikon arşivlerine linklerin bulunduğu bir koleksiyon.

<http://osprey.erin.gov.au/flags/nation-flags.htm>
osprey.erin.gov.au

<http://www.octagamm.com/boutique/mainball.htm>
The Ball Boutique



Geniş imkanlara sahip bu programı
www.minworkshop.com/alchemy/gifcon.html
adresinden alabilirsiniz.

<http://www2.cybernax.net/~jen/webpages/bullets/bullets.html>
Bullets by Jen

<http://www.ender-design.com/rg/>
Gerçek Grafikler: Bullets, buttons, icons, lines & back-grounds.

<http://www.cs.bgsu.edu/~jburns/Gifs.html>
HTML Arrows, Balls, Lines, Buttons and Icons

<http://www.ECNet.Net/users/gas52rO/Jay/GIFs/Gifs-4-Us.html>
The "GIFs-4-Us" Bir sürü ufak icon dosyası + bazı yatay çizgiler

<http://www.widomaker.com/~spalmer/>
CSC Resim Kütüphanesi

<http://www.infi.net/~rdralph/icons/>
Randy Ralph's Icons and Images Collection

<http://www.vmedia.com/archives/clipart/index.html>
Ventana's Clipart Arşivi

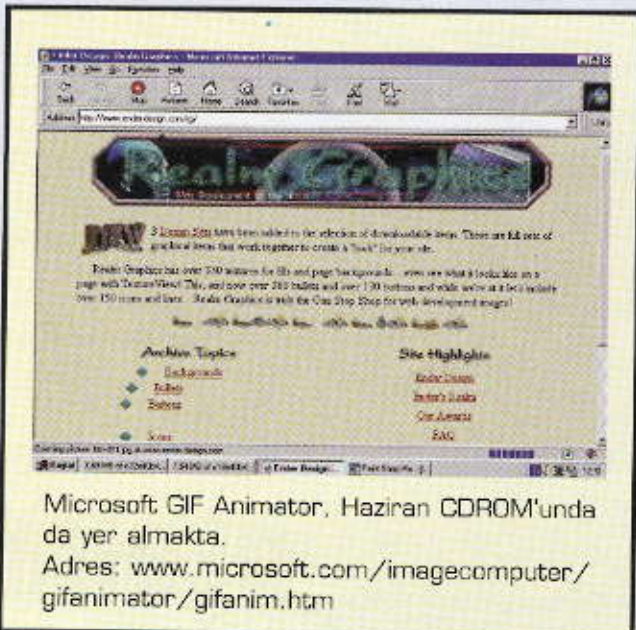
<http://www.solarflare.com/freetart/>
Free Art

<http://www.econ.cbs.dk/people/nagemal/psyched/index.html>
Psyched Up Graphics

<http://coney.gsfc.nasa.gov/www/sswg/gizmos.html>
Syed's Bullets, Buttons ve diğer Gizmos

<http://128.172.69.106:8080/Gifs/bullet.html>
Chris's Bullets & Bars

<http://fsinfo.cs.uni-sb.de/~leo/trans.html>
Leo's saydam Icon'ları

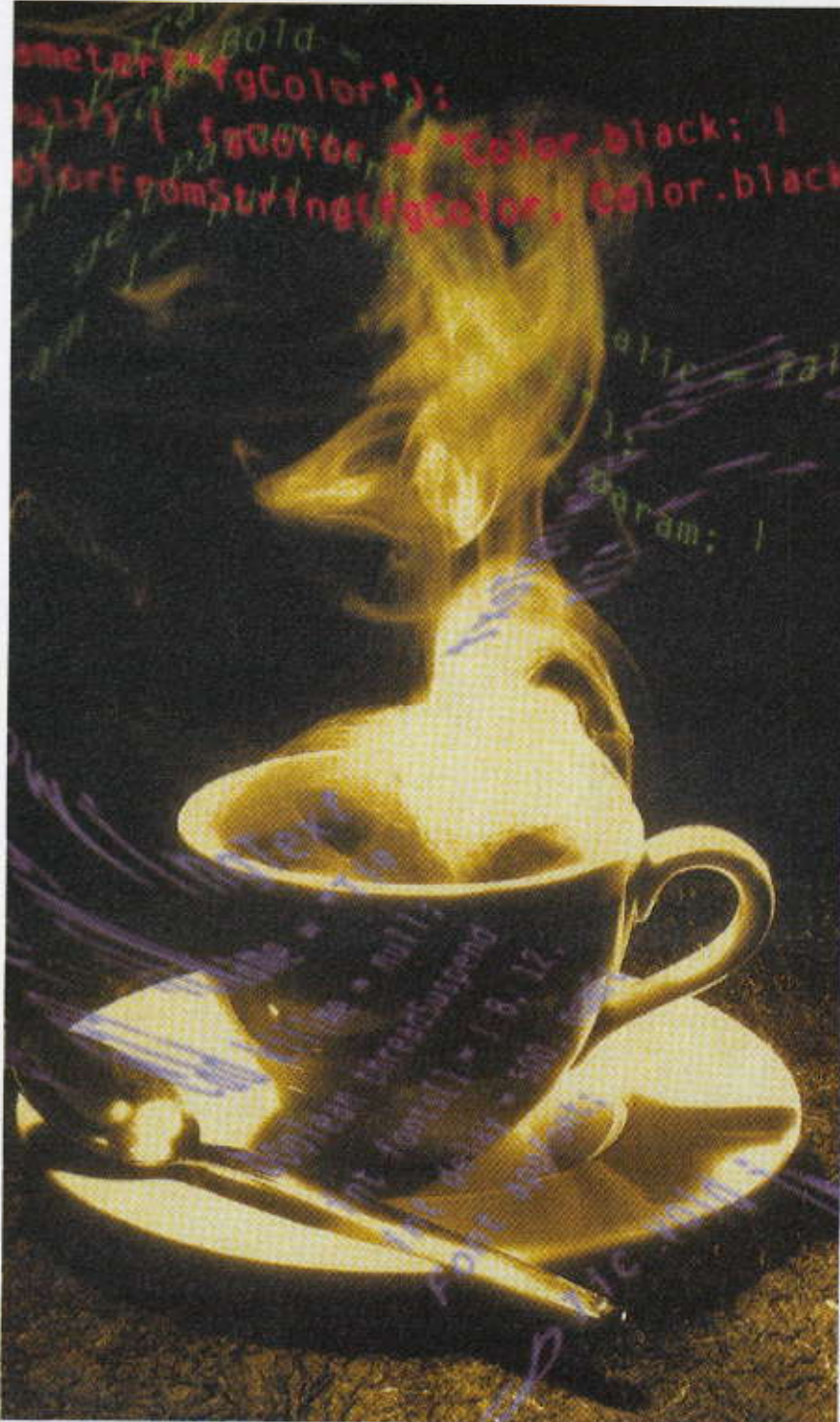


Microsoft GIF Animator, Haziran CDROM'unda da yer almakta.
Adres: www.microsoft.com/imagecomputer/gifanimator/gifanim.htm



Yeni başlayanlar için JavaScript

HTML ve Java'nın gölgesinde kalan JavaScript silik bir şekilde yaşamını sürdürmeye çalışıyor. Buna karşın JavaScript Web sayfanıza canlılık ve enerji katacak potansiyele sahip. CHIP, bu yazı dizisiyle, sizlere JavaScript'in temellerini sunuyor.



HTML'in sürekli gelişmesine rağmen Web sayfası tasarımcıları hala bazı isteklerini gerçekleştiremiyorlar. Tablolar, çerçeveler ve yazı biçimleri canlı bir Web sayfası oluşturulmasına olanak sağlıyorlar, ancak iş kullanıcıdan bilgi almaya ya da tarih ve saatin Web sayfası üzerinde gösterilmesine gelindiğinde HTML yetersiz kalıyor.

Diğer taraftan Sun Microsystems'in C++ ile komşu olan programlama dili Java, tasarımcılara modern bir programlama dilinin sağladığı fonksiyonlardan faydalanma imkanını veriyor. Ancak Java programlarının kendine ait bir ortamda geliştirilmesi gerekiyor. C++'a yabancı olmayan tasarımcılar Java'ya kolayca adapte olabiliyorlar. Buna karşılık C++'ı tanımayan kullanıcıların basit bir program yazmak için bile uzun bir hazırlık devresi geçirmeleri gerekiyor.

İşte bu noktada JavaScript devreye giriyor. HTML ve Java'nın avantajlarını birleştiren ve kullanımı oldukça kolay olan JavaScript'i kısa sürede öğrenmek mümkün. Sun Microsystems ve Netscape'in birlikte çalışmaları sonucunda ortaya çıkan bu Script dili için HTML'in bir devamı denilebilir. Gerçekten de JavaScript HTML'in boşluklarını dolduruyor. JavaScript en önemli özelliği kullanıcı ile iletişim kurulmasını sağlaması. Bu iletişim, bilgi girişi ve mesaj pencereleri üzerinden gerçekleşiyor.

Programcılar için JavaScript kodları üretmek çok kolay, çünkü kodların Java'da olduğu gibi derlenmesi gerekmiyor. HTML'de olduğu gibi komutların ASCII-Text şeklinde direkt olarak Web sayfasına eklenmesi yeterli. Bu durumda programcıların JavaScript kodları üretmek için ihtiyaç duydukları tek şey bir metin editörüdür.

Dikkat edilmesi gereken önemli noktalardan biri JavaScript'in her Web Browser tarafından desteklenmemesi. En önemli iki Browser olan Netscape Navigator ve Microsoft Internet Explorer ikinci sürümlerinden itibaren JavaScript'i destekliyorlar.

Buna karşılık örneğin Quarterdecks Browser ile JavaScript kullanan bir Web sayfasına bağlanan kullanıcıların JavaScript'in sunduğu özelliklerden faydalanmaları mümkün olmuyor.

JavaScript ile örnek olarak şunları gerçekleştirmeniz mümkün:

■ Web sayfasına bir hesap makinesi eklenmesi,

■ Kullanıcının davranışlarına göre farklı ekran görüntüleri,

■ Bir forma yapılan girişlerin kontrolü,

■ Kullanıcı, fare ile bir simgenin ya da Link'in üzerine geldiğinde Browser'ın alt kısmında belli bilgilerin verilmesini sağlayan bir yardım sistemi.

BİR HTML SAYFASINA JAVASCRIPT EKLENMESİ

Bu kurstaki yazacağımız ilk JavaScript programı Web sayfasının yazı ve zemin rengini belirleyerek lokal PC'nin tarihini sayfaya yazıyor. Yazmanız gereken kodun listesini bir sonraki sayfada bulabilirsiniz.

Browser'a HTML sayfasında bir Script bulunduğunu bildirmek için özel bir HTML Tag'i olan <SCRIPT> kullanılır. Script'in sonunda HTML'in yapısına uygun olarak </SCRIPT> komutu bulunur. JavaScript kodu sadece bu iki komutun arasına yazılabilir.

<SCRIPT> komutu sadece JavaScript'i belirtmez. LANGUAGE parametresi ileride JavaScript dışında başka Script dillerinin de kullanılmasına olanak tanıyor. Bir JavaScript'i bir HTML sayfasına eklemek için aşağıdaki komutun yazılması gerekiyor:

```
<SCRIPT LANGUAGE="JavaScript">
```

LANGUAGE parametresi şimdilik iki değer alabiliyor, JavaScript ve LiveScript. JavaScript 1995'de yeni adı-

nı almadan önce LiveScript adını taşıyordu. Uyumluluk sorunu çıkmaması için Netscape Navigator ikinci sürümünden itibaren LiveScript'i destekliyor.

Peki JavaScript'i desteklemeyen Browser'lar kod ile karşılaştıklarında ne olacak? Bunlar JavaScript kodlarını tanımayan HTML komutu gibi değerlendirmiyorlar ve Script metnini kod şeklinde HTML sayfasına yansıtıyorlar. Metnin diğer Browser'lar tarafından dikkate alınmamasını sağlamak için Netscape şu program yapısını öneriyor.

```
<SCRIPT LANGUAGE="JavaScript">
<!-- Script'in diğer Browser'lardan
saklanması
... JavaScript programı...
// Saklanan kodların sonu...
</SCRIPT>
```

Yukarıdaki örnekte <!-- ve //-- ifadeleri JavaScript'i desteklemeyen Browser'ların bu ifadelerin arasında kalan kodları dikkate almamalarını sağlıyorlar.

BİR WEB SAYFASINDA METİN GÖSTERİLMESİ

Örnekte verilen liste kullanıcıya tarihin bildirilmesini sağlıyor. Kod ayrıca JavaScript yardımıyla Web sayfasında nasıl metin ekleneceğini gösteriyor. JavaScript bir Web sayfasını Document adında bir obje olarak görüyor ve sayfanın yazı ve zemin renginin değiştirilmesi gibi özelliklerin yanında, sayfayı biçimlendirmek için çeşitli metodlar sunuyor.

Zemin renginin belirlenmesi için "bgColors", yazı renginin belirlenmesi için ise "fgColor" parametresi kullanılıyor. Örneğin zemin rengini beyaz, yazı rengini ise koyu mavi olarak belirlemek için şu JavaScript komutlarını yazmak gerekiyor:

```
document.bgColor="#FFFFFF"
document.fgColor="#0000BF"
```

Objeler hakkındaki bilgiyi "Objelerin Çalışması" kutusunda, diğer renkler için kullanılan kodları ise "Sayılarla Resim Yapmak" kutusunda bulabilirsiniz.

Sayfanın genel yapısını belirleyen parametreleri anlaşılabilir olmaları a-

OBJELERİN ÇALIŞMASI

Nesne tabanlı programlama dillerinde programın en önemli noktası objelerdir (nesneler). Bunlar aslında bir ya da daha fazla değişkenden başka birşey değildirler. Bu değişkenlerle çalışmak için prosedürlere ve fonksiyonlara ihtiyaç duyulur. Programlamayla ilgili olanlar bunları prosedür tabanlı programlama dilleri olan Basic, Pascal ya da C'den tanıyabilirler.

Nesne tabanlı programlamada bunlara Metod ismi verilir. Bir objenin içerdigi değişkenler onun özellikleridir. Bu durumda bir obje özelliklerden ve metodlardan meydana gelir. Özellikler ve metodlar sadece tanımlandıkları obje için geçerlidirler. Böylece farklı objeler ve fonksiyonları birbirlerinden ayrı şekilde bulunurlar.

cısından programın BODY kısmına yazmak gerekiyor. Komutları yazarken büyük ve küçük harflere dikkat etmeniz gerekiyor. Bir JavaScript'in başladığını gösteren ve HTML'e ait olan <SCRIPT> komutunun büyük ya da küçük harfle yazılması bir önem taşımıyor. Browser <SCRIPT> ve <script> komutlarını aynı şekilde algılıyor, çünkü HTML burada bir ayırtım yapmıyor.

JavaScript'te ise durum tamamen farklı. Komutların büyük ya da küçük harfle yazılmaları farklı şekilde yorumlanmalarına yol açıyor. Program içinde yazılan her hatalı harf kullanıcıya hata mesajı verilmesine yol açıyor.

Metinlerin gösterilmesi için write() ve writeln() metodları kullanılıyor. Örneğin ekranda "Merhaba Dünya" yazılmasını sağlamak için şu komutun yazılması gerekiyor:

```
document.write("Merhaba Dünya")
```

Yazılan cümle bir HTML komutu ile sayfaya eklenen metnin hemen arkasına yerleştiriliyor.

Normal metinler söz konusu olduğunda write() ve writeln() komutlarının arasında bir fark yok. Writeln() metodu satır sonuna bir Linefeed ka-



JavaScript sayesinde sistem tarihini Web sayfanıza ekleyebilirsiniz.



SAYILARLA RESİM YAPMAK

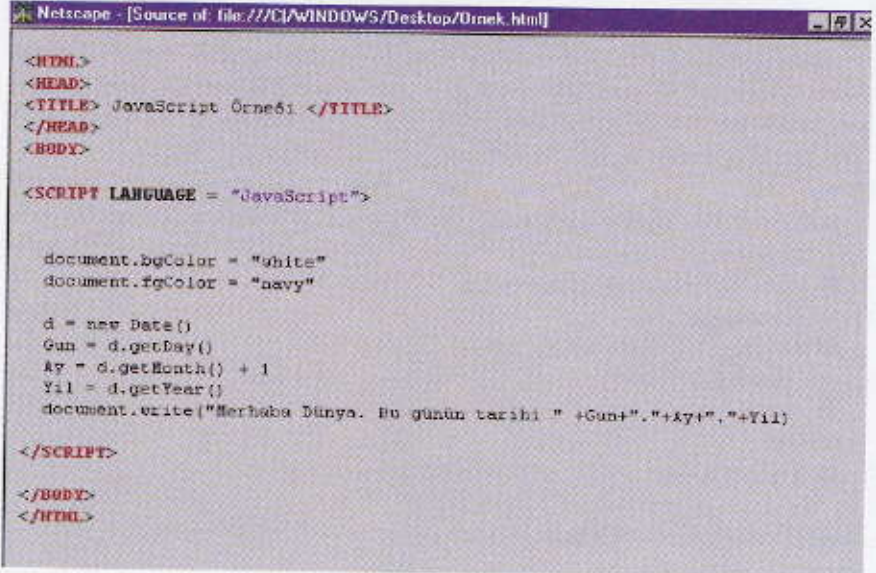
HTML'de ve JavaScript'te renk tanımlamak için Hexadecimal kodların kullanılması gerekir. Örneğin siyah için "#000000", beyaz için ise "#FFFFFF" ifadeleri yazılmalı.

Hexadecimal sistem 16'lıdır. 11 ve 16 arasındaki yerlere A ile F arasındaki harfler yazılır.

Her VGA ekran tarafından desteklenen 16 temel rengi Netscape Navigator ve Microsoft Internet Explorer 2.0 sürümlerinden itibaren isimleri ile tanıyabiliyorlar. Aşağıdaki liste Hex kodları ve renk isimlerini gösteriyor.

| RENK | Hex-Code | İSİM |
|-------------|----------|---------|
| Siyah | #000000 | black |
| K. Kırmızı | #BF0000 | maroon |
| K. Yeşil | #00BF00 | green |
| Kahverengi | #BFBF00 | olive |
| K. Mavi | #0000BF | navy |
| K. Mor | #BF00BF | purple |
| K. Türküvaz | #00BFBF | teal |
| Gümüş | #C0C0C0 | silver |
| Gri | #808080 | gray |
| Kırmızı | #FF0000 | red |
| Yeşil | #00FF00 | lime |
| Sarı | #FFFF00 | yellow |
| Mavi | #0000FF | blue |
| Mor | #FF00FF | fuchsia |
| Türküvaz | #00FFFF | aqua |
| Beyaz | #FFFFFF | white |

İnternet'te gösterilebilen diğer 240 renk sadece Hex-Code ile tanımlanabiliyor. Seçilen rengin Hex-Code'unu gösteren yardımcı programlar bulmak mümkün.



İlk JavaScript programı: Program zemin rengini beyaz, yazı rengini ise mavi olarak belirliyor ve sistem tarihini yazıyor.

rakteri ekliyor. Sayfada gösterilmesi gereken metnin turnak işaretleri içinde yazılması gerekiyor. Bu metodlar arasındaki farklılık resimlerin eklenmesi sırasında daha belirginleşiyor. Bu konu ileride ayrıntılı şekilde ele alınacak.

TARİHİN EKLENMESİ

Lokal PC'nin tarihini öğrenmek ve bunu Web sayfasına yazdırmak için bir objeye daha ihtiyaç var. Date objesinin kullanım şekli şöyle:

```
d = new Date()
```

Bu değişken kullanıma ait PC'nin sistem saatini gösteriyor.

Bu şekilde elde edilen tarihi write() komutu ile Web sayfasına yazdırmak mümkün:

```
document.write(Date())
```

Bu komut satırı tarihin Web sayfasına göze hoş görünmeyen bir şekilde yazı ile eklenmesini sağlar (Tue Dec 17 1996 gibi).

İsterseniz tarihin Web sayfasına "19.12.1996" kalıbında yazılmasını sağlayabilirsiniz. Bunun için ay, yıl ve tarih objelerine ayrı ayrı erişmeli ve tarih metnini String olarak baştan oluşturmalıyız. Bunun için kullanmanız gereken komutlar getDay(), getMonth ve getYear.

Gün, ay ve yıl bilgilerini birer değişkene aktarmak için şu satırları yazmalısınız:

```
d = new Date()
Gun = d.getDay()
```

```
Ay = d.getMonth()
```

```
Yil = "19" + d.getYear()
```

GetYear() komutu sadece yılın son iki sayısını verdiği için (örneğin 96), bu sayının önüne "19" sayısının eklenmesi gerekiyor. JavaScript'te String bir ifadeye ekleme yapmak için artı (+) işareti kullanılıyor.

Şimdi, oluşturulan tarih metninin tam bir cümle içine yerleştirilmesi gerekiyor. Cümleyi aşağıda gösterilen şekilde oluşturmalıyız:

```
"Merhaba Dünya. Bu günün tarihi " + Gun + "." + Ay + "." + Yil + "."
```

İsterseniz sistem saatini de Web sayfanıza ekleyebilirsiniz. Bunun için gün, ay ve yıl bilgileri gibi getHours(), getMinutes() ve getSeconds() komutlarını kullanarak sistem saatini ayrı ayrı değişkenlere aktarmalısınız. Daha sonra bunu sayfa üzerinde istediğiniz bir yere ekleyebilirsiniz.

Ekrana beyaz zemin üzerine mavi karakterlerle "Merhaba Dünya. Bu günün tarihi 19.12.1996." yazdırmak için gerekli olan HTML listesini ve JavaScript kodunu bu sayfadaki resimde görebilirsiniz.

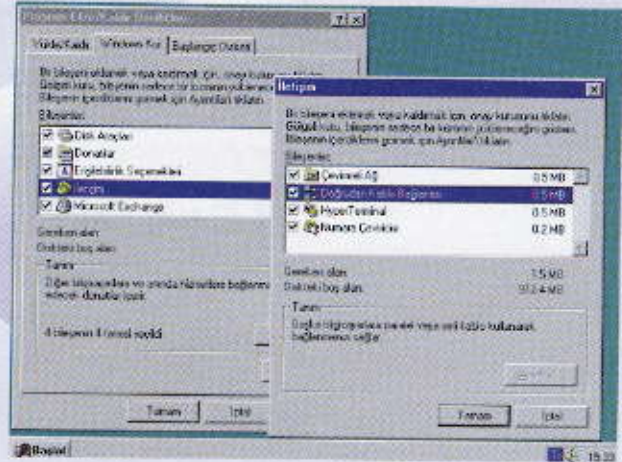
JavaScript kursunun bu bölümünde Web sayfasına metin ve tarihin yazılmasını sağlayan komutları öğrendiniz. Write() metodu ile Web sayfasına nasıl resim ekleneceğini ve kullanıcıların girdiği bilgilerin nasıl değerlendirileceğini bir sonraki bölümde bulabilirsiniz.

Gökhan Sungurtekin



1 Doğrudan Kablo Bağlantısı Windows 95'in yardımcı programlarından biri, ancak standart kurulum sırasında sabit diske kopyalanmıyor. Windows 95'in kurulumu sırasında bu programı seçmediyseniz, sonradan kurmanız mümkün. Bunun için ilk olarak Windows 95 CD'sini takın. Denetim Masası'nda PROGRAM EKLE/KALDIR seçeneğini çift tıklayın. Daha sonra WINDOWS KUR kısmına geçin ve İLETİŞİM seçeneğini aktif duruma getirin. AYRINTILAR seçeneğini tıkladığınızda Windows 95'in bağlantı programlarının listesini görebilirsiniz. Burada Doğrudan Kablo Bağlantısı'nı seçin ve TAMAM'ı tıklayın.

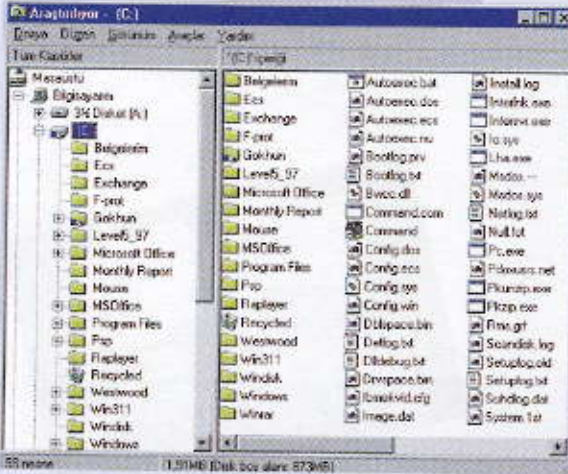
Aynı işlemleri bağlantı kuracağınız PC'de de tekrarlayın. Bağlantının kurulabilmesi için iki PC'nin de Windows 95'e sahip olması ve Doğrudan Kablo Bağlantısı'nın kurulu olması gerekiyor.



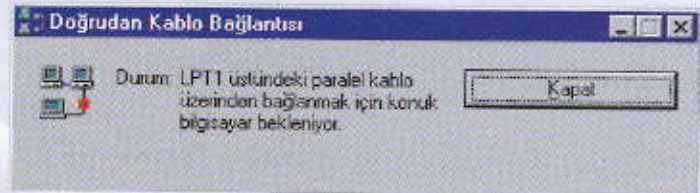
PC'leri Bağlayın

Windows 95 altında verileri bir PC'den diğerine kablo üzerinden aktarabilirsiniz. Yüksek miktarlarda veri söz konusu olduğunda bu yöntem pek kullanışlı değil, ancak disketlere oranla çok daha hızlı olduğu kesin. Windows 95'in Doğrudan Kablo Bağlantısı fonksiyonu PC'ler arasında kablo bağlantısı kurmanızı sağlıyor.

Gökhan Sungurtekin

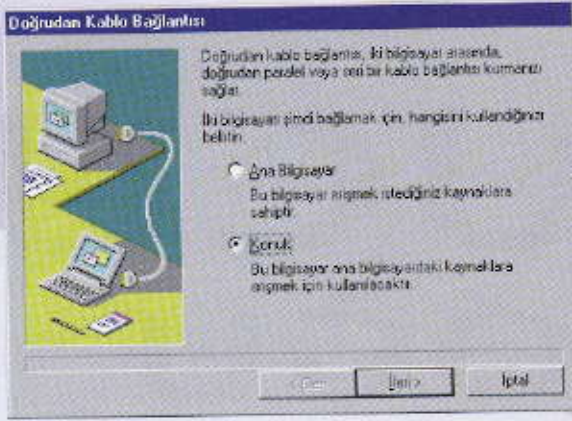


7 Bağlantı sırasında Host PC üzerindeki kaynaklar Windows Gezgini kısmında da gösterilir. Geçek bir ağda olduğu gibi Host PC'deki paylaşım açık dosyaları kopyalayabilir ve tam erişim hakkı sağlanmışsa bu dosyalarla çalışabilirsiniz. Windows Gezgini kısmında kaynakları kolayca paylaşım açabilirsiniz. Bunun için paylaşım açmak istediğiniz dizini ya da dosyayı sağ tuşla tıklayın ve menüden PAYLAŞIM'ı seçin. Açılan pencerede gerekli seçenekleri bulabilirsiniz.

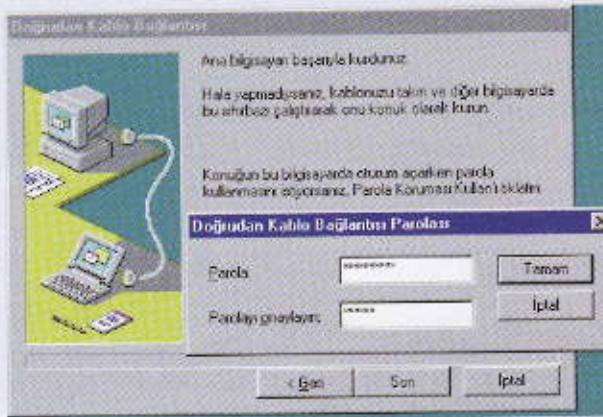


6 Sonraki adımda Host PC bağlantı için hazır olduğunu bildirir. Host PC'de bir şifre belirlediyseniz Client komundaki bilgisayarda da bu şifreyi girin ve Host bilgisayarda hangi kaynakların paylaşımına açık olduğunu öğrenin. Host PC ile ilk bağlantı kurulduğunda kullanıcı adını ve şifreyi girin. Sonraki bağlantılarda kullanıcı adının girilmesi yeterlidir. Bağlantı sağlandığında bağlantı çeşidini gösteren bir mesaj ile karşılışırsınız.

Host ve Client PC bağlantı kurduklarında Doğrudan Kablo Bağlantısı penceresi açılır. Buradan Host PC üzerinde paylaşım açık olan kaynaklar hakkında bilgi edinebilir ve bağlantıyı kesebilirsiniz.

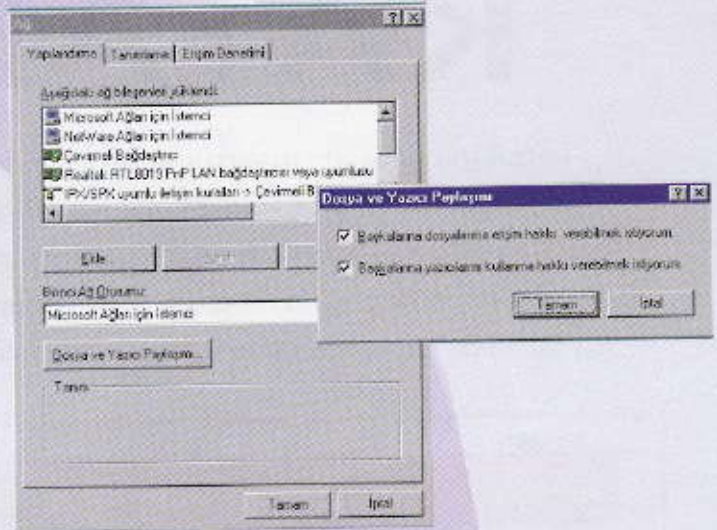


3 Host PC üzerinde Client'ın erişmesi gereken sürücülerini ya da dizinleri paylaşma açmanız gerekiyor. Bunun için ilk olarak Denetim Masası'nda AĞ simgesini çift tıklayın. YAPILANDIRMA kısmında DOSYA VE YAZICI PAYLAŞIMI seçeneğini tıklayın. Sonraki pencerede iki seçeneği de aktif duruma getirin ve TAMAM'ı tıklayın.



5 Şifre vermenizi sağlayan pencere Host konumundaki bilgisayarda otomatik olarak açılır. Bağlantı için bir şifre belirlemek istiyorsanız gerekli kutucuğu işaretleyin ve PAROLA BELİRLE seçeneğini tıklayın. DOĞRUDAN KABLO BAĞLANTISI PAROLASI penceresinde bağlantı sırasında kullanılacak olan şifreyi yazın ve TAMAM'ı tıklayın. Bir şifre belirlemek istemiyorsanız İLERİ'yi tıklayın.

2 Şimdi PC'ler arasına kablo bağlantısı kurmanız gerekiyor. Bu noktada iki seçeneğiniz var, seri ya da paralel kablo. Paralel kablo üzerinden yapılan veri transferi seri kabloya oranla daha hızlı bir şekilde gerçekleşiyor. İki bilgisayarda da Doğrudan Kablo Bağlantısı'nı çalıştırın. Program çalıştıktan sonra PC'lerden birinin Host, diğerinin ise Client olması gerekiyor. Host konumundaki PC'de Client'ın erişeceği kaynaklar bulunuyor. Doğrudan Kablo Bağlantısı'nda erişim tek yönlü, yani sadece Client Host'a erişebiliyor.



4 Sonraki pencerede yapılacak olan bağlantının hangi bağlantı noktası üzerinden gerçekleşeceğini belirtmelisiniz, örneğin LPT ÜSTÜNDEKİ PARALEL KABLO. Bu işlemi ikinci bilgisayarda da tekrarlamalısınız. Seçim listesinde herhangi bir bağlantı noktası gösterilmiyorsa, YENİ BAĞLANTI NOKTASI EKLE seçeneğini tıklayarak yeni bağlantı noktaları ekleyebilirsiniz. Bağlantı türünü seçtikten sonra İLERİ'yi tıklayın.



CHIPUCU KATALOĞU

İşinizi görececek bir makro mu arıyorsunuz? İşletim sisteminizin derinliklerinde kayboldunuz ve pratik çözümlere mi ihtiyacınız var? O halde doğru yerdesiniz.

Chipucu Kataloğu'nda PC'lerle birlikte yaşamayı kolaylaştıran her şey var. Kesip biriktirebileceğiniz sayfalar kısa sürede kocaman, ciltli bir kataloğa dönüşecek. Ve biz sizin yerinizde olsak Chipucu Kataloğu'nu PC'mizin yanından hiç ayırmazdık.

HAZİRAN 97 İÇİN İNDEKS

Windows 95

1 **AYGIT YÖNETİCİSİ:** AYGIT YÖNETİCİSİ'NE HIZLI ULAŞIM

MASAÜSTÜ: PENCERE ANIMASYONUNUN KALDIRILMASI

GÖREV ÇUBUĞU: BAŞLAT SİMGESİNİN KAYDIRILMASI

2 **GÖREV ÇUBUĞU:** SES SİMGESİNİN GÖREV ÇUBUĞU'NDAN KALDIRILMASI

BELLEK: WINDOWS 95 ALTINDA DOS UYGULAMALARI İÇİN 3 KB DAHA FAZLA YERLEŞİK BELLEK

BAŞLAT MENÜSÜ: BAŞLAT MENÜSÜNDEKİ PROGRAMLARA HIZLI ERİŞİM

3 **WINDOWS GEZGİNİ:** DİZİNLERİN BÜYÜKLÜĞÜNÜN BELİRLENMESİ

DİSK: DİSKETLERDEKİ VE SABİT DİSKTEKİ BOŞ ALANIN ÖĞRENİLMESİ

BAŞLAT MENÜSÜ: DENETİM MASASI'NIN BAŞLAT MENÜSÜNE EKLENMESİ

MS-DOS KOMUT İSTEMİ: DOS PENCERESİNİN BELLİ BİR DİZİNDE AÇILMASI

Windows 3.1

4 **DOSYA YÖNETİCİSİ:** UZUN YOL TANIMI NEDENİYLE HATA MESAJI

MS-DOS KOMUT İSTEMİ: DOS PENCERESİNİ AÇARKEN HATA MESAJI VERİLİYOR

MASAÜSTÜ: SİMGE YAZILARI İÇİN FARKLI FONT

DOS

5 **MONİTÖR:** EKRANIN KARARTILMASI

DEL: DOSKEY MAKROSU İLE BİRDEN FAZLA DOSYANIN SİLİNMESİ

DOSKEY: DOSYALARIN TARİHE GÖRE GÖSTERİLMESİ

UYGULAMALAR

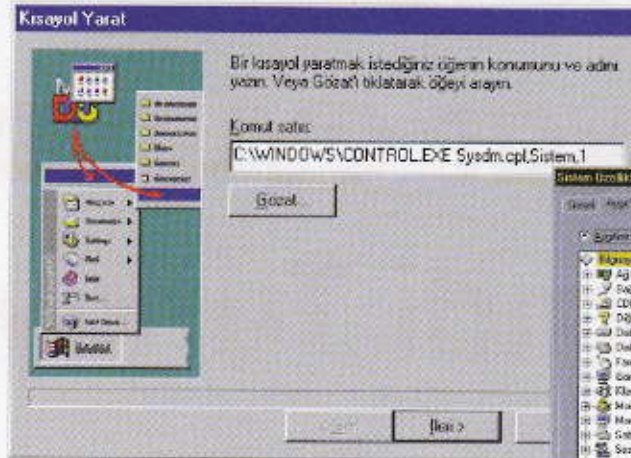
6 **WORD:** ETİKETLERE GRAFİK EKLENMESİ

WORD: GEREKSİZ İFADELERİN SÖZLÜKTEN SİLİNMESİ

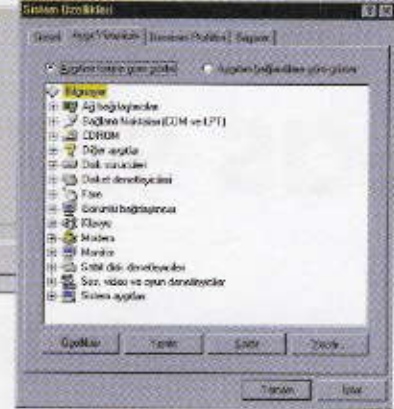
**AYGIT YÖNETİCİSİ:
AYGIT YÖNETİCİSİ'NE
HIZLI ULAŞIM**

Windows 95'in Aygıt Yöneticisi bölümü gerçekten büyük kolaylık sağlıyor. Bu bölümde, sistemde bulunan tüm donanımın listesini, çevre birimleri tarafından kullanılan kaynaklar hakkında bilgileri bulmak ve aygıtlar arasında çakışma olup olmadığını öğrenmek mümkün. Ayrıca "Sistem Özeti" ve "Tüm Aygıtlar ve Sistem Özeti" seçenekleri sayesinde bu bilgileri yazdırmak mümkün.

Normalde Aygıt Yöneticisi'ne ulaşmak için DENETİM MASASI'nda SİSTEM simgesini çift tıkla-



*Bir kısayol sayesinde
direkt olarak Aygıt
Yöneticisi'ne
ulaşabilirsiniz.*



mak gerekir. Ancak Aygıt Yöneticisi'ni direkt olarak masaüstünden çalıştırabilirsiniz. Bunun için masaüstünde boş bir alana sağ tuşla tıklayarak bir kısayol oluşturun. KISAYOL YARAT penceresindeki KOMUT SATIRI kısmına resimde gördüğünüz ifadeyi yazın. Daha sonra kısayol

için bir isim belirleyin, örneğin Aygıt Yöneticisi. Şimdi SON seçeneğini tıklayın ve kısayolu oluşturun. İsterseniz bu kısayol için uygun bir simge seçebilir ya da BAŞLAT menü-

süne ekleyebilirsiniz.

Artık DENETİM MASASI penceresini açarak uzun bir yol dolaşmanıza gerek yok, sadece bir çift tıklamayla Aygıt Yöneticisi'ni çalıştırabilirsiniz.

**MASAÜSTÜ:
PENCERE
ANİMASYONUNUN
KALDIRILMASI**

Windows 95 altında simge durumunda küçültülmüş olan uygulamalardan birine Görev Çubuğu üzerinde tıklarsanız, program penceresi küçük bir animasyonla açılır. Bu animasyon hoş görünmekle birlikte pencerenin açılmasını yavaşlatır. Windows 95 altında pencere-

nizin yavaşça açılıp kapanmasını istemiyorsanız Registry'de küçük bir değişiklik yaparak bunu engelleyebilirsiniz.

BAŞLAT-ÇALIŞTIR-REGİDİT seçenekleri üzerinden Kayıt Düzenleyici'yi çalıştırın. Daha sonra HKEY_CURRENT_USER \ Control Panel \ Desktop \ WindowMetrics kısmına geçin. Pencerenin sağ bölümüne sağ tuşla tıklayın ve YENİ kısımdan DIZE

DEĞER'i seçin. Oluşturduğunuz yeni ifadeye "MinAnimate" ismini verin.

Şimdi bu yeni ifadeyi çift tıklayarak DIZE DÜZENLE penceresini açın. Bu pencerede bulunan DEĞER VERİSİ kısmına 0 (sıfır) yazmalısınız.

Son olarak TAMAM'ı tıklayın ve Windows'u yeniden başlatın. Artık simge durumunda küçültülmüş pencereleriniz yavaş açılmayacak.

**GÖREV ÇUBUĞU:
BAŞLAT SİMGESİNİN
KAYDIRILMASI**

Herhangi bir nedenle BAŞLAT simgesini Görev Çubuğu'ndan kaldırmak istediğiniz oldu mu? Cevabınız evet ise okumaya devam edin. İlk olarak BAŞLAT simgesini sol tuşla tıklayın. Daha sonra, önce [Esc] tuşuna, ardından [Alt] ve [-] tuşlarına basın. Şimdi KAPAT seçeneğini tıklayın; ve BAŞLAT simgesi yok oldu! BAŞLAT menünüze tekrar kavuşmak istiyorsanız Windows'u yeniden başlatmalısınız. BAŞLAT simgesinin Görev Çubuğu üzerindeki pozisyonunu değiştirmeniz de mümkün. Bunun için KAPAT seçeneği yerine TAŞI seçeneğini tıklamalısınız. Daha sonra yön tuşlarını kullanarak BAŞLAT simgesini Görev Çubuğu üzerinde belli bir yere taşıyabilirsiniz.



*Registry'ye
yapacağınız küçük
bir ekleme
pencerelerin
açılması sırasındaki
animasyonu
kaldırıyor.*



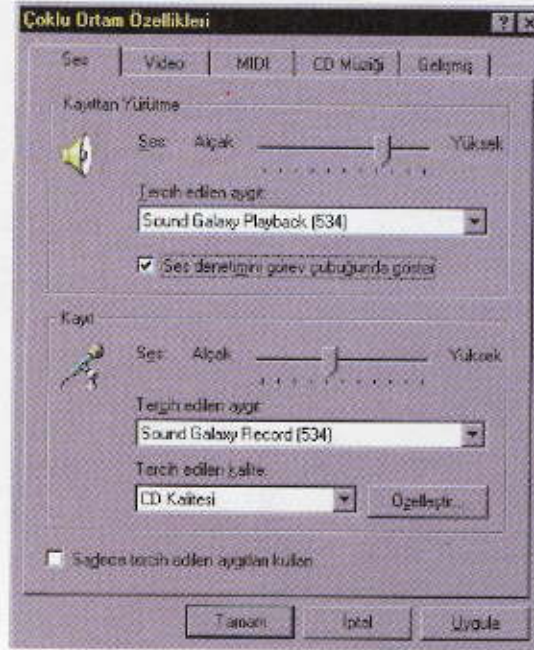
GÖREV ÇUBUĞU: SES SİMGESİNİN GÖREV ÇUBUĞU'NDAN KALDIRILMASI

Görev Çubuğu üzerinde saatin yanında küçük bir hoparlör simgesi bulunur. Bu simgeyi çift tıkladığınızda ses kontrollerinin yapıldığı pencere açılır.

Ses kartınızın ses ayarını başka bir yardımcı programı kullanarak yapıyorsanız ya da sık sık ses ayarı yapmanız gerekmiyorsa, bu simge Görev Çubuğu'nda yer kaplamaktan başka bir işe yaramaz.

Çok sayıda uygulamayı aynı anda çalıştırdığınızda bu birkaç santimlik yerin değerini daha iyi anlayabilirsiniz.

Ses ayarı simgesini kaldırmak istiyorsanız ilk o-



Ses ayarı simgesini kaldırmak için seçeneği pasif duruma getirin.

arak DENETİM MASA-SI'nı açın. ÇOKLU OR-TAM simgesini çift tıkladığınızda açılan pencerede SES kısmında "Ses de-netimini görev çubuğun-

da göster" seçeneğini bulabilirsiniz. Bu seçeneği pasif duruma getirip TAMAM'ı tıkladığınızda ses ayar simgesi Görev Çubuğu'ndan kaldırılır.

BELLEK: WINDOWS 95 ALTINDA DOS UYGULAMALARI İÇİN 3 KB DAHA FAZLA YERLEŞİK BELLEK

Windows 95 ile ilgili önemli ayarları içeren SYSTEM.INI dosyasına yeni bir ifade ekleyerek sistem tarafından sunulan bellek miktarını 3 KB artırabilirsiniz. BAŞLAT menüsünde ÇALIŞTIR'ı seçin ve AÇ kısmına SYSEDIT yazarak TAMAM'ı tıklayın. Böylece "Sistem Yapılandırma Düzenleyicisi" çalışır. Burada SYSTEM.INI dosyasını gösteren pencereyi üzerine tıklayarak aktif duruma getirin ve dosya içinde [386Enh] başlığını taşıyan bölümü bulun. Bu kısma eklemeniz gereken ifade şöyle: <LocalLoad-High=1>. Şimdi DOSYA menüsünden KAYDET'i seçerek değişikliği kaydedin ve Windows'u yeniden başlatın.

BAŞLAT MENÜSÜ: BAŞLAT MENÜSÜNDEKİ PROGRAMLARA HIZLI ERİŞİM

BAŞLAT menüsünde dizinlerin içinde dolaşmadan programları hızlı bir şekilde çalıştırmak istiyorsanız bunu kolayca gerçekleştirebilirsiniz. Yapmanız gereken, bu programları BAŞLAT menüsünün anadizinine taşımak. Bu durumda programlar BAŞLAT menüsünün üst bölümünde yer alırlar. Bu bölümde bulunan programları sadece fare ile değil, klavye ile de çalıştırmanız mümkün.

[Ctrl] [Esc] tuş kombinasyonu ile BAŞLAT menüsünü açabilirsiniz. Daha sonra üst bölümde bulunan ifadelerden birinin

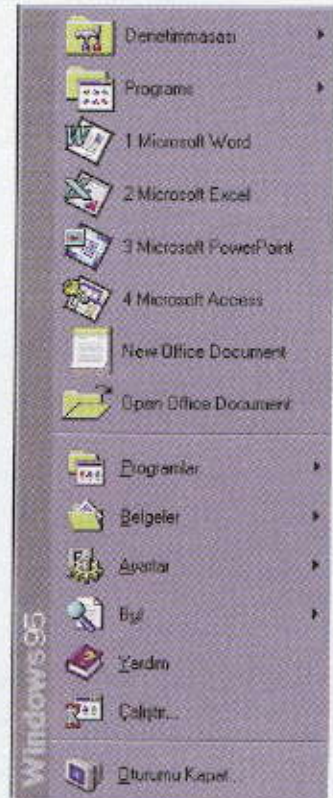
ilk harfini tuşlayın. Aynı harfle başlayan birden fazla ifade bulunuyorsa bu tuşa ardarda basarak bu ifadeler arasında hareket edebilirsiniz. [Enter] tuşuna bastığınızda ise uygulamaya çalışır. Klavyede bastığınız tuş sadece bir uygulamanın ilk harfiyse, uygulama [Enter] tuşuna basmanızı gerektirmeden direkt olarak çalışır.

Uygulamaları numaralandırırsanız onları çok daha hızlı bir şekilde çalıştırabilirsiniz. Bunun için Görev Çubuğu'nda boş bir alan sağ tuşla tıklayın ve ÖZELLİKLER'i seçin. "Görev Çubuğu Özellikleri" penceresinde "Başlat Menüsü Programları" kısmına geçin ve GELİŞMİŞ'i tıklayarak BAŞLAT menü-

sünün içeriğini gösteren pencereyi açın. Burada programların isimlerini değiştirerek başlangıçlarına numara ekleyin. Artık programları çalıştırmak için [Ctrl] [Esc] tuşlarına basmanız ve program numarasını tuşlamanız yeterlidir.

Bu metodun sağladığı bir avantaj daha var. Bu sayede BAŞLAT menüsündeki tüm ifadeler harf sırasına göre dizilir. Numaralandırma sayesinde programlarınızın BAŞLAT menüsünde belli bir sırada gösterilmelerini sağlayabilirsiniz.

Başlat menüsündeki programların numaralandırılması iki avantaj sağlıyor.





WINDOWS GEZGİNİ: DİZİNLERİN BÜYÜKLÜĞÜNÜN BELİRLENMESİ

Windows Gezginini kısmında bir dizini sağ tuşla tıkladığınızda açılan menüde diğer seçeneklerin yanında ÖZELLİKLER seçeneği de bulunur. Bu seçeneği tıkladığınızda açılan pencerede bu dizinde bulunan dosyaların ve alt dizinlerin ne kadar yer kapladığını görebilirsiniz. Aynı pencerede dizini ağ üzerindeki diğer kullanıcıların da yararlanabilmeleri için paylaşım açabilirsiniz.



DİSK: DİSKETLERDEKİ VE SABİT DİSKTEKİ BOŞ ALANIN ÖĞRENİLMESİ

İlk olarak BİLGİSAYARIM penceresini çift tıklayın ya da Windows Gezginini kısmına geçin. Gerekli sürücünün simgesini sağ tuşla tıklayın ve menüden ÖZELLİKLER'i seçin.

Buradan diğer bilgilerin yanında diskin büyüklüğünü ve disk üzerindeki boş alanı öğrenebilirsiniz.

MS-DOS KOMUT İSTEMİ: DOS PENCERESİNİN BELLİ BİR DİZİNDE AÇILMASI

Windows 95 ile DOS penceresi arasındaki veri alışverişi genelde iyi işliyor. DOS penceresinde çalışan programlara sürükleyip bırak yöntemi ile Windows'tan parametre aktarılması iki sistem arasındaki işbirliğini oldukça kuvvetlendiriyor. DOS penceresinin ve Windows'un beraber daha iyi çalışmalarını sağlayacak başka özellikler de var.

DOS penceresinde başka bir dizine geçmek istediğinizde ya da bir program çalıştırmak istediğinizde uzun bir komut satırı yazmanız gerekebilir.

Bunun daha kolay bir yolu var. Bir dosyayı ya da dizini açık olan DOS penceresine sürüklediğinizde dosyanın tam yolu yazılır. Böylece sadece [Enter] tuşuna basarak programı çalıştırabilirsiniz.

Buna karşılık bir dizini DOS penceresini bu dizinde açmak üzere MS-DOS KOMUT İSTEMİ simgesine sürüklediğinizde, "Belirtilen COMMAND arama dizini bozuk" hata mesajı ile karşılaşabilirsiniz.

Bunu engellemek için Kayıt Düzenleyici'yi (Registry) çalıştırın ve HKEY_CLASSES_ROOT \ piffle \ shell \ open \ command kısmına geçin. Sağ bölümde "<%1" %*" ifadesini görebilirsiniz. Bu ifadenin "<%1"/KCD%*" degeri ile değiştirin. Daha sonra Kayıt Düzenleyici'yi kapatın.

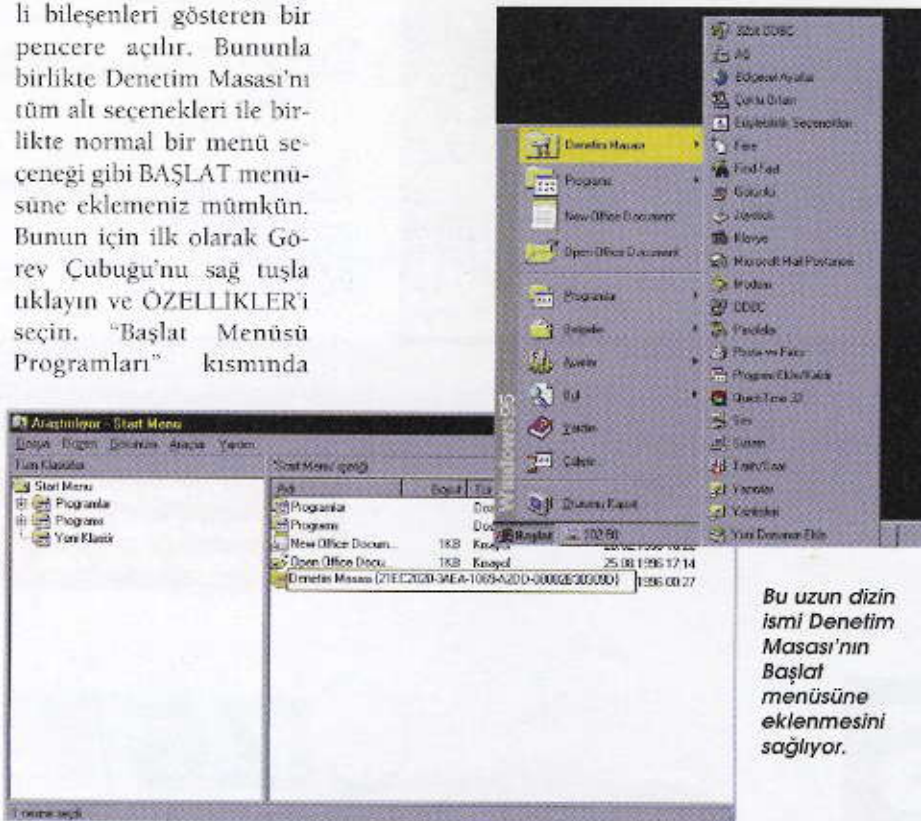
Bundan böyle bir dizini DOS Penceresi simgesine sürükleyerek pencerenin o dizinde açılmasını sağlayabilirsiniz.

BAŞLAT MENÜSÜ: DENETİM MASASI'NIN BAŞLAT MENÜSÜ'NE EKLENMESİ

Denetim Masası'na normalde BİLGİSAYARIM penceresinden ya da BAŞLAT - AYARLAR seçenekleri üzerinden ulaşabilirsiniz. İki durumda da gerekli bileşenleri gösteren bir pencere açılır. Bununla birlikte Denetim Masası'nı tüm alt seçenekleri ile birlikte normal bir menü seçeneği gibi BAŞLAT menüsüne eklemeniz mümkün. Bunun için ilk olarak Görev Çubuğu'nu sağ tuşla tıklayın ve ÖZELLİKLER'i seçin. "Başlat Menüsü Programları" kısmında

GELİŞMİŞ'i tıkladığınızda BAŞLAT menüsünün içeriğini gösteren bir pencere açılır. Pencerenin sağ bölümüne sağ tuşla tıklayıp YENİ - KLASÖR seçeneği ile yeni bir dizin oluşturun. Bu dizine resimde görebileceğiniz gibi <Dene-

tim Masası\{21EC2020-3A EA-1069-A2DD-08002B 30309D}> ismini verin. Şimdi BAŞLAT menüsünü açın. Denetim Masası'nın tüm seçenekleri ile birlikte BAŞLAT menüsünün üst kısmına yerleştirildiğini göreceksiniz.



Bu uzun dizin ismi Denetim Masası'nın Başlat menüsüne eklenmesini sağlıyor.



DOSYA YÖNETİCİSİ: UZUN YOL TANIMI NEDENİYLE HATA MESAJI

Dosya Yöneticisi'nde yeni bir dizin oluşturmak ya da varolan bir dizini silmek istediğinizde zaman zaman bir hata mesajı ile karşılaşabilirsiniz. Bu hata mesajı dizinin yol tanımı 63 karakteri aştığında verilir. Bir uygulama tarafından kullanılan bir dosya-

nın ismini değiştirmeye çalıştığınızda da aynı hata mesajı çıkar. Ayrıca sabit diskin anadizinindeki dosya sayısı 512'yi geçtiğinde de aynı mesaj verilir.

Son iki problemi çözmek pek sorun olmasa da, uzun yol tanımına sahip dizinleri silmek problem yaratabiliyor. Her defasında yol tanımındaki dizinlerden birini silmek istediğinizde de aynı hata mes-

ajı ile karşılaşıyorsunuz ve Windows işlemi reddediyor.

Tanımda geçen dizinlerden birini silmek istiyorsanız, ilk olarak silinecek olan dizinin üstünde bulunan dizinlerden bazılarının isimlerini değiştirmelisiniz. Yol tanımında bulunan üst dizinlerden birkaçının ismini değiştirerek tanımı kısalttığınızda alt dizinleri silebilirsiniz.

MS-DOS KOMUT İSTEMİ: DOS PENCERESİNİ AÇARKEN HATA MESAJI VERİLİYOR

Windows altında DOS penceresini açmak istediğinizde DOSPRMPT.PIF dosyasının bulunamadığını belirten bir hata mesajı veriliyorsa, bunun nedeni büyük bir ihtimalle SYSTEM.INI dosyasında yanlış bir ifade bulunmasıdır. Bu dosyadaki [Boot] bölümünde bulunan <386Grabber> ifadesi hatalıysa DOS penceresi yerine bu hata mesajı ile karşılaşacaksınız.

İfadenin düzeltilmesi için Windows'dan çıkmalı ve DOS ortamında C:\WINDOWS dizinine geçerek KUR programını çalıştırmalısınız.

Ekran kartı sürücüsünü tekrar kurarak <386Grabber> ifadesini düzeltebilirsiniz. Windows'u tekrar çalıştırdığınızda DOS penceresini sorunsuz bir şekilde açabilirsiniz.



Yol tanımı çok uzunsa dizinleri silmek mümkün olmuyor.

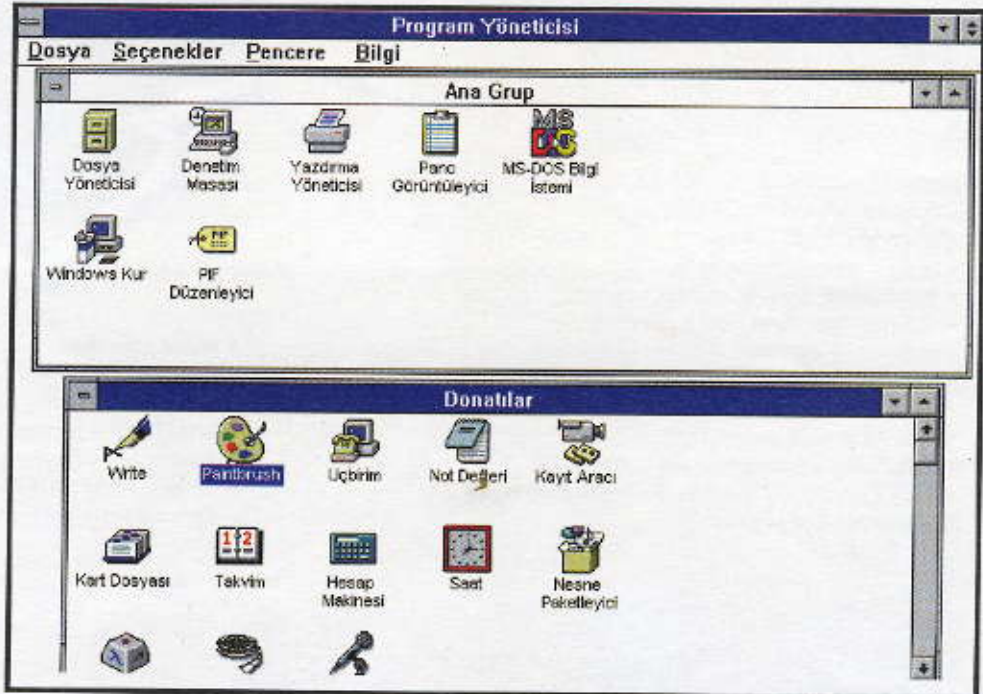
MASAÜSTÜ: SİMGE YAZILARI İÇİN FARKLI FONT

Windows 3.1'in masaüstünü biraz canlandırmak mı istiyorsunuz? Simge yazılarının yazıtipini değiştirerek bunu gerçekleştirebilirsiniz. Ancak örneğin elyazısı okunaklı olmadığı için pek uygun değil. Daha büyük ve okunabilen yazıtipleri seçmeniz doğru olacaktır. Windows 3.1'in Denetim Masası'nda bulunan YAZITIPLERİ kısmında farklı yazıtiplerini inceleyebilirsiniz.

Simgelerin yazıtiplerini değiştirmek için ilk olarak Windows dizininde bulunan WIN.INI dosyasını bir metin editörü ile açın. Dosya içinde [Desktop] bölümünü bulun ve <IconTitleFaceName= Yazıtipi> satırını ekleyin. YAZITIP1 ifadesinin yerine

seçtiğiniz yazıtipinin ismini yazmalısınız, örneğin Arial ya da Times New Roman. Son olarak değişikli-

ği kaydedin. Windows'u tekrar çalıştırdığınızda simgeleri yeni yazıtipleri ile görebilirsiniz.



Windows 3.1'de simgelerin yazıtiplerini değiştirebilirsiniz.



MONİTÖR: EKRANIN KARARTILMASI

İşyerinizde masanızı terkettiğinizde monitörünüz meraklı bakışları üzerine çekebilir. Ekranın kararmasını sağlayarak bunu engelleyebilirsiniz.

Bunu gerçekleştirmek için bir ekran koruyucuyu aktif duruma getirmek zorunda değilsiniz. Kutuda listeleri bulunan iki Batch dosyası ve ANSI.SYS bu iş için yeterli. ANSI.SYS'den yararlanabilmek için CONFIG.SYS dosyasına şu satırları eklemelisiniz:

```
DEVICEHIGH=C:\DOS\ANSI.SYS
```

Batch dosyalarını bir metin editörü kullanarak hazırlayın. Bunun için DOS'un yardımcı programı olan EDIT'i kullanabilirsiniz. Daha sonra bu dosyaları arama yolunda (AUTOEXEC.BAT dosyasındaki PATH satırı) belirtilen dizinlerden birine ak-

EKRAN RENKLERİ

| RENK | YAZI | ARKAPLAN |
|---------|------|----------|
| Siyah | 30 | 40 |
| Kırmızı | 31 | 41 |
| Yeşil | 32 | 42 |
| Sarı | 33 | 43 |
| Mavi | 34 | 44 |
| Mor | 35 | 45 |

tarın. Komutları yazarken her iki dosyada da üçüncü satırın boş olmasına ve ikinci satırın sonunda "m" harfinin bulunmasına dikkat edin.

OFF.BAT dosyası ekranı karartır. ON.BAT dosyası ise ekranın mavi zemin üzerine beyaz yazı rengi ile tekrar açılmasını sağlar. Yazı ve zemin rengi hoşunuza gitmediyse ON.BAT dosyasındaki "37" ve "44" değerlerini değiştirerek yeni renkler elde edebilirsiniz. Gerekli değerleri "Ekran Renkleri" kutusunda bulabilirsiniz.

OFF.BAT DOSYASI

```
@SET P=%PROMPT%
@PROMPT $E[8m

@PROMPT %P%
@SET P=
@CLS
```

ON.BAT DOSYASI

```
@SET P=%PROMPT%
@PROMPT $E[37;44m

@PROMPT %P%
@SET P=
@CLS
```

DOSKEY: DOSYALARIN TARİHE GÖRE GÖSTERİLMESİ

Windows 95 ile birlikte gelen DOS 7.0'in DIR ve XCOPY komutları bazı yeni özelliklere sahipler. Buna rağmen DIR komutu dosyaları tarihlerine göre sıralayamıyor. Ancak zaman zaman sadece belli bir tarihten sonra oluşturulan dosyaları görmek gerekebiliyor.

Buna karşılık XCOPY'ye ait olan /D parametresi sadece belirtilen tarihten sonraki dosyaların kopyalanmasını sağlayabiliyor. Peki dosyaların kopyalanması değil de, listelenmesi gerektiğinde ne yapmak gerekiyor? XCOPY'nin /L parametresi sayesinde dosyaları listelemek de mümkün.

Bu sayede DIR komutu ile elde edilemeyen bilgileri XCOPY komutu ile almak mümkün olabiliyor. Bunun için bir makro tanımlayabiliriz. DOSKEY makromuz şöyle:

```
DOSKEY LIST=XCOPY
$1 \ $2 /Y/L/F $3
```

Bu makroyu çalıştırmak için aşağıdaki gibi bir komut satırı yazmak gerekiyor:

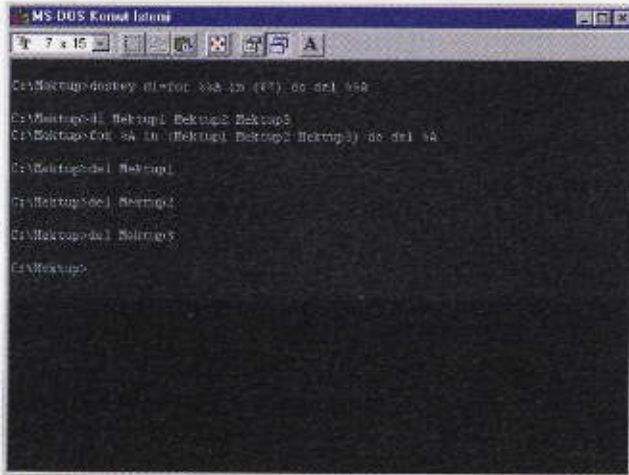
```
LIST Files /d:gg.aa.yy
[/s]
```

/S parametresi alt dizinlerin de taranmasını sağlıyor. Files ifadesinin yerine listelemek istediğiniz dosya türünü yazmanız gerekiyor.

Örneğin <LIST *.bat /d:15.12.95 /s> komutu aktif dizinde ve alt dizinlerinde bulunan ve 15.12.1995 tarihinden sonra oluşturulmuş olan tüm Batch dosyalarını listeler. Tüm sabit diski taratmak istiyorsanız komutu ana dizindeyken yazın.

DEL: DOSKEY MAKROSU İLE BİRDEN FAZLA DOSYANIN SİLİNMESİ

MS-DOS altında Wildcard (*) ya da yer tutucu (?) ile gruplanamayan birden fazla dosyayı silmek istediğinizde birden fazla DEL komutu kullanmak zorunda kalırsınız. Çünkü DEL komutu ile birden fazla dosya ismi yazdığınızda bir hata mesajı verilir. Kutuda görebileceğiniz DL isimli Doskey makrosu bu problemi çözüyor. Bu satırı AUTOEXEC.BAT dosyasına yazmanız doğru olacaktır. Böylece yeni ko-



Doskey makrosu birden fazla dosyanın aynı anda silinmesini sağlıyor.

mutunuzu sürekli olarak kullanabilirsiniz.

DL komutundan sonra silinmesi gereken birden fazla dosya ismi yazabilirsiniz. Bu dosya isimleri ile birlikte Wildcard ve yertutucu da kullanmanız mümkün.

```
BİRDEN FAZLA DOSYANIN SİLİNMESİNİ  
SAĞLAYAN MAKRO  
DOSKEY DL=FOR %%A in ($*) DO DEL %%A
```


**WORD:
ETİKETLERE GRAFİK
EKLENMESİ**

Resimler, grafikler ve değişik yazıtipleriyle donatılmış etiketler oluşturmak için Word ARAÇLAR menüsünde ZARFLAR VE ETİKETLER seçeneğini sunuyor.

İsteginize uygun etiketler oluşturmanın en kolay yolu ise hazır etiketler üzerinde DÜZEN-DEĞİŞTİR seçeneği sayesinde değişiklikler yapmak.

Etiketlerinize resim eklemek istiyorsanız, ilk olarak boş bir dokümana gerekli resmi aktarın ve resmi işaretleyin. Daha sonra DÜZEN - KOPYALA seçeneği ile ya da [Ctrl] [C] tuş kombinasyonunu kullanarak resmi pano görüntüleyiciye aktarın.

Şimdi ARAÇLAR-ZARFLAR VE ETİKETLER seçeneğini tıklayarak etiket üzerine yazılacak olan metni girebilirsiniz. Etiket üzerinde resmin bulunacağı yere bir yertutucu ekleyin, örneğin @([Ctrl] [Q]). BELGEYE EKLE seçeneğini tıkladıktan sonra etiketinizi isteginize uygun ola-

rak donatmaya başlayabilirsiniz. Etiket üzerine eklediğiniz yertutucunun yerine resmi koymak için DÜZEN menüsünden DEĞİŞTİR'i seçin.

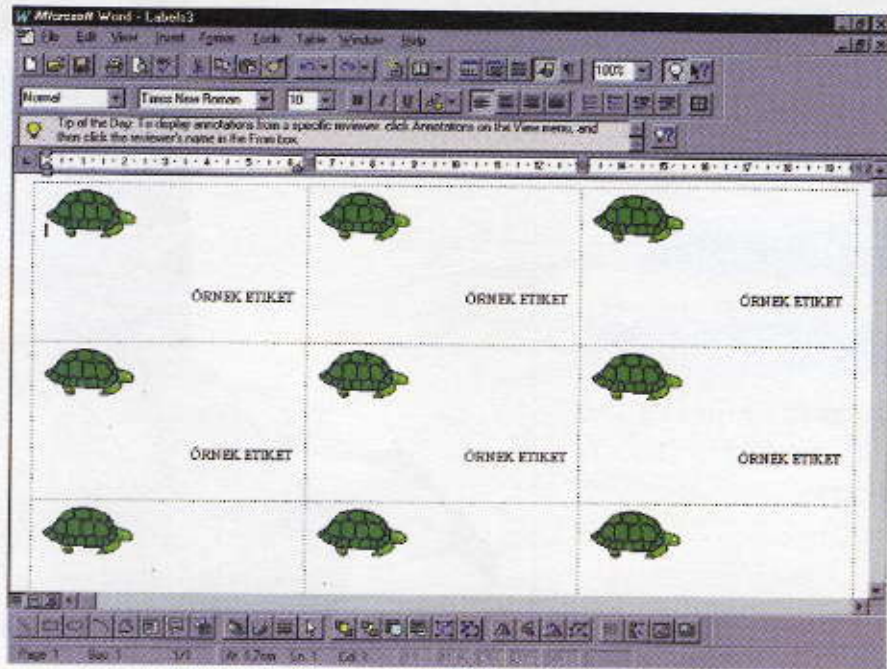
ARANAN kısmına etiket üzerine eklediğiniz yertutucuyu yazın. YERİNE KONAN kısmına ise "c" ifadesini yazın. Bu ifadeyi yazmak yerine ÖZEL kismından PANO İÇERİĞİ'ni de seçebilirsiniz. TÜMÜ-

NÜ DEĞİŞTİR seçeneğini tıkladığınızda yertutucuların tümü daha önceden kopyaladığınız resim ile değiştirilir.

Standart yazıtipi olan Times New Roman yerine göze daha hoş görünen bir yazıtipi kullanmak istiyorsanız DEĞİŞTİR penceresinde kalın ve imleci ARANAN alanına yerleştirin. BİÇİM seçeneğini tıklayıp, listeden YAZITIPİ'ni seçti-

ğinizde Word'e Times New Roman yazıtipini aradığınızı bildirebilirsiniz. Daha sonra imleci YERİNE KONAN alanına yerleştirin ve Times New Roman yerine hangi yazıtipini kullanmak istediğinizi aynı şekilde belirtin.

Yazıtipini değiştirirken ARANAN ve YERİNE KONAN alanlarından her ikisinin de boş olmasına dikkat edin.



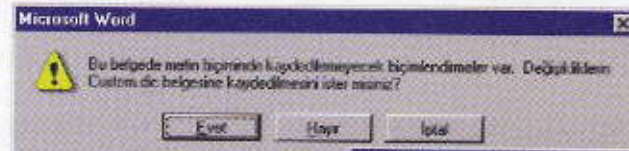
Değiştir fonksiyonu sayesinde etiketleri kolayca biçimlendirebilirsiniz.

**WORD:
GEREKSİZ İFADELERİN
SÖZLÜKTEN SİLİNMESİ**

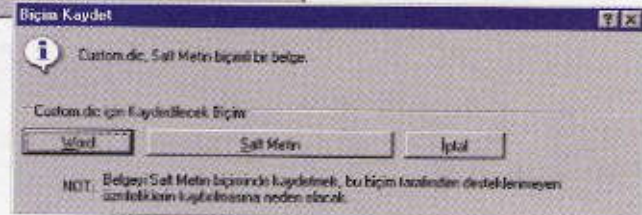
Word'un metin kontrol fonksiyonu size tanımayan sözcükleri CUSTOM.DIC isimli sözlüğe eklemek imkanı veriyor. Ancak bir hata sonucu sözcüğü, sözlüğe yanlış bir şekilde geçirirseniz, ileride bu sözcüğü yanlış yazdığınızda Word bunu dikkate almayacaktır.

ARAÇLAR menüsündeki SEÇENEKLER kısmında YAZIM KILAVUZU kısmına geçtiğinizde ÖZEL SÖZLÜKLER seçeneğini

bulabilirsiniz. Bu simgeyi tıkladığınızda ÖZEL SÖZLÜKLER penceresi açılır. Burada bulunan DÜZENLE seçeneği sayesinde sözlükte değişiklikler yapabilirsiniz. Bir değişiklik yapıp bunu kaydetmek istediğinizde ise pek alışık olmadığınız bir soru ile karşılaşabilirsiniz. Sözlüğü kapatmak istediğinizde Word belgede metin biçi-



Word biçiminde kaydederseniz bazı karakterler kaybolabilir.



minde kaydedilemeyecek biçimlendirmeler olduğunu belirtir.

Bir değişiklik yaptıktan sonra bu soruya EVET cevabını verin. Bu-

nun üzerine Word kaydın hangi biçimde yapılacağını sorar. Burada mutlaka SALT METİN'i seçin, aksi halde sözlükteki bazı kelimelerin ilk harfleri değişir.



Saddam, Bush ve F-16: BACK TO BAGHDAD



Içinde bir Saddam, bir Bush ve bir F-16 geçen fıkrayı duydunuz mu? Saddam birgün yolda giderken bir kaç adet hidrojen bombası bulur, bunlarla ne yapayım diye düşünürken aklına Amerika ve Avrupa'ya şantaj yapmak gelir. O da hemen telefonu açıp şartlarını Bush ve diğerlerine iletir. Küveyt ile bölgedeki tüm petrol yataklarının kendisine verilmesi, petrolün varilinin elli dolardan aşağı düşürülmemesi, ambargonun kaldırılması vs. gibi bir sürü istek karşısında Amerikalılar duruma çok bozulup tekrar Irak ile kullahları değişirler. Pek kahraman Amerikan pilotları da yine, şöyle aslansın, böyle kaplansın dolmuşuna binip bölgeye doğru yola çıkarlar. Tabii bu sefer işi sağlama bağlamak amacı ile onlar da yanlarına birkaç atom bombası almayı ihmal etmemişlerdir. Fıkranın en ilgi çekici yanı ise dost ve müttefik Türkiye'nin tüm uçuş haritalarından itina ile silinmiş olması. Senaryo ancak kokuşmuş bir lahmacunun çekiciliğine sahip ve ilk saniyeden itibaren yoğun ve bunalıcı bir propaganda hükmü sürüyor.

Ancak oyun bir jet uçuş simülasyonu olarak ele alındığında farklı bir manzara ile karşılaşırız. Oyunun yapımcısı olan M.S.I. firması Amerikan Hava Kuvvetleri için eğitim yazılımları geliştiren bir kuruluş, dolayısıyla uçuş simülasyonlarına yabancı degiller ve ne yaptıklarını biliyorlar.

En azından uçuş dinamiklerinin hesaplanması ve grafiklerin yansıtılması konusunda bunu söyleyebiliriz. Genel olarak simülasyonlar hızlı işlemci ve bol Ram isterler ve bu oyun da pek farklı değil, en az P-90 ve 16 Ram şartı mevcut ancak P-100 işlemcili bir cihaz genel performansı çok düşürmeden, tabii DOS altında olursa, oyunu yürütebiliyor. Grafikler 640X480 SVGA, fakat makinenizin zorlandığını hissederseniz genel detay seviyesini biraz düşürüp durumu idare edebilme imkanınız var. Genel menüler ve arabirim bu tür oyunlara alışık olmayanların aklını biraz karıştıracaktır, ancak esas bunalım anı Joystick kalibrasyonu ekranında saklı, detaylı ve zor anlaşılır kalibrasyona sahip. Tabii bunun esas sebebi programcıların ucuz analog modellerden ziyade pahalı ve karmaşık uçuş takımlarını desteklemeyi ön plana çıkarmış olmaları. Gelelim oyunun oynanabilirliğine, bir hayli gerçekçi bir F-16 simülasyonu olduğunu iddia eden oyunu oynamak, konunun uzmanları için fazla zor olmayacaktır, pilot kokpitinin ise, F-16

kokpit resimleri ile karşılaştırıldığında, gerçeğine oldukça yakın olduğunu söylemek mümkün. Uçuş bölgeleri ve detayları artık adet olduğu üzere gerçek uydu fotoğraflarından yola çıkılarak hazırlanmış, ancak çöl üzerinde uçan uçaklara özel kamuflaj boya vurulması gerektiği unutulmuş. Donanma kamuflajlı bir F-16 çölde fazla uzun ömürlü olmaz herhalde... Görüş alanının bazı simülasyonlardan daha kısıtlı olduğu bir gerçek, üstelik artık pek çok oyunda olduğu gibi kafanızı her yöne yumuşak bir şekilde çevirme imkanı bulunmuyor. Doğrusu çöl üzerinde uçuşmanın pek ilginç bir tarafı yok ama neyse ki tüm görevler çölde geçmiyor, deniz ve endüstriyel hedeflere karşı uçuşlar da yapıyor. Bazı görevler ise açık arazideki birliklere karşı taktik nükleer silahların kullanımını gerektiriyor. Uçağınızın taşıyacağı silah yükünü göreve uygun olarak belirleme imkanına sahipsiniz ancak silahların kullanım şartları ve etkileri gerçeğe bir hayli uygun hazırlanmış, yani her attığınızı her şarta vurmak mümkün değil. Cd'yi satın alırken kapak içerisinde el kitabının bulunmasına özellikle dikkat edin, burada bulunan bilgiler oynanabilirlik açısından çok önemli, aslında bu pek çok ciddi simülasyon için geçerli olan bir kural. Tüm tuşlar, paneller, silah özellikleri ve daha pek çok önemli bilgi bu kitapçıkta açıklanıyor.

Sonuç olarak bu oyun, güçlü makinesi ve pahalı uçuş takımları olan ciddi simülasyon tutkunları öncelik tanınarak hazırlanmış bir yazılım. F-16 gibi genel olarak gölgede kalan ancak oldukça marifetli sayılabilecek bir uçağı konu aldığı için de tipik F-18 oyunlarından ayrıcalıklı ve dikkate değer bir yanı da mevcut. Acemi pilot adayları ise biraz sabır gösterirlerse temel uçuş prensiplerini kavramakta gecikmeyeceklerdir. Bir göz atmaya değerdir.

M. Berker Gängör

Sistem Gereksinimleri

P-90 işlemci 16 Mb Ram
40 Mb hard-disk
4X CD sürücü



HİÇBİRŞEYİN H'Sİ BİLE KALMIYOR

Ayhan Erdoğan

Bir varmış, bir yokmuş... Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, birbirlerinden hiç ayrılmayan iki android varmış. Bu iki android, sıkılmamak için türlü türlü makine yapar, eğlenirmiş. Televizyonu icat etmeyi henüz akıllarına getirmediikleri için vakitleri de bolmuş... Birbirleriyle yarışmak, daha iyi, daha ilginç bir makine yapmak için uğraşmak en büyük eğlenceleriymiş...

Öyle bir makine yaptım ki, seninkiler onun yanında solda 0 kalır... Bak şimdi, makinem H harfi ile başlayan her şeyi hemen üretebiliyor!

Hadi
canım sen de!

Denemesi bedava! H ile başlayan herhangi bir şey söyle bakalım...

Havuç

İstersen yiyebilirsin!

Canım, bu küçük bir şey... HAVUZ yapsın da görelim!

Vay canın! Daha zor bir şey bulmalı.

Buldum!
Hiçbir şey!

Eeee! Seninki
hiçbir şey
yapmıyor!

Ne ee'si,
hiçbir şey
işte...

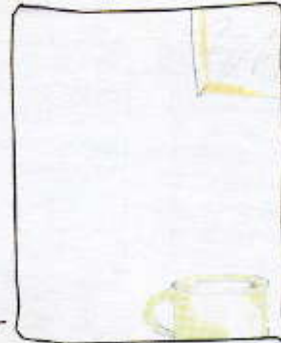
Hah! 'Hiçbir şey' bile yapamayan bir makine...

E
e
k
—
e
o
o
r

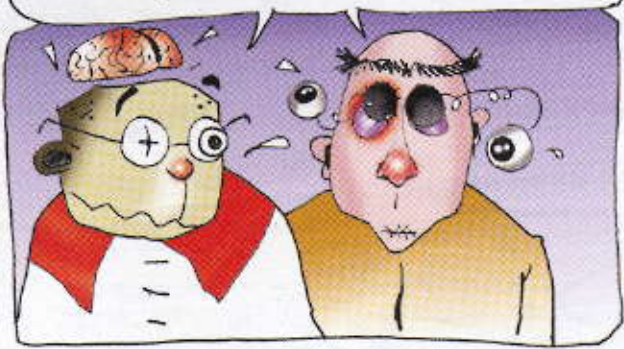


HİÇBİRŞEYİN H'Sİ BİLE KALMIYOR

Aykut Erdoğan



Her şey yok oluyor!!!



... Böylece iki kafadar, önce hiçbir şey yapmaz görünüp sonra da etraflarındaki her şeyi birer birer yok edip "hiçbir şey" yapan makineyi parçalayıp kırmışlar ve canlarını kurtarmışlar... Tabii ki dünyamızı da.



... Ama "hiçbir şey" makinesinin yok edilene kadar çalışması... dünyamızı baştan aşağı değiştirmeye yetmiş. Mesela, bugün gökyüzüne baktığımızda güzelim Hiplos'ları, rengârenk Hülpar'ları ve o kocaman Herterik'i göremiyoruz, görebildiğimiz sadece küçük küçük yıldızlar, sıradan bir güneş ve solgun bir ay. Geriye kalanlar makinenin içinde...

Hoşçakalın!

* Ünlü bilimkurgu yazarı Stanislav Lem'in *Cyberiad* (Siberistan) adlı öykü kitabındaki ilk masalden...





Copyright by CHIP, VOGEL INTERNATIONAL
 VERLAGSGES. mbH, Würzburg,
 DEUTSCHLAND
 ISSN: 1300-9419

Genel Yayın Yönetmeni

Aylin Tarhan Kuru

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Tansel Emanet Tüzel

Yazı İşleri

Garo Antikacıoğlu, Gökhan Sungurtekin,

Ufuk Yamankılıçoğlu,

Mahmut Karşlıoğlu, Ali Kemal Akçam,

Artıla Uygun,

Engin Cilasun (CD hazırlık)

Yazı İşleri Sekreteryası

Ebru Zorlu

Katkıda Bulunanlar

Ahmet Özişik

Grafik/Bilgisayar

Özlem Sarar

A. Umut Ersoy

Özgül Sarar

CHIP Reklam Koordinatörü

Gonül Morgül

CHIP Reklam Müdürü

Şebnem Karabıyık

Müşteri Temsilcisi

Yeliz Koyun

Abone Servisi

Selma A. Atılal

Dağıtım Servisi

Nebi Danacı

Abone Servisi Faks: (212) 281-3908

Üretim Koordinatörü

Turgay Tekatan

İllüstrasyon

Aykut Erdoğan

Genel Koordinatör

Melih Şahin

VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti.

Adına Sahibi

Şakir Batumlu

Renk Ayrımı - Film Çıkış

G A M A

Tel: (212) 2825322-23

Baskı



Medya Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.

Tel: (212) 270-6364 / 68

Dağıtım

BIRYAY A.Ş.

VOGEL Yayıncılık

Peker Sokak, 26 Kat 3

Levent İSTANBUL 80600

Tel: (212) 283-4244

Faks: (212) 269-5021

Faks: (212) 281-3908

VOGEL Ankara Subesi

Ankara Sorumlusu

Dilek Özgen Batumlu

Hafta Sokak, 12/5

G.O.P. Ankara 06700

Tel: (312) 447-2772

Faks: (312) 447-1569

REKLAM İNDEKSİ

| | |
|-------------------|----------------|
| 3P | 11 |
| 4K | ÖN KAPAK İÇİ |
| ADA | 133 |
| ALBİM | 147 149 |
| ARMEGA | 67 |
| ASEL | 167 |
| ATAK | 139 |
| AVS | 141 |
| BAŞARI ELEKTRONİK | 35 |
| BİLSAG | 53 |
| BİLTUR | 163 165 |
| BİMEKS | 135 |
| BOİAZIÇI | 22_23 |
| BOYUT | 61 |
| BSA | 129 |
| COMPEL | 51 |
| ÇİZGİ | 161 |
| DARFİLM | 69 |
| DATAGATE | 21 |
| DOS | 95 |
| EDIT | 115 |
| EMEK | 77 |
| EMPA | 42_43 |
| ESCORT ENERJİ | 39 |
| FECOM | 131 |
| FİRMA | |
| GENPAZ | 137 |
| HARMONY | 87 |
| HESMAK | 169 |
| HİSAR | 127 |
| HP | 15 |
| İMAJ INTERACTIVE | 157 |
| İNSELBERG | 145 |
| INTERPRO | 100 101 |
| İVİS | 65 |
| KARMA | ARKA KAPAK |
| KARTEL | 73 75 |
| KOÇKAYA | 17 |
| LIST 2000 | 55 125 |
| MASCOM | 63 |
| MIKROYAZILIMEVİ | 33 |
| PC GOLD | 49 |
| PHILIPS | 29 |
| PROTA | 31 |
| RAKS | 159 |
| SAYISAL | 143 |
| SENTİM | ARKA KAPAK İÇİ |
| SONY | 19 |
| TELCO | 107 |
| TET | 91 |
| TRANSTEKNİK | 93 |
| TURCOM | 83 153 |
| UFOTEK | 37_81 |
| UZELLİ | 59 |
| VESTEL | 57 |
| YILDIZ | 8 9 |

VOGEL TEMSİLCİLİKLERİ

| BAYİ | ŞEHİR | TELEFON | FAKS |
|-----------|---------|----------------|-----------|
| BYM | ANTALYA | 0242 242 32 48 | 242 60 14 |
| EOG | BURSA | 0224 224 29 24 | 220 35 30 |
| EMEK LTD. | ANKARA | 0312 425 07 86 | 425 04 59 |
| KARTEKS | MERSİN | 0324 237 80 73 | 237 22 07 |
| SET | İZMİR | 0232 463 42 66 | 421 58 22 |
| ŞİMPA | TOKAT | 0356 212 44 82 | 214 24 79 |

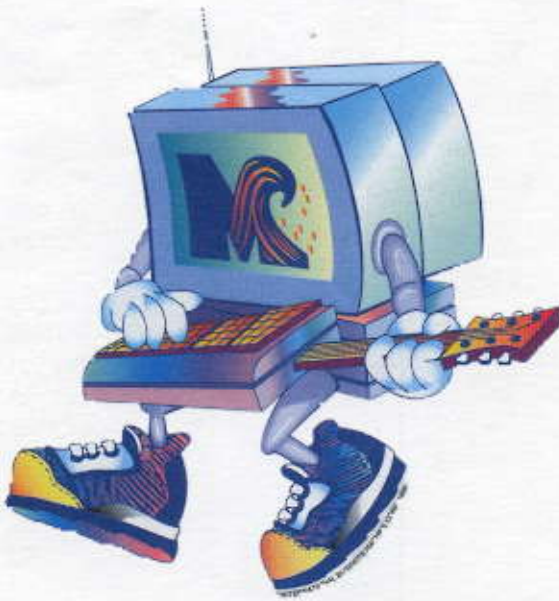
Temmuz Sayısında Neler Var?

Windows 95'inizi mükemmel yapmak için araçlar:

Sıkıştırma, Capture programları, dosya yöneticileri, yedekleme programları ve antivirüsler hakkında bilgiler, kullanım şekilleri ve size sağlayacakları faydalar. Üstelik hepsi için gerekli Shareware'ler Temmuz 97 CD'sinde.

Eski dost 486'ları çağa uydurmanın yolları:

Yalnızca "Overdrive" kullanarak, anakart değiştirmeden 486'larınızı Pentium yapabilirsiniz. Ekonomik bir terfi için bu yazıyı okuyun.



Yazıcılar incelemede:

Ev ve küçük kapasiteli işlerde kullanılabilecek lazer ve Inkjet yazıcıların test sonuçları, yazıcıya ihtiyacınız varsa ne tip bir yazıcı almalısınız, yazıcılarınız hakkında bilmeniz gerekenler Temmuz sayısında ayrıntısıyla.

Internet'te sohbet:

Yaz geldi. Internet'te sörf olanakları tükenmiyor ama yazın kendinize Internet'ten yeni dostlar edinip sohbet edebilirsiniz. Nasıl olacağını bilmiyorsanız bu yazı tam size göre.

Ofiste bilgisayar: 2. Bölüm

OCR yazılımları, arşivleme ve dokümantasyon sistemlerinin ofisinize sunacağı olanaklar ve örnek yazılım tanıtımı.



Internet'e hazırlık

Internet'e yeni başlayacaklar için üç bölümlük yazı dizisinin bu ilk bölümünde Web Browser'ların mükemmel kullanımına yönelik önemli bilgiler var.

CHIPUCU kataloğu ve JavaScript kursu devam ediyor.

